NÉPSZAVA

Szociáldemokrata napilap

2024. december 2., hétfő 152. évfolyam, 280. szám Ára: 540 forint

AJÁNLÓ

Kína tehet majdnem mindenről

Bajban a német gazdaság, a nagy ipari cégek sorra jelentenek be tömeges elbocsátásokat, a Volkswagen dolgozói pedig sztrájkba léptek. A háttérben többek között a kínai gazdaság lassulása, így az odairányuló export lefékeződése áll. **2. oldal**

Bűz van, babám!

Sokáig egyetlen mosdót használt a mentők pesti irányítóközpontjában félszáz ember, nők és férfiak közösen – állítják ott dolgozók. Bár mobil WC-kkel javítottak a helyzeten, de továbbra sem lehet kezet vagy fogat mosni. **4. oldal**

Érti a csíziót

Több ponton sem bontotta ki az igazság minden részletét Csizi Péter, a Belügyminisztérium szociális ügyekért felelős helyettes államtitkára, amikor pénteken hosszú, heves vitába keveredett Bicskén a gyermekvédelmi intézményeket felkereső Tisza-elnökkel, Magyar Péterrel. **5. oldal**

Fordulat Szíriában

Újabb menekültáradatot indíthat el az újra fellángoló szíriai polgárháború, amely ezúttal az ukrajnai frontra is hatással lehet. Az orosz légierő a felkelők által elfoglalt Aleppót bombázza. **8. oldal**

Nyer a NER és az akku

PÉNZOSZTÁS A jövő évi büdzséből több száz milliárd forintnyi közpénz kerülhet a rezsimhez közeli cégekhez és a kínai beruházókhoz.

PAPP ZSOLT

Nincs pénz oktatásra, egészségügyre, alapvető beruházásokra, de vitatható célokra, NER-vállalkozók fejlesztéseire, presztízsprojektekre bőkezűen szán a kormány a jövő évi költségvetésből. Miközben mindössze 329 milliárd forint állami beruházási kiadással tervez a kormány a 2025-ös büdzsében, a Budapest–Belgrád-vasútvonal magyar szakaszának a felújítását szolgáló kínai hitelből 196 milliárd forintot tervez elkölteni, négyszer annyit, mint amennyit a teljes MÁV-hálózat felújítására, fejlesztésére. A kivitelező konzorcium magyar tagja Mészáros Lőrinc érdekeltségébe tartozik. De máshonnan is megy pénz neki. A gyorsforgalmi úthálózat fenntartására jövőre a költségvetés 370 milliárdot szán. (A közútfenntartási tevékenységet a kormány 35 évre koncesszióba adta Mészáros Lőrinc és Szíjj László érdekeltségeibe tartozó magántőkealapoknak.)

Az akkumulátorgyáraknak is bőven jut jövőre, azok a fő kedvezményezettjei a víziközmű-fejlesztésekre szánt 42 milliárd forintnak. De a távol-keleti beruházók élvezik azt a 15,3 milliárd forintot is, amit a debreceni ipari park fejlesztésére tervez elkölteni a kormány. Jórészt az a 121,4 milliárd forint is hozzájuk megy, ami az Energiaügyi Minisztérium költségvetésében infrastruktúra-fejlesztési célokra szól.

Közben stabilról negatívra rontotta a magyar államadósság Baa2 besorolásának a kilátásait a Moody's Ratings nemzetközi hitelminősítő, főleg a kormányzás minősége és az uniós támogatások várható hiánya miatt. A következő lépcső a leminősítés lehet, a Baa2 az utolsó előtti kategória a bóvli felett.

CIKKÜNK A 6. OLDALON

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

Pénznyelők. A kínai CATL akkugyártó debreceni építkezése

NER-cég a „civil" tiltakozás mögött

ÁLCA A NER egyik közbeszerzésekkel jól ellátott házi cége áll annak a portálnak a hátterében, amely látszólag egy erzsébetvárosi, civil tiltakozást fog össze, de valójában a Fidesznek adatokat is gyűjt – tudta meg lapunk. A honlapon azok tiltakozhatnak adataik megadásával, akik elutasítják, hogy fizetőssé válik az éves lakossági parkolási engedély. Az, aki megadja adatait, hozzájárul, hogy a Fidesz „további kapcsolattartás céljából" kezelje azokat. Az oldalt a Trendency Online Zrt. regisztrálta, amely a Fidesz egyik házi IT-cége. Ez a társaság csinálta 2016-ban a Fidesz-frakció honlapját, emellett sorozatban kapja az állami megrendeléseket, gyakran együtt dolgozik a Rogán Antal-közelinek tudott, Balásy Gyula által vezetett Lounge Design, illetve New Land Media cégekkel.

ÍRÁSUNK A 3. OLDALON

Az, aki megadja az adatait, hozzájárul, hogy azokat a Fidesz kezelje.

A Trendency Online Zrt. egy sor kormányzati és pártmegbízást kapott

FOTÓ: ERDŐS DÉNES

Piliscsabai pénzszivattyú

CAMPUS-SORS Egyelőre kifejezetten rossz üzlet az adófizetőknek, hogy az állam négy éve a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kedvéért elcserélte a Magyar Rádió belvárosi épületét a piliscsabai campusra. A Makovecz Imre tervezte organikus épületek azóta is üresen állnak. A kormány pedig továbbra sem tudja, mit kezdjen a rég átvett campusszal – derült ki az Építési és Közlekedési Minisztérium lapunk kérdésére most küldött válaszából.

Ráadásul ez a változatlanság is meglehetősen sokba kerül. A hátrahagyott piliscsabai épületek kezelését egy 2021 szeptemberében 6 milliárdos tőkével gründolt alapítványra bízták. Vezetését 5 tagú kuratórium látja el, amelynek elnöke a piliscsabai építkezés egykori ötletadója, Maróth Miklós, Orbán Viktor kormányfő egyik főtanácsadója, miniszterelnöki megbízott. Az alapítvány működésének kevés látható nyoma van, a kiadásoknak annál inkább: csak a bérköltségre több mint másfél milliárd forintot költöttek eddig.

RÉSZLETEK A 3. OLDALON

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Romlásnak indult. Piliscsabán eleve voltak problémák

Erősödött a romániai szélsőjobb

FELMÉRÉS Amennyiben ezúttal valósnak bizonyulnak az exit pollok, akkor a kormányzó szociáldemokrata párt, a PSD megnyerte a parlamenti választásokat, a szélsőjobb pártok összesített eredménye azonban nagyon magas, az RMDSZ pedig még nem teljesen biztos, hogy bejut a parlamentbe.

Az INSCOP felmérése szerint a PSD 24, a szélsőjobb AUR 21, a jobbközép PNL 14, a liberális USR 13 százalékot ért el. Bejut a törvényhozásba a szélsőséges SOS Románia 7,6 és az elnökválasztás meglepetésnyertesét támogató, a semmiből jövő POT is, 5,2 százalékkal. Az RMDSZ szenátusi eredménye 4,6, a képviselőházban eléri az 5 százalékot. A CURS 26 százalékon mérte a PSD-t, az AUR-t 19-en, a két kisebb szélsőjobb szuverenista párt szerintük is bejut, az RMDSZ is eléri az 5 százalékot.

2004 óta nem volt ilyen magas – 52,36 százalékos – részvétel romániai parlamenti választásokon.

GÁL MÁRIA

Az erdélyi megyék élén jártak a részvételben, a szélsőjobb előretörésének veszélye megmozgatta a szavazókat

Szűz Mária segítségét kérik a Csalogányból

VILÁGNAP Külön kezdeményezéssel igyekszik felhívni a fogyatékkal élők ügyére a figyelmet az óbudai Csalogány iskola, amely értelmileg akadályozott gyermekek mellett látás-, mozgás- és hallássérült diákokkal is foglalkozik. A tanulók és tanárok közös munkával tiszta fehér ruhát varrtak: a Csalogány küldöttsége ezt viszi majd a csatkai kegyhelyre december 3-án, a fogyatékkal élők világnapján, hogy a középkorból eredő hagyományokat követve felöltöztessék Szűz Mária nagy méretű, fából faragott szobrát. Az öltözéket 206 textilvirág díszíti, pontosan annyi, amennyi a tanulók száma.

RIPORTUNK AZ 5. OLDALON

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

Tanulók és tanárok együtt készítették a Szűz Mária-szobor új ruháját

A német beteg

NEHÉZSÉGEK Kína, Amerika, Merkel és a Volkswagen lett a szitokszó napjainkban Németországban, ahol „hirtelen” észrevették, hogy hat éve szinte nincs növekedés. Hibás van, megoldás még nincs.

FOTÓ: MALTE OSSOWSKI/DPA VIA AFP

A német autóipar nem tudja felvenni a versenyt a kínai vállalatok áraival és hatékonyságával. A Volkswagen gyárbezárásokra készül, ezért a dolgozók tüntetnek

RÉDEI JUDIT

A jólét hitében elkényelmesedett Németországban radikális a valósággal történő szembesítés. Az ipar gyöngyszemei sorra jelentették be a közelmúltban, hogy „strukturális átalakításokra” kényszerülnek, azaz termelésleépítésre és kirúgásokra kerül sor. A Ford 2900, a ThyssenKrupp 5000, a Schaeffler 7000, a Bosch 3800 alkalmazottól akar megválni, de a legnagyobb földindulás Wolfsburgból fenyegeti a gazdaságot. A Németországban mintegy százhúszezer embert foglalkoztató Volkswagen munkásai sztrájkba léptek.

Európa hajtómotorja kifulladóban van, súlyos beteg az egészség mintaképének tartott német gazdaság. A „Németország mindenkinél jobban csinálja” érzést most, ahogy azt Wolfgang Münchau, a Financial Times újságírója napokban kiadott könyvének címe sugallja, a „Kaputt” félelme váltotta fel. Belső strukturális problémákkal is küzd a „Made in Deutschland”, de a Covid, majd a háborúk, az energiakrízis és a nemzetközi kereskedelem zavarai egyaránt nyomasztják a német gazdaságot.

Elemzők szerint a kulcs az ország legfontosabb kereskedelmi partnerénél, másfelől riválisánál, Kínánál keresendő. Az ázsiai ország gazdasága lassul, s ez az autóipar, illetve más csúcstechnológiai ágazatok agresszív exportpolitikájával párosul, azaz miközben az ottani felvevőpiac szűkül, a kínai áruk dömpingárai nyugaton is leszorítják a porondról a német ipar termékeit. A belső problémák között a bürokráciát és az ökológiai átmenet nehézségeit, a lakosság öregedését, a kvalifikált munkaerő hiányát sorolják az elemzők. Ez utóbbiak rosszul vannak fizetve, sokan keresik a határon túl, például Svájcban a boldogulást. Az egyensúlyhiányhoz hozzájárul a keleti tartományok helyzete, a régióban a hatalmas támogatások ellenére a mezőgazdaság dominál, az ipart inkább csak kisvállalatok képviselik, sok közülük Oroszország-függő, s a szankcióktól megbénítva tengődik. De az elégtelen állami beruházások is okolhatók a pangásért. Az eladósodottságot akadályozandó az alkotmányba beépített fékek visszaütöttek, a gazdaság stagnál, az ipari termelés hanyatlik. A számok beszédesek: a tavalyi 0,3 százalékos GDP-visszaesés után ez év végére további 0,2 százalékos veszteséggel számol a kormány, és ez rossz emlékeket elevenít fel. Utoljára a 2000-es évek eleje volt hasonlóan nehéz, akkoriban az „Európa betegének” tekintett német gazdaság – az egyesítés terheit nyögve – az európai átlagot meghaladó ütemű, 11 százalék fölé nőtt munkanélküliséggel szembesült.

Radikális reformok bevezetésére kényszerült a kancellár, Gerhard Schröder, amelyeket Peter Hartz, a Volkswagen humánerőforrás-igazgatója inspirált. A VW-nál az 1990-es években megmutatkozó munkaerőpiaci gondok megoldásaként flexibilis munkaidőt vezettek be, megúszva így 30 000 ember elbocsátását, bevezették a 4 napos munkahetet, 20 százalékos munkaidő-mérséklés mellett 15 százalékkal csökkentek a bérek. 2002-től több törvény született ebben a szellemben, rugalmasabbá téve az egész munkaerőpiacot.

A jelen helyzetért egyre többen hibáztatják Angela Merkelt, akinek 16 éves regnálása alatt pedig 34 százalékkal növekedett a német gazdaság. Kedvező külgazdasági helyzet, éhes kínai felvevőpiac, s az elől, Gerhard Schröder hagyatéka kedvezett a terveinek. Hárommillióval csökkent a munkanélküliek száma, a „Kurzarbeit” vagy rövidített munkaidős foglalkoztatás révén elkerülték a tömeges elbocsátásokat. Vitákat váltott ki viszont, hogy Merkel beengedte az állami tulajdonú kínai vállalatokat a „kényes” német szektorokba, és az is, hogy nyitva hagyta a határokat a menekültáradat előtt. Sokat tett a keleti tartományok felzárkóztatásáért, csúcstechnológiai vállalkozásokat irányítva Lipcsébe, Potsdamba, Drezdába, Jénába többek között. Amikor elhagyta a színpadot, virágzó, ám sérülékeny gazdaságot hagyott maga mögött, a csúcstechnológiai ágazatok az elégtelen befektetések okán versenyképtelenek voltak az USA és Kína iparával szemben. Németország elmulasztotta a világszínvonalú digitális infrastruktúra kiépítését, nem fordított elég figyelmet a mesterséges intelligenciára, az ezzel kapcsolódó oktatásra, gyorsan lemondott a nukleáris energiáról, anélkül, hogy biztos pótlást talált volna a vállalatok növekvő energiaigényeinek kielégítésére, elhanyagolta a megújuló energiaforrásokat. Eközben Németország túlságosan függővé vált Kínától, ugyanakkor tény, hogy javarészt a kínai gazdasági kapcsolatok jelentették a német gazdaság lendületének alapjait. Azután egyszer csak konkurens lett a jó vevőből, és ez nemcsak az autóipart, de az iparigép-gyártás világpiaci pozícióit is megrengette.

Távozásakor már elhangzott a jóslat, ahogy a brüsszeli Bruegel Intézet igazgatója, Guntram Wolff fogalmazott, „mindez tíz éven belül megbosszulja magát”. Nem telt el tíz év, de a kiütések már láthatók. A német iparvállalatok termelése 2018 óta 12 százalékkal zsugorodott, erre az évre 3 százalékos hanyatlást jeleznek a statisztikák. Különösen az energiaárak bosszulják meg Merkel hajdani spórolós irányítását, a 16 esztendő elmaradt beruházásait. Az orosz gáztól való két évtizedes függőség után kényszermegoldásokkal próbálkoznak a németek, az amerikai import 40 százalékos drágulást hozott, a megújuló energiaforrások hadba állítása költséges, és nem megy egyik napról a másikra. Olaf Scholz, lehet, hogy hattyúdalként, még a nyáron bedobott egy növekedési tervet (Wachstumsinitiative); adókönnyítést, az energia árának szubvenciókkal történő leszorítását, kevesebb bürokráciát és a munkaerőpiac erősítését hangoztatva támogatást ígért az idősebbek és a kvalifikált külföldi munkaerő foglalkoztatásához, egyúttal 23 milliárd eurós adókönnyítést is ígérve a magánszemélyeknek.

A legnagyobb problémát azonban a bizalomhiány jelenti. A vállalatok bizonytalanok és ódzkodnak a befektetésektől, a lakosság pedig nem fogyaszt, cihába rakja a pénzt, annak ellenére, hogy az infláció csökken, a bérek pedig emelkednek. És még nem tudni, mit találnak el a Trump egyelőre csak megfeszített íjából várható nyilak.

A tőzsde alig büntet

A gondok egyelőre összességében nem törték meg az irányadó német tőzsdeindex, a DAX általánosan növekvő tendenciáját, a Deutsche Telekom, a Siemens, a Munich Re, az Allianz, az Adidas, a Rheinmetall, a HeidelbergCement vagy a bankok árfolyama kitartóan emelkedett. Ám a gyógyszeripari nagyvállalatok, elsősorban a Bayer, valamint az autóipari óriások, a Porsche, a BMW, a VW részvényei mélyrepültek, 20-30 százalékot veszítettek piaci értékükből ebben az évben.

34 százalék
Angela Merkel 16 éves regnálása alatt ennyivel nőtt a német gazdaság, a jelen helyzetért mégis egyre többen őt hibáztatják

Munkabeszüntetés a Volkswagennél

Sztrájkolnak a Volkswagen munkásai, miután sikertelenül zárultak a tárgyalások a cégvezetéssel, amely egyelőre kitart három németországi üzem bezárását és tízezres elbocsátásokat előrevetítő tervei mellett. A gyártó súlyos gondokkal küzd, a tervezettnél 25-50 százalékkal drágábban működik a csoport 10 németországi üzeme, számítások alapján egyes gyárak a dupláját költik, mint más, hasonló nagyságú, konkurens vállalkozások. A VW rentabilitása folyamatosan rosszabbodik, az elmúlt fél évben az üzemi nyereség 2,4 százalékkal, 5,4 milliárd euróra csökkent, 10 millió autó gördült ki a gyárakból, szemben a pandémia előtti 13 millióval. A társaság irányítói szerint a túléléshez 17 milliárd eurónyi költséget kell megtakarítani, a VW munkástanácsa ezzel szemben 1,5 milliárdos spórolási tervet ajánlott. A szakszervezeti szövetség bérbefagyasztást javasolt, továbbá a bónuszok visszatartását a két következő évre, cserébe a gyárbezárások tervének elvetését s a foglalkoztatási garanciák megtartását kérte. A VW vezetősége szerint az IG Metall által előterjesztett javaslatok nem orvosolják hosszú távon a társaság pénzügyi gondjait.

Látszólag minden rendben van

A német gazdaság teljesítménye messze kiemelkedik az Európai Unióban, az éves GDP 4122 milliárd euró, miközben Franciaország bruttó hazai terméke összesen 2803 milliárdot tesz ki. Az egy főre eső termelés közel 50 000 euró, miközben egy franciára mindössze 42 000 euró jut. A GDP 22 százalékát az ipari termelés jelenti, az export 51 százalékkal járul hozzá. Az államadósságot a három évvel ezelőtti 69 százalékról a GDP alig 64 százalékára szorították vissza. A legújabb, a napokban publikált statisztikák vegyesek, a kiskereskedelmi eladások a vártnál nagyobb mértékben, 1,5 százalékkal zsugorodtak, az importárak nőttek, a munkanélküliség viszont az előre jelzettnél kevésbé bővült novemberben, egyelőre 6,1 százalékot jeleztek. A múlt hónapban 2,2 százalékos inflációt mértek, és összességében a negyedik negyedben 2 százalékban bíznak az elemzők. A GDP viszont rosszabbul alakult, mindössze 0,1 százalékkal gyarapodott, szemben a 0,2 százalékos várakozással. Az öt legnagyobb gazdaságkutató intézet (DIW, Ifo, IfW Kiel, IWH, RWI) szakértői szerint 2024-ben mindössze 0,8 százalékos, míg 2026-ban 1,3 százalékos lesz a GDP-bővülés.

A legnagyobb problémát azonban a bizalomhiány jelenti, a cégek bizonytalanok és ódzkodnak a befektetésektől, a lakosság pedig nem fogyaszt, cihába rakja a pénzt.

Üres épületek, hízó kiadások

ROSSZ ÜZLET Még mindig nem tudja a kormány, mit kezdjen a rég átvett piliscsabai egyetemi campussal – derül ki az építési tárca lapunknak adott válaszából. Az ingatlant kezelő alapítvány bérköltsége közben egyre duzzad, már több mint 1,5 milliárdra rúg.

SZALAI ANNA

Lassan négy éve, hogy az állam a Magyar Rádió palotanegyedbeli emblematikus épületeit „elcserélte” a Pázmány Péter Katolikus Egyetem piliscsabai ingatlanegyüttesre, de a kormány még mindig nem döntötte el, mihez is kezd velük. Holott az „építészeti szempontból különösen értékes ingatlanok” hasznosítására már 3-4 elképzelés is készült. Ezt Lánszki Regő építészeti államtitkár mondta még nyáron a Népszava kérdésére válaszolva, majd mindenkit biztosított arról, hogy olyan tervet fognak választani, ami „hosszú távon biztosítja a terület fenntarthatóságát”. Nem lehet könnyű feladat, hiszen hiába telt el azóta újabb négy hónap, nem jutottak dűlőre az ügyben – derült ki az Építési és Közlekedési Minisztérium lapunk kérdésére most küldött válaszából.

Az egykori egyetemváros épületei ma zömében üresen konganak és pusztulnak, mióta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2020 végén teljesen kiköltözött. A cseréről 2020 márciusában nyújtott be törvényjavaslatot Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, amit gyorsan el is fogadott a fideszes törvényhozói gépezet. E szerint az állam ingyen átadta a rádió épületeit a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciának, amiért megkapta a piliscsabai Makovecz-házakat. Így kétszer is fizetett ugyanazért. A korábbi szovjet laktanya 19 hektáros területét ugyanis ingyen adta oda az új campust építő egyetemi alapítványnak, de jutott állami támogatás az építkezésre is.

A külső szemlélő számára szinte láthatatlan munkát végző alapítvány 1,6 milliárdot költött eddig a saját embereire. Az idén 557 milliót terveztek be erre a célra a költségvetésben.

A Makovecz Imre tervezte organikus épületek erősen megosztották a szakmát és laikusokat is. Ennél nagyobb baj volt, hogy gyorsan kiderült: az épületegyüttes egyetemi használatra nem igen alkalmas, az előadótermek akusztikája rossz, sok a kihasználatlan terület, miközben nincsenek valódi közösségi terek, ráadásul az erősen túldíszített, nem túl jó anyagokból, nem túl jó minőségben megépített templomszerű épületek állapota gyorsan romlani kezdett. A nyomasztóan magas rezsi és a vártnál korábban szükségessé váló felújítás gazdaságtalanná tette a működtetést, miközben a diákok is egyre kevésbé voltak vevők az ingázásra. Alig két évvel az átadó után elkezdődött a visszaáramlás, 2010-től pedig hivatalosan is elismerték a budapesti jelenlét erősítését. Alig 20 évvel az átadás után pedig nagy örömmel elcserélték a rádió hűlt helyén szintén állami pénzen, cirka 200-250 milliárdból felépülő új belvárosi campusra, amelyet Lánszki Regő építészeti államtitkár „az elmúlt 35 év legnagyobb állami oktatási beruházásaként” emlegetett.

FOTÓ: PAVEL BOGOLEOV

Az egykori egyetemváros épületei ma zömében kihasználatlanok, mióta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2020 végén teljesen kiköltözött

45 fő
Ennyien dolgoznak az alapítványnál a szervezet honlapja szerint

A hátrahagyott piliscsabai épületek kezelését egy 2021 szeptemberében 6 milliárdos tőkével gründolt alapítványra bízták. A Makovecz Campus Alapítvány fő feladatául a humán kutatási lehetőségek fejlesztését, egy nemzeti tudáspark, oktató- és képzési központ létrehozását, valamint a nemzeti identitástudat és összetartozás erősítését tűzték ki. Vezetését 5 tagú kuratórium látja el, amelynek elnöke a piliscsabai építkezés egykori ötletadója, Maróth Miklós, Orbán Viktor kormányfő egyik főtanácsadója, miniszterelnöki megbízott. A kuratórium tagjaként elsőként a bukott terézvárosi fideszes polgármester Hassay Zsófia és a Horthy Miklós alapította Magyar Corvin Lánc kitüntetés adományozását felügyelő iroda vezetője, Klinghammer István csatlakozott hozzá. Utóbbi neve talán ismerősebben cseng, ha megemlítjük, hogy ő berzenkedett évekkel ezelőtt a borotválatlan, kócos, kockás inges tanárok miatt. Nyilatkozata olyan felháborodást keltett, hogy a kockás ing azóta is a tanári tiltakozó mozgalmak jelképének számít.

Két évre rá csatlakozott az illusztris csapathoz Zalányi Viktória Eszter, akit Maróth mindenféle tudományos előélet nélkül nevezett ki az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) Irányító Testületének titkárságvezetőjének, majd Maróth 2020-as távozása után a az ELKH főtitkára lett. 2023-ban HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat lett az ELKH-ból, de Zalányi maradt, sőt működtetési vezérigazgató-helyettesként odaadó munkája jutalmaként idén márciusban a Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozatának kitüntetését vehette át. Idén Buday Lászlóval vált teljessé a testület.

Az alapítvány működésének kevés látható nyoma van, két könyv, három kisebb konferencia, legutóbb Kereszténység-Fenomenológia címen. Eddig egy kisebb épületet újítottak fel 250 millió forintért, a héten pedig kiírtak egy tendert egy másik renoválására.

A legtöbb pénzt azonban nem ezen tevékenységek, hanem a bérek, illetve az egyéb személyi juttatások viszik el. A beszámolók tanúsága szerint az első alapítványi szempontból 3 hónapos csonka évben még kevesebb mint 37,9 milliót költöttek a kuratórium, a felügyelőbizottság és az alkalmazottak fizetésére. 2022-ben már 388,5 milliót vittek a bérek és juttatások, míg 2023-ra 632,8 milliós kiadást jelentett az alapítvány kuratóriumának felügyelőbizottságának és 45 munkatársának foglalkoztatása. Az idei évre 557 milliót terveztek be erre a célra a költségvetésben. A cég alkalmazottainak száma az alapítvány honlapja szerint 45 fő. A külső szemlélő számára szinte láthatatlan munkát végző alapítvány 1,6 milliárdot költött eddig a saját embereire.

Terv nincs, pletyka van

HÁTTÉRMUNKA Talán nem sokáig konganak már üresen a piliscsabai épületek. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes nemrég nyújtotta be a Palkovics László kommandírozásával az MTA-ról évekkel ezelőtt leválasztott kutatói hálózat, mai nevén a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat átalakításáról szóló törvényjavaslatot, amelyről előzetesen nem egyeztettek az érintettekkel. A kormány átvenné az Akadémia ingatlanait is. Az MTA honlapján közzétett beszámoló szerint 49 ingatlanért összesen 80 milliárd forintot fizetne az állam, holott a korábbi értékbecslés szerint 130 milliárdot ér. (Ez nem fedi le a teljes akadémiai ingatlanvagyont.) A vételárat az Akadémia 2025-ben kapja meg, de kötelezettséget vállalt arra, hogy abból 69 milliárd forintot csak 2027-től használ fel. Ez idő alatt az összeget befekteti. Az Akadémia szerint nem kötnének rossz üzletet.

Már megindult a pletyka arról, hogy az államnak átadandó épületek, amelyek között van több belvárosi, budavári, csillebérci is, talán nem is maradnak sokáig kutatói bázisok, az Orbán-kabinet talál nekik más funkciót. A kutatóknak máshol, talán kicsit távolabb találnának helyet, de hát a kutatáshoz úgyis csend, elmélyülés kell. A Népszava most arra is rákérdezett a tárcánál, hogy „elképzelhető-e, hogy az MTA kutatói hálózata vagy annak egy része kap helyet a piliscsabai új nemzeti tudásközpontban”? A válasz összes kérdésünkre egyetlen mondat volt: még nincs döntés a campus hasznosításáról.

SZALAI ANNA

NER-cég szervezi az erzsébetvárosi „civil” tiltakozást

ÁLCA Egy állami megrendelésekkel jól ellátott NER-közeli cég áll annak a portálnak a hátterében, amely látszólag csak egy erzsébetvárosi, civil tiltakozást fog össze, valójában adatokat is gyűjt a Fidesznek – tudta meg lapunk. A nemkellautosbuntetoado.hu címen elérhető oldalon az ellen tiltakoznak, hogy – mint arról írtunk – a kerület ellenzéki vezetése úgy döntött, ezután már nem lesz ingyenes az éves lakossági parkolási engedély. Az oldalon a név, a cím és az elérhetőség megadásával lehet tiltakozni.

Bár az oldalon semmi jele annak, hogy párthoz köthető lenne a tiltakozás, nem civil akcióról van szó. A 444 szúrta ki, hogy a honlap adatvédelmi nyilatkozatában az áll: aki megadja adatait, hozzájárul, hogy a Fidesz azokat „további kapcsolattartás, véleménykérés, választási és egyéb tájékoztatás céljából, az adatkezeléshez tett hozzájáruló nyilatkozatának visszavonásáig kezelje”.

Azt viszont már a Népszava tudta meg, hogy az oldal működtetője egy kormányközeli cég. A magyar honlapok nyilvántartásából kiderül, hogy az oldalt október közepén a Trendency Online Zrt. regisztrálta. A Trendency a Fidesz egyik házi IT-cégének számít. Ez a társaság csinálta 2016-ban a Fidesz-frakció honlapját. Emellett a céghez sorozatban érkeztek az állami megrendelések, így a Magyar Turisztikai Ügynökség portálját is ők készítették, dolgoztak az MVM-nek, a Magyar Fejlesztési Banknak, a Nemzeti Kommunikációs Hivatalnak. Meglehetősen gyakran együtt bukkannak fel a Rogán Antal-közelinek tudott Balásy Gyula által vezetett Lounge Design, illetve New Land Media cégekkel, de volt, ahol a fideszes agytröszt Századvéggel együtt voltak alvállalkozók. A Trendency Online Zrt. tulajdonosa Mocsai Norbert. A cégvezető egyszer szerepelt, 2020-ban a Pesti Tv műsorában a fideszes propagandista, Jeszenszky Zsolt vendégeként, ahol a kriptovaluták mibenlétéről beszélt, ám – jelezve politikai hovatartozását – Donald Trumpot ábrázoló pólóban.

BATKA ZOLTÁN

Látszólag civil tiltakozás, valójában durva fideszes adatgyűjtés

LAPSZÉL

Szájer József két élete

FOTÓ: BALOGH ZOLTÁN/MTI

„Én szabadságharcos vagyok, és 1990-ben is amellett álltam, hogy Magyarországon mindenki szabadon élhesse a magánéletét és a politikai életét is” – annak ellenére állította ezt a Telexnek adott interjúban Szájer József, a Fidesz egykori meghatározó tagja, hogy politikai karrierje azért szakadt meg, mert kiderült, a Covid-idején rész vett egy brüsszeli melegorgián. A közéletbe most visszatérő Szájer nem érzékel felelősséget és ellentmondást abban, hogy ő maga is rész vett annak a rendszernek az építésében, amely összemossa a homoszexualitást a pedofíliával, célkeresztbe helyezi az LMBTQ-közösséget. NÉPSZAVA

Veszélyben lehetett a Barátság vezeték

„Magyarország folyamatosan kapcsolatban áll a szlovák hatóságokkal, és az ilyen helyzetben szükséges intézkedéseket megtettük” – így reagált a Népszava kérdésére a Kormányzati Tájékoztatási Központ arra, hogy a pozsonyi kormány szerint terrortámadást készíthettek elő a Barátság kőolajvezeték ellen. Matus Sutaj Estok szlovák belügyminiszter a hétvégén azt mondta: Szlovákia keleti részén olyan tevékenységet észleltek, amely egy, a kritikus infrastruktúra elleni terrortámadás lehetséges előkészületeire utal. Azt mondta: egy csoport terepmegfigyeléseket végez „a gázvezetéknél vagy a Barátság kőolajvezetéknél, Szlovákiában és Magyarországon is”. A 444 tegnap arról írt: két férfit kihallgattak, de végül elengedték őket. NÉPSZAVA

Több riválist kap Gyurcsány Ferenc

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Három kihívó is elindulna a Demokratikus Koalíció elnöki székéért Gyurcsány Ferenccel szemben – értesült az ATV. A csatorna korábban azt írta: Abd El Rahim Ali, a DK józsefvárosi elnöke biztosan indul a posztért. NÉPSZAVA

Újra zsarolnak a hekkerek

Visszakerültek a netre azok a fájlok, amelyeket a Védelmi Beszerzési Ügynökségtől Zrt. (VBÜ) lopott el egy hekkercsoport – írta a 444, amely szerint most 1 millió dolláros kikiáltási árról licitet indítottak az információkért. A lopott fájlok egyszer már megjelentek az oldalon, akkor 5 milliót kértek értük, majd eltűntek, amiből arra is lehetett következtetni, hogy a kormány fizetett értük. A jelek szerint nem így történt, hiszen most megint áruba bocsátják a védelmi információkat is tartalmazó fájlokat. NÉPSZAVA

Mentésre szorul a vizesblokk az OMSZ-nél

KÖZPONT Sokáig egyetlen mosdót használt félszáz ember a mentők pesti irányítóközpontjában – állítják ott dolgozók. Aztán négy mobil WC-vel javítottak a helyzeten. A szervezet szerint ennél jobbak a körülmények.

DANÓ ANNA

Több mint két hónapja méltatlan körülmények között dolgoznak a mentésirányítók az Országos Mentőszolgálatnál (OMSZ) – állítják a Népszavának ott dolgozók. Szerintük a budapesti irányítócsoport mintegy 50 munkatársa egészen a közelmúltig egyetlen mozgássérült mosdót tudott használni – férfiak, nők közösen. A mentők irányítócsoportjához érkeznek a 104-es, valamint a 112-es számról a segélykérő hívások, az itt dolgozók döntenek például arról, hogy hol van a leggyorsabban szükség a mentőre, honnan lehet átirányítani oda kocsit.

„A vizesblokk meghibásodását kísérő bűz miatt a mentésirányítás helyiségeibe vezető ajtókat, amelyeken egyébként csak mágneskártyával lehet túljutni, ki kell támasztani, hogy legyen frissítő légmozgás” – fogalmazott lapunknak egy dolgozó. Szerinte a helyzet az elmúlt másfél hétben annyit változott, hogy a menedzsment az épület garázsszintjére négy mobil WC-t rendelt, ahová lifttel és gyalog is lemehetnek.

„Mindez nem oldotta meg a problémát” – vélekedett egy kollégája, mert kezet és fogat mosni, vagy például a 24 órás szolgálatot ellátóknak zuhanyozni az öltözőben továbbra sincs lehetőség. Illetve az úgynevezett bázismentőállmás öltöző-zuhanyozójában van erre lehetőség, ám onnan fürdés után most hidegben kell megtenni a visszautat.

Az ügyben megkerestük az OMSZ-t, és többek között azt kérdeztük, mikorra várható, hogy a mentésirányításban dolgozók számára ismét biztosítani tudják a kulturált munkakörülményeket. Válaszában a mentőszolgálat azt írta: „A mentésirányítási központ területén levő vizesblokkokkal kapcsolatos első problémák jelentkezését követően a műszaki kollégák folyamatosan igyekeztek a hibákat elhárítani. A mosdók ezt követően átmenetileg használhatóvá váltak, de sajnos később újra jelentkeztek a hibák. Kiderült, hogy a hosszú távú zavartalan működés érdekében átfogó, épületszerkezetet is érintő felújításra van szükség, ennek a megrendelése megtörtént, az előkészületek folyamatban vannak. Nem felel meg a valóságnak, hogy a bajtársak számára »egyetlen mozgássérült mosdó jut«. A korlátozottan használható vizesblokkok kiváltására átmenetileg mobil vécéket is telepítettünk, ugyanakkor az egy szinttel lejjebb található öltözők vizesblokkjai (mosdók, vécék, zuhanyzók) is használhatóak a bajtársak számára, így a felelősségteljes munka zavartalan végzéséhez szükséges higiénés feltételek valamennyiük számára folyamatosan rendelkezésre állnak. A végleges műszaki megoldást jelentő munkálatok előreláthatólag hamarosan megvalósulnak.”

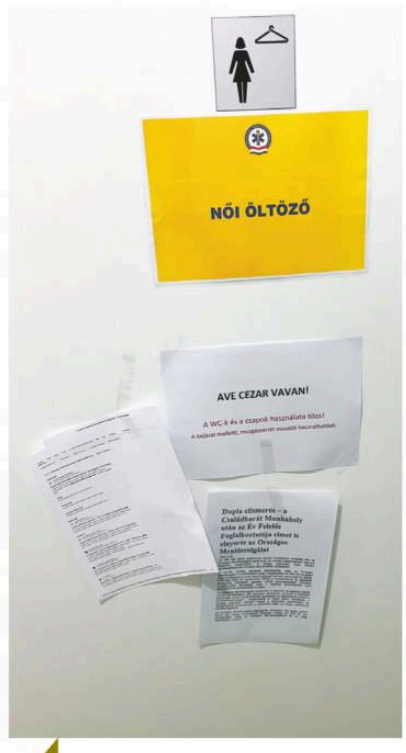

Nem várt műszaki gondok miatt húzódik el a mosdó felújítása

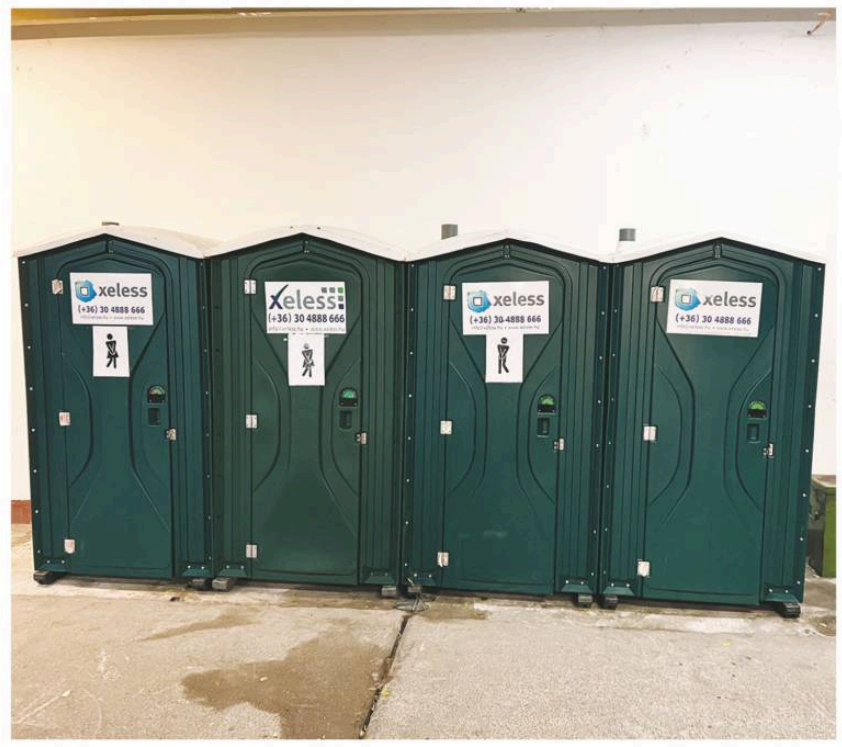

„A felelősségteljes munka zavartalan végzéséhez szükséges higiénés feltételek folyamatosan rendelkezésre állnak.”

Hiábavaló orvosi kamarai megjuhászodás

EGÉSZSÉGÜGY Továbbra is fenntartja a Magyar Orvosi Kamara (MOK) „jogfosztott státuszát” a kormány, ám azt, hogy mit kíván tenni a köztestület a helyzet megváltoztatásáért, nem került szóba a szervezet pénteki konferenciáján.

A Magyar Orvosi Kamarát diszkrimináló jogszabályok – így például a kötelező tagság megszüntetése, az etikai eljárások elvétele – továbbra is hatályosak, noha titkon remélték, hogy ez a státusz megváltozhat – derült ki Álmos Péter elnök szavaiból. Az már a MOK szombati közgyűlésére készült és a szervezet honlapján közzétett elnöki beszámolóból derül ki: a kamara ugyan tett gesztusokat is, például a nyilvánosságtól egy lépéssel hátrébb lépett és a kormányzattal zárt ajtók mögött tárgyalt, ám ennek eredménye felemásra sikerült. A politikusokkal a kapcsolatuk rendezettebb, de megérezik a nyilvánosság hiányát is.

Álmos Péter a rendezvény nyilvános részében arról is beszélt: annak például, hogy elvették az etikai ügyeket tőlük, súlyos közegészségügyi következményei is vannak. „Olyan orvosok is gyakorolhatják a szakmájukat, akik például a mellrákszűrést rákot okozónak, a Covid-szűrést kamunak mondják” – mondta az elnök. Az elnök beszámolójában arra is kitért, hogy hiába nyújtottak be a kormánynak bérkorrekciós javaslatokat, arra érdemi reakciót nem kaptak, de a szakmai eljárásrend-javaslataikkal sem jutottak a tárgyalóasztalnál távolabb. Szerinte a szervezet társadalmi pozíciót ugyanakkor erősíti, hogy novemberben fogadta őt az új köztársasági elnök, aki a Sándor-palotában nyilvánosan kiállt amellett, hogy a kamara az orvostársadalom és a betegek számára is fontos.

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

Álmos Péter szerint tettek gesztusokat a kormánynak, ám ennek eredménye felemásra sikerült

Hozzáférnek-e a betegek a hazai egészségügyi szolgáltatásokhoz? – ezt a témát járták körbe a rendezvényre meghívott előadók. Orosz Éva, a Magyar Tudományos Akadémia doktora egyebek mellett a hiteles párbeszédhez nélkülözhetetlen közadatok hiányára, az egészségügynek a közforrásokból való nagyon alacsony (10 százalék alatti) részesedésére, valamint a gyógyítási költségek megosztásának torz arányaira hívta fel figyelmet. Adatai szerint 2005 és 2022 között a gyógyszerkiadásokon belül a magánkiadások aránya 35 százalékról 56 százalékra növekedett. Az ellátásokhoz való hozzáférés alapvető problémái – szerinte – az alulfinanszírozásból adódnak. A következmények súlyosak: az elkerülhető halálozások száma a 2015–2019 között 234 ezer volt. Ezzel pedig a magyar az Unió rosszul teljesítő egészségügyi rendszerei közé számít.

A közönség soraiban ülő gyógyítókat provokálta Ónodi-Szűcs Zoltán egykori egészségügyért felelős államtitkár, aki szerint a betegek azért is maradhatnak ellátatlanul, mert a hálapénz helyébe nem lépett új motivációs eszköz. Pedig – szerinte – az új Járóbeteg Irányítási Rendszer (JIR), azaz online bejelentkezési lehetőséget jobban kihasználva százezrek útja megkönnyíthető lenne a rendszerben.

– Ez nagyon szélsőséges megközelítésben nem jelent mást, mint hogy mi, orvosok tehetünk arról, hogy megint nem jó a magyar lakosság ellátása. Ez nincs így – reagált az egykori államtitkár szavaira Weltner János sebész főorvos. Ha valaki megnézi a finanszírozó honlapját, láthatja, fillérre elköltik a kórházakra jutó havi összeget, sőt azon felül jelentős adósságokba is keverednek a betegellátás érdekében. A forráshiány „csorog le” egészen a rendelőkig, és amikor elfogy a pénz, az intézményvezetők szólnak, hogy ne tovább, mert adósság lesz a vége. A kihasználatlan rendelésekkel kapcsolatban megjegyezte: hajdanában a kezelőorvos menedzselte a betegét tovább a rendszerben, most pedig azt várják el, hogy a beteg szerezzen magának onkológust, sebészt. Szerinte abban az országban ahol a lakosság 16 százaléka funkcionális analfabéta, nem lehet elvárni a betegtől, hogy maga menedzselje a saját ellátási útját. Ha sikerülne egy olyan rendszert működtetni, amelyben az orvos jelzi, hogy a betegnek milyen ellátásra van szüksége, és az visszajelezne a páciensnek, hogy mikor, hova szíveskedjék elmenni, valószínűleg kevesebb lenne az üres rendelés – mondta.

DANÓ ANNA

Szűz Mária ruhája a Csalogányból

VILÁGNAP A fogyatékkal élők ügye mindig a társadalom peremére szorult. Sajátos kezdeményezésével ezen a helyzeten próbál legalább picit változtatni egy óbudai iskola.

CZENE GÁBOR

Pásztor Csaba gyógypedagógus és művészetterapeuta, de eredetileg teljesen más pályára, bölcsésznek készült. Személyes érintettsége nincs, szinte véletlenszerűen – egy képzés révén – találkozott a fogyatékkal élők világával. Ennek hatására vett fordulatot az élete. Az óbudai San Marco utcában lévő Csalogány iskolában dolgozik, amely „értelmileg akadályozott gyermekek” mellett látás-, mozgás- és hallássérült diákokkal is foglalkozik. Rögtön javítjuk is magunkat: az „iskola” túlságosan leegyszerűsítő kifejezés. A Csalogány egyszerre óvoda, általános iskola, készségfejlesztő speciális szakiskola, gyógypedagógiai módszertani intézmény, kollégium és gyermekotthon. Háromtól huszonnégy éves korukig járnak ide gyerekek és fiatal felnőttek.

A Csalogányban eddig is minden évben szerveztek valamilyen rendezvényt december 3-a, a fogyatékkal élők világnapja alkalmából, az idén azonban még inkább különlegessé szeretnék tenni az eseményt. Már most megünneplik, hogy Frim Jakab (1852–1919) tanító és gyógypedagógus 150 évvel ezelőtt, 1875-ben Rákospalotán megalapította az intézmény jogelődjét.

Pásztor Csaba kezdeményezésére diákok és pedagógusok – közülük is kiemelve Ronayné Varga Tünde szakoktatót – közös munkával tiszta fehér ruhát varrtak: a Csalogány küldöttsége ezt viszi majd a csatkai kegyhelyre a világnapon, hogy a középkorból eredő hagyományokat követve felöltöztessék Szűz Mária nagy méretű, fából faragott szobrát. Az öltözéket 206 textilvirág díszíti – pontosan annyi, amennyi a tanulók száma –, a virágokat ékesítő gyöngyöket a diákok varrták fel. Azt, hogy a gyerekek milyen izgalommal várják december 3-át, személyesen is megtapasztalhattuk, amikor a helyszínen találkoztunk azokkal, akiknek a szülei hozzájárultak fotók készítéséhez. A csatkai ünnepségen a szintén a III. kerületben lévő, Szent Miklósról elnevezett iskola „sajátos nevelési igényű” növendékei is fellépnek.

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

Közösen készült a ruha, a gyerekek pedig izgalommal várják december 3-át, amikor a Csalogány küldöttsége elviszi majd a csatkai kegyhelyre

206 darab

textilvirág díszíti az öltözéket, pontosan annyi, amennyi a tanulók száma

HIVATÁSTUDAT

PÁSZTOR CSABA

gyógypedagógus és művészetterapeuta személyes ügyének tekinti, hogy „közösen jobb hellyé varázsoljuk ezt a világot”.

A Csalogányban tanító pedagógusok jelentős része vallásos ugyan, de mégiscsak világi intézményről van szó. Pásztor Csaba elmondása szerint ebből nem adódott semmiféle probléma, a nem vallásosak is egyöntetűen támogatták az ötletet. A Mária-szobornak szánt ruha egyik rejtett zsebébe az összes pedagógus neve belekerül.

Nem véletlenül esett a romák által különösképpen kedvelt Csatkára a választás, hisz a Csalogány diákjainak is becsülhetően mintegy 20-30 százaléka cigány származású. A fogyatékkal élők ügye mindig a társadalom peremére szorult – állapította meg Pásztor Csaba. A csatkai esemény a lehetőségeihez mérten arra igyekszik felhívni a figyelmet, hogy a fogyatékkal élők és az egészségesek éppen úgy egységet alkotnak, ahogyan a roma és nem roma magyarok.

„Reméljük, hogy számíthatunk az égiek támogatására, Mária is segíteni fog bennünket” – mosolygott Pásztor Csaba. Segítséget remél abban is, hogy a diákokkal foglalkozó pedagógusok méltónak bizonyuljanak a nagy elődökhöz, a már említett Frim Jakabhoz vagy Bárczi Gusztávhoz (1890–1964), aki a vészkorszak idején is példát mutatott emberségből: intézményében hatvan vidéki zsidó gyermeknek nyújtottak menedéket. 2016-ban ezért posztumusz megkapta az izraeli Jad Vasem intézet Világ Igaza kitüntetését. Pásztor Csaba – a teljesség igénye nélkül – a példaképek közé sorolta Illyés Gyula gyógypedagógus feleségét, Kozmutza Flórát (1905–95) és Göllesz Viktort (1930–99), a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola volt főigazgatóját.

Kihagyhatatlan San Marco hercegné (1838–1926) – született Nagyszentmiklósi Nákó Anna Mileva – is, aki férje halála után teljes vagyonát karitatív célokra áldozta. 1900-ban ő alapította a gyógyíthatatlan betegek számára létrehozott Irgalom Házát, az első budapesti hospice-házat. Napjainkban ebben a hatalmas, esztétikus századfordulós épületben működik az időközben tornateremmel és tanuszodával is bővült Csalogány iskola, amely több állomáshely után 2008-ban költözött ide a névadónak megmaradt budai Csalogány utcából. Az új funkciót ellátó San Marco utcai épületet a katolikus, református, evangélikus és zsidó felekezet képviselői ökumenikus szertartáson áldották meg.

A Mária-szobornak szánt ruha egyik rejtett zsebébe az összes pedagógus neve belekerül.

Pásztor Csaba 20 éve dolgozik gyógypedagógusként, ennyi idő leforgása alatt szerinte történtek kedvező változások is. Pályázni lehet esélyteremtő programokra, a múzeumok, mozik, színházak nyitottá váltak a fogyatékkal élők iránt.

Persze nem akarja túlságosan rózsaszínűre festeni a képet. Ma is jellemző, hogy a sérült gyermek születésekor a férfi magára hagyja a családot. A nőkre így fokozottan nagy teher hárul. Az emberek gyakran még mindig idegenkedve néznek, odébb húzódnak, ha a tömegközlekedési járművekre fogyatékos gyerekek szállnak fel a tanárral. Bár az iskolát befejező fogyatékkal élők egy része el tud helyezkedni akár közértben, étteremben, postán vagy kórházban, a munkáltatók többsége napjainkban is fél az alkalmazásuktól. Pedig csak meg kellene keresni a nekik megfelelő munkaköröket.

Odakint bármilyen őrület van, a Csalogány egy színes buborék, ahol mindenki családként működő, igazi közösségben érezheti magát – mondta Pásztor Csaba, aki azonban nem szeretne teljesen visszahúzódni ebbe a mikrokozmoszba. Ahogyan csatkai kezdeményezése is mutatja, személyes ügyének tekinti, hogy „közösen jobb hellyé varázsoljuk ezt a világot”.

ÁSZ-jelentés, KSH-adatok meg a hamis államtitkár

GYERMEKVÉDELEM Több ponton sem bontotta ki az igazság minden részletét Csizi Péter, a Belügyminisztérium szociális ügyekért felelős helyettes államtitkára, amikor pénteken hosszú, heves vitába keveredett Bicskén a gyermekvédelmi intézményeket felkereső Tisza-elnökkel, Magyar Péterrel.

A két politikus – mint arról már írtunk – az intézmény bejárata előtt vívott szócsatát, és eközben a helyettes államtitkár több esetben is meglehetősen nagyvonalúan bánt a tényekkel. Csizi Péter többek között arról beszélt, hogy folyamatosan javul a gyermekvédelem helyzete, intézményfelújításra például idén 2,1 milliárd forintot költ a kormány, 2022-től összesen 8,5 milliárd forintot fordítottak erre a célra. Csakhogy ezt a „javulást” még az Állami Számvevőszék (ÁSZ) sem tartja elégségesnek. A november 7-én megjelent jelentésében – amelyben a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság irányítása alá tartozó 32 gyermekvédelmi intézményből 18-at vizsgált – azt állapította meg, hogy az intézmények nem tervezhettek beruházási, felújítási feladatokat, mert nem volt erre forrás. A legszükségesebb beszerzéseket más célokra félretett megtakarításokból kellett megoldaniuk, ez viszont veszélyeztette az eszközvagyon pótlását, feladatuk megfelelő színvonalú ellátását.

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

Csizi Péter és Magyar Péter vitája Bicskén, pénteken

Egy múlt csütörtökön közzétett ombudsmani jelentés is hasonló problémákat tárt fel. A Zala megyei Boglárka Lakásotthonról azt írták, hogy az épületet az „elhasználódás” jellemzi, a szigetelés hiánya miatt hideg van a szobákban, a kert is rendezetlen, de a megoldáshoz nincsenek anyagi források. „A hiányos tárgyi körülményei alkalmasak arra, hogy az érintett gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggő súlyos visszásságot okozzanak”. A jelentés kitér arra is, hogy hasonló hiányosságok jellemeznek más gyermekotthonokat, lakásotthonokat is.

Tiltásbizonytalanság: Miskolc igen, Bicske nem, Pécs igen

Bemehet az egyik állami fenntartású, pécsi gyermekvédelmi intézménybe kedden Magyar Péter, a Tisza Párt elnöke. A belépési engedély megadása váratlan, hiszen miután egy miskolci intézményben nagy megdöbbenést kiváltó fotókat készített a lepusztult állapotokról, Fülöp Attila gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár kitiltotta az összes szociális intézményből. Emiatt a bicskei otthonba sem engedték be pénteken.

Nem csak a fejlesztési forrásokról közölt ellentmondásos adatokat pénteken Csizi Péter. Arról is beszélt, hogy folyamatosan emelkedik a nevelőszülők létszáma, és a rendszerben élő gyerekek 70 százaléka nem intézményben, hanem nevelőszülőknél él.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – a helyettes államtitkár állításával szemben – a nevelőszülők száma nem emelkedik. 2021-ben 5863-at, 2022-ben 5909-et, 2023-ban 5811-et tartott nyilván a rendszer. 2024-es adat még nincs, de a gyermekvédelemben kötelezővé tett kifogástalan életvitelt vizsgáló eljárás miatt a legutolsó – augusztusi – információk alapján 113-an biztosan távoztak a pályáról. Abban nem tévedett az államtitkár, hogy a gondozott gyerekek 70 százaléka nevelőszülőknél élt korábban. Csakhogy a múlt évre ez az arány, ha nem is sokkal, de 70 százalék alá süllyedt. Tavaly 23 215 kiskorúról gondoskodott az állam, 68,5 százalékuk, 15 922 gyerek élt nevelőszülővel, 7293-an pedig intézményben laktak.

MUHARI JUDIT

LAPSZÉL

Jól megy a Vodafone tulajdonosának

FOTÓ: KONCZ MÁRTON

Minden korábbi csúcsot meghaladó, több mint 20 százalékos konszolidált árbevétel-növekedést ért el 2024 első kilenc hónapjában a távközlés és az IT területén tevékenykedő 4iG Csoport – közölte a vállalat a Budapesti Értéktőzsde honlapján. Az előző év hasonló időszakához viszonyítva a jelentős árbevétel a többi között a Vodafone Magyarország eredményének, a nagyvállalati és lakossági mobil-előfizető számok bővülésének, az egy előfizetőre jutó átlagos árbevétel-növekedésének, valamint az informatikai üzletág emelkedő bevételeinek köszönhető – közölték. MTI

Nagyon aggódik az energiatárca

A nukleáris fejlesztések, az energiatárolás és az európai akkumulátoripar támogatását javasolja „Brüsszelnek" az Energiaügyi Minisztérium vasárnapi, Facebook-videóként közzétett üzenete. De a szén-dioxid-kvóták átfogó és őszinte felülvizsgálatát is sürgetik, amit főképp a kiegyenlítőenergia-piacra dolgozó gázerőművek esetén tartanak fontosnak. A gázárak jelentős csökkenéséhez mielőbbi orosz–ukrán tűzszünetet is sürgetnek. Magyarország igent mond a paksi bővítésre, a megújulók támogatására, a kiegyenlítő erőművekre és az energiatárolók kiépítésére – szögezik le. A megfelelő mennyiségű, megfizethető és kiszámítható energia a magyar és az európai versenyképesség alapja – írják. M. I.

Akció a nyékpusztai gázmezőn

FORRÁS: GREENPEACE FACEBOOK

Greenpeace-aktivisták „stop fracking" feliratot helyeztek el a nyékpusztai gázmezőn álló fúrótoronyra. Az akcióval a rétegrepesztéses – frackinges – gázkitermelés magyarországi betiltását követelik. A Sarkadkeresztúr melletti gázmezőn az állam tulajdonában lévő MVM a 2022 óta futó Corvinus projekt keretében ezzel az eljárással termeli ki a fűtőanyagot. A környezetvédő szervezet korábban határérték feletti benzolmennyiséget is mért a levegőben. A Greenpeace Magyarország petíciót indított, amiben azt követeli, hogy tiltsák be a frackinget Magyarországon is, a kormány hagyjon fel a földgáz, a kőolaj és a szén támogatásával, ezek helyett energiatakarékosságba, -hatékonyságba és megújulókba fektessen – idézik Perger Andrást, a környezetvédő szervezet klíma- és energiakampány-felelősét. M. I.

Az akkugyárak és a NER állnak nyerésre

KEDVENCEK A jövő évi költségvetésből több száz milliárd forintnyi közpénz kerülhet a NER és az akkumulátorgyártók érdekköréhez.

PAPP ZSOLT

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

A jövő évi költségvetésben mindössze 329 milliárd forint állami beruházási kiadással terveznek, ezeknek a pénzeknek a jelentős része jellemzően kínai, esetleg dél-koreai akkumulátorgyárak támogatását szolgálja, illetve a NER-cégek életben tartását, megrendelésekkel. A tervezetben közúti beruházásra például mindössze 88 milliárd forint jut, ám vasúti fejlesztésekre még ennél is kevesebb, alig 20 milliárd. A vasúti felújításra az Építési és Közlekedési Minisztérium fejezetében további 30,1 milliárd forint van, e két forrásból kellene életben tartani a vasúti infrastruktúrát. A lerobbant MÁV pályahálózat és járműállomány fejlesztésére léteznek tervek és ígéretek, amelyek a kormány későbbi hitelfelvételekből akar majd finanszírozni. Ugyanakkor a Budapest–Belgrád-vasútvonal magyar szakaszának felújítását kínai hitelből finanszírozzák, ennek terhére 2025-ben 196,6 milliárd forintot terveznek elkölteni, vagyis négyszer annyi pénzt, mint amit a teljes MÁV-hálózat felújítására és fejlesztésére terveznek. A kivitelező egy kínai–magyar konzorcium, amelynek magyar tagja Mészáros Lőrinc érdekeltségébe tartozik. A projekt egy kínai beruházás része, amely a görög kikötőket kötné össze az európia piacokkal a kínai teherforgalom számára. A vasútvonal teljes felújítása mintegy 1000 milliárd forint, amely a becslések szerint pénzügyileg több száz év alatt térülne meg.

Nemcsak a kelebiai vasútvonal felújításán keresztül, hanem a közúthálózat fenntartása révén is gazdagodnak a kormányhoz közelálló NER-milliárdosok. A gyorsforgalmi úthálózat fenntartására jövőre a kormány 370 milliárd forintot tervez elkölteni a költségvetési törvény szerint. Mint ismert, a közútfenntartási tevékenységet a kormány 35 évre koncesszióba adta Mészáros Lőrinc és Szíjj László érdekeltségeibe tartozó a magántőkealapoknak. A szerződést 2022-ben kötötték meg a Themis Magántőkealap, a Konzum PE Magántőkealap, az Opus New Way Magántőkealap, az Opus Bridge Magántőkealap, a Cronus Magántőkealap, a Vesta Magántőkealap, a Via Magántőkealap tulajdonában lévő MKIF Magyar Koncessziós Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.-vel. Az MKIF jövőre 370 milliárdot kap az államtól arra, hogy a szükséges útfelújítási munkálatokat elvégezze. Ugyanazt a feladatot az elmúlt évtizedekben egy állami cég látta el. Arról már korábban beszámoltunk, hogy a jövőre a kormány 120 milliárd forintot tervez fizetni a városligeti Dürer Park irodaházakat fejlesztő cégnek, amely Garancsi István és Tiborcz István érdekeltségébe tartozik.

Teljesen mindegy, mi történik a gazdaságban, a kormány számára presztízsértékű fejlesztések nem állhatnak le

149 milliárd forintot költene jövőre a kormány a budai városnegyed elfoglalására, Nemzeti Hauszmann Programra

Az állami beruházások másik célja az itt megtelepedő akkugyárak infrastruktúrájának fejlesztése. A költségvetés szerint több tízmilliárd forint jut jövőre víz-, és csatornahálózat-fejlesztésre, ám ezek a beruházások a legritkább esetben szolgálják a magyar adófizetőket. Az ÉKM fejezetből víziközmű-fejlesztésekre jövőre 42 milliárd forintot tervez a kormány, ezek a fejlesztések kizárólag a kínai akku-, és gépjárműgyártóknak szólnak. A pénzeket a kormány a debreceni Déli gazdasági övezet vízellátására és a keletkező nagy mennyiségű szennyvízelvezetést szolgáló csatornarendszer fejlesztésre szánja. A Fidesz „második fővárosában" CATL akkumulátorgyára épül. Szintén csatornafejlesztések lesznek a szegedi ipari parkban, ahova viszont a BYD kínai autógyár épít összeszerelő üzemet. Ezzel még nincs vége a kínai beruházások támogatásának, ugyanis a debreceni ipari park fejlesztésére további 15,3 milliárd forintot terveznek elkölteni. Az akkugyárak támogatása az Energiaügyi Minisztérium (EM) költségvetésén keresztül is folyik: a „térségi fejlesztési feladatok" soron az EM jövőre további 121,4 milliárd forintot költ el: olyan „térségi feladatokra" megy többek között a közpénz, mint gödi ipari-innovációs fejlesztési terület villamos energia és víziközmű-hálózatának fejlesztése, az iváncsai ipari-innovációs fejlesztési terület víziközmű-fejlesztése továbbá debreceni, nyíregyházi, szegedi ipari parkok fejlesztése – ezekbe az ipari parkokba települnek a kormány által támogatott akku- és autógyárak.

> Miközben alapvető beruházásokra, mint oktatás, egészségügy nem telik a büdzséből, vannak olyan vitatható célok, amelyekre évi több tízmilliárdot költenek. Ilyen például a budai várnegyed és a Citadella újraépítése, felújítása.

Miközben alapvető beruházásokra, mint oktatás, egészségügy nem telik a büdzséből, vannak olyan vitatható célok, amelyekre évi több tízmilliárdot költenek. Ilyen például a budai várnegyed és a Citadella újraépítése, felújítása, amire csak jövőre 18,1 milliárdot terveznek elkölteni. Ezen felül a Várkapitányság egyéb kiadásaira további 11 milliárd forintot terveznek – vagyis a kormányzati presztízsprojektekre, amelyeket a kormány „budapesti beruházásként" szokott propagálni – csak jövőre 29 milliárd forintot fordítanak. A budai városnegyed kormányzati elfoglalására – vagyis „Nemzeti Hauszmann Programra" a következő években összesen 149 milliárd forintot terveznek elkölteni.

Jövőre folytatódik a Hungaroring felújítása is. A mogyoródi pálya működtetésére és fejlesztésére 48 milliárd forintot fog elkölteni a kormány. A Hungaroring átépítése jelenleg is zajlik a pálya nagyságrendileg százmilliárd forintos beruházási programon esik át, miközben a futamok rendezési jogaira évente 17-20 milliárdot költ el az állam adófizetői pénzekből. A jegybevételek ugyanis nem fedezik a rendezvény költségeit.

Leminősítés jöhet, ha a kormány nem egyezik ki az EU-val

Stabilról negatívra rontotta a magyar államadósság Baa2 besorolásnak kilátásait a Moody's Ratings nemzetközi hitelminősítő. A következő akció a leminősítés lehet, a Baa2 az utolsó előtti kategória a bóvli felett, vagyis ugyan még egy leminősítés után is befektetésre ajánlott kategóriában marad a magyar államadósság, ennek ellenére ez a szint nem túl nagy dicsőség egy EU-s ország számára. A Moody' s a kilátások rontását egyértelműen a „kormányzás minőségével összefüggő lefele mutató kockázatokkal" magyarázta, elsősorban azzal, hogy Magyarország az év végén teljes mértékben elveszítheti az uniós helyreállítási alapokból neki járó támogatásokat és olcsó hiteleket. Ezek hiánya csökkenti a lehetséges gazdasági növekedést, növelheti az államháztartás hiányát, ronthatja az államadósság-mutatókat. A Moody's szerint a mostani döntésük összefügg azzal is, hogy a magyar gazdaság legfontosabb külpiaca Németország is gyenge növekedést produkál, valamint valós a veszélye, hogy a 2026-os választások előtt a kormány választási költekezésbe kezdhet, és a jegybank függetlenségét is veszélyben látják. A feltárt kockázatok ellenére a magyar gazdaság erős, bár a cég szerint jövőre mindössze 1,9 százalékkal növekedhet, ami lényegesen elmarad a kormány által várt 3,4 százaléktól.

A Moody's szerint elenyésző annak az esélye, hogy a közeljövőben felminősítenék az országot, a kilátások stabilra emelése is csak abban az esetben fordulhatna elő, ha „jelentős és tartós javulás következik be az EU-val fenntartott kapcsolatokban", így elérhetővé válnak az eddig zárolt uniós támogatások. Javíthatná még a magyarországi kilátásokat egy erőteljesebb költségvetési konszolidáció, illetve a vártnál gyorsabb gazdasági növekedés.

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

2. ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

▼ Brüsszel azt mondja, hogy Magyarországnak az új gazdaságpolitika kialakításakor minden fontos kérdésben követnie kell az Európai Uniót, és csak a nyugati mintákat szabad másolnia a gazdaságban.

▲ Ezzel szemben a kormány álláspontja szerint Magyarországnak a saját útját kell járnia, csak azt szabad átvenni nyugatról és keletről, ami hasznos és észszerű. El kell utasítani mindent, ami árthat a magyaroknak, akkor is, ha a szövetségeseinktől érkezik.

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

LAPSZÉL

Tovább nő az orosz katonai büdzsé

FOTÓ: GAVRIIL GRIGOROV POOL/AFP

Vlagyimir Putyin elnök aláírta a 2025–27-es orosz költségvetést. Ebben 13,5 billió rubel (126,844 milliárd euró) áll rendelkezésre 2025-re az orosz haderő számára. Ez 24,4 százalékos növekedést jelent 2024-hez képest, és a jövő évre várható GDP 6,31 százalékának felel meg. A „nemzetvédelemre és biztonságra” szánt összeg az orosz költségvetés teljes kiadási oldalának mintegy 40 százalékát teszi ki, s meghaladja az oktatásra, egészségügyre, gazdaságra és szociálpolitikára szánt összeget együttvéve. Az orosz törvényhozás által tavaly novemberben jóváhagyott költségvetési törvény értelmében 2026-ban és 2027-ben némileg csökkennek a katonai kiadások, ami arra utal, hogy Moszkva szerint 2026-ra befejeződhet az ukrajnai háború intenzív szakasza. NÉPSZAVA

Vučić: Szerbiát hibrid támadás érte

Heves hibrid támadás indult szombaton Szerbia ellen – jelentette ki Aleksandar Vučić vasárnap. A szerb államfő annak kapcsán tartott sajtótájékoztatót, hogy péntek este ismeretlenek felrobbantottak egy olyan csatornát Észak-Koszovóban, amely két olyan szénerőművet lát el vízzel, ami az ország energiaellátásának a 90 százalékát biztosítja, felrobbantása a kritikus infrastruktúra elleni merénylet. A térség ivóvízellátása is veszélybe került. Pristina Belgrádot gyanúsítja; Albin Kurti koszovói miniszterelnök azt állította, Szerbia terrorakciójáról van szó. Vučić alaptalannak nevezte a koszovói vádakat, s azt mondta, Belgrád is nyomozást folytat az ügyben, kész együttműködni az EULEX-szel, a KFOR-ral és a pristinai rendőrséggel. NÉPSZAVA

Üzenetértékű vizit Kijevben

FOTÓ: AFP/SERGEI SUPINSKY

Mandátumának első napját egy kijevi látogatással kezdte az európai diplomácia vezetője, Kaja Kallas és az Európai Tanács elnöke, António Costa. A szimbolikus jelentőségű látogatáson az uniós vezetők találkoztak Volodimir Zelenszkij ukrán elnökkel. „Azért jöttünk, hogy világos üzenetet küldjünk: kiállunk Ukrajna mellett, és továbbra is teljes mértékben támogatni fogjuk” – mondta António Costa az ukrán fővárosba érkezése után az AFP hírügynökségnek. Hozzátette: ez a támogatás humanitárius, pénzügyi, katonai és diplomáciai segítségnyújtást is magában foglal. NÉPSZAVA

Újabb veszélygóc

ESZKALÁCIÓ Világszerte aggodalmat kelt a szíriai harcok kiújulása. A válság nemcsak újabb menekülthullámot indíthat el, élezi a feszült térségbeli helyzetet, és az ukrajnai háborúra is kihatással lehet.

GÁL MÁRIA

FOTÓ: ALEPPO MUSTAFA BATHIS ANADOLU VIA/AFP

A kormányellenes felkelők Északnyugat-Szíriában az elmúlt évek legnagyobb offenzíváját kezdték meg

Az orosz légierő segítségével sem tudták visszafoglalni a szír kormányerők a dzsihádista felkelők által elfoglalt területeket. Előrenyomulásukat sem tudták megakadályozni. A szír hadsereg összeomlott, korábbi megbízható szövetségese, az izraeli hadsereg által „lefejezett” és meggyengített libanoni Hezbollah most nem tud a segítségére sietni, az IDF légicsapást mér a szír–libanoni határon mozgó minden fegyverszállítmányra. Az al-Dzsazíra katari hírtelevízió szerint az Aleppó és Idlib körüli, szerdán kezdődött harcok a legheves ebbek a szíriai háború egy évtizeddel ezelőtti csúcspontja óta.

A török Anadolu hírügynökség vasárnap azt közölte: a lázadók sikeresen nyomulnak előre, elérték a közép-szíriai Hama tartományt is, ott is már több települést elfoglaltak. Tudósításuk szerint miután a szíriai hadsereg alig három nap alatt elveszítette az irányítást jelentős területek felett az ellenzék meglepetéstámadása nyomán, és kivonulni kényszerült Aleppóból, Bassár el-Aszad rezsimje támogatást kért a kurd YPG-től, és megkezdte az irányítása alatt álló területek átadását az Eufrátesztől keletre elhelyezkedő (a rezsimmel együttműködő, az orosz és nyugati támogatást is élvező) kurd fegyvereseknek.

A helyzet súlyosságát jelzi, hogy a felkelők pénteki, aleppói sikere után – meg nem erősített hírek szerint – Aszad elnök nem tervezett látogatást tett Moszkvában, amit a Kreml tagad. Ezek után az orosz légierő szombat hajnalban 2016 óta először bombázta Aleppó lázadók által elfoglalt részeit. Moszkva a „rend helyreállítását” sürgeti, orosz hivatalos bejelentések szerint „a szélsőségesek agressziójának visszaverésére irányuló” orosz hadművelet vasárnap is folytatódott.

A felkelők offenzíváját a szíriai polgárháborúban az Iszlám Államnak szövetséges an-Nuszra Frontról Hajat Tahrír as-Sám (HTS) névre átkeresztelt al-Káida-csoport vezeti. A hírhedt terrorszervezet újjáéledése Washingtonban és az Arab Ligában is aggodalmat kelt. A Fehér Ház annak tulajdonította a történteket, hogy Aszad elnök 2015 óta következetesen elutasítja az ENSZ rendezési javaslatát, országát Iránt ól és Oroszországtól tette függővé. Az Arab Liga vasárnap közleményben foglalt állást. E szerint „a Liga nagy aggodalommal követi a szíriai eseményeket, és hangsúlyozza, hogy tiszteletben kell tartani a Szíriai Arab Köztársaság egységét, szuverenitását és területi integritását”. A dzsihádista felkelőket támogató Törökország nem foglalt állást, de a török hírügynökség szerint Ankara és Moszkva egyeztetést kezdett.

Egy Erdoğan–Putyin-feszültség kihathat az ukrajnai háború diplomáciai rendezési esélyeire is. A török elnök ugyanis jó kapcsolatot ápol mind Moszkvával, mind Kijevvel, tud közvetíteni a felek között. A 2022-ben az ENSZ égisze alatt összehozott és egy éven át tartó orosz–ukrán gabonaexport-megállapodás fő közvetítője is Erdoğan volt.

> A szíriai hadsereg közölte, hogy ellentámadásra készül, de egyelőre csak az orosz légierő bombázza a felkelők állásait, hogy fékezze előrenyomulásukat.

Péntek este Benjamin Netanjahu miniszterelnök is összehívta a védelmi szervezetek vezetőit a szíriai fejlemények nyomán. Izraeli sajtójelentések szerint az oroszok egyre több erőforrást fektetnek be Aszad uralmának megőrzésébe, több magas rangú tábornokot küldenek Szíriába a harcok irányítására, és nyomást gyakorolnak Törökországra a lázadók megfékezése érdekében.

Az Aszad-rezsim visszaszerezte az ellenőrzést a háborúban korábban elvesztett területek nagy része felett, de azon a területen, ahol a dzsihádisták és szövetségeseik állomásoznak, Törökország és Oroszország közvetítésével tűzszünet lépett életbe a szír kormányerők 2020. márciusi offenzívája után. A tűzszünetet a két állam közösen garantálta. Ezt rúgták fel most a felkelők.

Robbanás szélén a kaukázusi Georgia

ELLENÁLLÁS Minden korábbinál nagyobb tömeg tüntetett hétvégén Georgia fővárosa, Tbiliszi utcáin, vagyis nagyjából az ott élők közül minden 11. tiltakozott az ellen, hogy a kormány csütörtökön 2028-ig felfüggesztette a csatlakozási tárgyalásokat az Európai Unióval. A döntés a kormányzó oroszbarát párt, a Grúz Álom szavazóinak jó részét is hideg zuhanyként érte, annál is inkább, mert felmérések szerint a kaukázusi országban 80 százalékra tehető az uniós integrációt támogatók aránya.

A mostani tüntetések nem csak méretükben térnek el a korábbiaktól. Több tekintetben is minden jel arra vall, hogy Georgia fordulóponthoz érkezett: végérvényesen az autokrácia felé halad, s Moszkva bábállamává válik, vagy az európai utat választja. E megmozdulásokon sok állami alkalmazott is részt vett: sokan mondtak fel a kormányzati intézményeknél, többen hagyták faképnél a kormányhű médiumokat. Távozott tisztségéből Temur Janjalia külügyminiszter-helyettes, továbbá Georgia litvániai nagykövete, Szalome Sapakidze, és a bulgáriai nagykövet, Otar Berdzenisvili. Sajtóhírek szerint lemondásra készül az Egyesült Államokba akkreditált nagykövet, Davit Zalkaliani is.

FOTÓ: AFP/GIORGI ARJEVANIDZE

Csütörtök este kezdődtek a nagyszabású tüntetések, miután Irakli Kobakhidze kormányfő bejelentette az ország EU-csatlakozási tárgyalásainak négy évvel történő elhalasztását

Szombaton az egyik kormányhű grúz televízió épületét sikerült elfoglalniuk a tüntetőknek, ahol ezután a Tbilisziben tapasztalható rendőrterrorról kezdtek beszélni. S éppen emiatt nagy kérdés, hogy a hatalmas felháborodás eredménnyel jár-e. Egyelőre ugyanis nincs jele annak, hogy a karhatalmistákat megosztanák a történtek, sőt, országszerte egyre brutálisabban lépnek fel a megmozdulások résztvevői ellen. Vízágyúkkal, paprikaspray-vel, könnygázzal és gumilövedékekkel szorították vissza a fővárosban a megmozdulások résztvevőit. A heves összecsapások a parlament épülete előtt vasárnap is folytatódtak. A rendőrség feloszlatta a tömeget, a tüntetők a város más részein folytatták az ellenállást. Elítélte a rendőri erőszakot a grúz labdarúgó-válogatott ikonja, Budu Zivzivadze, aki azt közölte: „Mindig a grúz nép mellett állok, akik az ország jobb jövőjéért harcolnak.” Csak szombaton száznál is több embert vettek őrizetbe.

Szalome Zurabisvili, Grúzia Európa-barát elnöke kijelentette, addig nem távozik hivatalából, míg meg nem ismétlik a vitatott októberi parlamenti választásokat. „Amíg nem lesznek új választások, és nem alakul olyan parlament, amely új szabályok szerint választ új elnököt, addig folytatom a mandátumomat” – jelentette ki az AFP-nek adott interjújában. A parlamenti választásokon a kormányzó Grúz Álom párt többséget szerzett, de az ellenzék szerint tömeges csalások történtek. A kormánypárt közölte, december 14-én új elnököt választ a parlament, Zurabisvilinek pedig át kell adnia mandátumát. RÓNAY TAMÁS

Kavarja, nem kavarja?

SIMON ZOLTÁN

„Kavarja ez most, vagy nem kavarja?” – Fülig Jimmy Piszkos Freddel kapcsolatos örök hamleti dilemmája jutott azonnal eszembe, amikor elolvastam a 24.hu hírét, amely szerint a kormány az egyik salátatörvény-javaslatába rejtve eltörölné az ún. lex CEU-t. Egész pontosan: hatályát vesztené a felsőoktatási törvény azon passzusa, amely a külföldi egyetemek hazai működését a magyar, illetve a külföldi intézmény székhelye szerinti állam közötti nemzetközi szerződéshez köti.

Fülig Jimmy dilemmája Rejtő Jenő több regényében is előkerül. A megkerült cirkálóban például így: „Kavarja ez, vagy nem kavarja? Megint nagyon valószínűen hangzik, amit mond, tehát biztos, hogy hazudik. De mit akar most itt vele kavarni?” Ez szinte tökéletesen illik Gulyás Gergely kormányinfón elhangzott magyarázatára, hogy a lex CEU visszavonásával pusztán az Európai Unió Bírósága (EUB) döntését hajtják végre. Hiszen az EUB már 2020-ban az uniós joggal ellentétesnek ítélte a 2017-es magyar jogszabályt, ráadásul a CEU 2019-ben Bécsbe költözött, és nincs is szándéka Budapestre visszatérni. Akkor mit kavarnak most? Sokkal valószínűbb, hogy e „gesztussal” a közérdekű vagyonkezelő alapítványi formába kiszervezett magyar egyetemek Erasmus- és Horizon-programokba való visszatérését segítenék elő. De akkor miért nem ezt mondják?

Vagy itt a legújabb alaptörvény-módosítási javaslat, amely szerint a jövőben az Országgyűlés nem csak az ügyészek közül választhat legfőbb ügyészt, s amelyről Gulyás azt állította: pusztán azért változtatnak, mert korábban is ez volt a gyakorlat, és nincs szándékuk leváltani Polt Pétert. Jól hangzik, ezért biztosan nem igaz, hogy meg akarják könnyíteni egy későbbi parlamenti többség dolgát Polt utódjának a kiválasztásában. A mai ellenzék, beleértve a Tiszát, nemcsak Poltot, hanem az egész ügyészi szervezetet a pokolba kívánja, nagyon is kapóra jön nekik, hogy egy „külsőst” választhatnának a posztra. Akkor mit kavarnak most? A legvalószínűbb forgatókönyv, hogy Polt, megszakítva mandátumát, még a 2026-os választások előtt lemond (nem leváltják), utódját pedig – nem az ügyészek közül – a mai kormánypártok választják meg kilenc évre, azaz minimum két teljes parlamenti ciklusra. De akkor miért nem ezt mondják?

Azt nem hiszem, hogy szégyellenék, amit csinálnak, sőt, büszkék a művükre, a tizennegyedszer módosítandó Alaptörvényre, a szétbarmolt jogszabályokra. Hányszor gondoltuk/mondtuk, hogy na, ezt már biztosan nem merik megcsinálni – aztán mégis. Egész egyszerűen megszokták, hogy hazudnak, lassan már észre sem veszik, hogy hülyének néznek mindenkit. Az országból elűzött CEU-t, a béremeléssel megzsarolt bírákat, az európai pályázatokból kiszorult egyetemek diákjait és kutatóit, de ha arra van szükség, a legfőbb ügyészt is.

Amikor a Fülig Jimmy által rettegett Piszkos Fred szembekerült Nagy Bivallyal, Szingapúr rémét csak egy dolog tartotta vissza attól, hogy rávesse magát a kapitányra: Piszkos Fred nadrágzsebbe süllyesztett bal keze. Pedig abban nem kés vagy pisztoly volt, hanem mindössze egy alma.

VARGA T. RÓBERT

Végtelen vita

Megértem, ha egyesek úgy értékelik a MOB, továbbá az olimpiai aranyérmekkel alaposan kidekorált Nagy Tímea, Kemény Dénes, Kovács István és Vaskuti István akcióját, hogy az újabb támadás a demokratikus működés ellen. A múlt héten nevezettek alkotmányjogi panasszal éltek, miután a Kúria november közepén – megváltoztatva a Fővárosi Választási Bizottság döntését – engedélyezte az aláírásgyűjtést az olimpiarendezésről szóló budapesti népszavazáshoz. Elsőre tényleg tűnhet úgy: a kezdeményezés célja meggátolni a budapestieket, hogy világosan kifejezhessék, marhára nem akarnak olimpiát; s lássuk be, másfél évtizedes fideszes hatalomgyakorlás után, amikor napról napra bizonyítja a regnáló rezsim, hogy számára Magyarország lakosságának érdekei sokadlagosak, ez természetes reakció.

Mégsem gondolom, hogy tisztességben dicsőséget szerzett emberek a bírói testület néhány tagjának gerinctelenségével igyekeznének a hatalom kedvében járni. Inkább azt szeretnék elérni, hogy a népszavazás előtt tényleg legyenek összevetve érvek, ellenérvek, tudjuk meg, mennyit kellene fordítani infrastrukturális és városfejlesztési kiadásokra, effektíve mennyit szervezésre, és ne szimplán érzelmi attitűddel közelítsünk a kérdéshez.

A MOB azt kéri a fővárostól, 2026. szeptember 30-ig készítsen nyilvános jelentést, nyilván abban a reményben, hogy a rendezéssel a korábbiakhoz képest lényegesen megengedőbb Karácsony Gergely vezetésével az anyag kevésbé lesz elrettentő.

Csakhogy a mozgásterét bővíteni próbáló, emiatt a kormánnyal kooperálni igyekvő főpolgármester sem lesz elég ahhoz, hogy Budapest lakossága két éven belül eljusson odáig, hogy igennel válaszoljon Hadházy Ákosék kérdésére („Egyetért-e, hogy Budapest pályázatot nyújtson be a 2036-os játékok megrendezésére?). Tisztában van azzal: az oktatás, az egészségügy, a gazdaság válságban, a korrupció és az euró árfolyama az egekben, ezen pedig az olimpiarendezés korántsem segít. Abból pedig végérvényesen elege van, hogy egyesek egójának (pocakjának), mások zsebének gyarapodását finanszírozza.

A mozgásterét bővíteni próbáló főpolgármester sem lesz elég ahhoz, hogy Budapest lakossága két éven belül igennel válaszoljon Hadházy Ákosék kérdésére.

JEGYZET

Juhász Dániel

Puhatolózás

A gyerekek vallásának a rögzítésére is van lehetőség az iskolai KRÉTA adminisztrációs rendszer felületén. Ez önmagában még nem ördögtől való, a rubrika kitöltése nem kötelező, s elsősorban az a célja, hogy az iskolavezetés tudhassa, milyen felekezetű hitoktatás biztosítását kérhetik a szülők. Van olyan, hogy például egy katolikus iskolába nem csak katolikus diákok járnak. Vagy hogy egy állami iskolába járnak vallásos gyerekek, akik etika helyett hittanra szeretnének járni.

A felekezeti hovatartozás azonban különleges személyes adatnak minősül, és senki sem kötelezhető arra, hogy nyilatkozzon róla. A Népszava nemrég számolt be arról, hogy egy iskolában, vezetői utasítás nyomán mégis minden szülőtől azt kérték, adják meg gyermekeik vallási adatait; azon gyerekekét is, akik nem járnak hittanra. A Belügyminisztérium közölte: az ilyen kérést a szülők megtagadhatják.

Kérdés, vajon hány szülő mer ellenszegülni egy „vezetői utasításnak”, azt kockáztatva, hogy ha nem engedelmeskednek, annak valamilyen módon a gyermekeik látják kárát.

A vallási adatok naplózásának pedig lehet más, nem hivatalos célja is. Elképzelhető, hogy az egyik egyház szemet vetett az iskolára, és így mérik fel, mennyien vallásosak, mekkora lenne a tiltakozás, az ellenállás, ha átvennék az intézményt. Az utóbbi 12 évben több mint kétszeresére emelkedett az egyházi iskolák száma. Ezek nagy része nem egyházi alapítású, hanem az államtól átvett – jobban mondva az állam által készségesen átadott – intézmény. A közelmúltban is volt erre példa, ám megesett, hogy a folyamat ellenállásba ütközött a szülők, de még a diákok részéről is.

Nem lenne meglepő az egyházi fenntartók óvatoskodása. A KRÉTA-ban rögzíthető vallási adatok pedig tökéletesek a puhatolózásra. Előfordulhat, hogy törvényellenes? Isten biztos megbocsátja.

PÁPAI GÁBOR RAJZA

VISSZA!

A nagy szavak

ATLANTISZ

BOD PÉTER

„Nekünk, ennek a generációnak az jutott osztályrészül, hogy Klebelsberg Kunó álmát valóra váltsuk abban az értelemben, hogy Szeged beiratkozzon Európa harminc legfontosabb ipari centrumába ennek a gyárnak a megépítésével” – fogalmazott nemrégiben a Szegedre látogató Lázár János építési és közlekedési miniszter, aki politikai pályafutása alatt nem kerülte a bombasztikus megfogalmazásokat. Mindezt annak kapcsán mondta el, hogy a már épülő kínai elektromosautó-gyár, a BYD új, eddig a városban és annak térségében soha nem látott gazdasági lehetőséget jelent. E szavakkal többfajta értelemben is óvatosabban bánnék. Könnyű nekem, nem vagyok miniszter.

Elsősorban: Klebelsberg Kunó álma a magyar kultúrfölény megteremtése volt Közép-Európában, aminek az eléréséhez mai ésszel felfoghatatlan nagyságrendű költségvetési forrást volt képes biztosítani. Általánosságban egy kormányban nem a kultusz- vagy más néven művelődési miniszterek rendelkeznek a legnagyobb lobbierővel, hogy saját szakterületüknek többletforrásokat biztosítsanak. Ez akkor is tény, ha a világ kormányzatainak történetében e téren Klebelsberg nem az egyetlen példa.

Másodsorban: a korabeli miniszter kényszerhelyzetben volt, és vele együtt a magyar állam is, mert a trianoni határokon kívül rekedt egyetemeket „haza” kellett telepíteni, óriási költségek mellett. Mellette temérdek pénzt vitt el a mások mellett az írástudatlanság felszámolására indított alapfokú iskolaprogram, és e célok fontosságát nem lehet megkérdőjelezni. Könnyítette a helyzetét, hogy az országra kényszerített békeszerződés miatt haderőre és annak fejlesztésére kirívóan alacsony összeget költhetett a kormányzat, ami egyben szabad forrást teremtett az oktatási és tudományos feladatok ellátására.

Klebelsberg álma ez volt, és nem ipari centrumok létesítése. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a szegedi BYD-gyár összeszerelő üzem lesz, akkor világossá válik, hogy a helyi szakértelemre, innovációra a kínaiak nem tartanak igényt. Mindezt hozzák magukkal. Nem tudásalapú gazdaság épül Szegeden (Győrben az Audival részben igen); bár tesz néhány lépést a modernizáció irányába a város és vele Magyarország, de tudni kell, hogy az itt épülő gyár leginkább azt a célt szolgálja, hogy vámmentessé tegyék a kínai autókat, mert azok az egyik EU-tagállamban készülnek.

Ezzel együtt is lehet örülni az autógyárnak, mert a rendszerváltás óta minden nagy befektető elkerülte Szegedet és tágabban a Dél-Alföldet. Ezt törte meg 2008-ban a Mercedes, amikor Kecskemétet választotta, amely Stuttgartból nézve leginkább Budapest agglomerációjának számít.

Nyitott kérdés, fog-e évi 300 ezer autót gyártani a BYD Szegeden. A mostani kereslet ezt nem támasztja alá. Nem világos, hogy az e-autózás egyeduralkodó lesz-e a jövőben. Ipari centrumokból idehaza sokat találunk: Győr, Szentgotthárd, Debrecen, Kecskemét, Székesfehérvár, Esztergom, és akkor nem beszéltünk a Spanyolországtól Lengyelországig működők sokaságáról.

Lázár szavai a harminc legfontosabba kerülésről háryjánoskodásnak hatnak.

Nyitott kérdés, fog-e évi 300 ezer autót gyártani a BYD Szegeden. A mostani kereslet ezt nem támasztja alá.

Saját fegyverével

CSILLAG ISTVÁN
közgazdász

HOSSZÚ MENETELÉS

Magyar Péter legfőbb erénye, hogy ellenfelének minden trükkjét ismeri, és éppen ezért nem is dől be ezeknek. Nem védekezik a karaktergyilkosság változatos módjaival szemben, hanem megelőzi ezeket és visszatámad. Kizárólag azzal foglalkozik, amivel eredményt akar elérni, és csak a döntő pontokra összpontosít. Azt a nép számára érthető, egyszerű nyelvet használja, amit ellenfelei. Nem magyaráz, hanem kijelent, kiindulva abból, hogy a nép a tapasztalatainak hisz. Ez bizony lopás, korrupció – vagy netán valami más?

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

A LOPÁS TERMÉSZETE

A kórházi műtőkben a klíma hiánya embertelenség, ha a főigazgató szobájában pedig működik, az egyszerűen a betegek meglopása. Ha a vonatok állandóan késnek, akkor a kormány az emberek idejét lopja. Ha nincs szaktanár az iskolákban, akkor a kormány ellopta a tudást a gyerekektől. Ha az állami földeket fodrászok, körömépítők, manökenek kapják a licitáláson induló parasztok helyett, akkor az a föld ellopása. Ha jachtkikötő építéséhez ősnádasok kivágására adnak engedélyt, az a közösség meglopása. Ha verseny helyett kiválasztott haverok építik jó drágán az utakat, az az adófizetők meglopása. Ha a templomfelújítást mindig ugyanaz az öt vállalkozó nyeri el, és a felújítás ára többszöröse a szlovén, szlovák felújításnak, az is. Ha az uniós pályázatok negyedét mindig ugyanannak a tizenkét tulajdonosnak a cégei nyerik el, az az Európai Unió adófizetői által elfogadott versenykövetelmények kijátszása. Ha az ország műfüves pályáinak többségét egyetlen cég építi, és ezek ára a sorozatgyártás és a bejáratott technika ellenére nem mérséklődik, az a megrendelők – többségében az önkormányzatok – meglopása.

> Az a közönség, amelyhez Magyar Péternek szólnia kell, a kádárizmus, majd az orbánizmus által megfertőzött önző egyénekből áll, akiket szinte csak a saját ügyeik, a saját legszűkebb környezetük érdekel.

Akik ezt elkövetik, azok nem alkalmi tolvajok, még csak nem is gondatlanságból teszik, amit tesznek. Ezt a „jogot magukra írva” követik el, és ez még csak nem is a közjó ellentétének képzelt, nyakra-főre használt közrossz, a korrupció, mert nem a „megkenés” a fő mozzanat. Ez bizony bűnszervezetben, hatalommal visszaélve, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés vagy csalás. Ha Magyar Péter ennek üzen hadat, akkor igazi nagy fába vágta a fejszéjét, amiben nem maradhat egyedül. A korrupciót nem lehet megszüntetni a jogállam helyreállítása nélkül. Az egyszerű nép ezt érti, ám ezt az egyszerű összefüggést a sokdiplomásoknak és sok diplomásnak is el kell magyarázni.

A NÉP NYELVÉN

Talán nem köztudott, hogy a demagógiának, azaz a népámításnak meg a populizmusnak, azaz a népre hivatkozó ígérgetésnek közös a gyökere: a nép (démosz, illetve populis). Természetesen abból, hogy valaki képes a tömegek számára érthetően megfogalmazni mondanivalóját, nem következik, hogy elitellenesnek, felelőtlen ígérgetőnek, a politikai-társadalmi intézmények lerombolójának is kell lennie. Az azonban nem hátrány, ha azt a nyelvet használja, amit a nép használ és megért, sőt a fogalmazás mindennapos képszerűsége miatt maga is látja, hogy a beszélő hová tart, mik a céljai.

„A nép barátja” elnevezést ugyan lejáratta a leninizmus a narodnyikok megbélyegzésével, de eredetileg ez volt az elitellenesség, az oligarchaellenesség, a születési előjogaik miatt hatalmon lévő arisztokratákkal való szembenállás megnevezése. Nem véletlen, hogy Marat, a kispolgárság vezére ezt a címet adta a francia forradalom alatt kiadott lapjának; nyilván az sem volt véletlen, hogy az 1848-as forradalom alatt egy ilyen című lap lett a Batthyány-kormány, majd a Honvédelmi Bizottmány egyik szócsöve.

A magyar rendszerváltás elhunyt nagy alakját, Tamás Gáspár Miklóst is úgy tartjuk számon, mint a nép barátját, aki az egyenlőtlenségekkel, az emberi jogok korlátozásával, a demokratikus intézmények rombolásával szemben nem röstellt a néphez fordulni, és (majdnem populista módon) ekképpen beszélt a Fidesz-székház előtt 2011-ben: „Olyan országban, amelyben a válság jelére az állam megtámadja a legszegényebbeket, elveszi a munkanélküli-segélyt, átalakítja az adórendszert úgy, hogy a szegények többet fizessenek és a gazdagok kevesebbet, mindenféle föltételekhez köti a legszegényebbek megsegélyezését, amelyben súlyosan büntetik azokat a szerencsétleneket, akik a börtön előtt fölkiabálnak az emeletre a hozzátartozóiknak, ahol súlyos büntetéssel sújtják azokat a magukat rosszul érző fiatalembereket, akik összefirkálják a falakat, ahol súlyosan büntetik azokat a gyerekeket, akik egy tábla csokoládét ellopnak a közértből, olyan országban, kedves barátaim, ahol az erőseket jutalmazzák és a gyöngéket büntetik, olyan országban nincs köztársaság.”

Persze én is tudom, hogy Tamás Gáspár Miklóssal sem szellemileg, sem erkölcsileg, de még az ékesszólás dolgában sem lehet Magyar Pétert együtt említeni, de kérdezem: amikor az ő szavára tömegek mennek a kisvárosok kocsmái elé, a nagyvárosok főtereire, akkor ő nem a nép barátjaként lép fel? Nem pontosan azt teszi, amivel szemben a magyar vezér tehetetlen? Megszólítja a népet úgy, hogy megértik, mit mond, és azt is értik, hogy miért.

A SAJÁT FEGYVERÉVEL, A SAJÁT MÓDSZEREIVEL

Clausewitz, a híres porosz katonai teoretikus szerint „minden sikeres lehet, ami az ellenséget váratlanul éri”. Kötve hiszem, hogy Magyar Péter hosszan tanulmányozta volna Clausewitz A háborúról című művét, mégis eddigi működése, ösztönös reakciói és a kommunikációs teret magához ragadó kezdeményezései arról vallanak, hogy tisztában van a stratégiai és taktikai elemek, a sorrendiség és a hatásos időrend akár tankönyvi tisztaságú alkalmazásával.

Ezért tudta fellépésének és hangütésének váratlanságával meglepni ellenfeleit, a NER-lovagokat, a NER agitproposait, magát a Keresztapát és kis segédjét, minden titkosszolgálat és kormánypropaganda főnökét. Az eddigi ellenzéki taktikát sutba dobva a maffiaállam évtizedes trükkjeit használta fel, kitalálóikra olvasta rá sikeresen azokat.

Sokan felróják, hogy nem teoretikus alkat, hiszen ha az lenne, akkor az egyének, az ellenzék szempontjából legfontosabb pontokon kellett volna támadnia, így a jogállamiság szétrombolása, illetve ennek helyreállítása, az ukránok melletti kiállás, az elesettek, a szegények pártolása, elsősorban az Iványi Gábor hősiessége előtti főhajtás felől. De az a közönség, amelyhez szólnia kell, a kádárizmus, majd az orbánizmus által megfertőzött önző egyénekből áll, akiket szinte csak a saját ügyeik, a saját legszűkebb környezetük érdekel.

A Kádár által betanított feltételes reflexeik ma is működnek. Ha falatot kap, akkor nem „ugat bele” a politikába, nem törődik azzal, mit hablatyolnak az „ország asztaláról” vagy a „fékek és ellensúlyok” szétdúlásáról. Ha azonban falatkája veszélyben van, mert ellopták, mert a kórházakban csak meghalni lehet, mert a vonatok nem érnek időben célba, mert a főnökök által kiválasztottak kapják a földet, a pályázati pénzt, akkor eldől benne is a borjú. Ekkor a falatkákat veszélyeztető szervezett lenyúlás a nép fejében is rendszerré áll össze anélkül, hogy hosszas jog- és politikaelméleti levezetést, gazdaságpolitikai kritikát hallgatna végig.

Magyar Péter elfogadja, hogy a nép csak rövid időre hajlandó figyelni, csak ismerős szövegeket ismer fel, s emiatt szellemi állapotát nem becsüli le. Abból indul ki – ahogy Orbán és mamelukjai –, hogy neki ezekkel az emberekkel kell elsöpörni ezt a rendszert. Alkalmazza Clausewitz tételét, hogy a legegyszerűbb iránymegjelölés a leghatékonyabb. Ezzel kicsavarta Orbán kezéből azt a fegyvert, aminek alkalmazását eddig az ellenzéki vezetők – lekicsinyelve azt – elutasították. Igaza van kritikusainak, Orbánhoz hasonlóan beszél. Ám mást mond. Azaz semmiben sem mond mást, mint amit az eddigi ellenzéki vezetők mondtak (pl. Hadházy), csak másként mondja. A saját fegyverével, a saját módszereivel veri meg a NER-t. Éppúgy, ahogy hirdeti, „lépésről lépésre, tégláról téglára” tanul és tanít.

Olyan, mint a faluba érkezett első tanító, aki csak néhány betűvel tud többet, mint a tanítványai: a nép. Együtt tanul, együtt józanodik ki a NER hazugságaiból. Az elemiben nem lehet az egyetemi tananyagot számonkérni. Sajnos az ellenzék tanárai nem tanultak pedagógiát (sem), de fontos funkciójuk, hogy „készre sütve” tudják felajánlani a kritikai (ld. maffiaállam) és szerkezeti átalakítási ajánlataikat.

A lapban megjelenő hirdetések nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját.

Az oldalon megjelenő vélemények nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját. Lapunk fenntartja magának a jogot a beérkező írások szerkesztésére, rövidítésére.

BECK TAMÁS
publicista

Elfecsérelt örökség

Pontosan tudom, mit érezhetnek most az Egyesült Államok demokratikus érzelmű polgárai. Ugyanazt a keserűséget és tehetetlenséget, amelyet a józanul gondolkodó magyarok a gyászos emlékű „fülkeforradalmat” követően. Az önhitt zsarnokjelölt ott is pöffeszkedik már elsöprő diadalának tudatában. Mivel a törvényhozó és végrehajtó hatalom, valamint az igazságszolgáltatás egyaránt az övé, úgyszólván akadálytalanul nekiláthat az egész világra veszélyes terveinek végrehajtásához.

Apropó, igazságszolgáltatás: külön öröm a választásokon győztes médiaceleb számára, hogy máris leállíttatta az ellene folyó eljárást, amely a négy esztendővel ezelőtti, emberéleteket is követelő puccskísérlete miatt indult meg. Ez pedig nagyon rossz üzenet a vezető szuperhatalom részéről a nemzetközi közösségnek, mely azt látja éppen, hogy hatalomra kerülve még egy államcsíny ötletgazdája is mentesülhet a felelősségre vonás alól. A negyedik hatalmi ág, az írott és elektronikus sajtó képviselői sem lehetnek nyugodtak, mert aligha úsznak majd meg következmények nélkül a milliárdos üzletemberből lett államfőnek a médiumok függetlenségét megnyirbáló intézkedéseit.

> Hogy mire számíthatnak a szekularizáció amerikai hívei, azt előrevetíti, hogy a Ron DeSantis vezette Floridában az állami iskolákat kötelezték a kereszt kifüggesztésére a tantermekben.

1620-ban, amikor a bigott, vallásilag türelmetlen Európából menekülő „alapító atyák” (Pilgrim Fathers) a Mayflower nevű hajó fedélzetén megérkeztek az Újvilágba, aligha gondolták volna, hogy négy évszázad múlva az általuk létrehozott toleráns, befogadó kolónia egy fundamentalista ideológiával átitatott autokráciává változik majd. Pedig a Donald Trump mögött elnökválasztási kampánya során mindvégig összezáró evangéliumi keresztények minden valószínűség szerint megkérik majd támogatásuk árát. E középkorból itt maradt figurák bizony nagyon is komolyan veszik a közszájon forgó szállóigét, miszerint Amerika „Isten országa” (God’s own country). Hogy mire számíthatnak a szekularizáció amerikai hívei, azt előrevetíti Ron DeSantis floridai republikánus kormányzó adminisztrációjának döntése, melynek értelmében a szóban forgó állam iskoláit kötelezték a kereszt kifüggesztésére a tantermekben.

Az amerikai demokrácia ellenségeinek hatalomra kerüléséért súlyos felelősség terheli az irritálóan elitistává vált Demokrata Pártot, mely a Wall Street kedvéért már régen letért a roosevelti útról. Mint emlékezetes, az izolációs külpolitika feladása révén a Harmadik Birodalmat legyőző, s odahaza is rendkívül népszerű demokrata államfő koalíciót kovácsolt az egyszerű munkások tömegeiből, illetve az etnikai és vallási kisebbségekből. Franklin D. Rooseveltnek ez a legendás koalíciója mostanra oly mértékben felbomlott, hogy a választási eredmények fényében még a színes bőrű bányász is az őt egyébként megvető neofasisztáktól várja sorsának jobbra fordulását.

Rooseveltet egyébként a tömegek annyiszor elnökké tették, hogy halála után a törvényhozók két ciklusra korlátozták egyetlen személy megválaszthatóságát. Ne legyen igazam, de az örökös elnökségre vágyó Trump a teljhatalom birtokában akár ennek az alkotmánykiegészítésnek a megsemmisítésére is kísérletet tehet!

Megtorpanó alakok

TORZÓK Szabó Menyhért szobrászművész legújabb munkáin az emberi testet már csak töredékesen jeleníti meg, amivel a pszeudovilág és a társadalom kritikáját is megfogalmazza.

P. SZABÓ DÉNES

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

Szabó Menyhért nem kíméli az anyagot: gyűri és keretbe foglalja azt

INFÓ

Szabó Menyhért Statikus szilárdság széttöredezett formái Einspach & Czapolai Fine Art Megtekinthető december 6-ig

Az X alakú munkák Umberto Boccioni olasz művész egyik futurista szobrára utalnak

Emberi arcok és testrészek bukkannak fel Szabó Menyhért legújabb, absztrakt szobrain, ám ezen részletek szinte elvesznek a munkákban. A művész nem bánik kesztyűs kézzel az anyaggal: először agyagból készíti el a görög és római szobrokat idéző alakjait, melyekről gipszlenyomatot vesz, majd abba szilikont önt, melyet a szilárdulás után képkeretbe gyűr, amiről újabb gipszöntvényt vesz. De készít krómacélból is szobrot, melynek emberi feje olyan, mintha szétolvadt volna a napon, a teste pedig egy megcsavart, elvont alakzatot formáz. Az alkotások jól érvényesülnek az Einspach & Czapolai Fine Art galéria téglafalain, melyeket alulról reflektorlámpák világítanak meg, így a szobrokon előtűnő arcok kísérteties hatást keltenek.

Szabó Menyhért nem először készít ilyen félig elvont, félig konkrét műveket, korábban felnagyított emberfejeket öntött ki gumiból, majd az óriási arcokat csipeszekkel lógatta le. Ezért a szobrok arca összevagy beesett, miáltal azok groteszk hatást keltettek, mint erejüket vesztett antik istenek vagy héroszok. Később bronzból is készített portrékat, melyeket autófestékkel fújt le, az alakokat pedig szintén csavarta, horpasztotta, keretbe foglalta, hogy azok emberi mivoltát alig lehessen felismerni. A nézőt a művek láttán ambivalens érzés keríti hatalmába, eszébe juthatnak az ókori szobrok. Ez nem véletlen, mivel Szabó Menyhért rajong az antik művészetért, idén például két hónapot töltött Londonban, ahol sorra járta a múzeumokat, le is nyűgözte a British Museumban látható, százhatvan méter hosszú, számos emberalakot felvonultató Parthenon-fríz. Az alkotó torzói ezzel együtt érzékenyen reagálnak a korunkra is, melyben a valós és a virtuális világ közti határvonal egyre inkább elmosódik. Gondoljunk csak a közösségi médiára – és kivált az Instagramra – feltöltött önportrékra, melyeken a felhasználók különböző árnyalatú, mélységű filterekkel befolyásolják a magukról megjelenített képeket, akárcsak a szobrász a különféle festékekkel és fizikai behatásokkal a műveit.

Szabó Menyhért legújabb munkái ezt a gondolatot még radikálisabban mutatják be, hiszen azokon a testet szinte elnyeli az anyag, két művén az ember egy X-et formázó alakzatban jelenik meg, az egyes testrészeit – mint az arcát, a lábfejét – csak a mű bizonyos részein és utalásszerűen fedezhetjük fel. Utóbbi munkák Umberto Boccioni (1882-1916) olasz művész egyik futurista szobrára utalnak, mely egy emberszerű alakot ábrázol, amint éppen dinamikusan halad előre. A figurának nincsen karja, ahogy arca sem, ami eszünkbe juttathatja a Louvre-ban látható Szamothrakéi Nikét vagy Auguste Rodin Sétáló emberét.

A művész acélszobra is hasonlóan fest: a két oszlopszerű alakzat X alakot formáz, de nála a mindkettő végén elfolyó emberi arcokat látni, illetve míg Boccioni műve a mozgást, a haladást, a dinamizmust fejezi ki, addig Szabó Menyhérté a statikus állapotot. – Ezzel a művel a mai korra utalok, hiszen napjaink embere is megtorpan, mert nem tudja, hogy merre haladjon tovább. A futurizmusban a művészek még hittek a fejlődésben, napjainkban viszont ez nem mondható el – vallja a szobrász, hozzátéve, a technológiai újítások nem feltétlenül teszik jobbá az életet. Az új szobrok másrészt a virtualitásnak az énképet befolyásoló erejére is felhívják a figyelmet, hiszen a közösségi média és általában az internet folyamatosan hat az egyénre, aki ezért nemcsak a valóságban, de ebben a pszeudo világban is éli az életét. A műveken ezért is oldódnak fel az arcok és testrészek, amivel a művész jelzi, hogy az információs korszakban az emberek könnyen elveszthetik magukat.

HIRDETÉS

Van segítség a kiberbűnözőkkel szemben

Az emberek számára teljesen természetes, hogy nem árulják el a lakcímüket az utcán egy idegennek, a lakásukba sem engednek be bárkit, nem beszélnek ismeretlenek előtt az anyagi helyzetükről. Ugyanerre a tudatosságra lenne szükség a digitális eszközök használata során is. Az online térben azonban sokan óvatlanabbak, nem fordítanak kellő energiát személyes adataik védelmére.

Rengeteg csalás, átverés vesz bennünket körül: e-mailben érkező spamek (kéretlen levelek), vírusos weboldalak, böngészés közben felugró ablakok, de megtalálható mindez a közösségi médiában is. Sajnos egyre gyakrabban mobileszközökön, SMS útján is érkeznek átverések, vírusok.

Az ESET biztonsági termékek hazai forgalmazója, a Sicontact Kft. friss kutatásából kiderült, hogy a magyarok többsége biztonságban érzi magát az interneten és jól tájékozott a csalásokkal és visszaélésekkel kapcsolatban. Ennek ellenére 90 százalékuk számolt be arról, hogy próbálkoztak már nála online csalással, támadással, amelynek a válaszadók fele majdnem áldozatul is esett. A legnagyobb arányban arról számoltak be, hogy vírusos lett a számítógépük vagy telefonjuk, de ugyanennyien vannak azok is, akiknek a jelszavát vagy a fiókját lopták el. Minden tizedik válaszadót anyagi kár is ért.

A kutatásból az is kiderült, hogy a fiatalok nagyobb arányban foglalkoznak a kiberbiztonsággal, mert úgy gondolják, hogy ki tudják szűrni az online veszélyeket. Ez hamis biztonságérzet lehet, hiszen számos olyan fenyegetés van – például egy ártatlannak tűnő, de vírusos weboldal, ami az adatainkat lopja el –, amit nem tudunk pusztán óvatossággal kivédeni. Az idősebb korosztály képviselői közül pedig sokan azt gondolják, hogy ők már nem tudnak új dolgokat elsajátítani, bonyolultnak tartják egy vírusvédelmi szoftver telepítését, ezért nem akarnak ezzel foglalkozni, pluszenergiát fordítani új ismeretek elsajátítására.

Pedig ezek az egyszerűen telepíthető programok megvédenek a rengeteg kártevőtől, gondoskodnak róla, hogy biztonságban legyünk online bankolás, vásárlás közben, figyelmeztetnek, ha valaki kapcsolódni akar a webkameránkhoz és megkereshetjük velük az elvesztett vagy ellopott eszközünket. A védekezés nagyon fontos mindenkinek, aki internetezik, akkor is, ha csak böngészésre és kapcsolattartásra használja.

A tudatos hozzáállás is nagyon fontos ahhoz, hogy ki tudjuk szűrni a csalókat, de az internet emellett rengeteg láthatatlan veszélyt is rejt, amik ellen az óvatosság önmagában nem elég. Ezért van szükség biztonsági megoldásra, amelyre az ESET-nél biztos megtalálja a megfelelő csomagot! Az ESET programok könnyen telepíthetők és kezelhetők, de ha mégis kérdésünk, problémánk merülne fel, van kihez fordulni. A hazai forgalmazó felkészült szakemberekből álló támogató csapata magyar nyelven, díjmentesen segít az ügyfeleknek már a vásárlás előtti pillanatoktól kezdve az előfizetés teljes időtartama alatt. A diákok, pedagógusok és nyugdíjasok számára ráadásul 30 százalék kedvezményt biztosítanak többek között az ESET Home Security Essential új előfizetés vásárlása esetén.

Részletek az eset.hu oldalon.

December 9-én az Átriumban a Darázs című előadás is látható lesz

Összefogás a zaklatás ellen

FELELŐSSÉG Nem oké címmel az iskolai zaklatás ellen rendez jótékonysági estet a Delta Produkció december 9-én este az Átriumban.

A bullying – részben a közösségi média robbanásszerű térnyerésének hatására – napjaink egyik legsúlyosabb, gyerekeket, fiatalokat, így szülőket is érintő problémájává vált. A Delta Produkció és partnerei a témával foglalkozó színházi előadáson túl is tenni szeretnének a sokakat érintő, akár életeket is veszélyeztető jelenség ellen. Több száz fiatalnak és felnőttnek biztosíthatnak helyet a Delta Produkció előadásán, melynek gyerekjogi hátterét az UNICEF Magyarország biztosítja, pszichológus szakmai hátterét pedig az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázissal dolgozzák ki az iskolai bántalmazás elleni edukációs programban.

A kampány végállomása a Beck Zoltán, Borbély Alexandra, Bombera Krisztina, Budai Kollárik Tímea, Canjavec Judit, Máté Gábor pszichológus, Oczella Péter, Schwab Richárd, Erős Antónia, Gazsi Zoltán, Puskás Tamás, Rónai Egon, Varga Dániel és Virág Judit részvételével zajló est, amelynek közönsége megnézheti a Darázs című díjnyertes előadást, amely két egykori osztálytárs lebilincselő összecsapása egy krimibe ágyazva, majd közönségtalálkozón vehet részt Sodró Eliza és Kiss-Végh Emőke színésznőkkel és kerekasztal-beszélgetés az iskolai zaklatásról szakértőkkel. Mindezt állófogadás követi.

A jótékonysági esemény kitűzött célja több mint ötmillió forint összegyűjtése annak érdekében, hogy a rászorulók részt vehessenek a programban: egy darab jegy árából egy diák és egy pedagógus tud részt venni az előadáson és a hozzá kapcsolódó érzékenyítő foglalkozáson. NÉPSZAVA

FOTÓ: BALÁZS JÁNOS OLDALA

Balázs János gyerekkora óta kötődik Cziffra György zongorajátékához

Cziffra Fesztivál Londonban

ZENETÖRTÉNETI ESEMÉNY Csütörtök este átütő sikerrel mutatta be az Egyesült Királyságban először Balázs János, többszörösen díjazott pianista Eötvös Péter beszédes című Cziffra Psodia című zongoraversenyét. Ahogy erről a Royal Philharmonic Orchestra kommunikátorként is remek karmestere, Alexander Shelley a közönség előtt beszámolt, a márciusban elhunyt zeneszerző 2021-ben a hányatott sorsú zseni, Cziffra György születésének centenáriumára írta a művet. A virtuozitást igénylő, magyar zenei, személyes és történelmi motívumokban gazdag darabnak Balázs János a legihletettebb előadója, hiszen vele szoros együttműködésben készült el és immár hat országban szerepelt vele. R. H. V.

Gyermekkor, traumák színházi látcsővel

HIÁNYPÓTLÓ Klasszikusok újratöltve, friss premierek, tantermi produkciók – A mindenGYEREK Fesztivál öt előadásán jártunk.

FOTÓ: JURÁNYI HÁZ

ROSZNÁKY EMMA

Állami gondozottak, iskolai zaklatásnak kitettek, válások kárvallottjai – ők mind gyerekek, akiknek sorsáról kevesebbet beszél a színház, pedig kéne. Ilyen történeteket mutatott be a Jurányi Házban az egyhetes mindenGYEREK Fesztivál.

2022-ben az Anyacsak1, tavaly a CSET (Család-Egyén-Társadalom) fesztiválok ágyaztak meg az idei, gyermekekre koncentráló eseménysorozatnak. A változatos tematikájú, hangnemű, stílusú előadások összességében azzal foglalkoztak, milyen hatással lehetnek a kisgyermekkori traumák, vélt vagy valós félelmek a felnőtté válás, emberi sorsok alakulására. A mindenGYEREK Fesztivált beszélgetések kísérték a Hintalovon Alapítvány szakmai közreműködésével. Több premier volt az eseménysorozaton, például az EXIT Generációé: valós beszámolók alapján készítettek előadást a gyermekvédelemről, ehhez hasonlóan a Respect for the 23.000 táncszínházi produkció arról a huszonháromezer gyerekről és a velük dolgozókról készült, akikről elfeledkezett a „családbarát” Magyarország. Több vendégelőadás érkezett, köztük a székesfehérvári Vörösmarty Színházé, Dóka Péter Kék hajú lány című kisregénye alapján megszületett darab a saját családjában helyüket nem lelő fiatalokat mutatott be. A gyermeklét színházi feldolgozásának különleges fesztiválján öt előadást láttunk.

A Budaörsi Latinovits Színház ifjúsági produkcióval érkezett, a Médea gyermekei szövegkönyvét Suzanne Osten és Per Lysander koncepciója alapján Németh Nikolett írta. A darab utal a görög mitológiai történetre, mely a megcsalás és a bosszúállás legfontosabb toposza. Szerencsére ebben a modern környezetbe helyezett átiratban Médea nem öli meg magzatait, az óvodáskorú (Juhász Vince) és a kisiskolás korú (Koós Boglárka) gyerekek viszont így is akkora sebeket kapnak szüleik (Pető Kata és Chován Gábor) veszekedései, majd válása nyomán, ami felér a megsemmisüléssel. A fesztivál nézőterére iskolás csoportok is érkeztek, tapintható volt, ki az, akit valóban érint ez a téma, többen elsírták magukat.

Móricz Zsigmond Árvácskája az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem közös produkciójában

Gyerekek sorsáról kevesebbet beszél a színház, pedig kéne.

Móricz Zsigmond Árvácskája az állami gondozottak sorsa miatt illeszkedett a mindenGYEREK programjába. Az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem közös produkcióját Vidovszky György rendezte és ő is írta szövegkönyvvé a kisregényt. Látványos és nyomasztó munka született, ahol szegény Csöre, az „állami” szenvedéseit az sem enyhítette, hogy ő maga csupán bábként volt jelen, amit az öt szereplő hozott mozgásba és szinkronizált. Simon Janka hegedűjátéka csak fokozta az előadás sötét tónusát, mely egyébként nagy sikert aratott.

Csütörtökön volt a premierje a HATAN Társulat új produkciójának, melyet lapunk állandó szerzője, Horváth Patrícia állított színpadra. A rendező a francia darabíró Magali Mougel Csak azt akartuk, hogy szeressenek! című művét maga fordította le. A dráma egy 90-es évekbeli iskolai zaklatást jelenít meg a ma szemszögéből: egy helyettesítő tanár egy mediátorral találja szemben magát egy órán, amely szép lassan átalakul múltidézéssé. Az előadásban Kovalik Ágnes és Simon Kornél rengeteg karaktert jelenített meg, a nézők pedig a padsorokban foglalhattak helyet, hogy egészen közelről szemlélhessék a bullying drámáját.

INFÓ

November 23. és 29. között rendezték meg a mindenGYEREK Fesztivált a Jurányi Házban. A jegyek megvásárlásával a gyermekjogokat képviselő Hintalovon Alapítvány munkáját is lehetett támogatni. A Jurányi Ház az előadások bevételének 50%-át arra szánja, hogy a decemberi ünnepek alkalmával legnépszerűbb mesedarabjait hátrányos helyzetű falvak legkisebb lakóihoz utaztassa el.

A szombathelyi Mesebolt Bábszínház egy poszttholokauszt témájú tantermi előadással képviselte magát. A Tamás könyve megtörtént esetet dolgozott fel, eszerint a 16 éves Annamária Rómából a 60-as évek környékén hazatér Magyarországra, ahol szembesül apja és családja múltjával: kiderül, hogy volt egy féltestvére, aki Auschwitzban végezte édesanyjával és apja szinte teljes rokonságával együtt. Az apa (Lukács Gábor) ettől a múlttól igyekezte megóvni lányát (Varga Bori), ám ő féktelen nyomozásba kezd. A Tamás könyvét valóban tantermi előadásként láthattuk, egy középiskolás csoport is része lett a feldolgozó játékoknak: a diákok kérdéseket intézhettek a szereplőkhöz, élő képeket, jeleneteket készíthettek.

A mindenGYEREK Fesztivál a Staféta-nyertes BOJZ című előadással zárult. Somorjai Réka drámája kusza szövegegyüttes, amelyet a rendezés (Dohy Balázs) sem bogozott ki túlzottan, ám az biztos, a létminimumon élő, szétzilált családokat jól szemléltette. Még ha ebből a fajta szemléltetésből kevés a kézzelfogható. A fifikás szöveg, az erős színészgárda (Hajduk Károly, Szalontay Tünde, Urbán Richárd, Erdős Lili, Berta Csongor) és az izgalmas akusztikus-vizuális megoldások miatt jó volt látni, de nehezen tudnám összefoglalni, mi is a BOJZ cselekménye.

Profi felhozatallal, több erős pillanattal zárult a mindenGYEREK Fesztivál, aminek a folytatására ma Magyarországon igazán szükség van.

Rocky óta motiválnak a sportfilmek

PODCAST Míg az amerikai filmgyártás ontja magából a sporttematikájú mozgóképes munkákat, Európából alig lehet összevakarni párat. Nem azért, mert az USA-ban sportolnak, mi meg itt művészkedünk, hanem, mert úgy tűnik, a tengerentúlon társadalmi szinten is fontosabb a sportteljesítmény. A Világok Harca 10. és egyben befejező adásában a sportfilmekről beszélget Csákvári Géza és Rosznáky Emma. Az olyan alapművektől, mint a Rocky, eljutunk másfajta kultfilmekig, hiszen bár nem a kisportolt testalkatokról szól A nagy Lebowski, az egész ostoba maffiahistória nem történik meg, ha a három barát nem bowlingozik rendszeresen. Nem csupán a világrekordról szólhat a játék, van, akinek a heti egy-két szabadidős foglalkozás is az életét változtatja meg. A Népszava filmes podcastjének aktuális adásából kiderül, miért atipikus hollywoodi sztár Hilary Swank, hogyan lehet izgalmasan megjeleníteni a golfot és milyen lett az új magyar mozi, a Futni mentem. NÉPSZAVA

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

9. TIZENHARMADIK HAVI NYUGDÍJ

▼ Brüsszel azt követeli a magyar kormánytól, hogy szüntesse meg a tizenharmadik havi nyugdíjat.

▲ A kormány Brüsszel követelését elutasítja. A kormány szerint a következő években állandósítani kell a tizenharmadik havi nyugdíjat.

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

LAPSZÉL

Botlott a Barcelona

Az Atlético Madrid 5–0-ra nyert a Real Valladolid otthonában a spanyol labdarúgó La Liga 15. fordulójában. Mivel a listavezető Barcelona 2-1-re kikapott a Las Palmas stadionjában, a Real Madrid pedig 2-0-ra nyert a Getafe ellen, így egy pontra csökkent a különbség a két gigász között a tabellán: 1. Barcelona 34 pont, 2. Real Madrid 33 (egy meccsel kevesebbet játszott!), 3. Atlético Madrid 32. NÉPSZAVA

Minden fronton egál

FOTÓ: AFP

Újabb döntetlent játszott egymással Ting Li-zsen és Dommaraju Gukesh a szingapúri sakkvilágbajnoki döntőben. Hétfőn szünnap, így a hetedik játszmát kedden rendezik. Aki először eléri a 7.5 pontot, az lesz a győztes, egyben megkapja a 2.5 millió dolláros díjalap nagyobb részét. A vb-döntő állása a 6. játszma után (még 8 van hátra): Ting Li-zsen (kínai)–Dommaraju Gukesh (indiai) 3:3. MTI

Csúcs a maratonon

Szabó Nóra országos csúcsot futott a Valencia Marathonon: a 36 éves futó 2:25:52 óra alatt teljesítette a klasszikus, 42.195 kilométeres távot, amivel a 16. helyen végzett az elitmezőnyben. Szabó legutóbb szeptember végén Berlinben döntötte meg saját országos rekordját, a német fővárosban futott 2:27:31-es idejéből így most több mint másfél percet faragott. MTI

Vas Blanka a vk-n

FOTÓ: AFP

Ötödikként zárt a terepkerékpáros (cyclocross) világkupa-sorozat második állomásán, Dublinban az országúton olimpiai negyedik Vas Blanka, aki egy hete hatodik lett az antwerpeni nyitányon, ehhez képest egy pozícióval előrébb végzett az ír fővárosban. Vas 1 perc 17 másodperccel maradt le a 2021-ben vb-aranyérmes holland Brandtól. A 12 futamból álló vk-sorozat egy hét múlva folytatódik, a helyszín a szardíniai Is Arutas Cabras lesz. MTI

Összeesett a focista

Az olasz Seria A-ban félbeszakadt a Fiorentina–Inter bajnoki, miután Edoardo Bove, a firenzeiek labdarúgója összeesett. A Sky Sport Italia úgy értesült, Bove a kórházban visszanyerte az eszméletét, és már önállóan lélegzik. NÉPSZAVA

Magyar napok Angliában

EZ FUTBALL Magyar szempontból parádés volt a Premier League 13. fordulója: nyert Szoboszlaival a Liverpool, Kerkezzel a Bournemouth.

NÉPSZAVA

A világ legkedveltebb bajnokságának jelenlegi legkiválóbb csapatában a magyar Szoboszlai Dominik ott volt a kezdőben a címvédő, az utóbbi években Angliában egyeduralkodó – időközben Bajnokok Ligáját is ünnepelt – Manchester City ellen. És ha már lehetőséget kapott, be is kezdett, a tornádóként támadó vörösök egyik legveszélyesebb játékosa volt a rangadó kezdetén, akadt két lövése, egy beívelése után Van Dijk a bal kapufára fejelt, gólt viszont Gapko kotort kapuba Szalah mérnöki centerezése után (1-0). A Cityt láthatólag megviselte a zsinórban elszenvedett öt vereség, majd az azt követő iksz a BL-ben a Feyenoord ellen (3-0-s előnyről), megilletődötten, önbizalom híján futballozott, s Szalah büntetője nyomán végül 2-0-ra kikapott.

Szoboszlai tornádóként támadta a City kapuját

FOTÓ: AFP/ADRIAN DENNIS

A magyar középpályásnál is nagyobbat dobbantott honfitársa: Kerkez megszerezte első PL-gólját a Bournemouth színeiben, amely 4-2-re nyert Wolverhamptonban. Rajta kívül a kis Kluivert írt történelmet: három tizenegyest értékesített. Aztán a meccs után azt üzente a magyar balbekknek: „Topjátékos vagy!” Edzője, Andoni Iraola szintén méltatta Kerkezt: „Boldog vagyok, hogy összejött a gólja, fantasztikusan teljesített” – mondta róla a spanyol menedzser. „Köszönöm a hihetetlen támogatást, micsoda csapatmunka volt” – írta Instagram-oldalára a 21 éves magyar, aki ha így folytatja, meglehet, januárban tényleg költözhet Liverpoolba.

Megvan Ruben Amorim első sikere, ráadásul az Old Traffordon egészen kellemes, „duplázós” győzelemmel: a vörös ördögök 4-0-ra verték az Evertont, kétszer villant Rashford (34., 46.) és Zirkzee (41., 64.), és két-két asszisztot jegyzett Bruno Fernandes és Diallo.

Érdekesebb eredmények: Chelsea–Aston Villa 3-0, ManU–Everton 4-0, Liverpool–City 2-0. Az élmezőny: 1. Liverpool 34 pont, 2. Arsenal 25 (26-14), 3. Chelsea 25 (26-14), 4. Brighton 23 (22-17), 5. ManCity 23 (22-19).

Lipcsei lejtmenet

Veszélybe került Marco Rose edző állása az RB Leipzignél, miután a Gulácsi Pétert és Willi Orbánt foglalkoztató együttes szombaton megrázó vereséget szenvedett otthon: 1-5 a Wolfsburg ellen. „A szezon elején stabilak voltunk hátul, mostanában viszont túl sokat hibázunk. Gyakorlatilag a meccs kezdetén kinyírtuk magunkat” – nyilatkozta a magyar válogatott kapus. A szépítő gólt amúgy Orbán szerezte a 82. percben.

A 12. forduló rangadóján a listavezető Bayern megőrizte a veretlenségét, miután Musiala öt perccel a lefújás előtt egyenlített Dortmundban (1-1). A szezon meglepetéscsapata, a Frankfurt 4-0-ra kiütötte Heidenheimet. Az élmezőny: 1. Bayern 30 pont, 2.Frankfurt 26, 3. Leverkusen 23, 4. Leipzig 21, 5. Dortmund 20.

Képvágásból kevés, átvágásból sok

KUBATOV Már a sípszó előtt hisztérikus hangulat övezte az újabban „derbiként” emlegetett Újpest–Ferencváros-partit az NB I-ben. Kubatov Gábor zöld-fehér klubelnök egy előző heti sportkonferencián kijelentette, hogy az MTVA, vagyis a köztévé tehet a magyar futball rossz megítéléséről. Szerinte „az NB I-es közvetítések végtelenül unalmasak és rosszak”, mert egy meccsen átlagban négyszázhatvan vágás van, Németországban viszont ezerkétszáz, Angliában meg kétezer-négyszáz. „Nézi hétszázezer ember, és rossz terméket lát. Próbálom kijárni az Antenna Hungáriánál és a Magyar Televíziónál, hogy végre izgalmas közvetítéseket lássunk” – idézte a Nemzeti Sport a mostantól rendezőként és televíziós szakemberként is ismert fideszes politikust.

A kijárás a jelek szerint egyelőre nem sikerült, mert a Megyeri úti meccs közvetítése tegnap este sem idézte a zenés videóklipek tempóját, de a köztévé mentségére szóljon, ha a játékosok fele áll a pályán és vakarja, mint az ismert ellenzéki vezető, akkor abból legfeljebb a TV2 híradója és Gönczi Gábor hírolvasó képes világszámot gyártani. Amúgy az MTVA simán kiírhatta volna egy lassan elfutó csíkban a képernyő aljára (szaknyelven: crawl), hogy nem a képvágás kevés, hanem az átvágás sok a magyar futballban. Az FTC-t is majdnem átvágta a palánkon az Újpest, erre utoljára kilenc éve volt példa, ugyanis a két csapat legutóbbi 17 egymás elleni találkozóját a zöld-fehérek nyerték. Ezúttal viszont gól nélküli ikszre futotta csak a felek erejéből (0-0). De számolta valaki a képvágásokat? NÉPSZAVA

NB I, 15. forduló

NYÍREGYHÁZA–PAKS 4-2
Nyíregyháza, Városi Stadion, 4052 néző, **v.:** Erdős
Gólszerzők: Beke (2., 20.), Kovácsréti (18.), Babic (90.), illetve Keresztes (39., öngól), Böde (84.)
MTK–FELCSÚT 0-1
Új Hidegkuti Nándor Stadion, 1935 néző, v.: Kovács
Gólszerző: Nagy Zs. (74., 11-esből)
Kiállítva: Németh K (95. – MTK)
GYŐR–KECSKEMÉT 1-2
Győr, ETO Park, 2000 néző, **v.:** vezette: Rúsz
Gólszerzők: Szahli (50.), ill. Kovács B. (30.), Lukács D. (75.)
DIÓSGYŐR–DEBRECEN 3-1
Miskolc, DVTK Stadion, **v.:** Pintér
Gólszerzők: Klimovics (25.), Gera D. (43.), Rakonjac (84.), ill. Domingues (62.
ZALAEGERSZEG–FEHÉRVÁR 0-1
Zalaegerszeg, Városi Stadion, v.: Káprály
Gólszerző: Melnik (71.)
ÚJPEST–FERENCVÁROS 0-0
Szusza Ferenc Stadion, 10 270 néző, **v.:** Berke
Az NB I élcsoportja: 1. Felcsút 29 pont, 2. Ferencváros 28, 3. DVTK 26, 4. Paks 24, 5. MTK (22-16) 23, 6. Újpest (18-12) 23.

HIRDETÉS

APRÓ

INGATLAN

BADACSONYLÁBDIBAN eladó egy háromszintes, 4 szobás, 2 fürdőszobás, összkomfortos lakóház. 9x12 méter alapterülettel. 4300 négyzetméter területen. Azonnal beköltözhető. EB-CC Érdeklődni: 06-30/244-0093.

JÁRMŰ

AUTÓJÁT megvenném 06-1/420-2703, 06-30/362-0674.

RÉGISÉG

FIGYELEM! Készpénzért vásárolunk könyveket, festményeket, bundákat, öltönyöket, Zinger varrógépet, karórákat, porcelánokat, ezüsttárgyakat, pénzérmeket, arany ékszereket, teljes hagyatékot. Üzlet: 2. kerület, Szilágyi Erzsébet fasor 25. Tel.: 06-1/488-7910, 06-20/334-9091.

KASTÉLYOK berendezéséhez vásárolok festményeket, ezüstöket, aranyakat, porcelánokat, bronzokat, órákat, bútorokat, katonai tárgyakat, hagyatékokat, stb.! Üzlet: 06-30/286-4717, kuriaantikvitas@gmail.com

SZÍNHÁZAK részére mindennemű régiségek felvásárlása készpénzben. 06-30/419-2713, antiklakberendezes.hu

APRÓHIRDETÉS-FELVÉTEL: Tel.: 06-1/475-0802, 3skarakter@gmail.com
EGYÉB HIRDETÉS ESETÉN: Tel.: 06-1/9999-528, hirdetes@nepszava.hu

Kiesett Ihász a darts-vb-ről

Kiélezett végjátékban maradt alul a 2022-ben vb-döntős angol Kirsty Hutchinson ellen Ihász Veronika, a sorozatban harmadik vb-jére kijutott magyar dartsos – Hutchinson (62.89)–Ihász (55.61) 2:1 –, így már nincs magyar a lakeside-i WDF-világbajnokság mezőnyében. NÉPSZAVA

Komoly vívósikerek a pást mellett is

A Nemzetközi Vívó Szövetség taskenti kongresszusán beválasztották Tamás Henriettét, a Magyar Vívó Szövetség főtitkárát a legmagasabb szintű végrehajtó testületbe, míg a bírói bizottság tagja lett Varga Katalin, a jogiban Czeglédy Edina, a marketingben Prosits Attila, az orvosiban Kamuti Jenő, az etikaiban pedig Soproni Szabó Benedek kapott megbízást. MTI

Támad a 211 centis görög szörny

A Milwaukee Bucks 124–114-re legyőzte a Washington Wizardsot az NBA alapszakaszában, a mecscs hőse a 211 centis „görög szörny", a kétszeres MVP és bajnok Giannis Antetokounmpo volt, aki 42 pontot dobott 12 lepattanó és 11 gólpassz mellett, így 40+ pontos tripla duplát jegyzett. Ezzel utolérte Wilt Chamberlaint, Michael Jordant és Magic Johnsont. NÉPSZAVA

Verstappen nyert Katarban

FORMA–1 A sprintfutamon nyolcadikként záró világbajnoknak a főfutamon már nem volt ellenfele Dohában. A konstruktőröknél az idényzáróra marad a döntés.

FOTÓK: AFP

KOROM MILÁN

Fordulatokban bővelkedett a Forma–1-es dohai versenyhétvége, ugyanis napról napra változtak az erőviszonyok. A szombati sprintfutamon a McLaren kettős sikert ünnepelhetett – az utolsó körben Lando Norris átadta a győzelmet Oscar Piastrinak, ezzel viszonozva a brazíliai sprintfutamon történt helycserét –, miközben a negyedik világbajnoki címét egy hete Las Vegasban bebiztosító Max Verstappen csak küszködött a Red Bull-lal és mindössze nyolcadikként zárt.

A főfutam időmérője előtt a csapatoknak lehetőségük volt finomhangolni, az erőviszonyok pedig át is rajzolódtak. Verstappen a legjobb időt autózta, de George Russell feltartása miatt visszasorolták másodiknak. A holland utólag alighanem bánta nagyon mindezt, mert így is ő fordult el elsőként a rajtot követően, a folytatásban pedig már nem is forgott veszélyben a győzelme.

„Nagyon jó futamot teljesítettünk, az időmérőn már sokkal jobb volt az autó, mint a hétvége korábbi szakaszában. Száraz körülmények között rég voltunk ennyire versenyképesek" – örömködött a holland pilóta, akinek ez volt az idei 9. és pályafutása 63. futamgyőzelme.

A győzelemért folytatott csata izgalmasabban is alakulhatott volna, ám a sokáig közvetlenül Verstappen mögött haladó Norris 10 másodperces stop and go büntetést kapott, amiért dupla sárga zászlós jelzésnél nem lassított. A brit így a mezőny végére került, onnan jött vissza a 10. helyre és megfutotta a leggyorsabb kört is, így két világbajnoki pontot sikerült szereznie.

A második hely így Charles Leclerc-é lett, aki így nyolc pontra felzárkózott Norrisra az összetettben, s életben tartotta csapata, a Ferrari esélyeit a konstruktőri vb-cím megszerzésére.

„Kifejezetten boldog vagyok, bármikor aláírtam volna ezt a második helyet, mert ez az autó nem működik jól egy ilyen karakterisztikájú pályán. A McLarennel a csatánk eltart az utolsó futamig" – összegezett a monacói.

„Örülök, hogy pódiumra állhatok, de nem ilyen eredményben bíztam. Remélem, a szezonzárón jól tudunk teljesíteni és megszerezni a konstruktőri világbajnoki címet" – reagált a harmadik Oscar Piastri.

A McLaren 21 pont előnyből várja az egy hét múlva esedékes, Abu-Dzabi szezonzárót, miközben a Red Bull esélye a címvédésre végérvényesen szertefoszlott.

A vb-pontverseny élmezőnye

Pilóták: 1. Verstappen 429 pont (már világbajnok), 2. Norris 349, 3. Leclerc 341.
Konstruktőrök: 1. McLaren 640 pont, 2. Ferrari 619, 3. Red Bull 581.

Száraz körülmények között rég voltunk ennyire versenyképesek – nyugtázta újabb győzelmét a már világbajnok Verstappen

Az elején volt egy kis kavarodás, de lényegében sima futamot futott a mezőny

Katari Nagydíj

Sprintfutam: 1. Oscar Piastri (McLaren) 27:03.010 perc, 2. Lando Norris (McLaren) 0.136 másodperc hátrány, 3. George Russell (Mercedes) 0.410 mp h., 4. Carlos Sainz Jr. (Ferrari) 1.326 mp h., 5. Charles Leclerc (Ferrari) 5.073 mp h., 6. Lewis Hamilton (Mercedes) 5.650 mp h., 7. Nico Hülkenberg (Haas) 8.508 mp h., 8. Max Verstappen (Red Bull) 10.368 mp h.
Főfutam: 1. Verstappen 1:31:05.323 óra, 2. Leclerc 6.031 mp h, 3. Piastri 6.819 mp h, 4. Russell 14.104 mp h, 5. Pierre Gasly (Alpine) 16.782 mp h., 6. Sainz 17.476 mp h., 7. Fernando Alonso (Aston Martin) 19.867 mp h., 8. Csou Kuan-jü (Sauber) 25.360 mp h., 9. Kevin Magnussen (Haas) 32.177 mp h., 10. Norris 35.762 mp h.

Kimondták, hogy mit akarnak

MEGCSINÁLTÁK „Az a titok, hogy nagyon jó a csapat, mentálisan nagyon erősek a játékosok. Az Európa-bajnokság előtt már nyíltan ki tudták mondani, hogy mit akarnak, ez is mutatja, hogy menynyire erősek. Tudják, hogy mit akarnak és meg tudják valósítani, ez a legfontosabb" – kommentálta a távirati irodának Golovin Vlagyimir, a női kézilabda-válogatott szövetségi kapitánya a svédek elleni, valóban világszínvonalú játékot és győzelmet. A részben hazai rendezésű Európa-bajnokság csoportkörének második fordulójában a válogatott ellentmondást nem tűrően 32-25-re verte Svédországot Debrecenben. A játékosok mentális erejét pedig meglátása szerint az bizonyítja, hogy amikor valakinek nem sikerült egy megoldás, akkor nem foglalkozott vele tovább, nem tekintett vissza, hanem tartotta a fókuszt és arra koncentrált, a folytatásban mit tud jól csinálni. Bevallotta, megkönnyebbült a magabiztos siker miatt, ugyanakkor szerinte nem reális eredmény született. „Nekünk sok minden sikerült, a svédeknek meg sok mindent nem. Ez nem azt jelenti, hogy ők nem akarták a sikert ugyanúgy, mint mi. Csak most nekünk tényleg kijött a lépés, nekik egy kicsit kevésbé" – emelte ki Golovin, aki szerint ez „egy kivételes nap" volt.

Jöttek, láttak, győztek: ez volt, de mi következik?

A mezőny legjobbjának választott Szemerey Zsófi kapus cseréjeként beállva 11 védéssel, 44 százalékos hatékonysággal vette ki részét a sikerből. „Mindig vannak kiugró teljesítmények a válogatottban, és reményeim szerint ezután is csapatként tudunk küzdeni, és megállíthatatlanok leszünk" – szögezte le. „Vannak álmaink. Most valami olyat vittünk ki a pályára, amivel megmutattuk, hogy nemcsak a levegőbe beszélünk, hanem teszünk is ezekért az álmokért."

A magyar válogatott az előző héten 30-24-re verte Törökországot, hétfőn 18 órától Észak-Macedónia ellen zárja a csoportkört a Főnix Arénában (tv.: M4 Sport), és nehezen elképzelhető, hogy nem csoportelsőként, vesztett pont nélkül kezdi a középdöntőt. A csoport állása: 1. Magyarország 4 pont, Svédország 2, 3. Törökország (49-55) 2. 4. Észak-Macedónia (43-53) 1. NÉPSZAVA

FOTÓK: MTI/CZEGLÉDI ZSOLT

Volt mit ünnepelni Debrecenben: bravúrgyőzelmet aratott a válogatott

Kéz a kézben játszottak

Győri-Lukács Viktória: „Fantasztikus volt, ahogyan dolgoztunk, ahogyan csapatként együttműködtünk, és nagyon bízom benne, hogy ezt a mentalitást fogjuk továbbvinni. Kéz a kézben nagyot küzdöttünk, nagyon örülök neki, hogy sokáig bírtuk akaraterővel."

Füzi-Tóvizi Petra: „Olyan tüzet éreztem a csapatban, hogy emiatt húztuk be ilyen magabiztosan a meccset. Mindenki együtt mozgott, tűzbe mentünk egymásért, és ez lett eredménye."

Jól kapaszkodó szerető

Eladó Bristolban a ház, melynek falán 2006 óta a Jól kapaszkodó szerető című Banksy-festmény látható. Az épületben egykor nemibetegségek klinikája működött. A kikiáltási ár februárban 700 ezer font (347 millió forint). A György-korabeli védett épület új tulajdonosának a festményt meg kell őriznie. NÉPSZAVA

Hótakaró a Nagy-tavaknál

Az Erie- és az Ontario-tó térségében szombatra virradóra 70-80 centiméter hó esett, ami mára akár 180 centire is nőhetett egyes helyeken. Az úgynevezett tóhatás-havazás helyi jelenség, akkor történik, ha hideg levegő vonul végig a viszonylag meleg víz fölött. A havazást rendkívüli, sarkvidéki hideg követte. BBC

A rákok felfogják a szenvedést

A Göteborgi Egyetem kutatói elsőként bizonyították be, hogy a parti tarisznyarákok agyát fájdalmas ingerek érik, ami újabb igazolása annak a feltételezésnek, hogy egyes sülve-főve felszolgált tengeri állatok felfogják a szenvedést, amit a kulináris célú leölésük során átélnek. QUBIT

Átment egy vonat a tilos jelzésen Pesten

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

A tiltó jelzés ellenére sem állt meg a vonat, szerencsére nem történt baleset

VESZÉLYHELYZET Vasárnap délelőtt a Kőbánya-Kispestről 9.57-kor Tárnokra indult S36-os vonat Ferencváros állomáson meghaladt egy számára továbbhaladást tiltó jelzőt – közölte vasárnap délelőtt Facebook-posztban a Mávinform. A mozdonyvezető észlelte a hibát, ezért a váltókörzet előtt megállt, így más vonat nem került veszélybe. A helyzet tisztázásáig és a helyszíni hatósági vizsgálat ideje alatt szünetelt a vonatforgalom a Keleti pályaudvar és Ferencváros között, majd 10.50-kor indult újra, s délutánra helyreállt a menetrend.

A történtek miatt a győri fővonal távolsági vonatai, a soproni és szombathelyi InterCityk, valamint a Bécsi EuroCityk és railjetek csak Budapest-Kelenföldig közlekedtek, illetve onnan is indultak, a pécsi Mecsek InterCityk és kaposvári InterCityk csak Budapest-Kelenföldig közlekedtek, illetve onnan is indultak. Emellett a Tárnokról 11.16-kor induló S36-os vonat nem közlekedett. A fennakadásban érintett szerelvény utasait egy másik vonatra ültették fel.

Nem ez az első eset rövid időn belül, hogy egy vonat áthalad a tilos jelzésen. Mint megírtuk, hétfő délután a Déli pályaudvarról induló járatoknál kellett hosszabb eljutási időre számítani, mivel az egyik vonat behaladás közben engedély nélkül, a tiltó jelzés ellenére elindult.

Meleg János, a vasutasok szakszervezetének elnöke lapunknak elmondta, hogy a mozdony pontos típusáról nincs tudomása (ma már létezik automatikus jelérzékelő), és a vizsgálat eredményét is meg kell várni arról, mi történt, de a hírből az derül ki, hogy a mozdonyvezető elment a továbbhaladást tiltó jelző előtt, majd megállt. Tény, hogy elment a tilos jelzés mellett, amit időben látnia kellett volna, de az, hogy időben megállt a váltókörzet előtt, azt jelenti, ha érkezett volna egy másik szerelvény, akkor azzal nem találkozott volna. A MÁV-nak vonatveszélyeztetés miatt kellett vizsgálatot indítania, aminek arra kell választ adni, hogy valamilyen műszaki hiba miatt tudott-e csak később fékezni a vezető, esetleg fék- vagy valamilyen más meghibásodás történt, vagy ő nézte el a piros jelzést, de még időben megállt. Olyan ez, mint amikor egy autós áthalad a piros jelzésen, de a kereszteződésbe nem fut bele. Ki kell deríteni, hogy emberi mulasztás vagy műszaki hiba miatt haladt-e el a vonat a tilos jelzés mellett. V. P.

A MÁV vizsgálatot indított, aminek arra kell választ adnia, hogy műszaki hiba vagy emberi mulasztás történt.

Megoldás a tiltás?

AUSZTRÁLIA A parlament a világon elsőként lépett egy hatalmasat a gyermekek kibervédelme érdekében: a 16 év alattiak számára törvényben megtiltják a közösségi média használatát.

KUKLAI KATALIN

Egyértelmű ok-okozati összefüggés mutatható ki a közösségi média térnyerése és az ausztrál fiatalok mentális egészségének károsodása között, ezért volt szükség a törvényhozatalra – indokolta a döntést a munkáspárti miniszterelnök, Anthony Albanese. Mint arról lapunk is beszámolt, csütörtökön a parlament felsőháza, a szenátus 34 igen szavazattal, 19 nem ellenében elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a 16 éven aluli gyermekeket kitiltja a közösségi oldalakról. A törvény azonban még legalább 12 hónapig nem lép hatályba.

Ugyanakkor nagyon sok kérdés merült fel a jogszabály alkalmazhatóságával, ellenőrizhetőségével kapcsolatban, mint ahogyan az is sokakat foglalkoztat, mindez milyen negatív hatással lehet a fiatalok életére. Akadémikusok, politikusok és érdekvédelmi csoportok arra figyelmeztettek, hogy a szigorú tilalom könnyen visszaüthet, a tinédzsereket a dark webre terelheti, vagy elszigeteltnek érezhetik magukat, hiszen nem tudnak ilyen módon kapcsolatot tartani a kortársaikkal. Sokan aggódnak amiatt, hogy túlságosan elkapkodták a törvényhozási folyamatot, például figyelmeztetnek arra, hogy ha a felhasználóknak igazolniuk kell az életkorukat, az azzal jár, hogy érzékeny személyes adatokat kell átadniuk a közösségimédia-cégeknek.

A törvény gyakorlatilag megtiltja a közösségimédia-platformok számára, hogy 16 év alatti felhasználók férhessenek hozzá a szolgáltatásaikhoz, és akik ezt nem tartják be, azokat akár 50 millió ausztrál dollár (majdnem 12,5 milliárd forint) pénzbírsággal sújthatják. Azonban a szöveg nem tartalmaz részleteket a működésről, csak azt, hogy a vállalatoktól elvárják, tegyenek észszerű lépéseket annak biztosítására, hogy a felhasználók idősebbek legyenek 16 évesnél. A részletek várhatóan 2025 közepén jelennek meg. A törvényjavaslat azt sem határozza meg, hogy a jogszabály mely cégekre vonatkozik, bár Michelle Rowland kommunikációs miniszter azt mondta, hogy a Snapchat, a TikTok, az X, az Instagram, a Reddit és a Facebook valószínűleg érintett lesz. A YouTube, valamint a Messenger Kids és a WhatsApp nem kerül bele a tiltott körbe, mivel ezt a platformot jelentős mértékben használják oktatási célra.

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

Ausztrália: a közösségi média nem gyerekjáték

A törvényjavaslattal kapcsolatban mintegy 15 ezer beadvány érkezett. Többek között az Amnesty International is azt javasolta, hogy ne fogadják el, mert a teljes tilalom elszigeteli a fiatalokat, márpedig ez ellentmond a kormány azon célkitűzésének, hogy javítsák a fiatalok életét.

„Nagyon jónak tartom, hogy van ilyen kezdeményezés, de azt is figyelembe kell venni, hogy az eszköz tiltásával nem biztos, hogy el lehet érni azt, hogy ezután már csak egészséges lelkű és énképű fiatalok legyenek, akik képesek megküzdeni a kamaszkor nehézségeivel” – nyilatkozta lapunknak Forgács Mariann közösségimédia-szakértő. „Ez ugyanolyan, mint a dohánytermékek vagy az alkohol tiltása: ha nagyon akarja valaki, hozzáfér 18 éves kor alatt is. De ha a szülő képes vele úgy beszélgetni, hogy látja ennek a veszélyeit, a negatív oldalát is, az sokkal hatékonyabb eszköz.” A szakértő azt is hozzátette: egyelőre az sem világos, hogy a gyakorlatban ezt hogyan lehet kivitelezni. Egy egész országot el lehet zárni az internettől, de hogy csak a 16 év alattiakat és csak a közösségi médiától miként lehet távol tartani – ez kérdés. Az elszigetelődés jelenségét nem tartja reális veszélynek, ugyanis ők azt találták a kutatásaikban, hogy a fiatalok jellemzően továbbra is személyesen tartják a kapcsolatot egymással, a közösségimédia-platformokon inkább csak egyeztetik a találkozókat. Viszont a világ híreiről valóban ezeken az oldalakon tájékozódnak, ezért ha ezek nem lesznek számukra hozzáférhetőek, akkor kérdés, hogy milyen egyéb csatornákat fognak használni információforrásként.

A tilalom egy év múlva lép életbe, és olyan platformokat érint, mint a Facebook, az Instagram, a TikTok, a Snapchat, a Reddit és az X.

A többség mellette van

A YouGov közvélemény-kutató cég legfrissebb felmérése szerint az ausztrálok 77 százaléka jónak tartja a törvényt – augusztusban ez még csak 61 százalék volt. Ausztrália nyolc államának és területi vezetőjének mindegyike támogatja a tilalmat, Tasmania vezetője azt javasolta, hogy 14 év legyen a korhatár.

ÖTÖS LOTTÓ

Nyerőszámok:	27, 33, 64, 67, 85
5 találat	nem volt
4 találat	1 164 355 forint
3 találat	18 500 forint
2 találat	2 995 forint
Joker: 715518	54 910 620 forint

HATOS LOTTÓ

Nyerőszámok:	1, 2, 12, 28, 39, 44
6 találat	nem volt
5 találat	685 455 forint
4 találat	9 525 forint
3 találat	3 385 forint

KENÓ

Nov. 30., szombat

2 4 9 13
17 20 21 22
24 25 27 30
33 38 39 48
56 58 62 67

December 1., vasárnap

2 3 7 8
10 17 25 33
38 42 43 44
45 48 53 61
68 73 79 80

KÖDÖS, BORONGÓS IDŐ VÁRHATÓ

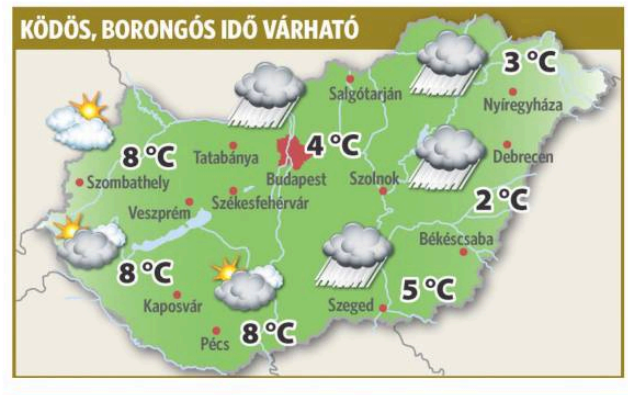

KEDD	5	-2
SZERDA	4	-1
CSÜTÖRTÖK	4	-1
PÉNTEK	3	-2
SZOMBAT	5	1

Boldog névnapot, Melinda!

A Melinda női név ismeretlen eredetű: ezt a nevet adta Bánk bán feleségének D'Ussieux francia író 1775-ben egy elbeszélésében, és Katona József innen vette át Bánk bán című drámájához, a név ezután terjedt el.

NÉPSZAVA
Szociáldemokrata napilap • Alapítva: 1873-ban

Főszerkesztő: NÉMETH PÉTER
Főszerkesztő-helyettes: HORVÁTH GÁBOR, VARGA DÓRA

Fejtő Ferenc 1909-2008; Andrassew Iván 1952-2015
Online főszerkesztő: ÁGOSTON ZOLTÁN • Szerkesztő: ANGYAL GÁBOR, MARKOTAY CSABA • Rovatvezetők: BODA ANDRÁS (belpolitika), HÁRS KATALIN (fotó), HOMPOLA KRISZTINA (kultúra), MUZSLAI KATALIN (mozaik), N. KÓSA JUDIT (publicisztika), RÓNAY TAMÁS (külpolitika), SZABÓ BRIGITTA (gazdaság), VARGA T. RÓBERT (sport) • Mellékletek: BALASSA TAMÁS, BÁLINT ORSOLYA (Visszhang), RÁCZ I. PÉTER (Nyitott mondat), SIMON ZOLTÁN (Szép Szó) • Főmunkatársak: BALOGH GYULA, CZENE GÁBOR, CSÁKVÁRI GÉZA, DANÓ ANNA, GÁL MÁRIA, MARNITZ ISTVÁN, SZALAI ANNA. Internet URL-cím: http://www.nepszava.hu; e-mail cím: nepszava@nepszava.hu

Kiadja a XXI. Század Média Zrt. (1191 Budapest, Vak Bottyán u. 75/A–C Központi telefon: 06 1 477-9000) • Felelős kiadó: a Zrt. vezetője • Előfizetéssel kapcsolatos ügyek: 06 1 477 9008 / 06 1 999 9508, terjesztes@nepszava.hu • Hirdetés: 06 1 999-9528 / 06 1 489-8811, hirdetes@nepszava.hu. • Előfizetési díj egy hónapra 8600 Ft, negyedévre 25 350 Ft, fél évre 49 800 Ft, egy évre 97 800 Ft • Árusításban terjeszti: Lapker Zrt. • Előfizetésben terjeszti: Médialog-DMHM Zrt. (mlog.hu) 06 1 999 9689 vagy 06 1 460 2753 ugyfelszolgalat@mlog.hu • Nyomdai előállítás: Mediaworks Hungary Zrt. www.mediaworks.hu • ISSN Bp 0133-1701 • ISSN Vidék 0237-3785. • A NÉPSZAVA példányszámát a MATESZ hitelesíti.

Partnereink: IMEDIA OBSERVER

2024. december 2.

N MOBIL VISSZHANG

A NÉPSZAVA MELLÉKLETE

Szóljatok Józsefnek!

„Térdre esek, odamászok egy hatalmas mamutfenyőhöz, átölelem és vinnyogok. Ezzel el is megy húsz perc, valahogy elmondom Franknak, hogy nem tudom folytatni a munkámat, elfogadja, ül és nevet rajtam, azt hiszi, bolond vagyok. Mikor egy pillanatra kitisztulok, sietve elmondom neki habogva, szüneteket tartva, az eseményt. Próbálom leírni, az alkotmány nem jut eszembe angolul, így nem annyira érti, de valahogy csak kinyögöm: az egyik embert, aki fontos szerepet játszik abban, hogy sárosan fekszem a skót fűben, hazámtól 3000 kilométerre elfogták a belga rendőrök szadomazo-meleg buliban, lezárás alatt, 200 ekivel. Nem tudom folytatni, annyira röhögök megint, neki ennyi is elég, már ő sem tudja folytatni a munkát, öleljük a fát. A brigádnaplónk üres."

Újjáépítették a katedrálist

Pár hónap híján hat éve, hogy leégett a világ egyik legismertebb építészeti, vallási, turisztikai jelképe, a párizsi Notre-Dame. A lángok, bár 400 tűzoltó dolgozott az oltáson, hatalmas kárt tettek a gótikus székesegyház szerkezetében. Az újjáépítés munkálatai nemrég véget értek. Emmanuel Macron francia elnök személyesen mondott köszönetet annak a közel ezer kőművesnek, aki részt vett – ahogy nevezte – az évszázad projektjében. A világhírű épületet szombaton nyitják meg hivatalosan a látogatók előtt.

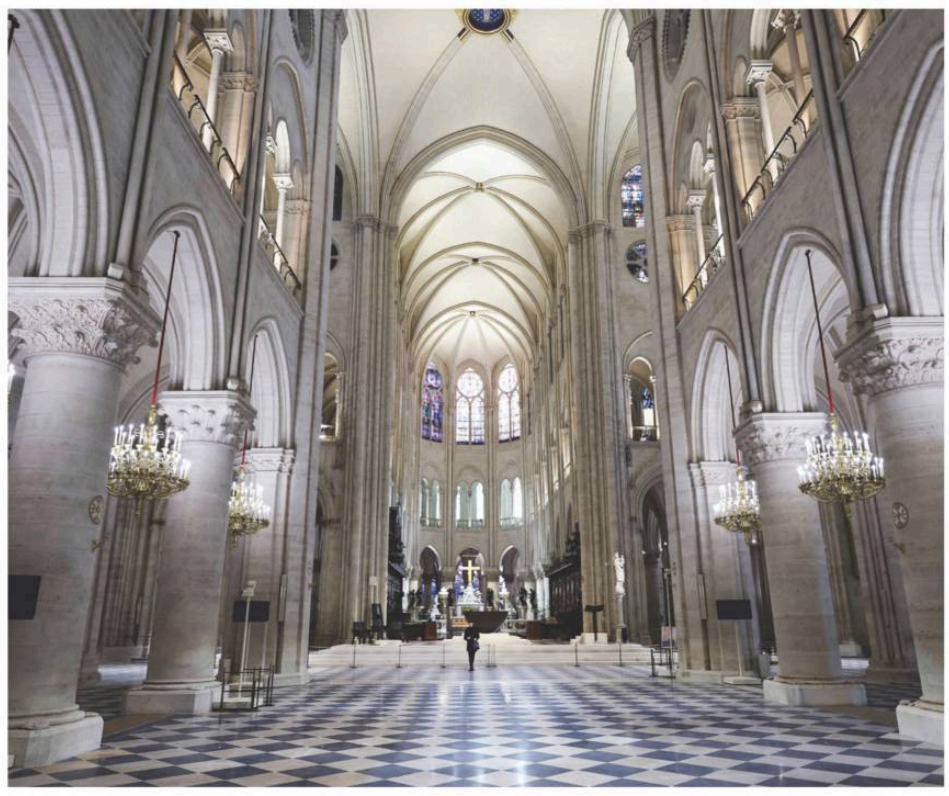

Hallgassuk a Népszavát!

A mesterséges intelligencia lehetőségeit kihasználva olvasóink meg is hallgathatják a napi lapszám vezető írásait. Mindössze két kattintás, és Szabolcs már olvassa is egymás után a kiválasztott cikkeket. Egy listán pontosan jelezzük a hangfájlban szereplő anyagok címét és kezdési idejét. Érdemes kipróbálni!

Rezgessük meg a Népszava hangját! Néhány perc „rádiózás", és sok mindent megtudhat a napi aktuális politikai és egyéb témákról. Autóban ülve így biztos kényelmesebb olvasni, de lehet még számtalan szituáció, amikor nehéz a betűket bámulni.

NÉPSZAVA

Szociáldemokrata napilap

2024. december 3., kedd | 152. évfolyam, 281. szám | Ára: 540 forint

AJÁNLÓ

Ahol szépen gyarapodik a falu

Kistelepülések százai sorvadnak el Magyarországon, de akadnak helységek, amelyek a trendekkel dacolva új életre kelnek. Két ilyen falut mutatunk be. **2. oldal**

A köztévétől a Megafonon át a Fideszig

Fiatal, nő, és a célközönség jól ismeri, nem mellesleg a 126 millió forintnyi hirdetéssel megtolt 370 megafonos videója révén – ő Ibolya Csenge, a Fidesz-frakció új szóvivője. **3. oldal**

Összeomolhat a szíriai rezsim

Meglepően gyorsan nyomulnak előre a szíriai lázadók, miközben az Aszad-rezsimet támogató Oroszországot Ukrajna köti le, és a Hezbollahot is meggyengítette Izrael támadása. A polgárháború így néhány nap alatt veszélyes fordulatot vett, a következmények beláthatatlanok. **7. oldal**

Nincs megállapodás a műanyagokról

Meglepetést és csalódást okozott, hogy megegyezés nélkül zárult az ENSZ konferenciája a műanyagok termelésének korlátozásáról, a hulladékok kezeléséről. Jövőre újabb tárgyalásokra lesz szükség. **16. oldal**

Világnézetek harca

ROMÁNIA Történelmi sikert ért el az RMDSZ a parlamenti választáson, vasárnap szélsőjobbos és progresszív jelölt csap össze az elnöki székért.

GÁL MÁRIA

A szavazatok újraszámlálása után a román alkotmánybíróság jóváhagyta az elnökválasztás első fordulójának eredményét, így vasárnap a szélsőjobb Călin Georgescu és a progresszív Elena Lasconi között dől el, ki lesz Románia következő elnöke. Az RMDSZ Lasconi mögé áll be a második fordulóban. „Nem támogatunk fasiszta, legionárius eszméket valló személyt. Azt tanácsoljuk a romániai magyar embereknek, hogy ne támogassák a szavazatukkal Călin Georgescut, hanem válasszák a kisebbik rosszat, és szavazzanak Elena Lasconira” – jelentette ki tegnap esti sajtótájékoztatóján Kelemen Hunor RMDSZ-elnök.

A vasárnapi parlamenti választáson „történelmi”, mintegy 6,4 százalékos eredményt elérő magyar képviselet állásfoglalását azért is várta érdeklődéssel a román és magyar média egyaránt, mert Elena Lasconi annak a progresszív európai irányzatnak a jelöltje, amely az erdélyi magyarságra is rázúduló magyar kormányzati propagandában az elítélendő brüsszeli háborúpárti, sorosista, genderlobbit testesíti meg. Nem utolsósorban Lasconi az elnökválasztási kampányban azt mondta: ha államelnökké választják, adott esetben kész nemkívánatos személlyé nyilvánítani Romániában Orbán Viktort, Magyarország miniszterelnökét.

FOTÓ: MTI/KISS GÁBOR

Kelemen Hunor pártelnök szerint sok román szavazatot is kapott vasárnap az RMDSZ

Az elnökválasztás tétjét növeli, hogy a vasárnapi parlamenti választásokon a román szélsőjobb pártok megszerezték a szavazatok egyharmadát, a szétdarabolt demokratikus tábor csak nagykoalícióval tudja megfékezni a szélsőjobb további térnyerését. Stabil kormányzóképes EU-párti többség csak nemzeti egységkormánnyal biztosítható, amelyből nem maradhat ki az RMDSZ, ha nem akar perifériára sodródni.

ÍRÁSUNK A 8. OLDALON

Elstartolt a nyugdíjasok konzultációja

FOTÓ: FÁRBÁKY TAMÁS

Nyugdíjasok kérdeznek az időseket valóban érintő dolgokról

VÉLEMÉNY Új konzultáció indult hétfőn, de ezt nem a kormány, hanem a Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa (Nyuszet) kezdeményezte. A kérdések zöme nyugdíjjal kapcsolatos, de szóba kerül az egészségügyben, szociális szférában dolgozók bére, a szűrővizsgálatok szabályozása, az adórendszer, és az Európai Ügyészség is. A hét érdekképviseleti szervezetet tömörítő tanács soros elnöke, Papp Katalin elmondta: mivel a Nyuszetnek arra nincs pénze, hogy mindenkit levélben keressen fel, a kérdéssort első körben a körülbelül 300 ezer tagjuk kapja meg e-mailben. A 13+1 kérdésre adott válaszok eredményét nyilvánosságra hozzák majd, megküldik a kormánynak, a pártoknak és a civil szervezeteknek.

CIKKÜNK A 3. OLDALON

„Ragaszkodnak a szövetkezeti demokráciához”

GAZDÁLKODÁS 1989-ben még 5113 téesz létezett Magyarországon, mára csak 340 agrárszövetkezet maradt. Ha átalakulnának gazdasági társasággá, talán könnyebben jutnának külső forrásokhoz, ám ezzel kiszolgáltatnák magukat a dörzsölt befektetőknek. Fél tucat szövetkezetet kerestünk meg, de csak egy vezető vállalta névvel a nyilatkozatot, a többiek „nem akarták kihúzni a gyufát”. A Derekegyházi Aranykalász Szövetkezet elnöke, Guti Imre elmondta, már kétszer nekifutottak a gazdasági társasággá alakulásnak, de a tagság mindig leszavazta. „A tagok többsége nyugdíjas, és tartanak attól, hogy a leendő kft.-ben valakik megszerzik a többségi tulajdont, s akkortól ők lesznek az irányítói a cégnek. A tagok ragaszkodnak a szövetkezeti demokráciához, vagyis ahhoz, hogy mindannyiójuknak egy szavazata van. Így biztosítva látják, hogy megmaradnak a munkahelyek” – fogalmazott.

RIPORT AZ 5. OLDALON

FOTÓ: BÉRES MÁRTON

340 egykori téesz még mindig szövetkezeti formában működik. Nem mindig könnyen, de boldogulnak

Lopakodó erdőirtás a Rómainál

BUDAPEST – Az egykori Római Camping területén a friss fakataszter szerint 567 darab fa található, ebből összesen 155 darabot kivágnának – mondta lapunknak Szabó Tímea, a kerület ellenzéki országgyűlési képviselője, aki hosszú hónapok óta figyeli a területen folyó munkákat. Az ingatlanon – amit tavaly kapott meg a modellváltó Óbudai Egyetem alapítványa – a politikus szerint régészeti feltárás és hidrológiai hatástanulmány is készült, ami komoly beruházási tervekre utal. Noha korábban többször is felvetődött, hogy itt húznák fel az egyetem új campusát, az intézmény ezt tagadja. A jövő évi állami költségvetésben a tervezett beruházások között szerepel a campus megépítése is – igaz, azt nem tudni, hogy hol.

RÉSZLETEK A 4. OLDALON

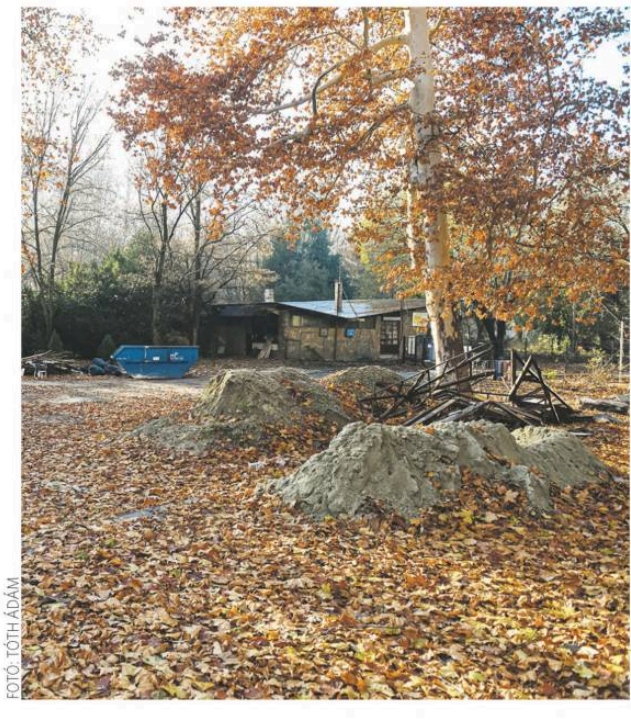

FOTÓ: TÓTH ÁDÁM

A 8,5 hektáros ingatlanon komoly beruházás előkészítésére utaló munka folyik.

Az egykori kemping területén minden negyedik fát kivágnak

Kényszerpályán a forint

ÁRFOLYAM Gyengülő trend rajzolódik ki a forint piacán, amely jövőre az euróval szemben 400-425 közötti árfolyamot valószínűsít (miközben a kormány a jövő évi költségvetésben 397,5 forintos átlagos árfolyammal számolt). A napokban is volt már, hogy 415 forintnál is többe került egy euró. Elemzők szerint a gyengülés legfőbb oka a kormány gazdasági intézkedéseiben keresendő, illetve abban, hogy a piac nem számít a blokkolt uniós támogatások feloldására. Nem tett jót a forintnak az amerikai választások utáni általános leértékelődés a feltörekvő piacokon, de az árfolyamot gyengítheti a Donald Trump által belengetett vámintézkedésekből következő globális inflációnövekedés, valamint az energiaárak emelkedése is.

BŐVEBBEN A 6. OLDALON

Községsorsok: elöregedés elnapolva

VIDÉK A kormány kétszeresére nagyítja a Magyar Falu Program eredményeit, miközben kistelepülések százai sorvadnak el. Vannak viszont helységek, amelyek új életre kelnek: riportereink a somogyi Pusztaszemes és a nógrádi Őrhalom sikerének nyomába eredtek.

Túlértékelt falumentés

Erős túlzásba esett Nagy István agrárminiszter nemrégiben, amikor azt állította, hogy a Magyar Falu Programban érintett települések több mint felében nemhogy megállt a népességszám-csökkenés, hanem folyamatosan emelkedik a lélekszám. A Népszava azonban utánajárt, és a Belügyminisztérium adatai alapján kiderült: a tárcavezető valótlanságot mondott, hiszen a program csak a támogatott – vagyis ötezer fősnél kisebb – települések 24 százalékában hozott népességnövekedést. Ami ráadásul messze nem területarányos, a gazdaságilag erősebb megyékben látványosan nagyobb a gyarapodás, mint a leszakadó régiókban, utóbbiakban jellemzően a nagyobb városok, illetve a turisztikai szempontból frekventált területek agglomerációjában, valamint az autópályák környékén emelkedett érdemben a lakosságszám.

VAS ANDRÁS

– Ha jó idő van, sokszor kijövök, csak hallgatni egy kicsit a gyerekzsivajt – mutat Ilonka néni Pusztaszemesen a községházával szemközti játszótérre. – Az elmúlt években teljesen megfiatalodott a falu, ennyi gyerek szerintem évtizedek óta nem szaladgált errefelé, sok az új család. Imádom őket, magukkal hozták a pezsgést, a frissességet, az életet.

Ilonka néni nem túlzott: a somogyi település valóban megfiatalodott az utóbbi években. Az M7-es sztrádától alig 5, a Balatontól 15 kilométerre fekvő apró, külső-somogyi falu lakossága az elmúlt öt évben 14 százalékkal, 387-ről 441-re nőtt, miközben a település lakossága a 2010-es évek második harmadáig folyamatosan csökkent.

– Mi még jókor jöttünk: hat éve hárommillióért vettem ezt a házat, amire ráköltöttünk úgy 17-18 milliót, de most nyolcvanmillióért simán el tudnám adni – mosolyog Bruzsa Sándor, majd a szomszéd napelemes házára mutat: – Az már 150 milliót érhet, szóval nagyon durván felmentek az árak. Kettővel mellettünk azt a romos épületet, amit csak ledönteni lehet majd, 15 millióért hirdették meg, s két nap alatt elment. Megértem, mert már telket sem nagyon lehet ennyiért venni a faluban.

A lakható házak pedig 30 milliónál kezdődnek Csicsa Dániel polgármester szerint, aki a falusi csoknak és a babaváró hitelnek tudja be a lakosságszám felfutását.

– Harmincas fiatalok jöttek-jönnek, akiknek a Balaton-part drága, illetve már túlzsúfolt – magyarázza. – Sokszor egymásnak „adták a drótot”, hogy érdemes idejönni, plusz a Covid alatt is érkeztek néhányan, akiknek a munkájuk megengedi, hogy otthonról dolgozzanak, illetve néhány belga és holland család is ideköltözött. Az elmúlt öt évben cirka húsz gyerek született a faluban, ami a mi szintünkön elképesztő adat!

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

Fekete Viktória Nyergesújfaluról, ipari övezet közeléből költözött a somogyi faluba családjával

14 százalék
Ennyivel nőtt Pusztaszemes lakossága az utóbbi években.

A faluvezető hozzáteszi, a betelepülők nemcsak létszámban, de szemléletben is változást hoztak: az amúgy is rendezett s festői kis völgyben fekvő településre költözők nemcsak otthonukat újították fel, de a kertekben, a házuk előtti utcaszakaszon is rendet tartanak, s ezzel a tüke helyieket is inspirálják. A „együttmenteket” az sem zavarja, hogy nemhogy iskola vagy óvoda, de még bolt sincs a faluban: amúgy is autóval járnak dolgozni, amivel összekötik a bevásárlást. A legközelebbi kisváros, Tab nagyjából ugyanakkora távolság, mint a Balaton, a multiknál mindkét helyen be lehet szerezni mindent.

– Persze azért jobban átgondolja az ember, mire lehet szükség, mert visszamenni valami elfelejtett dologért kellemetlen – jegyzi meg Bruzsa Sándor. – Egy bolt jól lenne, volt is rá próbálkozás: egy vállalkozó felvette a falusi kisboltok nyitásáért nyújtott állami támogatást, ki is nyitott, aztán fél év múlva bezárt. Kalap-kabát, a pénzt persze senki sem keresi rajta...

– Ááá, egyáltalán nem hiányzik! – állítja Fekete Viktória. – A nagyobbik gyerekem úgyis Kőröshegyre kell hordani óvodába, onnan pedig már csak néhány perc a szántódi bevásárlóközpont. Amúgy is rengeteget megyünk a tópartra, sétálni, játszani, akkor be tudunk vásárolni.

20 gyerek
született a faluban öt év alatt, ami kiugrónak számít.

> Főleg olyanok költöztek be, akik távmunkában, otthonról is dolgozhatnak.

A fiatalasszony az első babáját várta, amikor négy éve Nyergesújfaluról a faluba költözött a férjével. Mindenképpen el akartak jönni a Duna menti ipari övezetből: nem szerették volna, ha a gyerekek korábbi lakóhelyük, valamint a szomszédos Lábatlan s a szintén közeli Almásfüzitő levegőjében nőnek fel. Balatonlellétől keletre kezdtek el házakat nézni, előbb a tóparti településeken, majd a vérfagyasztó ingatlanárak miatt a háttértelepüléseken, így kerültek Pusztaszemesre.

– Rengeteg falut, házat megnéztünk, s ebbe azonnal beleszerettünk – int a háta mögé.

Kérdésünkre, miért nem a Balaton veszprémi oldalát választották, egyértelműen a sztráda közelségét nevezi meg: a rokonság a Duna partján maradt, s míg a Balaton-felvidékről nehéz kikeveredni, addig itt öt perc alatt az autópályán vannak, félóra Székesfehérvár, egy óra Budapest, s a 170 kilométerre élő rokonság is alig egy és háromnegyed óra.

– Kicsit tartottunk, hogyan fogadnak majd, hiszen még csak nem is a környékről érkeztünk, de nagyon jó a közösség – állítja a kétgyermekes anyuka, aki egyben a helyi gyermekalapítvány vezetője is, ugyanis már civil szervezetet is létrehoztak a fiatal családok. – A beköltözők hamar megtalálták a közös hangot, nagyon összetartanak, s a régi helyiek sem éreztetik velünk, hogy gyüttmentek vagyunk. A gyerekek szép, s ami fontosabb, egészséges környezetben nőhetnek fel, s ez fontosabb, mint a városi élet.

Modern családi ház egy fővárosi panel áráért

NÓGRÁD A kormányzati intézkedések, a vidékfejlesztés, a családtámogatás, a Magyar Falu Program mind-mind közrejátszott abban, hogy az elmúlt öt évben Őrhalomban mintegy száz fővel nőtt meg a lakosságszám: a 2019-es 1008-hoz képest ma már 1110-en laknak a Balassagyarmat és Szécsény között félúton, a magyar–szlovák határszélen lévő településen. Mindezt Farkas Egon polgármestertől hallottuk, aki másik három környékbeli faluvezető társával osztozik a közös hivatalon, így ha valaki itt a polgármestert keresi, a telefonközpontos vagy a titkárnő elsőként azt kérdezi meg: melyiket?

Igaz, a fentiek akár más falvakra is igazak lehetnek, ám az őrhalmi polgármester szerint az ő népességgyarapodásukban az is közrejátszott hogy itt néhány éve még több mint ötven eladó ház volt. Ma már alig tucatnyi szabad ingatlan kelleti magát, köztük egy nemrégiben felépített, környezetbarát, energiatakarékos otthon, amit 55 millió forintért kínál a kivitelező. – Ennyiért Budapesten egy panelt lehet kapni, itt egy vadonatúj, modern kertes házat: nem véletlen hogy az utóbbi években több, fővárosi, zömmel idős, nyugdíjas pár is ideköltözött. A településnek kiváló adottságai vannak: két város közelsége, lankás nógrádi dombok, gyönyörű természet, s nemrég megépült a híd is Szlovákia felé, így most már minden irányban lehet közlekedni. A falunak jó a híre – mondta a polgármester –, az utcák rendezettek, megfelelő az infrastruktúra, az internetszolgáltatás, és rendszeresen szerveznek közösségi programokat is. A fővárosi idősebb párokon, nyugdíjasokon túl épp ezért leginkább a fiatal, kisgyerekes családok költöztek ide az utóbbi időben, kihasználva a csok nyújtotta lehetőségeket. Ők általában Balassagyarmaton vagy Szécsényben dolgoznak, s így reggelente viszik magukkal az óvodás, iskolás gyerekeiket is, ennek ellenére az alapfokú oktatási intézmények Őrhalomban működnek, van óvoda és iskola is a faluban.

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

Kertész Attila és családja is máshonnan érkezett Őrhalomba: számukra az volt a vonzó, hogy kialakíthatnak egy háztáji gazdaságot

Annak idején – de ez még a 90-es években volt – Kertész Attila és családja is gyarapította Őrhalom lakosságát, ők is máshonnan költöztek ide. Számukra az volt a vonzó, hogy kialakíthatnak egy háztáji gazdaságot, amiből el tudják látni önmagukat. Ma is mangalicákat tartanak, nyulakat kacsákat, tyúkokat nevelnek, a csűrben kialakított tárolón tucatjával sorakoznak a kolbászok, szalonnák, a régi bútorokkal és tárgyakkal berendezett „retró konyhában” ládákban ott a krumpli, s szépen befonva lóg a hagyma, fokhagyma is. A felesége tizenegy évvel ezelőtt meghalt – emlékét a kertben kopjafa őrzi –, a házban fiával és annak Szlovákiából származó párjával élnek. Előbbi biztonsági őrként dolgozik, utóbbi pedig heti három alkalommal jár át a „túloldalra” Ipolynyékre (Vinica), ahol egy étteremben felszolgál. Kertész Attila maga is kihasználja a szomszédos ország adottságait: szenvedélyesen horgászik, és míg ott három tóra meg az Ipolyra évi nagyjából 40 ezer forintba kerül az engedélye, addig ez a magyar oldalon ennek többszöröse lenne, így inkább odaát dobja be a csalit. Az általunk megkérdezett helybéliek közül többen is elmondták: nemcsak azért költöztek ide, mert jó a levegő, és olcsóbb volt az ingatlan, mintha egy városban vették volna meg azt, de vonzó, hogy ha kedvük tartja, pár perc alatt Szlovákiában lehetnek, s kihasználhatják az ottani boltok akciós kínálatát is.

DOROS JUDIT

Itt egy valódi konzultáció, most a nyugdíjasok kérdeznek

VÉLEMÉNY Átfogó, nem csak idősekre vonatkozó felmérést indított tegnap a Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa. A 13+1 kérdéssor szociális és oktatási témákat is érint.

FOTÓ: FARBIAKY TAMÁS

Az idősek megélhetési gondjai miatt a nyugdíjemelést több kérdés is érinti a konzultációban

MUHARI JUDIT

Újabb konzultáció indult hétfőn, de ezt nem a kormány, hanem a Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa (Nyuszet) kezdeményezte, nem csak időseket érintő témában – közölte lapunkkal a hét érdekképviseleti szervezetet tömörítő tanács soros elnöke. Papp Katalin elmondta, január közepéig várják vissza a kérdőívet, a 13+1 kérdésre adott válaszok eredményét nyilvánosságra hozzák, illetve megküldik a Miniszterelnöki Kabinetirodának, valamint a pártoknak és a civil szervezeteknek is.

Mivel a Nyuszetnek arra nincs pénze, hogy mindenkit levélben keressen fel, a kérdéssort első körben a körülbelül 300 ezer tagjuk kapja meg e-mailben. Mindenkit arra kérnek – mondta –, ajánljanak olyan ismerősöket, akik szerintük szívesen részt vennének az akcióban, de a konzultációs kérdőívért bárki jelentkezhet a NYUSZET.2.@gmail.com címen. Megjegyezte: az adatvédelmi szabályokat szigorúan veszik, nevet, címet és más adatot nem tárolnak majd.

Elmondta: az elmúlt években sokszor kérték a kormányt, egyeztessenek az időseket érintő kérdésekről. Idén egy kidolgozott vitaanyaggal is készültek, mert arra számítottak, hogy amikor elkészül az a független szakértői jelentés, amely a kormány Európai Bizottság előtt vállalt nyugdíjrendszer reformjához kapcsolódik, a Nyuszet vezetői is elmondhatják álláspontjukat. Később kiderült, a kabinet elutasítja a reformot, így egyeztetés sem lesz a témában. Pedig a vegyes indexálás elhagyása, az inflációkövető nyugdíjemelés miatt az idősek ellátásának csökkenő értéke, a szociális- és egészségügyre költött források apadása mind olyan téma, amivel sürgősen foglalkozni kellene. A nemzeti konzultáció sem jelent ebben előrelépést, hiszen az kizárólag a kormány döntéseinek utólagos igazolását szolgálja, és negatív hangulatot kelt az Európai Unióval szemben – tette hozzá.

Papp Katalin kijelentette: ilyen előzmények után döntött úgy a Nyuszet, hogy összeállít egy valódi konzultációra alkalmas kérdéssort, amit a szervezet majd álláspontja kialakításához, és egy jövőbeni konstruktív párbeszéd témájául használna fel.

Már a kormány kérdése is hamis

A kabinet jelenleg is futó nemzeti konzultációjában egyetlen kérdés érinti a nyugdíjügyet, és azzal is Brüsszel ellen hangolják az embereket. Az íven a kormány kérdésbe fogalmazva azt állítja: Brüsszel követeli a magyar kormánytól, hogy szüntesse meg a tizenharmadik havi nyugdíjat. Erről azonban nincs szó. Magyarország Brüsszelben vállalta, előkészíti a nyugdíjrendszer reformját azért, hogy közép- és hosszú távon az ellátás fenntartható és méltányos legyen. Az idén májusban publikált brüsszeli országjelentés szintén a fenntarthatóságot kéri számon a kormányon, de nem tesz említést a tizenharmadik havi nyugdíjról.

LEVELEK

PAPP KATALIN, a Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsának soros elnöke elmondta, hogy a körülbelül 300 ezer tagjuk e-mailben kapja meg a kérdéssort

A kérdések

1. Megfelelőnek tartja, hogy a nyugdíj csak az infláció mértékével emelkedjen, és a nyugdíjasok ne részesüljenek a gazdasági fejlődés eredményeiből?
2. Mit gondol a 13. havi nyugdíjról?
3. Szükséges-e a legrosszabb helyzetű, legalább 30 év szolgálati idővel rendelkező, alacsony nyugdíjat kapó idősek nyugdíjának emelése?
4. Indokolt-e az azonos szolgálati idővel, azonos munkakörben nyugdíjba menők nyugdíjának 5-10 évenkénti felülvizsgálata?
5. Indokolt-e a jelenleg egységes nyugdíjkorhatár (65 év) helyett rugalmas nyugdíjkorhatárt bevezetni?
6. Indokolt-e az egészségügyi szakdolgozók és a szociális ellátó szervezetek dolgozói bérének és munkakörülményeinek javítása?
7. Szükségesnek tartja-e, hogy az oktatásra, egészségügyre, szociális területre fordított kiadások részaránya öt éven belül érje el az uniós átlagot?
8. Kívánja-e, hogy a szűrővizsgálatok a 65 év felettiek számára is térítésmentesek legyenek?
9. Szükségesnek tartja-e egy hatékony érdekegyeztetési rendszer kialakítását?
10. Ön szerint milyen intézkedés szolgálná jobban a gyermeket nevelő családok érdekeit?
11. Egyetért-e azzal, hogy a gyermeküket egyedül nevelőket, beteg hozzátartozójukat ápolókat az eddiginél jobban támogassa az állam?
12. Indokoltnak tartja-e bevezetni a többkulcsos személyi jövedelemadót és 250 millió forintos vagyon felett a vagyonadót?
13. Ön szerint indokolt, hogy Magyarország csatlakozzon az Európai Ügyészség szervezetéhez?
13+1. Mi a véleménye arról, hogy az Európai Unió felfüggesztette a Magyarországnak szánt támogatások kifizetését?

„Csak az számít, hányan ismerik fel”

IRÁNY Megafonos karrierje alatt körülbelül 370 videót készített Ibolya Csenge a Fidesz-frakció újdonsült szóvivője, amelyre 2023 és 2024 között 126 millió forintot költöttek – tudtuk meg Lévai Richárd marketingspecialistától.

Lévai Richárd: Ibolya Csenge beágyazódott a Fidesz célközönségébe

Mint arról beszámoltunk, november közepén jelentették be, hogy új szóvivővel „erősít” a Fidesz-frakció: a kormánypropagandát visszhangzó Megafonból ismert Ibolya Csengével. A fiatal nő 2017-ben igazolt az állami tévéhez, ahol az M1 Híradójának tudósítójaként, és az angol nyelvű híradó műsorvezetőjeként dolgozott. Karrierjét ezután a Megafonnál a folytatta (de feltűnt a „jobboldali Partizánban” a Patriótában is). Azt nem tudni, hogy a 126 millió forintos reklámköltéseket pontosan ki finanszírozta, a Megafon az ezt firtató kérdésekre rendszerint azt válaszolja: jobboldali vállalkozók magánadományaiból működnek.

Lévai Richárd szerint arra többször láttunk példát, hogy a politika vagy akár magáncégek is előszeretettel „csinálnak” szóvivőt televíziós műsorvezetőkből, újságírókból. – Az, hogy jelenleg egy online influenszerről beszélünk, azt is jelenti, hogy átalakulóban van a világ, és online környezetben is képesek elérni

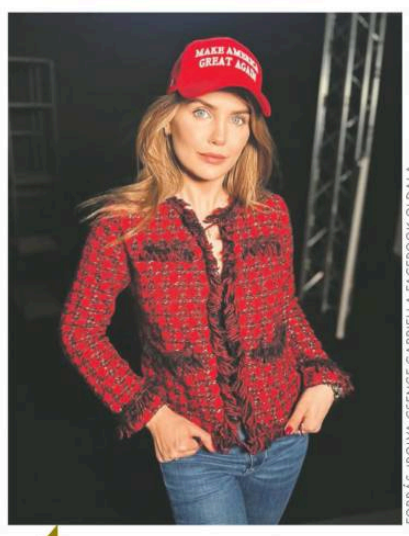

FORRÁS: IBOLYA CSENGE GABRIELLA FACEBOOK-OLDALA

A Fidesz-frakció új szóvivője az állami tévénél kezdett

olyan nézettséget, mint egy televíziós műsorvezető. Azt most tegyük félre, hogy ezt organikusan vagy fizetett hirdetések útján éri el, mert ebben az esetben csak az számít, hányan ismerik fel. Ráadásul Ibolya Csenge beágyazódott a Fidesz célközönségébe, hitelesebben tudja támogatni a kommunikációs célokat – mondta lapunknak a szakértő.

Az biztos, hogy az új szóvivő megafonos tartalmai tökéletesen illeszkednek a Fidesz kommunikációs irányvonalába. Az utóbbi időben főleg Magyar Péterrel kapcsolatos videókat gyártott. Ezekben hangsúlyos szerepet kapott a volt igazságügyi miniszter, Varga Judit Hajdú Péternek adott interjúja, amiben arról beszélt, hogy lényegében bántalmazó kapcsolatban élt Magyarral. Az egykori influenszer tartalmai egyébként gyakran a külpolitika körül forogtak, kedvelt témája volt a migráció, a „klímahiszti”, és az LMBTQ, woke lobbi.

Lévai Richárd szerint abban, hogy miért pont őt választották, csak találgatni lehet. De – mint a marketingszakértő jelezte – nem lepné meg, ha a mostani poszt teszt lenne, egy későbbi, komolyabb pozícióra. – Azt világosan látjuk a felmérésekből, hogy a kormánypárt egyre messzebb került a fiatalokról. Ráadásul a fiatal káderekből is hiány van, női politikus is ritkább. Ezek miatt is jó választásnak tűnik az egykori megafonos, akinek ráadásul van kommunikációs tapasztalata is – fogalmazott a Népszavának a szakértő.

FRANK ZSÓFIA

LAPSZÉL

Nincs nyoma a teheneknek

Máig nincs nyoma agrártevékenységnek azon a nagyjából egymilliárd forintért épített tófalui szarvasmarhatartó telepen, amelyre Süli János volt paksügyi miniszter fiának a cége, a Biogas Productor Kft. 468 millió forintos uniós támogatást kapott évekkel ezelőtt – írja az Átlátszó. A projektre elsőként, még 2020-ban Hadházy Ákos hívta fel a figyelmet. A független parlamenti képviselő akkor közölte, a cég úgy nyerte el a támogatást, hogy évek óta nem rendelkezett szinte semmilyen forgalommal, és nem végzett üzleti tevékenységet. Teheneket akkor és később sem talált a területen. NÉPSZAVA

Rogán Antal: Már figyelmeztettek

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

„Nagyon kíváncsian vártam, mert a szolgálatok már figyelmeztettek, hogy mikor fognak előállni ezzel a telefonnal. Szeretném felhívni a figyelmét arra, hogy a szolgálatokért felelős miniszter telefonjának a fotózása a parlamentben, az szerintem kimeríti a bűncselekmény fogalmát. Örülök neki, hogy ezt beismerte. A további következményekkel pedig számoljanak. Ez pedig semmit nem bizonyít" – így fogalmazott Rogán Antal a Telex videójában. A propagandaminiszter a 444.hu újságírójának beszélt, aki megmutatott a telefonján egy felvételt, amely Rogán mobiljáról készült a parlamentben. A képen – mint mondta – egy üzenetváltás látható Rogán és Vitézy Dávid között, egy BKK-ról szóló Index-cikket tárgyaltak. „Azt hogy nekem elküld üzeneteket a Dávid, aki volt államtitkár, volt BKK-vezető, amikor fővárosi képviselő voltam és gazdasági bizottsági elnök... Évek óta ismerem. Amikor a kampány volt, soha nem találkoztam vele személyesen. Mindig elkerültem. Elküldött valamit, elolvastam. Érdemben legtöbbször nem reagáltam" – fogalmazott Rogán, aki feljelentést tesz. NÉPSZAVA

Magyar Péter mégis maradt a tiltólistán

„Letiltotta a kormány a pécsi gyermekotthont, hogy holnap az eredeti döntésük szerint beengedjenek az intézménybe. Ehelyett Fülöp Attila államtitkár épp Potemkin-bemutatót tart a propagandának ugyanebben a gyermekvédelmi intézményben jelenleg" – közölte tegnap Magyar Péter, a Tisza Párt elnöke. A Belügyminisztérium gondoskodáspolitikáért felelős államtitkára múlt héten már jelezte, hogy a jövőben „nem tartanak igényt", és nem biztosítanak lehetőséget az uniós képviselő látogatásaira. Ennek ellenére a pécsi intézmény jelezte, hogy fogadja a politikust, Magyar Péter hétfői közleménye alapján viszont végül visszamondták a vizitet. NÉPSZAVA

Lopakodó erdőirtás

BUDAPEST Másfél száz fát vághatnak ki a Római Camping területén, bár a tulajdonos Óbudai Egyetem még nem tudja, mit építene oda. A jövő évi állami költségvetésbe viszont betervezték az új campust.

SZALAI ANNA

„Hat részre osztották az egykori Római Camping 8,5 hektáros területét, és részenként bejelölték, hogy mennyi fát vágnának ki. A Szentendrei út mögötti, Római Strand melletti parkban a frissen elkészült fakataszter szerint 567 darab fa található, ebből összesen 155 darabot vágnának ki, vagyis minden negyedik fát. Ráadásul nem valamiféle komoly betegség, gombásodás, odvasodás miatt, hanem többségében egy meglehetősen szubjektívnak számító indokra, lombkorona-sérülésre hivatkozva. Ez jelenthet néhány száraz ágat is. Csakhogy ezen a címen Budapest fáinak zömét kivághatnák" – állítja Szabó Tímea, a kerület ellenzéki országgyűlési képviselője, aki hosszú hónapok óta figyeli árgus szemmel a területen folyó munkákat. A volt kemping a III. kerületben van, nem messze a Római-parttól, a területet tavaly kapta meg a modellváltó Óbudai Egyetem alapítványa.

A párbeszédes politikus a Népszava kérdésére válaszolva most elmondta, hogy akkor szólalt meg benne a vészcsengő, amikor a területen különféle építési tevékenységekbe kezdtek, amelyről az önkormányzatot és a helyieket sem tájékoztatták. Nemcsak vadonatúj kerítést húztak fel a park körül, illetve nagyfeszültségű kábeleket fektettek le körben, de már lebontották az épületek nagy részét is. De az is komoly beruházási tervekre utal, hogy a területre régészeti feltárás, hidrológiai hatástanulmány is készült, amelyet mélygarázsépítés, jelentős alapozási munkát igénylő építkezések előtt szokás készíteni.

Szabó Tímea több körben megkérdezte az illetékeseket, így megkereste Varga Mihály pénzügyminisztert, aki a terület tulajdonjogát 2023-ban elnyerő Rudolf Kálmán Óbudai Egyetemért Alapítvány első kuratóriumi elnöke volt, de nem kapott választ. Ezt követően az új elnököt, Cser-Palkovics András székesfehérvári polgármestert és az egyetem rektorát Kovács Leventét is felkereste, akik mintha maguk sem tudták volna, mi is történik a kemping területén, de váltig állították, hogy az új campus nem ott épül. Bár azt, hogy hol lesz majd, szintén nem tudták. Azt mindenesetre elárulták, hogy készült egy fakataszter, amelyet az eddig kiadott építési engedélyekkel együtt közérdekűadat-igényléssel kért ki az ellenzéki politikus, aki szerint több aggodalomra okot adó részlet is kiderült a Cser-Palkovics András által megküldött dokumentumokból.

A fakataszter szerint több tucat, még megmenthető, semmiféle veszélyt nem jelentő fát vágnának ki, másrészt a mellékelt bontási, kerítésépítési és kábelfektetési építési engedélyek mindegyikét Kosztyu Anikó adta ki. A NER hűséges kiszolgálójaként ismert főosztályvezető a fideszes Sára Botond vezette fővárosi kormányhivatal kiemelt ügyekkel foglalkozó osztályát vezeti. Ő adott engedélyt annak idején a Kossuth téri, az Orczy téri és városligeti fák kivágására is, ahogy az ő szignója virít a legtöbb vitatott fővárosi kormány- és NER-építkezés engedélyén is. Bármi épül a Római Camping területén, az egyelőre nem kiemelt beruházás, így ezért is furcsa, hogy miért foglalkozik ezzel Kosztyu Anikó. De az is kérdéseket vet fel szerinte, hogy a régészeti feltárást a szokásoktól eltérően miért a Budapesti Történeti Múzeumra bízták az Aquincum Múzeum helyett. A fakivágást elméletileg a kerületi önkormányzatnak is engedélyezni kellene, kivéve persze, ha kiemelt beruházássá jelölik ki. Az illetékes III. kerülethez egyelőre – Szabó Tímea információi alapján – nem érkezett ilyen tartalmú kérelem.

Túlzottan ismerős a mintázat – állítja az ellenzéki politikus. – Emlékezzünk csak a Hajógyári-sziget esetére, amelyet a kormány előbb kivett egy nemzetközi UNESCO-pályázatból, majd 3 ezer fa kivágásával járó mobilgát építését tervezte, hogy a szigeten a kormányfő veje, Tiborcz István haverjainak épülhessen lakópark. Az összellenzéki kiállásnak köszönhetően visszakoztak. Most is résen kell lennünk, túl sok az intő jel ahhoz, hogy elhihessük, semmire se készülnek.

FOTÓK: TÓTH ÁDÁM

Egykor botanikus kert is volt a rendkívül értékes, frekventált helyen fekvő 8,5 hektáros terület

INDOK

SZABÓ TÍMEA

ellenzéki képviselő: Nem valamiféle komoly betegség, hanem többségében egy meglehetősen szubjektívnak számító indokra, lombkorona-sérülésre hivatkozva vágnák ki a fákat. Ezen a címen Budapest fáinak zömét kivághatnák

Visszatérő vágyak

Budapest legnagyobb kempingjét 1967-ben, egy arborétum helyén nyitotta meg a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal. A céget 1992-ben privatizálták, azután egymást váltották a tulajdonosok, mígnem újra állami tulajdonba került, amely azután átadta az egyetemi alapítványnak. Az egykori botanikus kert területén több tucat óriási platán áll. A terület háromszoros – régészeti, műemléki, hidrogeológiai és természeti – védettséget élvez. A közparkok sorából viszont 1998-ban a fővárosi keretszabályzat megalkotásakor tisztázatlan okokból kikerült. A kemping beépítése 2004 óta napirenden van. Hol lakóparkot, hol irodaházakat építettek volna ide. A terület „karakterében megőrzendő jelentős zöldfelületű intézményterületként" szerepel a helyi építési szabályzatban, a zöldfelület aránya nem csökkenthető 50 százalék alá. Az állam és az Óbudai Egyetem közös tervéről az alapítvány Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.-nek küldött adatkérő leveléből értesült a kerület és a főváros idén tavasszal. Az akkori tervek egy 15 ezer négyzetméteres mélygarázst magában foglaló 110 ezer négyzetméteres épületkomplexumról szóltak. Karácsony Gergely főpolgármester és Kiss László óbudai polgármester tiltakozott a kemping beépítése ellen.

Kovács Levente, az Óbudai Egyetem rektora a kerületi lapnak kategorikusan tagadta, hogy a kemping területére építenék az új campust. Állítása szerint az ott zajló munkálatok csupán az elmúlt 40-60 évben elmaradt karbantartási, javítási munkák voltak. Hogy minek szükséges a karbantartáshoz például nagyfeszültségű kábelek fektetése, hidrogeológiai terv, arra nem tért ki. Külön érdekes az, hogy a jövő évi állami költségvetésben tervezett beruházások között szerep az egyetem campusának megépítése is – igaz, azt nem tudni, hogy hol.

Az alapítvány idén márciusban kiadott közleménye szerint a Római Nonprofit Kft. által végzett területrendezési és takarítási munkák célja az, hogy „a természeti értékek megóvása mellett elsődlegesen egyetemi célú, az óbudai lakosság számára is rendelkezésre álló, szabadidő eltöltésére alkalmas parkot hozzanak létre". Szabó Tímea rákérdezett arra is, hogy a területet valóban megnyitnák-e a kerületiek előtt, de most már nem kapott erre egyértelmű választ.

567 darab fa található a területen a frissen elkészült fakataszter szerint, ebből összesen 155 darabot vágnának ki

Nem adják fel a téeszutódok

FÖLD Politikai ellenszélben is működik még 340 mezőgazdasági szövetkezet itthon. Vezetőik azt mondják, azért maradhattak fenn, mert a tagoknak ez a forma ad gazdasági és lelki stabilitást.

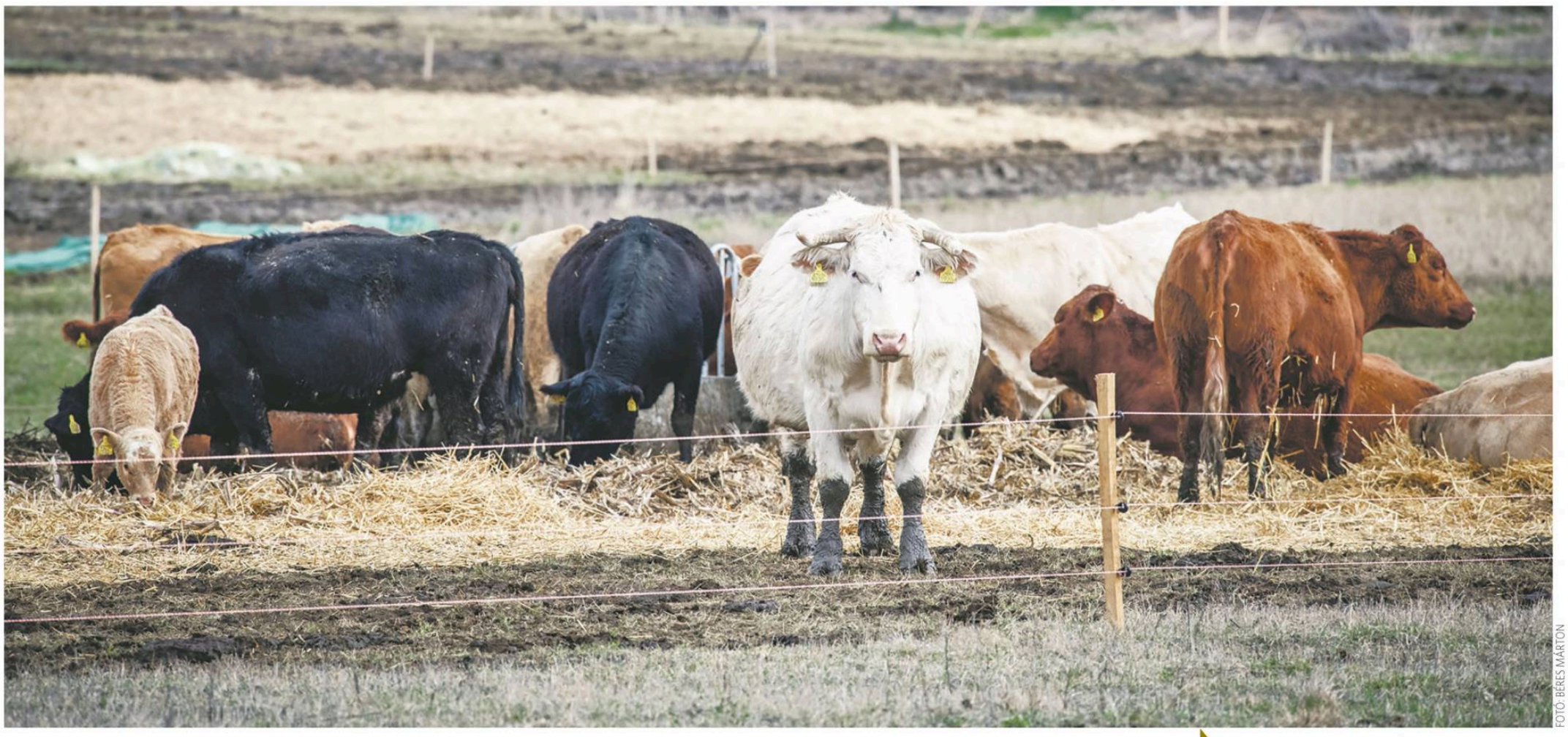

FOTÓ: BÉRES MÁRTON

UNGÁR TAMÁS

1989-ben 5113 téesz létezett hazánkban. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) szerint mostanra 340 agrárszövetkezet maradt. Ismert, hogy a rendszerváltás utáni kormányok a magángazdálkodókat preferálták, ehhez teremtették meg a jogi és támogatási feltételeket. Arra voltunk kíváncsiak, hogy a még működő szövetkezetek miért tudtak fennmaradni a barátságtalan gazdasági környezetben, illetve miért nem alakultak át gazdasági társasággá.

Fél tucat a múlt rendszerből itt maradt mezőgazdasági szövetkezetet kerestünk meg, kettő nem vállalta a megszólalást, háromnak az elnöke csak név nélkül nyilatkozott. Óvatosságukat azzal magyarázták, hogy nem szeretnék magukra irányítani a hatalom figyelmét, „nem akarják kihúzni a gyufát”.

A Derekegyházi Aranykalász Szövetkezet elnöke, Guti Imre viszont nem kért névtelenséget. Az 1968-ban alapított szövetkezetnek 81 tagja van, egykor több mint 200 volt. Jelenleg 1150 hektárt művelnek, ennek csaknem fele a tagok tulajdona, a többit bérlik. Emellett további 600 hektáron külső gazdálkodónak vállalnak munkát a gépeikkel és embereikkel. Főképp gabonaféléket, repcét és napraforgót termelnek, de próbálkoznak cirokkal és mákkal is. Van egy marhatelepük, ami ettől az évtől átállt tejről hústermelésre. Ennek oka az volt, hogy már nem találtak a 150 tehénre fejőket, mivel azok kiöregedtek, és a szakmának nincs hazai utánpótlása. Gondoltak arra, hogy – mint számos európai tehenészet, ők is – indiai munkaerőt szerződtetnek, aztán a bizonytalanságokat mérlegelve lemondtak róla. Jelenleg 140 húsmarhát tartanak, az állományt a duplájára akarják szaporítani. Van még 40 juhuk is, de azokat fűnyíró helyett tartják a telepeiken, a bárányokat pedig értékesítik.

A szövetkezet 42 – főképp helybéli, nagymágocsi és szentesi – embernek ad állandó munkát, az ő havi bruttó bérük átlagosan 400 ezer forint. A szövetkezet tagjai a földjük után évente annyi bérleti díjat kapnak, amennyi a táblájuk aranykorona-értékének és 35 kiló búza árának a szorzata. Ez általában hektáronként 90–120 ezer forint között mozog. A többnyire nyereségesen gazdálkodó – de 2023-ban az aszály miatt veszteségen záró – szövetkezet árbevétele 700–900 millió forint.

A megszorult tagoknak a szövetkezetek ma is adnak segélyt, halál esetén temetési hozzájárulást.

A tervekről Guti Imre annyit mondott, hogy szeretnének hagyományos módon tyúkokat tartani, mert a kint kapirgáló tollasok tojásaiért többet megadnak a vevők, de a madárinfluenza veszélye miatt egyelőre még kivárnak. A másik terv, hogy szeretnék öntözni a földjeiket. A Kórógy patak el is hozná a területükre a vizet, de a szomszédos területek gazdái nem akarnak beleszállni az évtizedek óta használatlan, 5 kilométer hosszú csatorna tisztításába, saját erőből meg nem tudnak új életet lehelni a rendszerbe. Legfeljebb állami vagy uniós támogatással, ám a tapasztalatok azt mutatják, hogy egy szövetkezetnek nemigen van esélye az agrárcélú fejlesztési pályázatokon.

Többek szerint a szövetkezetek nehezen jutnak pályázati támogatáshoz

Arról is kérdeztem az elnököt, hogy miért nem alakultak át gazdasági társasággá, hisz úgy talán könnyebben jutnának külső forrásokhoz. Guti Imre azt felelte, hogy már kétszer nekiugrottak az átalakulásnak, de a tagság mindig leszavazta az ötletet. A tagok többsége nyugdíjas, és tartanak attól, hogy a leendő kft.-ben valakik megszerzik a többségi tulajdont, s akkortól ők lesznek az irányítói a cégnek. A tagok ragaszkodnak a szövetkezeti demokráciához, vagyis ahhoz, hogy mindannyiójuknak egy szavazata van. Így biztosítva látják, hogy megmaradnak a munkahelyek. Nem akarják, hogy idegenek felvásárolják a földjeiket, ők azt a leszármazottaikra szeretnék hagyni, félnek attól, hogy az új tulajdonos leépítené az alkalmazottakat, és a saját haszna érdekében külföldről hozna olcsó napszámosokat.

A cégeknek kedvez a gazdasági környezet, a szövetkezetek jövője bizonytalan

5113 téesz
létezett hazánkban 1989-ben. Mostanra 340 agrárszövetkezet maradt.

A nevüket nem vállaló szövetkezetek vezetői erősítették Guti Imrét: a kft.-vé alakulást náluk is az idős tagok ellenállása gátolja. Megkérdeztem több szövetkezeti tagot és alkalmazottat, s szavaikból az derült ki, hogy számukra valamiféle gazdasági és lelki stabilitásérzést ad, hogy létezik még a szövetkezet. Hisz így van munka helyben, s nem kell nekik és gyermekeiknek a városba ingázni. A szövetkezetben a munkatársak régi cimborák, a városi üzemben dolgozva viszont hiányozna a megszokott kollektíva. A szövetkezeti fizetés kiszámítható és nyugdíjjogosultságot biztosít, a környékbeli agrárvállalkozók által kínált alkalmi munka viszont nem mindig ilyen. A megszorult tagoknak a szövetkezetek ma is adnak segélyt, halál esetén temetési hozzájárulást. Támogatják a falu közösségi programjait, arra azonban már nincs pénzük, hogy finanszírozzák a helyi focicsapatot, legfeljebb egy-egy vacsorára futja a meccsek után. Az a szokás viszont sok helyütt megmaradt, hogy havazáskor a szövetkezet ingyen megtisztítja a falu útjait.

Egykor a téeszek takarmányt biztosítottak a dolgozóik otthoni állattartásához – ennek már nyoma sincs, mivel a szövetkezet tagjai és alkalmazottai nem tartanak a portájukon piaci értékesítésre jószágokat. Vélhetően ennek is szerepe van abban, hogy a hazai mezőgazdaság összteljesítménye 75–80 százaléka annak, amire az ágazat a nyolcvanas években volt képes.

Bár a szocialista múlttal bíró szövetkezeteket jogilag nincsenek kizárva a fejlesztési pályázatokból, a megkérdezett elnökök valamennyien úgy érzik, hogy alig van esélyük támogatáshoz jutni, s ez hosszú távon valószínűleg megpecsételi a sorsukat.

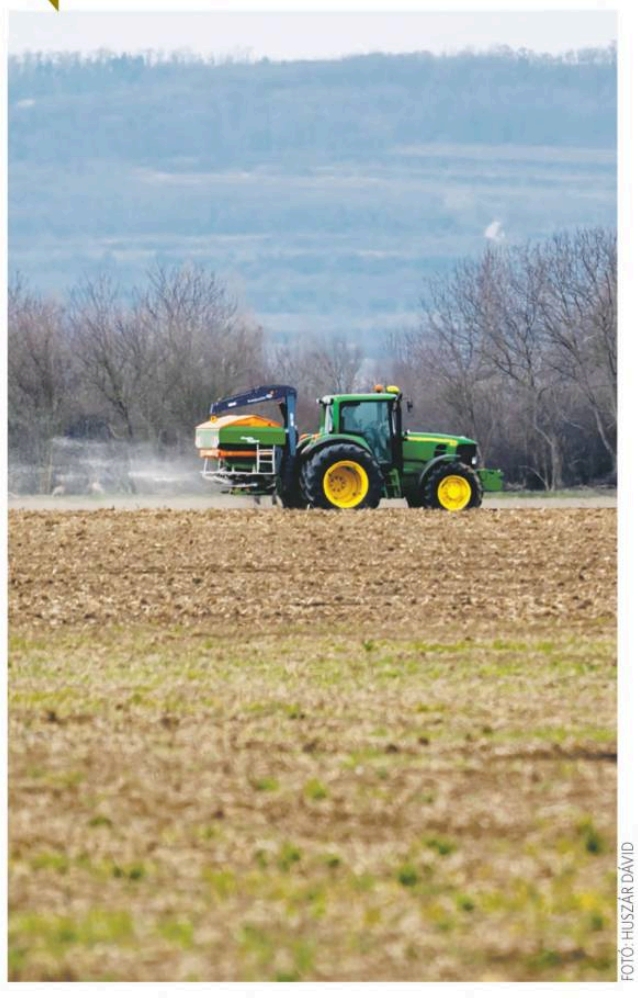

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

A dán típusúnak áll a világ

Az agrárvállalkozások által beszerzésre és értékesítésre létrehozott, dán típusú szövetkezeknek a jelek szerint lenne jövője Magyarországon, ennek ellenére továbbra is ritka az ilyen termelői összefogás. Az Alföldi Sertésértékesítő és Mezőgazdasági Szövetkezet a sikeres összefogások egyike. A 2003-an alakult nádudvari szövetkezet a tagok által hizlalt sertésekre keres vevőt. A tagok között van, aki száz, és van, aki több mint 300 ezer sertést értékesít a szövetkezet révén. Smied Csaba, a több mint évi 50 milliárd forintos árbevételű szövetkezet ügyvezetője elmondta, hogy idén 700 ezer hízót értékesítenek, ami a magyar sertésállomány 26 százaléka. Ez a mennyiség meghatározó tényezővé teszi az összefogó termelőket az élőhúspiacon, így a szövetkezet jó árat tud kialkudni a tagjainak. Az is fontos, hogy mentesítik a sajátos szakértelmet igénylő adminisztratív munkáktól a termelőket, és ha itthon csökken a kereslet a sertés iránt, akkor a szövetkezet talál külföldi vevőket az árura. A következő években a szövetkezet a tagok beszerzését is intézi majd. Erre főképp a kisebb termelőknek van igénye, Smied Csaba azt prognosztizálja, hogy ők akár tíz százalékot nyernek majd azon, hogy a szövetkezet szerez be számukra takarmányt, műtrágyát, gépeket, munkaruhát. Egyébként a belépő tagoknak 100 ezer forinttal kell hozzájárulni a szövetkezet törzstőkéjéhez, ezt a pénzt kilépés esetén visszakapják.

€/HUF 414,96 ↑ +0,48% | $/HUF 395,86 ↑ +1,44% | CHF/HUF 466,39 ↑ +0,71%

LAPSZÉL

Stabil az orosz–magyar barátság

FOTÓ: SZIJJÁRTÓ PÉTER FACEBOOK

Oroszország az újabb szankciók ellenére is fenn kívánja tartani Magyarország energiaellátását, a kőolaj, a földgáz és a nukleáris fűtőanyag szállítását, márpedig ha a szándék közös, akkor biztos lesz megoldás is – közölte Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter Moszkvában. A tárcavezető az energiaügyért felelős orosz miniszterelnök-helyettessel, Alekszandr Novakkal és több nagy energiaipari cég vezetőjével folytatott egyeztetést. Rámutatott, hogy az Oroszországból származó energiaforrások igen fontos szerepet játszanak Magyarország ellátásának biztonságában. NÉPSZAVA

Nemet mond az autóipar a bírságokra

A CO2-flotta-határértékek túllépéséért kiszabott bírságok bizonyos feltételek melletti felfüggesztését, az elektromobilitás finanszírozásának felújítását, a tehergépjárművek útdíjának csökkentését, valamint az új technológiák iránti nagyobb nyitottságot vár Berlintől és Brüsszeltől a Markus Söder bajor miniszterelnök által összehívott autóipari csúcstalálkozó. A Greenpeace bírálta Söder felhívását, mondván, hogy nem kötelezte el magát egyértelműen az elektromos autók jövője mellett, és a belső égésű motorok kivonása ellen agitál. MTI

Egyszerűsítésekről egyeztettek

FORRÁS: VARGA MIHÁLY FB-VIDEÓ

A jövő évi adótörvényekkel a vállalkozások adó- és adminisztrációs terheit is csökkentjük – jelentette ki Varga Mihály, miután fogadta Nagy Eleket, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara újonnan megválasztott elnökét. A pénzügyminiszter hangsúlyozta: a kormány kiemelten fontos partnerként tekint az MKIK-ra, és számít javaslataira a versenyképesség fokozása érdekében. NÉPSZAVA

RÉSZVÉNYEK

BUX		
78 204,33	↑	+0,34%
Mol		
2634 Ft	↓	-1,64%
MTelekom		
1240 Ft	—	0,00%
OTP		
21 220 Ft	↑	+0,24%
Richter		
10 690 Ft	↑	+2,79%

Olcsóbb az üzemanyagunk

TANKOLÁS Novemberben a környező államokhoz viszonyított benzinárelőnyünk kissé javult, a dízel pedig a szomszédok átlaga körül jár.

MARNITZ ISTVÁN

Novemberben kissé javult a környező államok átlagához viszonyított benzinárelőnyünk – számítottuk ki a KSH által is használt uniós és nemzetközi adatbázisok alapján. Így, a múlt hét hétfői állapot szerint, novemberben, a hazai benzinár 5, a gázolajé pedig 1 forinttal múlhatta alul a környező államok Ukrajna nélkül számolt átlagát.

Bár benzinárelőnyünk egy forinttal kedvezőbb az októberi adatnál, május és augusztus között, minden hónapban álltunk ennél már jobban is. A benzinénél hagyományosan kedvezőtlenebb helyzetű dízelárunk május óta nagyjából megfelel a környező államok szintjének. Így az érték plusz 2 és mínusz 3 forint között mozgott. Igaz, előbbi, júniusi adat – pontosabban az utolsó hét 4 forintos benzinártöbblete – miatt Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter már „behívatta” és leteremtette a hazai olajipar képviselőit. Változatlan kormányzati elvárás ugyanis, hogy a hazai üzemanyagárak KSH által számított havi átlaga ne érje el a környező államokét. Bár az a propagandaállítás, hogy az üzemanyagár-csökkenés a kormánynak köszönhető, valótlan, tény, hogy az év második felében a korábbi évekhez képest a környező államokéhoz viszonyított benzin- és dízelárhátrányunk jobbára -előnybe fordult.

Némiképp üröm az örömben, hogy november utolsó, teljes hetében, mindkét üzemanyagfajta átlagára magasabbra jött ki a szomszédok átlagánál. A benzin esetében ez 1, míg a gázolajnál 2 forint. Ugyanakkor, a megelőző hetek jóval kedvezőbb adatai a havi átlagot már árelőnnyé tornászták.

Míg a hazai benzinár átlaga a múlt hónapban 607 forintra rúgott, addig a környező államok átlaga 612 forintot tett ki. Ez Magyarországon 1,7, a szomszédoknál pedig 2 százalékos drágulás. Dízelünk átlaga az év 11. havában 621 forintra jött ki, ami 3 százalékkal haladja meg az októberi szintet. A környező országok átlaga 622 forint, ami 2,8 százalékos drágulás.

A KSH által a felmérésbe bevont, környező államokat is tartalmazó, hetes listán a hazai benzinár novemberben Románia után a 2. legalacsonyabbnak számított. E tekintetben, októberhez képest, a szlovéneket megelőzve, egy helyet javítottunk. A listát „vezető” szerbek literenként átlag 23 forinttal drágábbak. Dízelárunk ugyanakkor az előző hónaphoz képest a hetes listán, a harmadik legalacsonyabb helyzetéből pont középre került. Így, a szlovákok és a románok után immár a horvátok is olcsóbbak. A legdrágábbak itt is a szerbek, ahol literenként 58 forinttal kérnek többet a termékért.

FOTÓ: NÉPSZAVA

Kicsit olcsóbban tankoltunk a környező államokhoz képest

Folytatódik az árcsökkenés

Keddtől, szombathoz hasonlóan, 2-2 forinttal csökken a benzin és a gázolaj nagykereskedelmi ára – tette közzé a Holtankoljak.hu. Ha ezt a töltőállomásokon is érvényesítik, úgy a 95-ös 616, a dízel pedig 630 forintba kerülhet a kutakon, literenként. A Brent típusú nyersolaj hordónkénti ára tegnap 72 dollár körül járt, ami felülről közelít a szeptember óta már négyszer is megérintett, 70 dolláros szinthez. Ezalatt Magyarországon a benzin nagykereskedelmi ára 18, a gázolajé pedig 31 forinttal nőtt.

A Népszavának nem válaszolt a GVH

Bár a november végi hírünk kapcsán, miszerint a kis hazai töltőállomásokat képviselő Független Benzinkutak Szövetsége perrel kívánja elérni, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) folytasson le részletes versenyfelügyeleti vizsgálatot a Mol 2022-es árstop alatti, szerintük versenysértő magatartása kapcsán, természetesen a GVH-t is megkerestük, a hatóság, arra hivatkozva, hogy az ügyben bírósági eljárás zajlik, nem kívánt információval szolgálni. Ehhez képest az Index megkeresésére tegnap részletesen leírták: alaposan megvizsgálták a beadványt, de arra jutottak, hogy a Mol 2022-es magatartásával nem hozta hátrányos helyzetbe a kis kutakat, így nem szükséges a részletes vizsgálat. A lap tudósítása olvastán ezt megerősítette a Mol is.

Gyengülő pályán a forint

ÁRFOLYAM Gyengülő trend rajzolódik ki a forint piacán, amely jövőre az euróval szemben – szélesebb sávot jelezve – 400-425 közötti árfolyamot valószínűsít – mondta lapunknak Virovácz Péter, az ING Bank vezető elemzője. Ennek része, hogy tegnap kétéves mélypontra esett az árfolyam 415,15-ös szinttel. Ezek mögött az húzódik meg, hogy az elmúlt időszakban a gazdasági mutatók és hírek nem a legszebb képet festették Magyarországról. A hazai gazdaság számos adata kedvezőtlen fejleményeket tükröz, ami a forint megítélésének nem tesz jót. Ezek pedig mind megjelennek a jelenlegi gyengülésben, az euróval szembeni 410-415-ös árfolyamban – tette hozzá az előzőekhez Kiss Péter, az Amundi Alapkezelő befektetési igazgatója. A piac nem értékelte, hogy nem volt körültekintő a fiskális politika az elmúlt időszakban és nem is igazán várnak ezen a téren javulást – folytatta a szakember. Az elmúlt időszak hazai gazdasági intézkedései a pénzkínálat bővítését jelezték, ezzel szemben viszont, s erre mindketten rávilágítottak, semmi jele, hogy a blokkolt uniós forrásokat vagy annak csak egy szeletét feloldanák.

Mindezek tetejébe a külső folyamatok sem mutatnak jól. Egyebek mellett a gázárak ismét emelkedésnek indultak, amelyek a hazai külkereskedelmi egyensúlynak nem tesznek jót. Az amerikai választások után a feltörekvő piacokon általános leértékelődés volt, ami lényegében minden, ebbe a körbe sorolt ország devizáján nyomot hagyott. Ez még akár jót is jelenthetne – fogalmazott Kiss Péter. A probléma az, hogy a gyengülés mértéke Magyarország és a forint esetében jóval nagyobb volt, mint például Lengyelországnál vagy Csehországnál. Azaz a befektetők egyáltalán nem tartják megfelelőnek a hazai gazdaságirányítási folyamatokat. Ennek következményei az árfolyamban ütnek vissza, s abban, hogy viszonylag gyorsan eljutottunk az euróval szemben 400-as szintről a 410-415-ös régiókba.

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Hozzá kell szokni a 400 forint fölötti euróhoz

Mindketten megjegyezték, hogy a forint egy gyengülő csatornában van, és a jelek szerint ebből nagyon nehéz lesz kitörni. Az év végén némi erősödésre ugyan van kilátás – jegyezte meg Virovácz Péter –, ám ez technikai jellegű, nem a gazdaságirányításban történő változásoknak vagy a kedvező fordulatnak köszönhető. Ezek alapján, ami korábban a 385-400-as sáv volt, az jövőre már 400-425 közötti tartományt jelent majd. A szűkebb mozgás 410-420 között lehet majd – prognosztizálta az ING Bank szakembere.

Ezt erősíti, hogy az amerikai jegybank szerepét betöltő Fed és az Európai Központi Bank politikája közötti eltérés fennmarad, sőt a különbség még erősödhet is. Az amerikai kamatkülönbözet pedig így megmarad. Mindez a hazai oldalon azt jelenti, hogy a magyar hozamok esetében is prémiumot várnak el a piacok. Ehhez jön még hozzá, hogy az új amerikai elnök által emlegetett emelt vámtarifák miatti, s ennek árnyékában a globális inflációtól való félelem szintén nem a forint malmára hajtják a vizet. Megszólalóink kitértek arra, hogy a Moody's hitelminősítő a múlt hét végén stabilról negatívra rontotta a hazai Baa2 adósbesoroláshoz tartozó kilátásokat, de továbbra is befektetésre ajánlja Magyarországot. A hitelminősítő a változtatást az Orbán-kormány lépéseivel, a jelentős uniós forrás elvesztésének a veszélyével, a GDP-növekedés gyengülésével, illetve a költségvetési hiánnyal indokolta. Nyilatkozóink rámutattak azért, ez „csupán” kilátásrontás volt, nem leminősítés, így azért „nem eszik olyan forrón a kását”. A magyar fizetőeszköznek persze nem tesz jót, de drámai fejleményt nem kell ebbe belelátni. Az már sokkal rosszabb következményekkel járna, ha a Fitch Ratings napokban esedékes döntésében, már valóban leminősítené az országot. Az kellemetlen ütés lenne. Virovácz azonban hozzátette, ezt egyáltalán nem tartja valószínűnek. Így úgy véli, az említett 400-425 közötti pálya lesz az, ami hosszabb távon látható lesz.

ÁBRAHÁM AMBRUS

Nemzetközi fellépés Szíriáért

HARCOK Tovább folytatják előrenyomulásukat a lázadó milicisták, akik az ország második legnagyobb városa, Aleppo bevétele után a délre fekvő Hama felé haladnak.

RÓNAY TAMÁS

Az Egyesült Államok, Németország, Franciaország és az Egyesült Királyság felszólította a szíriai konfliktusban részt vevő feleket a deeszkalációra, a polgári lakosság és az infrastruktúra védelmére. A négy ország közös nyilatkozatában rámutatott arra, meg kell akadályozni azt, hogy a szíriaiak elhagyják lakóhelyeiket s ne kapjanak tovább segélyt. Rámutattak, sürgősen szükség van a konfliktus politikai megoldására az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2254. számú határozatával összhangban. Ez a 2015. december 18-án elfogadott rezolúció többek között a kormány és az ellenzék közötti béketárgyalások közvetítéséről rendelkezik.

A lázadók meglepően gyors előrenyomulása és a szíriai kormánycsapatok Aleppóból való kiszorítása óta az országban zajló polgárháború az évek óta tartó változatlanság után néhány nap alatt veszélyes fordulatot vett, amelynek következményei beláthatatlanok. Ezért orosz és szíriai harci repülőgépeket is bevetettek a lázadók ellen. Az iráni külügyminiszter szintén további támogatásáról biztosította Szíriát az ellenzéki erők elleni harcban. Törökország figyelmeztetett a regionális instabilitás veszélyeire. Az X portálon megjelent felvételek tanúsága szerint türkmének is részt vesznek a lázadók oldalán a harcokban és orosz zászlót égettek el.

A szíriai rezsim védelme most kártyavárként omolhat össze, miután Moszkva haderejének egy részét Ukrajnába helyezte át, és az Irán-párti erőket, különösen a Hezbollahot, meggyengítették az izraeli támadások.

Miután a reguláris hadsereg kivonult Aleppóból, a Hajat Tahrír as-Sám (HTS) iszlamista milícia csoport és az úgynevezett Szíriai Nemzeti Hadsereg (ENS) lázadóinak előrehaladása megállíthatatlannak tűnik, s elképesztő sebességgel hódítanak meg újabb és újabb településeket, területeket. A HTS korábban az al-Kaidával volt szövetségben, de 2016-ban szakított vele, mivel nem támogatja a globális dzsihádizmust.

Miközben az elnökhöz hű erők és a lakosság egy része elmenekült Aleppóból, a kurd milíciák által uralt Szíriai Demokratikus Erők (SDF) erősítést küldtek az északi és keleti városrészekbe, ahol fenntartják jelenlétüket, és alkalmanként harcoltak az iszlamista lázadók ellen. A rezsim az orosz repülőgépek segítségével 2016 óta először bombázta a hétvégén Aleppót: akkor nyerték vissza a várost az iszlamistáktól. Hírek szerint nagyon magas a polgári áldozatok száma. Erről számolt be az Emberi Jogok Szíriai Megfigyelőközpontja (OSDH) is. Aszad elnök túlélése kizárólag attól függ, hogyan döntenek a sorsáról Moszkvában és Teheránban.

> A lázadók esetleges további térnyerése jelentős presztízsveszteség Vlagyimir Putyin számára.

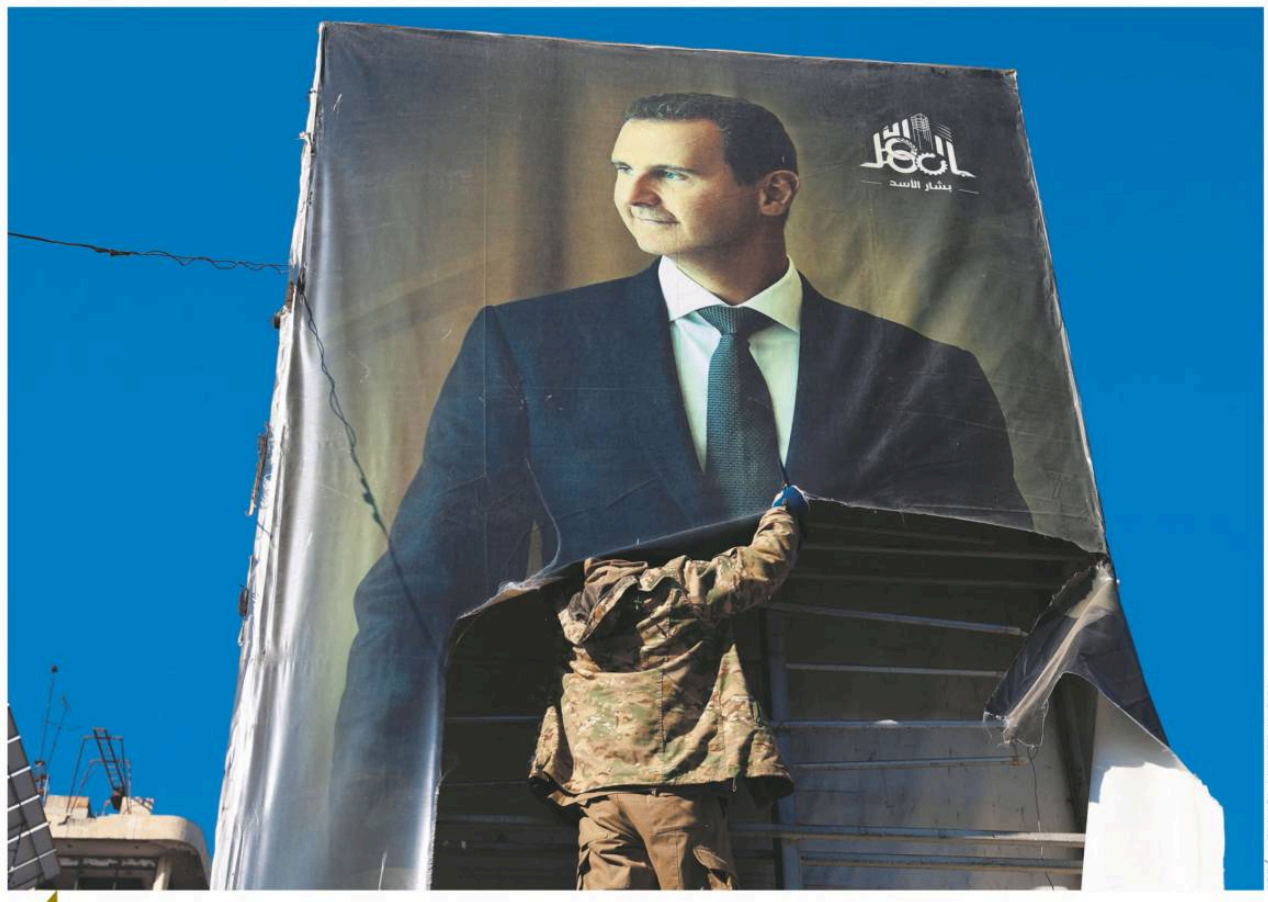

FOTÓ: AFP/MOHAMMED AL-RIFAI

Aleppóban leszedték a lázadók az Aszad elnököt ábrázoló plakátokat

Aszad Oroszországnak, Iránnak és a Hezbollahnak köszönhetően őrizte meg hatalmát. Az elmúlt években úgy látszott, sikerült visszavennie az irányítást a polgárháború után, s ismét erős kézzel irányíthatja országát a nemzetközi támogatásnak köszönhetően. Most azonban az ukrajnai háború, illetve az izraeli offenzíva miatt nem számíthat olyan támogatásra szövetségeseitől, mint korábban.

Abbász Aragcsi iráni külügyminiszter orosz kollégájának, Szergej Lavrovnak azt állította, hogy ami történt, az „egy izraeli–amerikai terv része a régió destabilizálására". Tény, hogy Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök előzőleg teljesen világossá tette azon szándékát, miszerint meg akarja törni Irán hegemóniáját a Közel-Keleten. Ám mindaz, ami történt, aligha az izraeli kormány tervének része. Minden jel szerint sokkal inkább egy Törökország által jóváhagyott akció. Ankara felismerte a lehetőséget arra, hogy növelje hegemóniáját a szíriai hadszíntéren, látva Moszkva és Teherán meggyengülését. Hírek szerint Törökország fegyvereket, főleg drónokat szállított a lázadóknak, és segített nekik elsajátítani ezek használatát. Mi motiválhatja Ankarát? Feltehetően az, hogy tárgyalóasztalhoz akarja ültetni Aszadot a Törökországba menekült szírek visszafogadásáról. A török stratégia azonban visszafelé sülhet el, s ismét éppen Törökország felé indulhat el emberáradat, ha a lázadók előrenyomulása felgyorsul.

A lázadók esetleges további térnyerése jelentős presztízsveszteség Vlagyimir Putyin számára, s újabb jele annak, hogy Oroszország már messze nem olyan erős, mint amilyennek láttatni akarja magát. Azerbajdzsán már korábban kihasználta Moszkva gyengeségét, azzal, hogy Hegyi-Karabahot saját fennhatósága alá vonta, s az örményeknek kapitulálniuk kellett. Most a szíriai lázadók próbálják meg ugyanezt a lépést. Sikerük azonban jóval fájdalmasabb Moszkva számára, hiszen Aszad az egyik legfőbb szövetségesük a térségben. Így most majd kiderül, van-e még egyáltalán ereje Oroszországnak arra, hogy hatalomban tartsa Aszadot, vagy kénytelen lesz elengedni a kezét. Nyugati diplomaták mindenesetre kételkednek abban, hogy a lázadók képesek lesznek megdönteni a szíriai elnök hatalmát. Korábban már volt példa arra, hogy Aszad csapatai visszavonultak bizonyos területekről, hogy aztán ezeket a kormányerők megerősítése után visszaszerezzék. Az is kétséges, hogy a milicisták képesek lennének-e nagyobb területeket megtartani. Ettől még tény, hogy – amint a Frankfurter Allgemeine Zeitungban egy szemtanú fogalmazott – most „olyan sebességgel haladnak előre, mint egykor a tatárok". Néhány települést már Aleppótól délebbre, Hama körzetében is sikerült elfoglalniuk, következő célpontjuk e város lenne.

> A szíriai konfliktus 2011-ben kezdődött, része volt az arab tavasz hullámának, de gyorsan átalakult népfelkelésből polgárháborúvá.

Bár a szíriai rezsim azt állítja, hogy a kormányerők rendezetten vonultak vissza Szíriából, és csak ideiglenes lépésről van szó, nemcsak szakértők mondtak ellent ennek, hanem a műholdfelvételek is mást mutatnak. Egy katonai vezető is elismerte, azért menekültek el a térségből, mert nem érkezett erősítés számukra.

A szíriai konfliktus 2011-ben kezdődött, része volt az arab tavasz hullámának, de gyorsan átalakult népfelkelésből polgárháborúvá, majd globális konfliktusba torkollott. A háború több mint félmillió ember halálát okozta, 13 millióan menekültek el lakóhelyükről, s a krízisnek nagy szerepe volt a 2015-ös európai menekültválság kitörésében. A szíriai gazdaság lényegében megsemmisült. Míg Bassár el-Aszad rezsimje Oroszország és Irán támogatásával (még) ellenőrzi az ország területének nagy részét, a többi régiót az Egyesült Államok által támogatott kurd erők, illetve a Törökország által segített dzsihádista csoportok irányítják.

HIRDETÉS

NÉPSZAVA

Fizessen elő!
Olvassa kényelmesen, otthonában a Népszavát!

LEGALÁBB 40% KEDVEZMÉNY
a bolti árhoz képest

3 hónapra: ~~41 695 Ft~~ helyett 25 350 Ft
(ez 16 345 Ft megtakarítás)
6 hónapra: ~~83 390 Ft~~ helyett 49 800 Ft
(ez 33 590 Ft megtakarítás)
12 hónapra: ~~166 780 Ft~~ helyett 97 800 Ft
(ez 68 980 Ft megtakarítás)

NÉPSZAVA
Rendelje meg online a www.nepszava.hu weboldalon vagy hívja ügyfélszolgálatunkat a +36-1 477-9008-as telefonszámon!

FOTÓ: AFP/MANDEL NGAN

Joe Biden biztonságban tudhatja fiát a január 20-án hivatalba lépő Trump-adminisztrációval szemben

Atyai kegyelem Hunter Bidennek

PROTEKCIÓ Joe Biden amerikai elnök feltétel nélküli kegyelemben részesíti fiát, Hunter Bident. Előzőleg azt ígérte, nem kíván beavatkozni az igazságügyi minisztérium munkájába. Az ifjabb Bident a szövetségi bíróságok esküdtszékei illegális fegyvertartás miatt három, míg adóelkerülés miatt kilenc vádpontban találták bűnösnek. „A tényeket ismerve egyetlen józan ítélőképességű ember sem juthat más következtetésre, mint hogy Huntert csupán azért pécézték ki, mert a fiam, ez pedig nem helyes" – fogalmazott a közleményben az elnök. Döntésében az is motiválhatta, hogy a nemrég FBI igazgatónak jelölt radikális trumpista Kash Patel büntetőhadjáratot ígért a demokrata adminisztráció politikusaival és holdudvarukkal szemben. A Trump-kampány által gyakran emlegetett vád, hogy a független hatalmi ág részeként működő szövetségi igazságügyi minisztérium politikai nyomást gyakorol egyes közéleti szereplőkre – most Biden éppen emiatt aggódik, csak éppen a következő, Trump-féle adminisztrációt vádolva. Hunter Biden 2018-ban a delaware-i Wilmingtonban egy revolver lőfegyver vásárlásakor kitöltendő nyilatkozatban hamisan állította, hogy nem él droghasználattal. A másik büntetőügyben 2016 és 2019 között legalább 1,4 millió dollár összegű adót nem fizetett be a szövetségi kasszába. Több mint tíz év szabadságvesztésre ítélhették volna. NÉPSZAVA

LAPSZÉL

Bukhat a francia kabinet

FOTÓ: AFP/STEPHANE DE SAKUTIN

Már a héten megbukik Michel Barnier kormánya. Miután ugyanis a miniszterelnök az alkotmány 49.3-as cikkét alkalmazta a társadalombiztosítás finanszírozásáról szóló törvény elfogadásához, tehát parlamenti szavazás nélkül fogadták el, a szélsőjobboldali Nemzeti Tömörülés jelezte: megszavazza a kabinettel szembeni, a baloldali NFP által benyújtandó bizalmatlansági indítványt. A szavazásra szerdán vagy azután kerülhet sor. NÉPSZAVA

Szijjártó Lavrovnál

Ismét fogadta a Moszkvában tárgyaló Szijjártó Péter külügyminisztert orosz kollégája, Szergej Lavrov, aki közölte, hazája nagyra értékeli Orbán Viktor „független politikáját". Szijjártó annyit mondott, hogy fokozni kell a magyar kormányzat „békemissziójának erőfeszítéseit az ukrajnai háború minden eddiginél súlyosabb eszkalációs kockázata miatt". NÉPSZAVA

Keserédes győzelem

ROMÁNIA Nem tud kormányt alakítani a szélsőjobb, de a demokratikus nagykoalíció sem ígérkezik könnyűnek. Az elnökválasztás első fordulóját nem írta felül az alkotmánybíróság, vasárnap újra döntő választás jön.

GÁL MÁRIA

Rég nem tapasztalt magas, 52,34 százalékos részvétel mellett a vasárnapi romániai parlamenti választások nyomán hét párt jutott be a bukaresti törvényhozásba. Ebből három szélsőjobb alakulat. A választásokat a kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) nyerte meg, fennállása leggyengébb eredményével – a képviselőházban 21,96, a szenátusban 22,3 százalékkal. Második helyen a szélsőjobb AUR végzett 18,01, illetve 18,3 százalékkal. A nagykoalíció másik pártja, a jobbközép PNL harmadik, 13,2 – 14,28 százalékkal, a progresszív USR 12,4-12,26 százalékot szerzett. Az RMDSZ az elmúlt két évtized legjobb eredményét érte el, 6,34-6,38 százalékkal, mindkét házban növelni tudta mandátumai számát.

Csakhogy a román szélsőjobb is tarolt, több mint megháromszorozta a 2020. decemberi eredményét. Az akkori választáson jutott be először a bukaresti törvényhozásba a román fociválogatott ultrái táborából és obskúrus egyházi alapítványok marginalizáltnak hitt világából érkező, Moldova és Románia egyesülését zászlajára tűző George Simion vezette AUR, 9 százalékos támogatottsággal. Most vasárnap a 18 százalékot meghaladó AUR mellett két újabb szélsőjobb párt is átlépte a küszöböt – az SOS Románia 7,36-7,76, a néhány hete még teljesen ismeretlen Fiatal Emberek Pártja (POT) pedig 6,46-6,39 százalékkal. Vagyis a román szélsőjobb pártok összességében megszerezték a mandátumok 32,5 százalékát.

Utóbbi párt sikere rossz ómen az elnökválasztás második fordulójára nézve is. A POT ugyanis több mandátumot szerzett, mint amennyit jelöltjei be tudnak tölteni, így az újraosztáskor a plusz egy vagy két mandátumot a többi parlamentbe jutott párt között fogják kisorsolni. A semmiből jövő POT ugyanis a független szélsőjobb elnökjelölt, Călin Georgescu első fordulós váratlan győzelmével kapott szárnyakat, felvállalta támogatását, a választók így az elnökjelölt pártját látták az ismeretlen formációban, amely megfelelő számú jelöltet sem tudott indítani mindkét házra.

A román szélsőjobb villámgyors térhódításának okait hosszan lehet elemezni, ettől függetlenül azonban egyértelműen látszik, hogy az elnökválasztás eredménye nagymértékben befolyásolta a parlamenti választásokat is, „szárnyakat adott" a szélsőjobb eszméknek. Ugyanakkor a demokratikus pártok választóit is megmozgatta a szélsőjobb veszély. A megyénkénti részvételi adatok azt jelzik, hogy elsősorban azokban az erdélyi megyékben ugrott meg a szavazókedv, amelyekben korábban a jobbközép pártok szoktak hódítani, ám az elnökválasztás második fordulóját meglepetésre a szélsőjobb Georgescu nyerte meg. A pártok és az elnökjelöltek támogatottsága közötti igen lényeges, több százezres különbségek is azt jelzik, hogy nem annyira a klasszikus szélsőjobb ideológia, mintsem a közösségi média által megtámogatott megváltókeresés, a misztikus, összeesküvés-elméletek és zagyva ideológia az, ami rabul ejtette a román társadalom több mint egyharmadát. A hagyományos pártok ugyanis magasabb támogatottságot értek el, mint elnökjelöltjeik, ezalól csak az USR-jelölt Elena Lasconi volt a kivétel, aki jóval felülmúlta pártja teljesítményét.

Sergiu Miscoiu, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem professzora a Digi 24-nek a szélsőjobb térnyerését úgy értékelte: „A racionalitás, a racionális gondolkodás, a klasszikus iskola és a klasszikus látásmód válságának vagyunk tanúi... Călin Georgescu azt mondta, hogy Isten segítette a táborát, hogy megnyerje az elnökválasztás első fordulóját. Tíz évvel ezelőtt, ha valaki ilyesmit mond a politikában, köznevetség tárgyává vált volna. Ám ami 10-15 évvel ezelőtt nem működött, az most úgy tűnik, tökéletesen megfelel a mai választási idő követelményének. A fő hiba bennünk van, mindannyiunkban, az oktatási rendszerben, az általános iskolától kezdve és az állami intézményeken át, amelyek nem tudták megakadályozni az ilyen típusú mentális konstrukciókat és az irracionális hivatkozásokat, amelyeknek semmi közük a valósághoz."

A demokratikus pártok választási győzelme ellenére a bukaresti kormányalakítás nehéz lesz, az elnökválasztás eredménye is alapvetően befolyásolhatja. Összességében ugyan kétharmaduk van, de mind a nemzeti egységkormány, azaz minden demokratikus párt bevonása a kormányzásba, mind egy esetleges hármas koalíció az RMDSZ segítségével bonyolult a belső feszültségek miatt. A győztes, jelenleg is kormányzó PSD-nek kevés az RMDSZ támogatása, vagy az USR-re, vagy a jelenlegi nagykoalíciós partnerére, a PNL-re is szüksége lenne. Utóbbi azonban az elnökválasztási kampányban szakított a szociáldemokratákkal. Az Elena Lasconi vezette USR, amennyiben vasárnap sikerül legyőzni Georgescut, a kormányalakítás motorja lehetne. Lasconi már jelezte, nem zárja ki a koalíciót a szociáldemokratákkal. Ugyanakkor azt is bejelentették, hogy a PNL új elnökét, a nagyváradi Ilie Bolojant jelölik miniszterelnöknek, amit nehéz lesz elfogadtatni a győztes PSD-vel. Az viszont minden politikai szereplő számára egyértelmű, vagy túllépnek belső ellentéteiken, vagy a következő – legyen az rendes időben tartott vagy előre hozott – választáson, a szélsőjobb fog kormányt alakítani Bukarestben.

FOTÓ: AFP/ANIEL MIHAILESCU

Mircea Ciolacu miniszterelnök államfő már nem, de kormányfő még újra lehet

Lasconit támogatja az RMDSZ

A parlamenti választásokra is rányomta bélyegét az a bizonytalanság, amit az alkotmánybíróság az elnökválasztás első fordulója kapcsán keltett. A taláros testület tegnap, a szavatok újraszámlálása után végre meghozta döntését, érvényesítette az első forduló eredményét, helybenhagyva az eredeti felállást. Így vasárnap újra urnákhoz járulhatnak a románok, ahol a szélsőjobb, legionárius-fasiszta Călin Georgescu és a progresszív USR államfőjelöltje, Elena Lasconi között választhatnak. A jobbközép pártok már a döbbenetes első fordulós eredmény után bejelentették feltétel nélküli támogatásukat Lasconi javára, az RMDSZ és a kormányzó PSD, amelynek elnöke, Mircea Ciolacu miniszterelnök volt az első forduló nagy vesztese, a parlamenti választások előtt nem kívántak nyilatkozni.

Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke hétfő este, az alkotmánybíróság döntésének bejelentése után sajtótájékoztatón közölte: a magyar alakulat Elena Lasconit támogatja az elnökválasztás második fordulójában.

A PSD lapzártánkig nem nyilatkozott arról, kit támogat a vasárnapi második fordulóban.

Románia francia mintára szerveződő félprezidenciális köztársaság, ahol az államfőnek széles jogkörei vannak, így az elnökválasztás eredménye is meghatározó lehet abban, hogy Romániában folytatódik-e a szélsőjobb diadalmenete vagy sikerül megfékezni azt.

FOTÓ: AFP/MIHAI BARBU

Călin Georgescu szerint Isten segítette az első fordulós győzelmét

Az RMDSZ „történelmi eredményt" ért el, húsz éve nem volt ilyen magas támogatottsága.

Viharok forgatagában

RÓNAY TAMÁS

Miközben szinte már naponta láthatjuk a jeleit annak, hogy Oroszország milyen veszélyes hibrid háborút folytat az Európai Unió ellen, s itthon ezt a saját bőrünkön tapasztalhatjuk, hiszen a kormány egyes illetékesei, s a hozzá közel állók kész tényként közölnek egyes orosz álhíreket, meglepő közvélemény-kutatás látott napvilágot: az Eurobarometer napokban közzétett felmérése szerint az uniós állampolgárok 51 százaléka bízik az Európai Unióban. Ez elsőre nem tűnik elsöprőnek, de 2007 óta ez a legjobb arány. Sőt, a megkérdezettek majdnem háromnegyede, 74 százalék tartja magát uniós állampolgárnak, ami pedig két évtized óta a legmagasabb érték.

A felmérés azt mutatja, hiába jönnek fel ijesztő mértékben Európa különböző államaiban a szélsőséges populisták, egyre többen belátják: az EU-nak nincs alternatívája, s kizárólag a közös Európa segíthet kilábalni a válságos helyzetből. Ezért is hárul most kivételesen fontos szerep a december elsején hivatalba lépett Európai Bizottságra. Hiába kapott csak alig több mint ötven százalékot az uniós parlament tagjaitól – önös érdekekből, vagy a hosszú távú stratégia hiányából fakadóan nem szavazták meg egyes, köztük magyar képviselők – fel kell ismerni: ilyen hatalommal, befolyással még nem rendelkezett a bizottsági elnök. A német–francia tengely teljesen leállt és egyelőre azt sem látjuk, hogy mikor lesz képes újra beindítani a motorját. Németországban a februári előrehozott választásra készülnek, s várhatóan csak tavasszal áll fel az új kabinet. Franciaországban szintén ködös a jövő. Michel Barnier miniszterelnöknek nincs többsége a parlamentben, a jövő évi költségvetéssel kapcsolatos viták miatt a kabinet akár karácsony előtt megbukhat, így új választás fenyeget az országban, ezzel még inkább megrendülhet Emmanuel Macron hatalma. Azé a francia elnöké, aki fontos szerepet játszik az EU külpolitikájának alakításában, s oly sokszor figyelmeztetett már arra, hogy az EU-nak a saját lábára kellene állnia. Giorgia Meloni helyzete mindinkább felértékelődik, hiszen egyfajta közvetítő lehet az EU és a következő amerikai adminisztráció mögött, de az olasz kormányfőnek is egyre több belpolitikai nehézséggel kell szembenéznie a két koalíciós partner, a populista Liga és az Európai Néppárthoz tartozó Forza Italia torzsalkodásai miatt.

Az EU vezető államainak első konfliktusai nyomán Ursula von der Leyenre hárul az a nehéz feladat, hogy új lendületet adjon az EU-nak. Kihívások márpedig bőven lesznek: Donald Trump hatalomra kerülése komoly veszélyt jelent az európai termékekre tervezett vámterhek miatt. A védelmi ipar fellendítése, s a versenyképesség javítása szintén elengedhetetlen lesz ahhoz, hogy az EU jelentősebb tényezővé váljék a világpolitikában. Az orosz–ukrán háború véget érhet záros határidőn belül, de Ukrajna újjáépítésének oroszlánrésze ugyancsak az EU feladata lesz. Von der Leyen kiemelte: jólétre és biztonságra van szükségük az EU állampolgárainak. Az előbbi különösen ránk férne itt Magyarországon is, némi demokratikus változással karöltve.

GÁL MÁRIA

Laposföld-hívők

Nem hozott megnyugvást Romániában a parlamenti választás eredménye sem. Keleti szomszédunk ugyan átmenetileg megmenekült attól, hogy a szélsőjobb alakítson kormányt, de minden jel szerint tényleg csak átmeneti lélegzetvételről van szó. Romániában folytatódik a nyugati trend, a szélsőjobb fokozatos térnyerése megállíthatatlannak tűnik. Négy évvel ezelőtt is sokkolta Romániát az AUR berobbanása 9 százalékos választási eredményével, ma viszont már a teljes Európát ledöbbentette a három pártra osztódott tábor 32 százalék fölötti teljesítménye. Mindez az elnökválasztási hidegzuhany után.

Ha a részletek mögé nézünk, még ijesztőbb a kép. Romániában nincs migránsprobléma, az ország történelme leglátványosabb gazdasági fejlődési időszakát éli. A kivándorlás óriási, de ez nem az utóbbi évek kormányait terheli, hiszen ők csak megörökölték a többmilliós román diaszpórát – mindazonáltal hazacsábítani nem tudták. A végtelen kormányválságok után a most zárult ciklusban a politikai stabilitást is sikerült megőrizni. Nőttek a bérek, a nyugdíjak, a vásárlóerő, persze az államadósság és a költségvetési hiány is, de ezek a választók számára láthatatlan problémák nem szokták alapvetően befolyásolni a politikai opciókat. Szimbolikus erejű kérdésekért viszont annál inkább – családértelmezés, gender, woke és hasonló félremagyarázásokkal máshol is már tömegeket hülyítettek meg. Romániában is. A szélsőjobb zagyva üzenete, némi egyházi támogatással a közösségi médiából tájékozódó tömegek minden rétegéhez elért. Távolról sem mindenki fasiszta legionárius, aki a román szélsőjobb pártokra szavazott – de legtöbbjük összeesküvés-hívő vagy vakon vallásos.

> Távolról sem mindenki fasiszta legionárius, aki a román szélsőjobb pártokra szavazott, de legtöbbjük összeesküvés-hívő vagy vakon vallásos.

Az elmúlt hetek romániai választásai megkongathatnák a vészcsengőt térségünkben. Beigazolódott, hogy a politika és egyház összefonódása, megtámogatva egy kis kínai tulajdonú platformon zavartalanul terjedő profi orosz dezinformációval és menő összeesküvés-elméletekkel, igencsak toxikus és végzetes lehet a demokratikus Európa jövőjére nézve.

JEGYZET

Batka Zoltán

Listen to your Chart

A Fidesz nem vész el, átalakul – nagyjából így lehet summázni, hogy az egykor még Fiatal Demokraták Szövetsége néven ismert párt Budapesten immáron becsapós álcivil kamuoldalon keresztül próbálja megszerezni polgárok adatait, frissíteni velük a Kubatov-listát. Nagyjából ahogy szekták, a fogyasztók megtévesztésében utazó cégek csinálják, amikor már annyira lejáratódtak, hogy tízből nyolcan azonnal rájuk csapják az ajtót ha saját nevükön kopogtatnak. Szóval csinálnak kamuszervezeteket, kamuoldalakat, ahol legfeljebb az adatvédelmi tájékoztató almellékletének apró betűs kiegészítőjéből derül ki, hogy igen, ez pont az a svihák bagázs, amelyik két éve eladott egy energetizáló műszőrpaplant anyukának négyszázezerért, vagy az a kisegyház, amely a Micike kislányának kimosta az agyát. A Fidesz egykor egy politikai-közéleti párt volt. Mára egy sima megélhetési forma lett belőle, továbbá nemzetbiztonsági és bűnüldözési kérdés. Egy nagyipari gépezet, egy lélekkombájn, ami pöfög a mindenféle toxikus szellemi mocsokkal betegesre agyontrágyázott magyar ugaron, besöpri a szavazatokat, majd azok a gépezetben áttranszformálódnak hatalommá, luxusvillákká, jachtokká, külföldi bankszámlákká.

Miközben a Fidesz ma Budapesten már csak így tud eljutni a választókhoz, álcivil köntösben háborog az erzsébetvárosi parkolási díjemelés ügyén, a város közepén, a Hősök terével szemben, a Lendvay utcában álló pártközpont ablakait folyamatosan leredőnyözve tartja. Feltehetően azért, nehogy egy külső lézeroptikás lehallgatóval – szakállas módszer – lehallgassák kívülről, hogy milyen üzletekről csevegnek odabent. Listen to your Chart – ez lett a rendszerváltozáskori Roxette–Fidesz-sláger mai verziója: még véletlenül se a szívedre, hanem a gazdasági és népszerűségi mutatókra hallgass, leghelyesebb, ha a szíved helyére is gyomrot növesztesz.

PÁPAI GÁBOR RAJZA

SEMERREtetyó

Amikor a fagyi...

BEUGRÓ

PAPP SÁNDOR ZSIGMOND

Nincs is szebb annál, amikor a túlhízott forradalom saját gyermekeit kezdi felfalni. Történt, hogy Dúró Dóra, aki amolyan reneszánsz ember, hiszen egyszerre tölti be a nemzet őrzőjének kényes és sokoldalú szerepét, miközben színház-, könyv- és kiállításkritikus, vagyis rajta tartja az ujját a kortárs művészet ütőerén, nem mellékesen pedig édesanya és politikus. Kész csoda, hogy ennyi felelősség nem roppantja össze. Annál ügyesebben roppantgatja össze viszont a NER alapembereit, amikor épp nem könyveket darál le. Így pöckölte ki L. Simon Lászlót a Nemzeti Múzeum éléről, mert LMBTQ-rémeket látott a fotókiállításon.

Azt gondolnánk, ennyi dicsőség elég lehet egy életre is, ám Dúró még nagyobb fokozatba kapcsolt, amikor Vidnyánszky Attilába, a nemzeti kultúra pápájába szállt bele, illetve annak színházába. „A magyar Nemzeti Színház nem egy alternatív zugszínház egy diszkónak eladott templom és egy épülő mecset között Belgiumban, hanem Magyarország kiemelt nemzeti intézménye”, jelentette ki mindezt Jan Fabre, „egy szexuális zaklatásért elítélt belga rendező” darabja, pontosabban „gusztustalan provokációja” kapcsán. Ismerős és meglehetősen avítt felfogás ez: a nemzet „szentélyébe” csak odaillő, erényes, az ifjúság nevelését szolgáló előadások illenek. És mint mindig, ennek eldöntését – a darabok szelektálását – arra kell bízni, aki a legharsányabban bizonygatja, hogy igenis tudja, mi kell a magyar nemzet épüléséhez.

> Az a szabadság mit sem ér, amelyik szelektív, amelyik csak a kivételezetteknek jár, hiszen akkor az már az önkény eszköze.

Ám a legszebb az egészben, mégis Vidnyánszky reagálása, amely a következő állításban csúcsosodott ki: „Elgondolásom szerint a nemzeti kultúra elidegeníthetetlen része a művészi szabadság: ez az erény napunk ideológiai harcaiban hatalmas veszélyben van.” Azon most ne akadjunk fel, hogy a művészi szabadság nem erény, hanem bármilyen alkotási folyamat szükségszerű feltétele, és a „napunk” helyett jobban passzolna a „napjaink”. Mint ahogy azon sem, hogy nem csupán a nemzeti kultúra, hanem az egész kultúra elidegeníthetetlen része. (Azt sem ártana egyszer tisztázni, hogy mitől lesz nemzeti egy kultúra, és mitől „nemzetietlen”. Az én szerény felfogásom szerint minden alkotás, ami magyar nyelven születik magyar művészek révén, mind a nemzeti kultúra része, és nem csupán az, ami a döntéshozók ízléséhez passzol.) Inkább azt rögzítsük, hogy végre az is kénytelen elismerni a művészi szabadság fontosságát, aki az elmúlt időszakban mindent megtett, hogy a vele nem egyetértők számára korlátozza vagy egyenesen megtagadja.

A művészi szabadságra ugyanis nem csupán akkor kell(ene) hivatkozni, amikor a mi „provokatív” előadásainkat védjük, hanem akkor is, amikor a másokét. Az a szabadság ugyanis mit sem ér, amelyik szelektív, amelyik csak a kivételezetteknek jár, hiszen akkor az már az önkény eszköze. Vidnyánszky önérzetessége ezért árulkodó: nagyon is jól tudja, hogy milyen károkat okozott a hazai kulturális életben mások szabadságának ellehetetlenítésével, de ez fájni csak akkor fáj, ha véletlenül épp őt támadják a még nálánál is kompromisszumképtelenebbek.

Törvénysértő törvényt hoznak

DR. CSORBA IMRE LÁSZLÓ
közgazdász

A november 19-i lapokban jelent meg a hír, hogy a Fidesz módosítani készül a választási törvényt (2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról), amely módosítás kizárólag a törvény mellékleteiben felsorolt választókerületi beosztásra irányul. Az ellenzék és a sajtó egy része fölhorgadt ugyan, de ez csak amolyan szokásos fölhorgadás volt „a Fidesz már megint a saját érdekében hajlítgatja a jogot" stílusban. A tiltakozó tüntetés is csak egy maroknyi embert vonzott.

FOTÓ: TÓTH ÁDÁM

Átnézve azonban a vonatkozó statisztikai adatokat és jogszabályokat, megdöbbenésemre kiderült, hogy ez a törvényjavaslat sokkal nagyobb jelentőségű, a helyzet sokkal rosszabb, mint amit a hírekből le lehetett szűrni. Ez esetben ugyanis nemcsak a szokásos fideszes mutyizásról meg lopásról van szó, hanem arról, hogy a javasolt módosítás egyes részeiben nyíltan szembemegy a törvény hatályban maradó törzsszövegével.

Ez a módosítás, amit egyébként már a Nemzeti Választási Iroda elnökének szeptemberi parlamenti jelentése is javasolt, nyílt törvényszegéssel elkövetett direkt választási csalás. Kijelenthető, hogy ha ezt a törvényjavaslatot a parlament így elfogadja, akkor átlépünk a még autokratikusnak nevezhető hatalomgyakorlásból a nyílt diktatúrába. És mivel itt számokról meg konkrét törvényszövegekről van szó, ez a következők szerint könnyen bizonyítható (elnézést kérve az Olvasótól a hosszú levezetésért).

A választási törvény (ne feledjük: ez már a Fidesz által alkotott törvény, de kezdetben még adtak valamit a demokratikus látszatra) 4. paragrafusa szabályozza a választókerületek kialakítását, a következő lényegi tartalommal:

„(2) Az egyéni választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy a) azok ne lépjék át a vármegyehatárokat, valamint a főváros határát, b) azok összefüggő területet alkossanak, c) a választásra jogosultak száma megközelítően azonos legyen.

(4) Az egyéni választókerület választásra jogosultjainak száma az egyéni választókerületek választásra jogosultjainak országos számtani átlagától tizenöt százaléknál nagyobb mértékben – a földrajzi, nemzetiségi, történelmi, vallási és egyéb helyi sajátosságokat, valamint a népességmozgást is figyelembe véve – kizárólag a (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak érvényesülése érdekében térhet el.

(5) A vármegyékben és a fővárosban az egyéni választókerületek számát az 1. számú melléklet, sorszámát, székhelyét és területi beosztását a 2. számú melléklet tartalmazza.

(6) Ha a (4) bekezdésben foglalt eltérés meghaladja a húsz százalékot, az Országgyűlés a 2. számú mellékletet módosítja.

(8) A (4) és (6) bekezdésben foglalt eltérés mértékét az országgyűlési képviselők megelőző általános választásának napján választásra jogosultak számához viszonyítva kell megállapítani."

A választási törvény módosítása, amit egyébként már a Nemzeti Választási Iroda elnökének szeptemberi parlamenti jelentése is javasolt, nyílt törvényszegéssel elkövetett direkt választási csalás.

A törvény 4. paragrafus (2) c) pontja mondja ki tehát azt a – demokratikus választás szempontjából talán legfontosabb – alapkövetelményt, hogy a választásra jogosultak száma választókerületenként megközelítően azonos legyen (hiszen demokratikus alapelv, hogy mindenki szavazatának ugyanannyit kell érnie). A (4) bekezdés szám szerűsíti ezt az alapkövetelményt azzal, hogy a választásra jogosultak száma az átlagostól az egyes választókerületekben csak akkor térhet el +/–15 százaléknál jobban, ha ezt a megyehatárok szükségessé teszik (összefüggő terület ui. mindig lehet), de a (6) bekezdés szerint ebben az esetben sem haladhatja meg az eltérés a +/–20 százalékot. A Nemzeti Választási Iroda (NVI) honlapja tartalmazza a választásra jogosultak számát választókerületenként 2022. március 31-re vonatkozóan (is), ami lényegében megegyezik a (8) bekezdésben megkövetelt időponttal. Ezekből az adatokból elvégezve a megfelelő számításokat a következő eredményeket kapjuk.

A választásra jogosultak száma az átlagosnál több mint 15 százalékkal kisebb Budapest 1. és 5., Fejér 1., Somogy 1. és 2., valamint Tolna megye mindhárom választókerületében; nagyobb Csongrád-Csanád 2., valamint Pest megye 8 választókerületében (utóbbiban 7 választókerületben 20 százaléknál is nagyobb az eltérés). Ezekből Somogy, Tolna és Pest megye egésze is több mint 15 százalékkal eltér az átlagostól, ezen megyékben tehát biztosan módosítani kellene a választókerületek számát, máshogyan nem lehet megfelelni a 15 százalékos szabálynak.

Ugyanez a helyzet Budapesten, Fejér és Csongrád-Csanád megyében nem áll fenn, ott a választásra jogosultak átcsoportosításával biztosítható, hogy minden választókerület megfeleljen a 15 százalékos követelménynek. Tolna megye helyzete viszont különleges, mert ott semmilyen módon nem lehet megfelelni a 15 százalékos szabálynak a megyehatárokon belül, így rá a (6) bekezdés szerinti 20 százalékos szabály érvényes, aminek viszont megfelel, ezért nem kell csökkenteni a választókerületek számát.

Elvégezve még azt az arányossági számítást is, hogy a lakosság száma alapján hány átlagos választókerület lenne egy megyében, azt kapjuk, hogy Budapesten a jelenlegi 18 helyett 17, Pest megyében a jelenlegi 12 helyett 14, Somogy megyében a jelenlegi 4 helyett 3, Tolna megyében pedig a jelenlegi 3 helyett 2. Ez azt jelenti, hogy a törvény 4. paragrafus (2) c) pontjában előírt arányossági alapkövetelménynek ennyi választókerülettel lehetne megfelelni. Tolna megye esete azonban, mint föntebb láttuk, speciális, így ott maradnia kell a 3 választókerületnek. Ez azért is szerencsés, mert így nem kell módosítani a törvény 3. paragrafusán, amely előírja a 106 egyéni választókerületet.

Summázva tehát: a törvényben előírt követelményeknek való megfelelés érdekében Budapesten és Somogyban 1-gyel csökkenteni, Pest megyében 2-vel növelni kellene a választókerületek számát; Fejér és Csongrád-Csanád megyékben a választókerületi határok kisebb módosításával a helyzet rendezhető.

Mit tartalmaz ezzel szemben a javaslat? Pest, Fejér és Csongrád-Csanád megyékben a törvénynek megfelelően rendezi a helyzetet, Tolna megyében ugyancsak a törvénynek megfelelően nem tesz változtatási javaslatot. Budapesten és Somogy megyében azonban a törvény 4. paragrafus (2) c) pontjában foglalt arányossági alapkövetelménnyel és a (4) bekezdésben foglalt konkrét szabállyal ellentétesen jár el: Budapesten 2-vel is csökkenti a választókerületek számát, Somogyban viszont eggyel sem. Ez olyan nyilvánvaló és jelentős törvényszegés, hogy véleményem szerint a parlament ezt a javaslatot nem fogadhatja el; ha mégis elfogadja, az nyílt beismerése annak, hogy a hatalom nem riad vissza a törvénysértéssel elkövetett választási csalástól, ami már csak egy diktatúrában történhet meg.

Fölmerülhet persze a kérdés, hogy akkor miért nem módosítja a Fidesz a választási törvény törzsszövegét az érdekeinek megfelelő módon? Hiszen megtehetné. Nos, azt hiszem, hogy ezt a lépést egyelőre nem merik fölvállalni a világ előtt (és talán a párton belül sem mindenki támogatná). Ha a törvényből kivennék a szavazatok egyenlőségét megkövetelő 4. paragrafus (2) c) pontot, valamint az ezt konkretizáló bekezdéseket, akkor az egész világ előtt nyilvánvalóvá lenne a magyarországi hatalomgyakorlás diktatórikus volta, annak minden következményével együtt. És ezt a demokratikus nemzetközi közvélemény, illetve annak intézményei sem hagyhatnák annyiban. Ezért a törvénysértést inkább elbújtatják a mellékletbe, azt hátha nem olvassák annyian.

Még egyszer: ebben a törvénymódosító javaslatban valójában nem az a fontos, hogy kinek áll az érdekében a választókerületek átrajzolása vagy hogy hogyan alakulnának az egyes pártok várható erőviszonyai az Országgyűlésben. Hanem az, hogy ez a törvényjavaslat a választási törvény, a demokratikus hatalomgyakorlás egyik legfontosabb alapja nyílt megsértését tartalmazza. Ha a Fidesz ezt elfogadja, akkor lényegében bármit megtehet, jogszabályi korlátok nélkül. Nagyon remélem, hogy a demokrácia hívei ezt a törvényjavaslatot nem hagyják szó nélkül, és mindent megtesznek annak érdekében, hogy ne léphessen hatályba.

SZERINTEM

Savanyú cukorka

Megszokhattuk, hogy a választás előtt kormányunk „cukorkaosztogatásba" kezd. Most egy kicsit korábban fogott bele, talán a jelenlegi közvélemény-kutatási eredmények miatt. Tuzson Bence igazságügyi miniszter már márciusban arról posztolt, hogy „az állam ingyenesen biztosítja a jogosítványt" középiskolásoknak. Alig fél nappal később viszont már arról írt, hogy: „a középiskolai oktatás részévé válik a KRESZ és az egészségügyi oktatás, a kormány pedig pilotjelleggel elindítja a gyakorlati oktatás ingyenes megszervezését". Így történhetett meg, hogy a 81 500 jogosultból mindössze 10 593 fő jelentkezett. Nem mindegy, hogy a „cukorka" édes vagy savanyú.

DR. JÓKAI OSZKÁR

Tiltakozás

A Szuverenitási Hivatal megkérdezhetné a külgazdasági minisztert urat, hogy mit tett a háború kitörése óta az importenergia nagyobb biztonsága érdekében. Ha a hivatal független szakértők bevonásával a diverzifikálási erőfeszítéseket rendben lévőnek találja, akkor a miniszter jól végezte feladatát. De Szijjártó éppen ellenkezőleg cselekszik, azért tiltakozik, amiért az orosz Gazprombankot szankciós listára helyezték. Újra és újra elfelejti, hogy az oroszok kezdték a háborút.

MOKÁNY ÁRPÁD

Lázár

Lázár János szerint ha nem lett volna Trianon, ma a mienk lenne Európa legfejlettebb vasúti közlekedése. Képzeljük el egy percre, hogy Lázárnak igaza van, és gondoljunk bele, hol tartana ma a magyar (vasúti) közlekedés, ha nem lett volna Mohács sem. És tatárjárás sem. Sőt ha Árpád és a többi vezér néhány száz kilométerrel nyugatabbra telepszik le. Ugye?

DÁNYI TAMÁS

Durva

Orbán Viktor Magyar Péterről szólva megjegyezte, hogy szerinte egy lenézésből fakadó negatív, fenyegető tónus jelent meg a magyar politikában, ami eddig nem volt így, és szerinte ez a durvulás szavakban is megjelent. Nagy kár, hogy eszerint nem olvasta el Lázár János bejegyzését Vitézy Dávidról, ahol azt írta, hogy „úgy látom, hogy néhány aberrált, belvárosi, libsi gyereknek megártott a túl sok szívás a hétvégén, és ezért aztán hallucinációik vannak a HÉV-vel, meg úgy általában a világgal kapcsolatban. Ilyenkor persze hazudnak is." Majd hozzátette: „aki most, a Fidesz után Magyar Péter seggét nyalja, nem lehet tárgyaló fél". A kormányfő a jelek szerint nem olvasta el Schmidt Mária interjúját sem, ahol Magyar Péterről úgy nyilatkozott: „Amikor majd arról kell dönteniök az embereknek, kié legyen a felelősség az ország sorsát illetően, s ott áll előttük egy fikahuszár meg egy ízig-vérig politikus, aki már bizonyított, aligha lesz kérdés, kit választanak többen".

LADÁNYI ANDRÁS

Olvasóink leveleit a következő címre várjuk:
olvasoilevel@nepszava.hu

A lapban megjelenő hirdetések nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját.

Az oldalon megjelenő vélemények nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját. Lapunk fenntartja magának a jogot a beérkező írások szerkesztésére, rövidítésére.

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

11. A MIGRÁCIÓS BÜNTETÉS ELUTASÍTÁSA

▼ Az Európai Bíróság döntése szerint Magyarországnak azért kell napi egymillió euró büntetést fizetnie, mert nem nyitja meg a határait a bevándorlók előtt.

▲ A kormány ezzel szemben úgy gondolja: hazánk megbüntetése helyett Brüsszelnek el kellene fogadnia, hogy Magyarország ne vegyen részt a központi migrációs politikában, azaz a bevándorlók kötelező befogadásában és elosztásában.

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Zenével négy családért

KARITATÍV Autizmussal élő családok támogatására tartanak jótékonysági koncertet december 8-án a Zeneakadémián. A Világom Alapítvány javára szervezett koncerten mások mellett Presser Gábor, Rácz Zoltán és az Amadinda Ütőegyüttes is színpadra lép. Magyarországon hozzávetőlegesen százezren érintettek az autizmus valamilyen formájával, közvetlen hozzátartozóikkal együtt csaknem félmillió ember szenvedi meg ezt a súlyos, esetenként életveszélyes helyzetet – közölték a szervezők az MTI-vel. Mint írták, a problémakezelés hazai elégtelensége miatt családok ezrei élnek súlyos, alig elviselhető körülmények közt. A Világom Alapítvány a koncerttel négy érintett családnak segít. Az esten fellép a Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, Fejérvári Zoltán is, aki érintett a témában. A zenész októberben írt egy hosszú Facebook-posztot arról, hogy veszélyt jelentő autista nagykamasz gyermekét semmilyen hazai intézmény nem fogadja be. Fejérvári Zoltán állítása szerint pszichés beteg fia „néha kedves (akkor nagyon), de túlnyomórészt súlyosan bántalmazó". – Nincs intézmény. Ami volna, nem fogadja. A szülő és a kistestvér belehalhat. Nem lesz felelős – írta akkori posztjában. A Világom Alapítvány azért jött létre, hogy négy család négy középsúlyos értelmi sérült, autizmussal élő gyermeke biztonságot nyújtó környezetben élhessen. Célja, hogy értelmi sérült, autizmussal élő fiataloknak és családjaiknak nyújtson segítséget nappali ellátó intézmény, a későbbiekben pedig támogatott lakhatás létrehozása és fenntartása által. NÉPSZAVA

Fejérvári Zoltán zongoraművész fellépő és érintett egyszerre

INFÓ

Világom
Hangverseny az autizmussal élőkért a Világom Alapítvány javára
December 8., Zeneakadémia
Az alapítvány bankszámlaszáma: 12011265-01924427-00100004

LAPSZÉL

Parti Nagy Lajos életműdíja

Parti Nagy Lajos kapja a Városmajor 48 Irodalmi Társaság Alapítvány Életműdíját, amelyet az alapítvány kuratóriuma ítél oda minden év decemberében a kortárs magyar irodalom egy-egy alkotójának. Korábban Spiró György, Végel László, Rakovszky Zsuzsa, Nádasdy Ádám, Tolnai Ottó és Garaczi László részesült az elismerésben. LITERA

Plakátok a galéria falain

FOTÓ: TÓTH ÁDÁM

Csütörtökön nyílik a Zene szemeinknek plakátkiállítás második tárlata az Újbuda Galériában. A My Fair Ladytől kezdve a West Side Storyn át a Kabaréig, a Dirty dancingtől az István, a királyig harmincnál is több zenés film, musical, színházi előadás plakátját mutatja be a gyűjtő, Tóth Levente újságíró, a Bank360 csoport kommunikációs vezetője. A tárlat február 10-ig látható. NÉPSZAVA

Besh o droM és Másik János

December 7-én különleges koncerttel érkezik a Fonóba a Besh o droM: egy igazi legendával, Másik Jánossal együtt lépnek színpadra, új életre kelnek régi dalok és születnek új, magával ragadó fúziók. Az előzenekar szerepét a Fláre Beás vérbő csapata tölti be. NÉPSZAVA

HIRDETÉS

APRÓ

JÁRMŰ

AUTÓJÁT megvenném 06-1/420-2703, 06-30/362-0674.

RÉGISÉG

SZÍNHÁZAK részére mindennemű régiségek felvásárlása készpénzben. 06-30/419-2713, antiklakberendezes.hu

SZOLGÁLTATÁS

TETŐFEDŐ, bádogos, SOS javításokat is vállalunk. 06-30/6161-015.

APRÓHIRDETÉS-FELVÉTEL:
Tel.: 06-1/475-0802, 3skarakter@gmail.com,
EGYÉB HIRDETÉS ESETÉN kérjük,
hívja a 06-1/9999-528-as telefonszámot, vagy írjon a hirdetes@nepszava.hu e-mail címre.

Labirintusban bolyongva

ÁTFOGÓ Ország Lili életművének tematikai sokszínűségére helyezi a hangsúlyt a Kiscelli Múzeum nagyszabású kiállítása.

P. SZABÓ DÉNES

Mindig izgalmas látni, ha egy tárlat és a tér jól rezonál egymásra. Ezt érezhetjük a Kiscelli Múzeum templomterében is, melynek hatalmas téglafalain Ország Lili festményei, rajzai és montázsai sorakoznak a „Bolyongások. Ország Lili Kiscellben" című kiállításon. Az egyik falat a Labirintus-sorozatának darabjai terítik be, aminek az illuzionisztikus darabjai láttán az embernek muszáj leülnie a szemközt elhelyezett padra, ha be szeretné fogadni a teljes látványt. Ám a helyválasztás azért is különleges, mert Ország Lili művészetében is fontos szerepet kap a templom – Rácz Istvánnal, egyik gyűjtőjével folytatott 1964-es beszélgetésében így fogalmazott: „A templom az az emberben belül van, ahhoz nem is kell egy épület tulajdonképpen". A helyszín másrészt a második világháborúban elszenvedett károk után romtemplomként, majd 1988 óta kiállítótérként működik, vagyis jól kapcsolódnak hozzá Ország Lili művei, melyeken az építés és pusztítás, illetve a múlt egymásra helyeződő rétegei szintén megjelennek.

A tárlat másik különlegessége, hogy vállaltan a Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár nézőpontjából tekint az életműre, vagyis egy-két kivételt leszámítva a saját kollekcióban található Ország Lili-műveket mutatja be. Mint például a művész montázsait, melyeket az ötvenes évektől kezdett el készíteni és amiket a látogató kevéssé ismerhet vagy még sosem láthatott. Egy falon az Imitationen (Imitációk) című sorozatának darabjait tették ki, melyeken a művészettörténet nagyjainak munkáit vagy azok részletét idézte meg, mint Hieronymus Bosch 1504-es A földi gyönyörök kertje című triptichonját, Marc Chagall 1915-ös Születésnap című festményét, illetve Arcimboldo gyümölcsökből és zöldségekből felépülő alakjait. Ezeket a képeket a festőművész egy ismerőse, Hans Müller, a svájci nagykövetség ügyvivőjének egy tematikus mulatságára készítette, mely témájának a művészet történetét választották.

FOTÓK: TÓTH ÁDÁM

Ország Lili Labirintus című sorozatának darabjai önmagukban és együtt is hatnak a befogadóra

Ország Lili városos képein az utazásain szerzett tapasztalatai köszönnek vissza, például a prágai zsidó temetőben tett látogatása, melynek látványát a krumplinyomdázás technikájával adta vissza. Ennek során egy félbevágott krumpliból kialakított nyomóformát használt, míg az el nem kopott, így jelenítve meg a prágai sírköveket.

E városos korszak fő műve a templomtér közepén kiállított Rekviem-sorozat, melynek teljes címe Rekviem hét táblán elpusztult városok és emberek emlékére. A művész az alkotással kapcsolatban egy 1964-es interjúban így fogalmazott: „A hét táblát egy képzeletbeli kápolnának szántam, ahová semmi mást nem akartam tenni, csak egy összefoglalást, egy hét táblára sűrített mondanivalót". A műveken több motívum is feltűnik, mint egy imádkozó kéz, egy koporsó, sírkövek és egy hétágú gyertyatartó meg egy múmia, mely a művész elmondása szerint ő maga. Ország Lili egy izraeli újságnak a képek kapcsán a következőt nyilatkozta: „Emléket akartam állítani ezzel a sorozattal elsősorban a vészkorszakban elpusztult családomnak. Ez már évek óta nyomta a lelkemet és erkölcsi kötelességemnek tartottam megalkotni őket."

A tárlat a művész bábszínházi munkásságáról is megemlékezik, Ország Lili ugyanis 1950-től 1954-ig, majd 1960-tól 1978-ban bekövetkezett haláláig az Állami Bábszínházban dolgozott eleinte a festőműhelyben, majd díszlet- és bábterveket készített. A munkahelyén izgalmas szellemi közegbe került, plakátokat tervezett Bálint Endrével, és együtt dolgozott Márkus Annával, aki kezébe adta Franz Kafka regényeit, és rajta keresztül ismerkedett össze Pilinszky Jánossal.

A kiállítótér végében találjuk az 1967-es De Profundis című, falmotívumot és héber betűket ábrázoló fő művet, melynek címe a Zsoltárok könyvében szereplő 130. zsoltár kezdő szavaira utal: „A mélységből kiáltok, Uram, hozzád...", mely a temetési liturgiákon gyakran hangzik el. Árvai Mária kurátor azt írja, hogy az imádság a művész meghatározó tapasztalatai közé tartozott, mivel 1944-ben a gettóban a férfiak szabad ég alatt énekelt imája elementáris hatást tett rá.

INFÓ

Bolyongások.
Ország Lili Kiscellben
Kurátor: Árvai Mária
Kiscelli Múzeum, Templomtér
Megtekinthető április 6-ig

Az Imitationen (Imitációk) című széria darabjai a művészettörténet híres festőinek képeit idézik meg

Fülei Balázs koncertje

A Carnegie Hall után a Zeneakadémia Nagytermében ad szólóestet Fülei Balázs. De profundis című hangversenyén Chopin, Beethoven, Liszt, Messiaen és Bartók műveit játssza. A karácsonyváró zongoraest advent harmadik vasárnapján, december 15-én lesz. NÉPSZAVA

Tűzmadár a Millenárison

Sztravinszkij első balettre komponált műve, a Tűzmadár lesz látható a Székesfehérvári Balett Színház előadásában december 8-án a Nemzeti Táncszínházban. Az Egerházi Attila rendezte estén két másik egyfelvonásos Beethoven-balettművet, a Pillangót és a Prométheust is bemutatják. NÉPSZAVA

Sorozat a Száz év magányból

December 11-én debütál a Netflixen Gabriel García Márquez Száz év magány című regényéből készült sorozat. A produkció Kolumbiában, Márquez szülőházában készült, rendezői Alex García López és Laura Mora. A Száz év magányból eddig nem készült filmadaptáció, mivel az író ezt nem engedélyezte, ám fia támogatja a Netflix produkcióját. SZÍNHÁZ.ONLINE

Lányklisék újragyökereztetése

SZÍNHÁZ Három csodálatos nő kelti életre a sématraumák mögötti igaz történetet a MáSzínház KÖT-EL-ÉK – „Okos lány, túlteszi magát rajta!” című előadásában. Bakonyvári Krisztina és Róbert Júlia darabja valós életútinterjúk felhasználásával készült.

RÓNAY LILI

A MáSzínház szobájában kis kertnek berendeződő téglalapot ülünk körül. Műfű a habszivacs puzzle-re gurítva, műanyag díszbokorgomolyag és egyéb olcsóságok rendezik be a nyitóképet, ami távolról talán megállja a helyét, most a négy fal között viszont túl közel vagyunk, hogy ne ordítson arcunkba, hogy hazugság.

Egri Márta mint nagymama, Urbanovits Krisztina mint anya és Nagyabonyi Emese, a legfiatalabb generáció szinte egymásra licitálva festenek színes-kamu ideált életükről bemutatkozásképpen. A három önmeghatározó monológ Ádámon keresztül indul, vagyis az egzisztenciának alapot, keretet és hát mint megtudjuk, ezt a kertet is adó férfiakon át ismerjük meg az oldalbordák történetét, hiszen – Katonafeleség vagyok! – köszön be Urbanovits Krisztina.

Hamar betelik viszont a pohár és a vakolat alól elkezd kibújni a neurózis. Az egymással ritkán párbeszédbe kerülő monodrámák polifóniájában provokatív elváráshalmok, csokipapírból kicsomagolt titkok, és megadó, ám korántsem gyógyító vallomások sorjáznak, melyeket Bakonyvári Krisztina valós életútinterjúkból állított színpadra.

A három karakter – a túlszabályozott túlszabályozó, a táncosként elvetélt nagymama, a megrögzött alárendeltségbe csonkított anyuka és általuk meghatározott nőként aligha kiteljesedni képes, mégis sikeres lány – szinkronban hámozódik ki társadalmi lényegéből. A másikat segítve, hangulati teret, biztonságos közeget, igazi balkonládákat kínálva egymásnak a szereplők végignarrálják életük belső vetületét, eltiport álmaikat, igazi megélésüket. A legszebb, hogy tipikus családi dinamikát alkalmazva, folyamatosan egymás mellett van humor, neheztelés, kis merengés, szembesítés és gondoskodás.

FOTÓ: DÁNYI VICA

A szűk tér nem enged eltávolodni a sablonhelyzetektől. Egri Márta, Urbanovits Krisztina és Nagyabonyi Emese közvetlenül a nézők szemébe tekint, számonkéri a szemkontaktust

Koppanásig nyitott klisécsap. Ronggyá konyhapszichologizált női sorsok, női minták, női sebek egymásutánja hangzik el, olykor felcsendülő Queen-számok giccses tükrében. A generációs traumákkal túltelített szövegréteg alatt azonban valódi érzelmekkel szembesülünk. A szűk tér nem enged eltávolodni a sablonhelyzetektől. Egri, Urbanovits, és Nagyabonyi közvetlenül a nézők szemébe tekint, számonkéri a szemkontaktust. Apró rezzenéseik, gesztusaik is hitelt adó, hús-vér leképezései a magazinfájdalomnak. Visszatérnek a MáSzínház falai között intimmé alakított közhelyekre, ahonnan jóérzéssel elmenekültünk és újrapalántálják azt élő növényekkel. Érvényt adnak az eltagadott „Egész életemben a B tervet éltem”-nek, a csupasz őszinteségben, egymásnak.

A végkifejlet a színpad darabjaira szedése, a tér teljes átrendezése. Megszűnik a kert, csak az elkészült valódi virágágyások maradnak, a lány a szétbontott habszivacs alapból pedig sors- és traumatornyot épít maga alá. Ennek tetejéről hangzik el az utolsó átütő vallomás, melyben ki-ki hogyan, de osztozik: Magányos – a karakter, akitől legkevésbé várnánk.

Feloldozást nem kapunk, csak annyit, hogy együtt vannak egyedül. A feszültség többnyire egy holnapig reményben csatornázódik el, a felismerésben, hogy nem muszáj behódolni társadalmi, családi és egyáltalán bármiféle elvárásnak, be lehet nevezni Balaton-átúszásra, vagy kiköltözni egy melegebb országba télire. A változásra való vágy, egy jobb élet csírája már elég. Így aztán nem ironikusan megszólal a cselekményhez hézagmentesen passzoló I Want to Break Free, amire mindhárman elkezdenek táncolni, lekapcsolódnak a lámpák, és a nézők végre megtörölhetik a szemüket.

> A szereplők végignarrálják eltiport álmaikat, igazi megélésüket. A legszebb, hogy folyamatosan egymás mellett van humor, neheztelés, kis merengés, szembesítés és gondoskodás.

Dráma = cselekedni

A MáSzínház közösségének tagjai értelmileg fogyatékos és tipikus fejlődésű gyerekek és felnőttek, önkéntes segítők és színházi szakemberek – írják weboldalukon. A 2005 óta folyó pedagógiai és művészeti munka alapvetése az, hogy értelmi fogyatékos tagjaikat nem tekintik sajnálatra méltóaknak. Drámajátékaik feladata a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése. A dráma szó jelentése: tenni, cselekedni, azaz aktív részvételt követel minden játékostól. A résztvevők passzív szemlélőből aktív, a történéseket maguk alakító, változtató játékossá válnak, akik egy saját önkifejezési móddal képessé válnak a társadalom felé is kommunikálni, amit érdemes, sőt fontos tudni róluk – olvasható többek között a MáSzínház bemutatkozásában.

INFÓ

KÖT-EL-ÉK – „Okos lány, túlteszi magát rajta!”
MáSzínház
A háromszólamú monológot családtörténeti és valós életútinterjúk felhasználásával írta Róbert Júlia és Bakonyvári Krisztina.
November 30.
Legközelebb: december 15.
Bakonyvári Krisztina, az előadás rendezője önismereti drámacsoportot indít 2025 januárjától. 20 és 40 év közötti érdeklődők jelentkezhetnek december 8-ig.

HIRDETÉS

DRAVA HOTEL
THERMAL RESORT ★★★★
HUNGARY HARKÁNY

Teljes kikapcsolódás a Dráva Hotel Thermal Resort****-ban!

WELLNESS

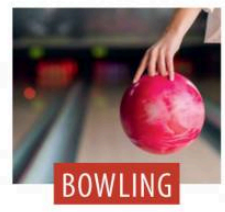
BOWLING

GASZTRONÓMIA

KALAND

DRAVA HOTEL
THERMAL RESORT ★★★★
HUNGARY HARKÁNY
www.dravahotel.hu

Dráva Hotel Thermal Resort****
7815 Harkány, Bartók Béla u. 1.
Telefon: +36 72/580 980
reservation@dravahotel.hu

MICE

facebook. Dravahotel Thermal Resort Harkány**** Instagram drava_hotel

LAPSZÉL

Elhunyt a BEK-döntő hőse

FOTÓ: FACEBOOK

Hatvanöt éves korában elhunyt Helmut Dukadam, a Steuau Bucuresti labdarúgócsapatának korábbi kapusa. Dukadam az 1986-os BEK-döntőben négy tizenegyest kivédett az FC Barcelona elleni találkozón, korábbi csapattársai szerint ő nyerte meg a finálét a sokkal esélyesebb riválissal szemben. Dukadam szeptemberben szívműtéten esett át, szombaton rosszul érezte magát, ismét kórházba került, és hétfő hajnalban hunyt el. NÉPSZAVA

Ifj. Foltán Zoltán az új kenukapitány

Ifjabb Foltán Zoltán lett a felnőtt kenuválogatott szövetségi kapitánya. A szövetség tájékoztatása szerint a szakember megbízása egy plusz három évre szól. Rajta kívül pályázott a pozícióra Vajda Attila és Hüttner Csaba is. „A legfontosabb, hogy a versenyzők fejlődését tartsuk szem előtt és a legjobb körülményeket biztosítsuk nekik" – nyilatkozta kinevezése után az új szakvezető. NÉPSZAVA

Jól van a vasárnap összeesett játékos

FOTÓ: AFP/TIZIANA FABI

Edoardo Bove magához tért és jól van, jelentette be hétfőn közleményben az olasz élvonalbeli Fiorentina labdarúgócsapata. A futballista beszélt a családtagjaival, több csapattársa meglátogatta. A játékos vasárnap az Internazionale elleni bajnoki találkozó 17. percében esett össze a pályán, a találkozót beszüntették, később rendezik meg. Bovét kórházba szállították, ahol tegnap reggelig mesterséges kómában tartották, eszméletvesztésének okát még vizsgálják az őt kezelő orvosok. NÉPSZAVA

Socca-vb: levonult a magyarok ellenfele

Levonult a pályáról a tunéziai válogatott a magyarok elleni mérkőzésen az Ománban zajló socca (kispályás labdarúgás)-világbajnokságon. A magyarok a találkozó hosszabbításában egyenlítettek 4-4-re, az észak-afrikaiak szerint a találat időn túl esett. Mivel ebben a sportágban futó óra van, a játékvezető dönti el, meddig tart a mérkőzés. A tunéziaiak a gól után felálltak a középkezdéshez, majd elhagyták a játékteret. NÉPSZAVA

Marseille-től minden más

SÓS-ÉRA, KESERŰ KOR Ötvenöt éve indította el a lejtőn a magyar futballt az a vb-pótselejtező, amelyet „második mohácsi vésznek" tituláltak.

HEGYI IVÁN

A nagyharang ötvenöt éve, 1969. december 3-án kondult meg. Noha az 1967-ben szédítő mérleggel kitaszított, majd parancsszóval visszarendelt Illovszky Rudolf 1971–72-ben még bevezette a válogatottat Európa legjobb négy csapata közé és az olimpiai döntőbe, a magyar futball széthullása a francia városban, az Illovszky helyére vezényelt Sós Károly dúlása idején kezdődött.

Az elátkozott helyszínről november 13-án Pozsonyban állapodtak meg, kétnapos kötélhúzás után. Szóba került Belgium, Hollandia, Lengyelország, az NDK, Olaszország is, de 24 óra után nem született egyezség. Aztán másnap kikötöttek Marseille-nél.

Azt a vb-pótselejtezőt – Illovszky félretételén és Sós bevetésén túl – egy értelmetlen, a következő ciklusban már meg is változtatott FIFA-szabály miatt kellett megrendezni. A regula rögzítette: ha a selejtezőcsoportok első két helyezettje között a kvalifikációs szakasz végén pontazonosság van, akkor az érintetteknek play-off mérkőzést kell vívniuk a vb-részvételért. A magyar csapat úgy a gólarány (16:9, illetve 12:6), mint az egymás elleni eredmények (2:0, 3:3) tekintetében felülmúlta a hozzá hasonlóan 9 pontos csehszlovák csapatot, de mindez nem számított, menthetetlenül pótselejtezni kellett.

Nehezített körülmények között, mert Páncsics Miklós, Albert Flórián és Kozma Mihály sérült volt, Szűcs Lajos eltiltás miatt nem játszhatott, s bár Dunai Antal a csapattal utazott, Franciaországban kiderült az, amit valószínűsíteni lehetett: nem épült fel teljesen. A keret persze így sem volt gyenge, többségükben olyan labdarúgók szerepeltek benne, akiket a mai viszonyok között 50 millió eurótól fölfelé értékelnének a nemzetközi piacon.

A névsor így festett: Szentmihályi, Noskó, Göröcs, Fazekas, Bene, Zámbó (mind Újpest), Mészöly, Ihász, Menczel, Puskás Lajos, Farkas (mind Vasas), Kelemen, Kocsis Lajos (mindkettő Honvéd), Tamás (Diósgyőr), Halmosi (Szombathely).

De hiába lenne most Mészöly Kálmán, Göröcs János, Kocsis, Fazekas László, Bene Ferenc, Farkas János 100 milliós nagyságrendű játékos, a csehszlovákok simán 4:1-re győztek. Jozef Adamec, a gólszerzők egyike – aki 1962-ben vb-ezüstérmet nyert Csehszlovákia együttesével – egyszer Kassán el is magyarázta nekem, miért. Azért – mondta –, mert a magyarok Koppenhágában

FORRÁS: KÉPES SPORT

Nem volt esélye a magyar válogatottnak a csehszlovákok elleni pótselejtezőn

(2:3) és Prágában (3:3) menet közben lezárhatták volna a történetet, de eljátszották a tuti esélyt. S az, aki nyert állásban ennyit ront, a végén rendszerint veszít.

A találkozót a rádióban közvetítő Szepesi György így emlékezett arra a dermesztő téli estére: „A sokkot csak az 1954-es, berni sorscsapáshoz tudom hasonlítani, már amennyiben egy vb-pótselejtező összevethető egy vb-döntővel. Marseille-ig egyszerűen elképzelhetetlen volt, hogy a magyar válogatott ne vívja ki a világbajnoki szereplés jogát. Ráadásul mindössze három év választott el bennünket attól, hogy 1966-ban, örökké felejthetetlen vb-mérkőzésen legyőztük a brazilokat, és abban a három esztendőben a magyar együttes egyáltalán nem gyengült."

> „A sokkot csak az 1954-es, berni sorscsapáshoz tudom hasonlítani."

Göröcs úgy vélte: „Marseille-ért elsősorban Sós Károly okolható, hibát hibára halmozott. A Velodrome-ban bejött az öltözőbe, s azt mondta: a szokásos ötezer helyett hatezer forint lesz a prémium. Ennyi volt a taktikai utasítás."

Mészöly, aki azt a 4:1-et „a második mohácsi vésznek" nevezte, szintén ejtett néhány keresetlen szót a kapitányról: „Nem tudott különbséget tenni Solymosi Ernő és köztem. Talán azért nem, mert én is szőke voltam, akárcsak Pixi. Sőt előfordult, hogy Karcsi bácsi így kiabált be nekem a pályára: »Menj fel, Lóri!« Pedig akkor már nem Lóránt játszott középhátvédet a válogatottban..."

A világklasszis középhátvéd azonban magába is nézett, mert a meccs után kijelentette: „A mi időnk lejárt." (Göröcs utóbb magának tulajdonította az elhíresült mondást.) Mészöly később még ötször szerepelt a válogatottban, ám Szentmihályi Antal, Kelemen József, Ihász Kálmán, Puskás és Farkas soha többé nem vehette fel a címeres mezt, míg Göröcs számára egyetlen további találkozó maradt a nemzeti gárdában.

A Vasas-játékosok kiváltképp szomorúak voltak, hiszen 1968 elején, a chilei Octogonal tornán az angyalföldi együttes is legyőzte a csehszlovák válogatottat (3:1). Érthető, ha az IBUSZ társasutazást hirdetett Marseille-be nem kevesebb, mint 7900 + 635 forintért (az utóbbiért 88 frank költőpénzt kaptak a jelentkezők), amikor az 1969-ben felépült Hotel Duna Intercontinentalban éjszakánként 750 forintba került egy kétágyas szoba.

Majd a megrázó vereség után itthon mindenki leszedte a keresztvizet a hanyatló hazai labdarúgásról. A Népszabadság ekképpen: „Gyökeres, az egész vonalon radikális és most már semeddig sem halasztható intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a magyar futball, ha nem is egyik napról a másikra, de belátható időn belül visszanyerje régi fényét és nagyságát." A Magyar Nemzet Magyar futballcsőd Marseille-ben címmel jelent meg, míg Zsolt István, az 1954-től négy egymást követő világbajnokságon is foglalkoztatott játékvezető megállapította: „Játékosainknak nincs erőnlétük, nem tudnak úgy rúgni és fejelni, ahogyan ma már elengedhetetlen. Azt hiszem, alapjaiból kell újból felépíteni a magyar labdarúgást."

Ezzel szemben Jozef Marko, a csehszlovák válogatott szakvezetője nem bírt magával örömében: „Most már tudom, milyen boldog az az ember, aki megüti a főnyereményt." A France Football főcíme is sajgott: „Ajándék Marseille-nek."

Majd a szilveszteri rádiókabaréban Peterdi Pál így viccelődött: „Mit sütsz, kis Sós? Azt sütötte ki, hogy beküldi Kocsis Lajost és Puskás Lajost. Egy magyar csatársor Puskással és Kocsissal... Gondolta, ráijeszt az ellenfélre. De hatásosabb lett volna, ha azt mondja: hú!"

Francia négyes

CSEHSZLOVÁKIA–MAGYARORSZÁG 4:1 (1:0)
Vb-pótselejtező, 1969. december 3., Marseille, 12 000 néző. **Jv.:** Machin (francia).
Csehszlovákia: Viktor (Vencel, 89. perc) – Pivarník, Migas, Horváth, Hagara – Kvasnák, Kuna (Pollák, 46.) – František Vesely, Petrás, Adamec, Jokl.
Magyarország: Szentmihályi – Kelemen, Mészöly, Noskó, Ihász – Halmosi, Göröcs (Kocsis, 61.) – Fazekas, Bene, Farkas (Puskás, 61.), Zámbó.
Gól: Kvasnák (44., 11-esből), Vesely (58.), Adamec (75.), Jokl (81.), Kocsis (91., 11-esből).

Sima magyar győzelem

VERETLENÜL Utolsó csoportmérkőzését is megnyerte a magyar női kézilabda-válogatott a magyar–osztrák–svájci közös rendezésű Európa-bajnokságon. Golovin Vlagyimir szövetségi kapitány együttese Észak-Macedóniát győzte le 29-19-re, és százszázalékos teljesítménnyel végzett csoportja élén.

Az első játékrészben jól tartotta magát a riválisa, amely ellen minden korábbi meccset (összesen nyolcat) megnyertek a magyarok. Harminc perc után mindössze 11-10-re vezetett a fölforgatott összeállításban szereplő magyar együttes, elsősorban a védekezésben elkövetett hibák miatt.

A második félidő első hét percében nem kaptak gólt a magyarok, 16-10-re elhúztak, ettől kezdve nem forgott veszélyben a vezetés, a vége 29-19 lett.

Az A csoport első helyén továbbjutott, a középdöntőbe a maximális 4 pontot magával vivő csapat a B és C csoport első és második helyezettjeivel találkozik a folytatásban.

A magyar érdekeltségű középdöntős csoport találkozóit szintén Debrecenben rendezik, először csütörtökön lépnek pályára a magyarok, ellenfelük a B jelű négyes első helyezettje lesz. Ebben a csoportban kedden rendezik az utolsó fordulót. NÉPSZAVA

FOTÓ: MTI/CZEGLÉDI ZSOLT

Füzi-Tóvizi Petra (zöldben) próbálja megállítani ellenfelét

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Agyhártyagyulladás miatt felfüggesztett tanítás

Három napra felfüggesztették a tanítást a nagybányai középiskolákban, általános iskolákban és óvodákban fertőtlenítés miatt. Két diáknál agyhártyagyulladásos megbetegedést állapítottak meg, ezzel elérték a riasztási küszöböt, ezért kellett bezárni és fertőtleníteni az oktatási intézményeket. MASZOL.RO

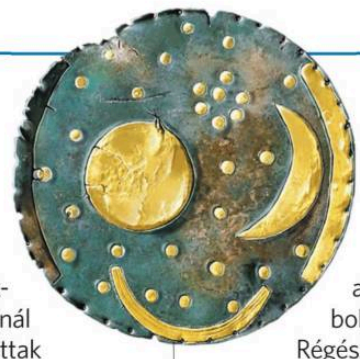

3600 éves égboltábrázolás

Illegális fémdetektoros kincskeresés közben Nebra közelében találták meg azt a 3600 éves korongot, amely az égbolt jelenleg ismert legrégebbi ábrázolása. Régészek szerint a korongot tíz fázisban 700 fokra melegítették, ez az eljárás azt is bizonyítja, hogy már ekkor fejlett volt a fémfeldolgozás. 24.HU

44 százalékkal több idén a levágott kacsa

Negyvennégy százalékkal több kacsát vágtak le 2024 első kilenc hónapjában az előző év hasonló időszakához képest. Baromfiból 8,8 százalékkal nőtt a levágott állatok száma, míg a szarvasmarhák esetében 7,5 százalékos visszaesés történt. AGROINFORM.HU

MÁV: koccanás, leállás, szembehaladás

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Nem tudott időben megállni a pályaudvarra érkezett vonat

BALESETEK Nem indult jól a hét a MÁV-nak: három rendkívüli esemény is fennakadásokat okozott tegnap.

A Székesfehérvárról Tapolcára továbbinduló szerelvény Csajágnál lerobbant, ami 80–100 perces késést okozott a Mávinform tájékoztatása szerint. Az utasokat pótlóbuszokkal szállították tovább.

Szintén a Mávinform számolt be arról, hogy a Miskolcról elindult Tokaj IC a budapesti Keleti pályaudvaron nekiütközött a peron végi ütközőnek. A hvg.hu-nak a járat egyik utasa azt mondta, hogy a hirtelen fékezéstől sokan egymásra zuhantak, az egyik vérző sérülést szenvedett utast a mentők látták el. A vasúttársaság Facebook-oldalán két sérültről tettek említést.

Miskolcon két vonat haladt szembe, de 300 méterre egymástól megálltak, az utasok nem voltak veszélyben. A hivatalos tájékoztatás szerint „a Miskolcról Hidasnémetire 9:42-kor elindult személyvonat (5332) Onga állomáson az utasok le- és felszállása után engedély nélkül elindult és meghaladta a számára továbbhaladást tiltó jelzőt. A mozdonyvezető az észlelés után azonnal, a váltókörzetben megállította a vonatot.” Eközben a Hidasnémetiről Miskolcra tartó vonat megállt az állomás előtt, mert a biztosítóberendezés érzékelte a másik jármű közeledését, és a jelzőkészüléket továbbhaladást tiltó jelzésre változtatta. B. P.

A hirtelen fékezéstől sokan egymásra zuhantak, az egyik vérző sérülést szenvedett utast a mentők látták el.

Boldog névnapot, Ferenc, Olívia!

A Ferenc az olasz Francesco latinosított Franciscus formájából származik. Az Olívia név latin eredetű.

KENÓ December 2.

2	7	12	24	26	29	35	37	41	48
52	55	59	63	64	66	67	69	75	77

Nincs megállapodás a műanyagokról

CSALÓDÁS Megegyezés nélkül zárult az ENSZ konferenciája hétfőn Puszanban. Újabb tárgyalásokra lesz szükség jövőre.

VARGA PÉTER

Az előzetes várakozásokkal ellentétben eredménytelenül zárultak a dél-koreai Puszanban az ENSZ által szervezett ötödik nagy nemzetközi konferencia nagyrészt zárt ajtók mögött zajlott tárgyalásai a műanyagok termelésének visszafogásáról, illetve a műanyaghulladékok kezelési módjáról. A világszervezet honlapján olvasható közlemény szerint az intenzív tárgyalások ellenére még több időre van szükség az eltérő álláspontok egyeztetéséhez. A november 25-én kezdődött gyűléseken 3300 delegált vett részt 170 országból, mellettük 440 megfigyelő szervezet is jelen volt. Végleges szöveg – amely az első ilyen lett volna a világon – tehát nem született, de a delegáltak elfogadták az „Elnöki szöveget”, melyet a Kormányközi Tárgyalási Testület (INC-5) ecuadori elnöke, Luis Vaya’s Valdivieso készített elő. Ez az írásos anyag lesz a további megbeszélések alapja. Ezekre 2025-ben kerül sor, egyelőre nem meghatározott helyszínen. „Egyértelmű és tagadhatatlan a világ elkötelezettsége a műanyagszennyezés megszüntetésében. Itt, Puszanban a tárgyalások révén közelebb jutottunk a globális, törvény által kötelezővé tett megoldáshoz, amely megvédi egészségünket, környezetünket a mindent elborító szeméttől” – mondta Inger Andersen, az ENSZ Környezeti Programjának (UNEP) ügyvezető igazgatója. Hozzátette, történtek előrelépések, ugyanakkor kulcskérdésekben akadtak véleménykülönbségek.

A tárgyalások megakasztását a viszonylag kisszámú fosszilisüzemanyag-termelő országnak sikerült elérnie – a műanyagok jó része kőolajból készül –, közben azonban a globális akarat felerősödött egy erőteljes műanyagszerződés létrehozása iránt. Több mint száz tagállam állt ki amellett, hogy szükséges a termelés visszafogása, és be kell tiltani a mérgező kémiai alkotóelemeket, amelyek fenntartják a krízishelyzetet. Ugyanakkor a delegáltak legnagyobb számú, 220 tagot számláló csoportja az üzemanyag- és kemikáliagyártók lobbistáiból állt össze, miközben a megfigyelők számára a tárgyalásokon majdnem teljesen megszűnt a részvételi lehetőség. Ők az olajállamok túlzott befolyására panaszkodtak. „Tagadhatatlan, hogy bár létezik, az olajállamok befolyása és álcázott érdekérvényesítő képessége csökkent. Látható kétségbeesett kísérletük, hogy befolyásolják a delegáltakat, kétséget ébresszenek a manipulált tudomány iránt és hallgatásra kényszerítsenek tudósokat” – hangsúlyozta Delphine Lévi Alvarès petrolkémiai kampánymenedzser. Az olajtermelő országok, például Szaúd-Arábia és Oroszország a kereskedő vállalatokkal karöltve csak a műanyaghulladékok kezeléséről akarnak megegyezést, az újrahasznosításról, a termelés csökkentéséről már nem kívánnak tárgyalni.

FOTÓ: AFP/ANTHONY WALLACE

Nem született közös álláspont a műanyagszemét mértékének csökkentéséről

Naponta 2000 kukásautónyi szemét kerül a tengerekbe

Mindennap 2000 kukásautó tartalmának megfelelő szemét kerül a világ tengereibe, tavaiba és folyóiba, évente 19-23 millió tonna műanyag szivárog ezeknek a vizeknek az ökoszisztémáiba. Nem csoda, hogy mikroműanyagok már az emberi szervekben is előfordulnak, sőt újszülöttek méhlepényében is. Az ENSZ Környezeti Gyűlése már 2022-ben elfogadott egy megállapodást arról, hogy a műanyagokkal kapcsolatos problémákat a teljes életciklusukra nézve kell kezelni.

Halált okozó teknőslakoma

ÉTELMÉRGEZÉS Három ember meghalt és legalább harmincketten kerültek kórházba a Fülöp-szigeteken, miután tengeri teknőst ettek, ami egyébként veszélyeztetett állat, vadászni és enni is tilos.

Maguindanao del Norte tartomány egyik tengerparti városában több tucat teduray őslakos lett rosszul, súlyos gyomorproblémájuk volt a múlt héten elfogyasztott, teknősből készült ételtől. Bár a Fülöp-szigetek törvényei szerint illegális a tengeri teknősök vadászata és fogyasztása, sokan még mindig különleges finomságnak tartják. A szennyezett algákkal táplálkozó tengeri teknősök mérgezőek lehetnek, még megfőzve is. A tengeri teknőst egy népszerű filippínó ételként fogyasztották: ecetben és szójaszószban párolták. A kórházba kerültek többségét már hazaengedték, a három elhunytat – a helyi hagyományoknak megfelelően – azonnal eltemették.

„Kutyák, macskák és csirkék is elpusztultak, mert ugyanabból a teknősből ettek” – nyilatkozta egy helyi tisztviselő a BBC-nek.

A helyi hatóságok azt ígérték: ezentúl még szigorúbban betartatják a tengeri teknősök vadászatának tilalmát, hogy ilyen eset ne történjen többé. 2013-ban a Fülöp-szigetek egyik keleti tartományában négy ember halt meg és 64 lett beteg tengeri teknős fogyasztása miatt. K. V.

Emberi fogyasztásra alkalmatlan védett állatok

FOTÓ: ESTRELLA BUENA

NÉPSZAVA
Szociáldemokrata napilap • Alapítva: 1873-ban
Főszerkesztő: NÉMETH PÉTER
Főszerkesztő-helyettes: HORVÁTH GÁBOR, VARGA DÓRA
Fejtő Ferenc 1909-2008; Andrassew Iván 1952-2015
Online főszerkesztő: ÁGOSTON ZOLTÁN • Szerkesztő: ANGYAL GÁBOR, MARKOTAY CSABA • Rovatvezetők: BODA ANDRÁS (belpolitika), HÁRS KATALIN (fotó), HOMPOLA KRISZTINA (kultúra), MUZSLAI KATALIN (mozaik), N. KÓSA JUDIT (publicisztika), RÓNAY TAMÁS (külpolitika), SZABÓ BRIGITTA (gazdaság), VARGA T. RÓBERT (sport) • Mellékletek: BALASSA TAMÁS, BÁLINT ORSOLYA (Visszhang), RÁCZ I. PÉTER (Nyitott mondat), SIMON ZOLTÁN (Szép Szó) • Főmunkatársak: BALOGH GYULA, CZENE GÁBOR, CSÁKVÁRI GÉZA, DANÓ ANNA, GÁL MÁRIA, MARNITZ ISTVÁN, SZALAI ANNA. Internet URL-cím: http://www.nepszava.hu; e-mail cím: nepszava@nepszava.hu
Kiadja a XXI. Század Média Zrt. (1191 Budapest, Vak Bottyán u. 75/A–C Központi telefon: 06 1 477-9000) • Felelős kiadó: a Zrt. vezetője • Előfizetéssel kapcsolatos ügyek: 06 1 477 9008 / 06 1 999 9508, terjesztes@nepszava.hu • Hirdetés: 06 1 999-9528 / 06 1 489-8811, hirdetes@nepszava.hu. • Előfizetési díj egy hónapra 8600 Ft, negyedévre 25 350 Ft, fél évre 49 800 Ft, egy évre 97 800 Ft • Árusításban terjeszti: Lapker Zrt. • Előfizetésben terjeszti: Médialog-DMHM Zrt. (mlog.hu) 06 1 999 9689 vagy 06 1 460 2753 ugyfelszolgalat@mlog.hu • Nyomdai előállítás: Mediaworks Hungary Zrt. www.mediaworks.hu • ISSN Bp 0133-1701 • ISSN Vidék 0237-3785. • A NÉPSZAVA példányszámát a MATESZ hitelesíti.
Partnereink: IMEDIA OBSERVER

NÉPSZAVA

Szociáldemokrata napilap

2024. december 4., szerda 152. évfolyam, 282. szám Ára: 560 forint

Forrong a bírói kar

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Szabó Péter OBT-elnök lemondással előzte meg a bizalmi szavazást

LEMONDÁS Elmaradt az előzetesen várt bizalmi szavazás az Országos Bírói Tanács (OBT) keddi, rendkívüli ülésén: Szabó Péter, a testület elnöke ugyanis a zárt tanácskozáson – nem várva meg a személyéről tartandó voksolást – váratlanul lemondott posztjáról. Példátlan lépésére azután került sor, hogy az OBT-elnök, a bírói kar jelentős részének felháborodását kiváltva, a közelmúltban alkut kötött a kormánnyal: akkor kapnak béremelést az igazságügyi dolgozók, ha a tanács támogatja a kabinet – részleteiben még nem is ismert – „reformját". A tiltakozók közül többen úgy vélték, hogy a bírói szervezet nem nyújthat a béremelésért cserébe „ellenszolgáltatást", mert az a harmadik hatalmi ág függetlenségét sértené. Ezzel sokan egyetértenek: a Magyar Bírói Egyesület honlapján két hét alatt több száz igazságügyi alkalmazott tiltakozott a megállapodás ellen. A felerősödő bírói tiltakozásokat jelzi, hogy elhalasztanak egy konferenciát, ahol Szabó Péter mellett felszólalt volna Varga Zs. András, a Kúria és Senyei György, az Országos Bírósági Hivatal elnöke is.

RÉSZLETEK A 3. OLDALON

Politikai mélyütések

PÉCS Harcmodort váltott a Fidesz: példa nélküli erőszakosságot vetettek be Magyar Péterrel szemben. Az elemző szerint nem magánakció volt.

NÉPSZAVA

„Ez egy egészen más nívó, ennek a rezsimnek a szégyene, hogy ilyen megtörténhet. Úgy tűnik, valamiért azt gondolják a Fidesznél, hogy ez a végtelenül otromba, erőszakos, kocsmai fellépés valamilyen választói rétegnek imponál" – kommentálta Síklaki István szociálpszichológus Menczer Tamás, a Fidesz kommunikációs igazgatója és Magyar Péter, a Tisza Párt elnöke közötti példátlan keddi szóváltást. Bőhm Kornél kríziskommunikációs szakértő is úgy értékelt: „Ilyen szintet eddig még nem látott a magyar közvélemény."

Az elemzőket is meglepő vita azzal kezdődött, hogy Menczer váratlanul megjelent Magyar országjárásának pécsi állomásán, egy gyerekotthonnál, és azzal lépett hozzá: „Vártam ezt a találkozást! Hogy végre egy férfival beszélgess... Ne remegj, Kicsi! Miért remeg a kezed?!" Aztán úgy hergelte: „Te beszélsz gyerekvédelemről?! Aki megtámadta a saját feleségét? (...) A saját fiad nem akar veled szóba állni..." A fideszes politikus kihívóan beleállt „tárgyalópartnere" személyes terébe, Magyar meg is jegyezte, hogy Menczer ütést akar kiprovokálni, utóbbi ezt meg se próbálta cáfolni. Magyar többször is azzal vágott vissza: „Büdös a szád."

Bőhm Kornél szerint nem valószínű, hogy a Fidesz kommunikációs igazgatójának magánakcióját láthattuk, sokkal inkább egy eltervezett jelenetről lehet szó.

REFLEKTOR A 2. OLDALON

„Ilyen szintet eddig még nem látott a magyar közvélemény."

FOTÓ: MENCZER TAMÁS FACEBOOK-OLDALA

Menczer Tamás Magyar Péter kézfogását is elutasította, szóhoz se engedte jutni

Nem állunk olyan jól a betárolt gázzal

FŰTÉS A korábbi évek hazai, illetve a változatlan uniós gyakorlattal szemben idén nem novemberben, hanem már október elején megindult a gáz kivétele a hazai tárolókból – számoltuk ki a Gas Infrastructure Europe nevű uniós adatbázis alapján. Ráadásul míg tavaly lényegében csurig töltöttük a hazai egységeket, addig idén már 93 százalékon megindult a tartalékok felszabadítása. Míg a magyar töltöttség jelenleg 80 százalék, az EU összesítve ennél 5 százalékponttal jobban áll. Bár a kormány visszatérően a kiemelkedő lakosságarányos készletszintünket hangsúlyozza, az uniós adatok árnyalják azt a központi propagandaüzenetet, hogy a hazai ellátás egyensúlyát csakis az orosz gáz biztosíthatná. A moszkvai kapcsolat fenntartása érdekében mindenesetre Szijjártó Péterék most vizsgálják az orosz gáz árát fogadó Gazprombank ellen elrendelt friss amerikai tilalmak megkerülésének lehetőségét.

FOTÓ: NÉPSZAVA

Idén szokatlanul korán, már október elején megindult a gáz kitárolása a hazai tárolókból

RÉSZLETEK A 6. OLDALON

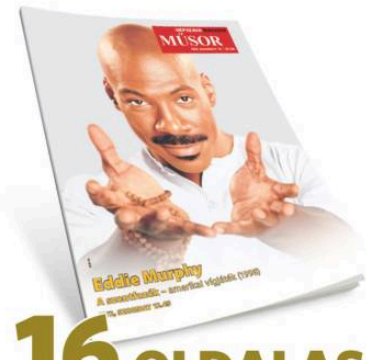

16 OLDALAS

MŰSORMAGAZIN A MAI SZÁMBAN

Budapest kevesebbet fizet

FŐVÁROS „Egy dolgot tehetünk: az Alkotmánybíróság határozatát figyelembe véve nem a kormány által számolt 89 milliárd forintos szolidaritási hozzájárulással tervezünk, hanem annyival, hogy a költségvetési egyenlet nullára jöjjön ki, vagyis 39 milliárd forinttal. Ez 50 milliárddal kevesebb befizetést jelent az államkasszába a kormány által kiszabottnál" – jelentette be a Népszavának Kiss Ambrus. A Főpolgármesteri Hivatal főigazgatója azt mondta, „erős gazdaság csak erős Budapesttel építhető".

INTERJÚ AZ 5. OLDALON

Meginoghat Franciaország stabilitása

PÁRIZS A német kormányválság után újabb, az Európai Unió motorjának számító országban került összeomlás szélére a kormány. Michel Barnier francia miniszterelnök órái meg vannak számlálva, az ellene benyújtott bizalmatlansági indítványt ma minden bizonnyal megszavazza a párizsi törvényhozás, miután a kormányfő szavazás nélkül, az úgynevezett „nukleáris opció" segítségével erőltette át a parlamenten a népszerűtlen társadalombiztosítási költségvetési törvényjavaslatot. A kisebbségben kormányzó kabinet ellen a radikális baloldali Új Népfront kezdeményezett bizalmatlansági indítványt, amelyhez csatlakozott Marine Le Pen szélsőjobb Nemzeti Tömörülése (RN). Az ellenzéki pártok célja különböző: az Új Népfront valójában Macron elnök lemondását szeretné kicsikarni, Le Penék viszont egyelőre csak egy olyan új kormányt akarnak, amely jobban tiszteletben tartja az RN „vörös vonalait".

FOTÓ: AFP/LUDOVIC MARIN

Még ma megbukhat Barnier (Macron elnök mögött) kormánya, de jövő nyárig nem lehet új választást kiírni

ÍRÁSUNK A 8. OLDALON

AJÁNLÓ

Orbán Balázs viharos védése

A doktori cím odaítélését javasolta Orbán Balázsnak az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának bizottsága, miután sikeresen megvédte doktori disszertációját. 4. oldal

Döcög az egészségügy átalakítása

Több reformötlete maradt félbe, mint amennyit sikerült megvalósítania a kormányzatnak 2024-ben az egészségügyben – derült ki kedden a Magyar Egészségügyi Menedzsment Társaság konferenciáján. 4. oldal

Mélyütések Pécsen

KOCSMATEMPÓ Fegyvernemet váltott a Fidesz a Tisza elleni harcban: Menczer Tamás, a párt kommunikációs igazgatója eddig példa nélküli agresszióval rontott Magyar Péterre.

UNGÁR TAMÁS

– Vártam ezt a találkozást! Hogy végre egy férfival beszélgess... Ne remegj, Kicsi! Miért remeg a kezed?!

Ezekkel a szavakkal állta útját Menczer Tamás, a Fidesz kommunikációs igazgatója Magyar Péternek, a Tisza Párt európai parlamenti képviselőjének Pécsett, a Baranya Megyei Gyermekvédelmi Szolgálat Szikla utcai befogadóotthonának kapujában. A Dél-Dunántúl városait hétfőn és kedden körbejáró politikus az elmúlt napokban több gyerekvédelmi intézetbe is megpróbált bejutni, mivel számos információt kapott az ottani áldatlan viszonyokról, a penészes falakról, a telítettség miatt a földön alvó gyerekekről, a szökésekről. Ám Magyar Pétert csak egy helyen, Miskolcon engedték be. A Szikla utcai intézmény vezetője viszont a politikus levelére válaszolva jelezte: kedden nem lesz akadálya a látogatásnak. Aztán lett. A köszönésnél a kézfogást elutasító Menczer szóhoz se engedte jutni Magyart, minden kérdésére szinte ugyanazt a 2-3 mondatot ismételte.

– Azért jöttem, hogy a gyerekvédelemről beszélgessünk... – kezdte újra és újra Tisza első embere.

– Te beszélsz gyerekvédelemről?! – vágott közbe az igazgató. – Aki megtámadta a saját feleségét? Ne te védd a gyerekeket!

– Azt hiszem, nem kell kommentálnom ezt – fordult az esemény iránt érdeklődő újságírók felé Magyar Péter.

– Én sose árulnám el a családomat. Ne remegj, Kicsi! Ideges vagy?

Amúgy az ócsárolt vendég nem remegett, inkább – érezhetően – feldúsult benne a tettvágyra serkentő adrenalin, bár azonnal látta, hogy értelmes párbeszédre nem lesz mód. Ráadásul a fideszes politikus kihívóan beleállt „tárgyalópartnere” személyes terébe, alig 25-30 centire volt a két férfi feje egymástól, ami agresszív, kocsmai hangulatot kölcsönzött a jelenetnek. Magyar meg is jegyezte, hogy Menczer ütést akar kiprovokálni, utóbbi ezt meg se próbálta cáfolni, csak igyekezett „szerelmetes közelségben” maradni.

– Büdös a szád – unta meg ezt az állapotot Magyar.

FOTÓ: MENCZER TAMÁS FACEBOOK-OLDALA

Menczer Tamás és Magyar Péter vita közben

– Ne remegj, Kicsi! – mondta Menczer Tamás, mire Magyar Péter viszszavágott: – Mossál fogat, rühes a szád!

– Ne remegj, Kicsi! – talált vissza újra (húsznál több alkalommal) Menczer a vitapaneljéhez.

– Mossál fogat, rühes a szád! – nógatta őt Magyar.

– A saját fiad nem akar veled szóba állni...

– Vasárnap meccsen voltunk – reagált erre az uniós képviselő.

– Ne remegj, Kicsi – hajolt közelebb Menczer.

– Neked orvosra van szükséged... – jegyezte meg Magyar, majd igyekezett a rátapadt férfit hátrébb nyomni, amire ő azt mondta:

– Ellöksz? Ne remegj, Kicsi!

– Mit mondasz a miniszterelnök ődnek? – vágott vissza Magyar. – Ő tíz centivel kisebb.

– Hazug gazember vagy – tromfolt Menczer. – Weber-csicska. Lufi vagy, ki fogsz pukkadni!

– Beszéljünk a gyerekvédelemről.

– Elárultad a családod! Te beszélsz gyerekvédelemről?

Magyar – megunva mindezt – énekelni kezdte a Börtön ablakában című örökzöldet, s a beszélgetést figyelő szimpatizánsok vele daloltak.

– Csak ennyit tudsz? – kérdezte Menczer, majd újból jöttek a már idézett, sértő mondatok.

Ez így ment 15 percig, akkor Magyar megunta a büdösnek mondott száj gazdáját, és eltolta magától. Menczer méltatlankodott kicsit, de – megelégelve a szájkaratét – elballagott.

Az afféros szóváltást végignézte a pécsi intézet két vezetője és Fülöp Attila gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár.

– Megengedi, államtitkár úr, hogy az ajándékokat átadjuk a gyerekeknek? – nyújtotta Magyar Péter a kezében lévő mikuláscsomagos dobozt az intézetvezető felé.

Fülöp nem másolta a Menczer stílusát, igyekezett végighallgatni Magyart, aki számonkérte rajta, hogy miért hívták ide Menczert, s miért hagyta, hogy az igazgató üvöltsön egy gyerekintézet ablaka alatt, miért nem mondta neki, hogy: „kotródj!”.

– Legközelebb ki jön? Kubatov kopaszai? – kérdezte Magyar.

Majd elmondta, hogy a párt azért keres fel gyermekvédelmi intézményeket, mivel fel akarják hívni a figyelmet az ellátórendszer mostoha sorsára. Arra, hogy az összes intézmény éves felújítására elég lenne 2 milliárd, de még ezt sem kapják meg ezek a házak.

– Eközben Orbán Balázs 2 milliárdot, Lázár János meg 4 milliárdot költ a saját kastélyára – vitte tovább a szót az ellenzéki politikus. – És Lázár 4 milliárdért épít utat az adófizetők pénzéből a kastélyához. A nemzet gázszerelője meg új, 22 milliárdos magánrepülőn utazik, mivel a másik gép már öreg, kétéves...

Szó került arról is, hogy az Unió pénzei hiányoznak a gyermekvédelmi központ felújításához. A magas labdát Magyar azzal ütötte le: persze hogy nem jönnek a pénzek, mert a Fidesz-klán mindent ellop, s amíg ez így marad, addig az Unió nem segít.

Magyar azt is hangsúlyozta, hogy a sajtónak és neki, képviselőként, joga van bemenni az intézetekbe. Fülöp szerint ez nem így van, a beengedés nem kötelező, viszont az említettek tehetnek fel írásban kérdéseket, arra válaszolnak is.

Magyar megjegyezte, hogy Menczer ütést akar kiprovokálni, utóbbi ezt meg se próbálta cáfolni, csak igyekezett „szerelmetes közelségben” maradni.

Magyar nem jutott be a Szikla utcai intézetbe, az ajándékok igen, így a Fülöppel folytatott vita sem hozott eredményt. Amúgy ezúttal Magyar volt a türelmetlenebb, ami főképp abból eredt, hogy ő a kérdéseire mindig csak szikár számokat szeretett volna hallani válaszként, nem politikusi szöveget, és hangját megemelve gyakran siettette az államtitkárt. Annyit azért megtudtunk, hogy a szolgálat által óvott gyerekek közül 16 ezren nevelőszülőknél vannak, s ez a létszám mintegy 70 százaléka. Abban a két vitázó egyetértett, hogy az a legjobb, ha állami gondozásba vett gyerekek családokhoz kerülnek. Magyar megemlítette, hogy baranyai útja során Sellyén és Pécsen egy-egy bezárt intézetet talált. Másutt tán ezért van zsúfoltság. A 12 gyereket befogadó Szikla utcai házban is 16 és 20 között mozog a létszám, Miskolcon 42 helyett 60 gyereket kell befogadni. A házbezárás munkaerőhiánnyal függ össze, ami meg azzal, hogy a nevelők bruttója Magyar szerint nem 430 ezer, mint ahogy arról a kormány kommunikál, hanem 300 ezer forint.

Még egy kicsit ment a számháború a két férfi között, aztán Magyar és Fülöp ment a dolgára. Magyar Tolna megyébe, ahol több településen tartott gyűlést. Hétfő este a pécsi nagygyűlésen egyébként legalább 3 ezren voltak a négytornyú bazilika előtt. Magyar mindenkit arra kért, hogy legyen mersze, s akkor a NER-t, a Nemzeti „Együtt bűnözés” Rendszerét megbuktatják, aki börtönbe való, azt odaküldik, és elkezdődik egy új világ.

„Ez a rezsim szégyene”

ELEMZÉS „Úgy tűnik, valamiért azt gondolják a Fidesznél, hogy ez a végtelenül otromba, tahó, erőszakos, agresszív kocsmai fellépés valamilyen választói rétegnek imponál. De én nehezen tudok elképzelni ép lelkű embert, akinek ettől a performance-tól nem nyílik ki a bicska a zsebében” – kommentálta a Népszavának a Menczer Tamás és Magyar Péter között tegnap, a pécsi lakásotthon előtt lezajlott szóváltást Síklaki István szociálpszichológus. „Nagyon nehéz ezzel a jelenettel bármit kezdeni szakértőként” – fogalmazott. Ez egy egészen más nívó – folytatta Síklaki István –, azt hiszem, ennek a rezsimnek a szégyene, hogy ilyen megtörténhet.

Bőhm Kornél kríziskommunikációs szakértő szerint noha az utóbbi időben előfordult, hogy politikai szereplők alpári stílusban kommunikáltak egymással (Lázár János például többször kirohant már Vitézy Dávidra), de ilyen szintet eddig még nem látott a magyar közvélemény. „Ha valaki megnézi ezt a jelenetet, először az érzelmeire, a belső megítélésére hat, és csak utána kezdi értelmezni. Biztos, hogy vannak olyanok, akiknek nem tetszik Magyar Péter viselkedése, de azt nem tudom elképzelni, hogy eközben Menczer Tamásé sokaknak szimpatikus lenne. Az emberek többsége nem híve az agressziónak, nem szeretjük figyelni, nem szeretünk bevonódni, és ezt a viselkedést feszengve, rossz érzésekkel lehet csak szemlélni. Különösen, hogy ezt nem egy sima párttag művelte, hanem Magyarország kormányának miniszteri biztosa” – vélte Bőhm. A szakértő szerint nem valószínű, hogy a Fidesz kommunikációs igazgatójának magánakcióját láthattuk, sokkal inkább egy eltervezett jelenetről lehet szó. „Ugyanazokat a mondatokat ismétli el, amit a kormánymédia hónapok óta sulykol, tehát hogy Magyar Péter lekezeli a nőket, agresszív. Ennek próbáltak felépíteni egy megrendezett helyzetet, amiben arra számítottak: történik valami, akár fizikai agresszió, ami őket igazolja. Ez viszont nem sikerült” – folytatta Bőhm Kornél, aki szerint Magyar Péter felismerte, hogy akkor jön ki ebből jól, ha higgadt marad.

Bőhm Kornél: A többség nem híve az agressziónak, ezt a viselkedést feszengve lehet csak szemlélni

Síklaki István: Nehezen tudok elképzelni ép lelkű embert, akinek ettől nem nyílik ki a bicska a zsebében

Síklaki István úgy gondolja, Menczer Tamásnak eddig is volt jó néhány otromba megnyilvánulása, de ez a „beszélgetés” minden eddigi megnyilvánulását alulmúlta. Bár sok esetben Magyar Péter is arrogánsan lép fel, Síklaki István szerint a Fidesz kommunikációs igazgatójának fellépése védhetetlen. „Tisztában vagyunk vele, hogy a kormánypárt minden lépése előtt és után közvélemény-kutatásokkal méri a választói véleményeket, és ha ezek alapján arra jutottak, hogy az ő számukra fontos célcsoportnál ez a hangnem jól veheti ki magát, az nagyon aggasztó” – mondta a szociálpszichológus.

Bőhm Kornél is amellett érvelt: igenis van egy réteg, akinek ez imponálhat, a kommentek közt is megjelentek azok a hangok, akik örültek, hogy végre valaki jól beolvasott Magyar Péternek. Ugyanakkor ahogy a szakértő fogalmaz, ez a „törzsgárda”, a többség feltehetően még mindig inkább rosszul érzi magát attól, amit hall.

F. SZABÓ KATA, FRANK ZSÓFIA

Forrong a bírói kar

FÜGGETLENSÉG Több száz igazságügyi alkalmazott tiltakozott, amiért az Országos Bírói Tanács alkut kötött a kormánnyal. Ez az elégedetlenség is szerepet játszott abban, hogy lemondott a testület elnöke.

SIMON ZOLTÁN

Elmaradt az előzetesen várt bizalmi szavazás az Országos Bírói Tanács (OBT) keddi, rendkívüli ülésén: Szabó Péter, az OBT elnöke ugyanis a zárt tanácskozáson – nem várva meg a személyéről tartandó voksolást – váratlanul lemondott posztjáról.

A példátlan lépésre azután került sor, hogy az OBT-elnök – a november 20-i tanácsbeli szavazás után – az Országos Bírósági Hivatal (OBH) és a Kúria elnökével, valamint az igazságügyi miniszterrel aláírta azt a négyoldalú megállapodást, amely a bírói bérek régóta szorgalmazott emelését a kormány igazságszolgáltatási „reformjának” támogatásától teszi függővé. A megállapodás rég nem látott tiltakozást váltott ki a bírói karból, mondván: a bírói szervezet nem nyújthat a béremelésért cserébe „ellenszolgáltatást”, mert az a harmadik hatalmi ág függetlenségét sértené. Ráadásul a kormány módosítási javaslatai egyelőre csak vázlatosan ismertek. A lemondástól függetlenül Szabó tagja marad az OBT-nek.

Szabó Pétert, a Győri Ítélőtábla polgári ügyszakos bíráját januári alakuló ülésén választotta elnökévé három évre az új összetételű OBT. A 15 fős bírói tanács 14 tagját a január 8-i küldöttértekezleten választották meg hatéves időszakra saját soraikból a bíró küldöttek – a 15. tagot, a Kúria mindenkori elnökét (jelenleg Varga Zs. András) a törvény delegálja a testületbe. A Válasz Online-nak az OBT szóvivője, Kovács Ildikó azt mondta, az új elnököt várhatóan a tanács december 11-i ülésén választják meg. Addig a tanács elnökhelyettese, Varga Rita vezeti majd a testületet.

A keddi rendkívüli ülés összehívását a testület öt tagja kezdeményezte azután, hogy éppen két hete, az OBT november 20-i, gyulai ülésén a tanács 8:7 arányban megszavazta az Igazságügyi Minisztérium (IM) négyoldalú megállapodás megkötésére vonatkozó kezdeményezését, vagyis lényegében felhatalmazta Szabót annak aláírására. Az utóbb Tuzson Bence igazságügyi miniszter, illetve az OBT, az OBH és a Kúria elnöke által is szignált megállapodás alapján a bírák és az igazságügyi alkalmazottak 2025. január 1. és 2027. január 1. között három ütemben kapnak majd béremelést. A megállapodás ugyanakkor visszalépést jelent az OBH-elnök korábbi – minden bírói szervezet által támogatott – javaslatához képest, amely a bírói illetményalap 35 százalékos, visszamenőleges emelését, illetve az előző évi bruttó átlagkeresethez (annak 150 százalékához) való kötését, vagyis évről évre automatikus béremelést tett volna lehetővé.

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Elővágás. Szabó Péter, az OBT elnöke a bizalmi szavazás előtt lemondott

Ezért, valamint a béremelésnek a még csak vázlatosan ismert kormányzati reformokkal való összekapcsolása miatt a Magyar Bírói Egyesület (Mabie) azonnal tiltakozott a megállapodás ellen. Mint írták: „a bírói szervezetnek nem kell nyújtania és nem is nyújthat a béremelésért cserébe »ellenszolgáltatást«, mert még ha ez egy megállapodás aláírásában is nyilvánul csak meg, az a harmadik hatalmi ág függetlenségét sértené. A szervezeti átalakítással kapcsolatos kormányzati tervek támogatása nem lehet a kormányzat által is elismerten szükséges béremelés ára!” A kormány javaslatai között szerepel egyebek között a bírói jogviszony – kérelem esetén – 70 éves korig való kitolása, illetve a bíróvá válás jelenlegi 30 éves korhatárának 35 évre való emelése. Hangsúlyos a megállapodásban a bíróságok működésének és szervezetrendszerének áttekintése, a felesleges adminisztratív terhek csökkentése, továbbá a járásbírók működésének kiterjesztése a törvényszékek teljes illetékességi területére, vagyis a mai járásbíróból ún. „mozgóbírók” lennének.

A Mabie teret adott honlapján a véleményeknek, két hét alatt összességében több száz bíró, illetve igazságügyi alkalmazott tiltakozott a megállapodás ellen – névvel, bírói beosztással – köztük az előző OBT sok tagja, így Fatalin Judit, Vasvári Csaba vagy éppen Matusik Tamás volt OBT-elnök. Utóbbi azt írta: az OBT „lemondott a függetlenségéről, amikor meghajolt az igazságügyi miniszter nyomása alatt”. De a múlt héten lemondott bírói tisztségéről Laczó Adrienn, a Fővárosi Törvényszék tanácselnöke, aki így indokolta távozását: „1997-ben léptem be a bírósági szervezetbe, 2001 óta ítélkezem büntetőbíróként. Munkámban mindig mély hivatástudat vezérelt. Sajnos arra kellett ráébrednem, hogy az az igazságszolgáltatás, amelynek elkötelezett képviselője voltam, mára megszűnt létezni.”

Szabó lemondásában közrejátszhatott, hogy a megállapodás aláírása után az újpesti bíróságon egy beszélgetésen – melynek tartalma a hvg.hu-hoz kiszivárgott – azt mondta: az OBT készen kapta a minisztériumtól a megállapodást, abba nem volt lehetősége beleszólni, és szerinte felesleges kényeskedni a bírói függetlenség miatt.

A felerősödő bírótiltakozásokat jelzi, hogy kedden kiderült, elhalasztják a december 10-re tervezett „Merre tovább, bíróságok?” című, az OBH és az OBT által szervezett konferenciát, amelyen Szabó Péter mellett felszólalt volna Varga Zs. András Kúria- és Senyei György OBH-elnök is.

Semmitmondó közlemény

Az OBT kedd délután az alábbi közleményt adta ki: „Dr. Szabó Péter, az OBT elnöke a mai napon elnöki tisztségéről lemondott. Az OBT a nyilvánosságra hozott bírói és igazságügyi alkalmazotti vélemények ismeretében az alábbiakat rögzíti. Az OBT feladatait és hatáskörét a jogszabályok határozzák meg, melyeken a Tanács nem terjeszkedhet túl, tevékenységét kizárólag ezen szabályok mentén végzi. Az OBT a jogszabály-véleményezési joga gyakorlása során a bírák, az igazságügyi alkalmazottak és a bírósági szervezet érdekében jár el, szem előtt tartva a bírói függetlenséget, a bírói önigazgatást, és a szakmaiságot. Az OBT a küldetését testületi működéssel tölti be.”

Kúria: Varju jogerősen is bűnös

ELLENZÉK Garázdaság, testi sértés és választási rend elleni bűncselekmény vádjában jogerősen is bűnösnek mondta ki Varju László, a DK politikusát a Kúria. A politikust 900 ezer forintos pénzbírságra ítélték. Az ügy előzményei 2018-ra nyúlnak vissza, amikor Varju dulakodásba keveredett a biztonsági őrökkel az állami média székházában. Ezt az ügyet egyesítették egy másikkal, amikor 2018 februárjában egy kávézóban találkozott egy függetlenként induló jelölttel, akinek visszalépése esetén megígérte, megtéríti kampányköltségeit.

Varju László tagadta, hogy bűncselekményt követett volna el. Azt hangoztatta, nem történt sérülés az MTVA székházában, ráadásul neki kellett védekeznie az őrök ellen. A választási visszaéléssel kapcsolatos vádról pedig azt mondta, a törvény értelmében a jelöltnek nem keletkezhetett olyan költsége, hogy neki bármiféle kárpótlást kelljen fizetnie. Az ítélet értelmében Varjut hamarosan megfoszthatja mandátumától az Országgyűlés, így új választást írhatnak ki a körzetében. A DK elnöke, Gyurcsány Ferenc jelezte, Varjut indítják. NÉPSZAVA

Krízisalap a legszegényebb nyugdíjasoknak

ELLÁTÁS A korai decemberi nyugdíjkifizetés miatt veszélybe kerülhet az 500 ezer legszegényebb nyugdíjas, ezért a Civil Bázis Egyesület krízisalapot hozna létre – mondta lapunknak Horgas Péter, a szervezet elnöke.

Lapunkban is megírtuk, hogy a decemberi ellátást korábban kapták meg az idősek, a megszokott 10-e vagy 12-e helyett már tegnap jóváírták a számlákon, a következő viszont csak január 12-én érkezik. Azok is előbb vehetik át a járandóságot, akik azt postai úton kérik.

Így a két nyugdíj kifizetése között a szokásos egy hónap helyett több mint 40 nap telik majd el. A Civil Bázis Egyesület – és egyébként már több nyugdíjasszervezet is figyelmeztetett –, hogy a 140 ezer forintból, vagy még annál kevesebb havi ellátásból élő idősek nagy bajba kerülhetnek emiatt. Horgas Péter ma egyeztető megbeszélést tart nyugdíjasszervezetekkel, pártokkal, mozgalmakkal arról, miként lehetne segíteni az érintett legalább félmillió idős embernek, mert szerinte a kormányra nem lehet számítani.

Korábban a Nyugdíjas Parlament kezdeményezte, hogy a legkisebb ellátáshoz jutó nyugdíjasok kapjanak az év végén egyszeri, 40 ezer forint összegű juttatást. Ebből nem lett semmi, a Pénzügyminisztérium lapunknak azt válaszolta: az alacsony nyugdíjjal rendelkező időseknek lehetőségük van egyszeri, méltányossági alapú nyugdíjemelést kérni.

Ezt az emelést egyébként kérelmezni kell, és csak annak járhat, akinek a nyugdíja és más egyéb rendszeres pénzellátása nem haladja meg a havi 120 ezer forintot. Az emelés összege nem lehet kevesebb 3000 forintnál, de nem haladhatja meg a 8000 forintot. Tehát a decemberi és januári nyugdíjkifizetés közötti időszak nehézségeire ez a lehetőség semmilyen megoldást nem nyújt. MUHARI JUDIT

Halottakon spórol a kormány

Módosítaná a 13. havi nyugdíj kifizetését a kormány. A februári ellátásra csak az lesz jogosult, aki abban a hónapban legalább egy napot nyugdíjas volt – írta meg először a 24.hu. Ez azt jelenti, hogy aki januárban meghal, annak özvegye, vagy más közeli hozzátartozója nem kaphatja meg a pluszellátást. (2024 januárjában 8900 érintett nyugdíjas halt meg, az ő 13. havi nyugdíjuk összesen 2 milliárd forint volt.)

Jelenleg a 13. havi járandóságra az jogosult, aki az előző év utolsó napján és januárban is nyugdíjas volt. Vagyis, aki januárban halt meg, annak hozzátartozója eddig jogosult volt az elhunyt pluszjuttatására. A Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa a 13. havi ellátásról, a rugalmas nyugdíjba vonulás lehetőségéről, a szegénységi küszöb alatt élő idősek élethelyzetének javításáról, az inflációkövető nyugdíjemelés hatásairól is szeretett volna egyeztetni a Pénzügyminisztériummal, de a tárca ettől is elzárkózott. Tállai András államtitkár levélben közölte: a kormány álláspontja, hogy a nyugdíjrendszeren a következő 10-15 évben nem szükséges változtatni.

FOTÓ: CSOMOR ÁDÁM

Lehetnek kisnyugdíjasok, akiknek a hónap végére egy fillérük sem marad a korai utalás miatt

Viharos doktori védés

ELTE A doktori cím odaítélését javasolta Orbán Balázsnak az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának bizottsága, miután a miniszterelnök politikai igazgatója kedden sikeresen megvédte doktori disszertációját. Bár a dolgozatban, illetve annak tézisfüzetében korábban több kivetnivalót is talált Rácz András egyetemi tanár – a tézisfüzetet nem Orbán laptopján, hanem beosztottja, Árpási Botond gépén véglegesítették, és a dolgozatban van egy hivatkozás nélküli idézet Orbán–Árpási egy régebbi, közös cikkéből –, a bírálóbizottság nem találta megalapozottnak a vádakat.

Érdeklődtünk az ELTE-nél, hogy megtudjuk, kivizsgálták-e Rácz András észrevételeit, illetve az egyetem részéről kijelenthető-e, hogy a disszertációban nincs plágium, azt Orbán Balázs önállóan készítette, de cikkünk írásáig nem kaptunk tájékoztatást. Az ELTE korábban azt közölte: nemzetközileg elismert plágiumkereső szoftverrel vizsgálták meg a dolgozatot, és nem találtak benne gyanúra okot adó szövegrészt.

Rácz András szerint a doktori védés során nem cáfolták a kritikáit.

Orbán Balázs kedden újságírói kérdésre közölte: „tiszta a lelkiismerete". A hvg.hu-nak azt mondta, a tézisfüzetet nem a kollégája írta, csak a „formális sablonba helyezésben" segített, a plágiumvád sem állja meg a helyét. NÉPSZAVA

LAPSZÉL

Hekkertámadás: harminc évre titkosítva

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

2053-ig titkosították a Védelmi Beszerzési Ügynökség (VBÜ) ellen elkövetett hekkertámadás részleteit – közölte Vadai Ágnes, a Demokratikus Koalíció országgyűlési képviselője a parlament nemzetbiztonsági bizottságának tegnapi ülése után. Mint korábban írtunk róla, októberben hekkerek elloptak egy terabájtnyi adatot az állami VBÜ-től, és ötmillió dollárt kértek az információkért. Egy idő után a zsarolásnak nyoma veszett, de nemrég újra jelentkeztek a hekkerek: ezúttal egymillió dolláros kikiáltási árral licitet hirdettek a védelmi adatokért. NÉPSZAVA

Nemzeti kincsek ajándékba

Elfogadott a parlament egy törvénymódosítást, mostantól a kormány diplomáciai ajándékként ingyen átadhat bármilyen állami tulajdonú ingóságot, akár múzeumi műtárgyakat is – szúrta ki a Válasz Online. Az új szabályozás nem tartalmaz korlátozást, közgyűjtemények alapleltárában szereplő tárgyakat is elajándékozhatnak. Az aggodalom nem alaptalan, mert mint a portál is emlékeztetett, 2021-ben Orbán Viktor kormányfő a Magyar Nemzeti Múzeum 1533-as Jagelló díszpáncélját ajándékozta Lengyelországnak. A páncél nem volt lengyel eredetű, ellenszolgáltatás nélkül adták át diplomáciai gesztusként. Az új törvény feleslegessé teszi a külön kormányhatározatokat. NÉPSZAVA

Pénz helyett újabb határidő

ERASMUS Az Európai Bizottságnak egy hónapja van dönteni, tesz-e javaslatot a programból kizárt magyar egyetemek újbóli támogatására.

HALMAI KATALIN
BRÜSSZEL

FOTÓ: BÉRES MÁRTON

A hallgatók szenvedik meg azt, hogy a kormányzati reformok miatt az EU elzárta a pénzcsapokat

A kormány elküldte az Európai Bizottságnak (EB) a közfeladatokat ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról (kekvákról) szóló törvény módosításának a szövegét – tájékoztatta a Népszavát Ujvári Balázs szóvivő. Hasonló tartalmú bejegyzést tett közzé az X közösségi platformon Piotr Serafin költségvetési biztos, aki kedden fogadta Bóka János európai ügyekért felelős minisztert. Információink szerint tárgyalásukon a kekvákat érintő jogszabályi változásokról esett szó, nem a Brüsszel által befagyasztott pénzek feloldásához szükséges egyéb feltételek teljesítéséről, amelyekkel – az Erasmus-ügytől teljesen függetlenül – a kabinet még adós. Serafin posztjából is kiderül, hogy az EB hiányolja a csaknem 20 milliárd eurót tartalmazó felzárkóztatási és helyreállítási alaphoz való hozzáférést biztosító intézkedéseket. Ezek elmaradása miatt Magyarország az év végén várhatóan végleg elveszíti a két éve zárolt uniós támogatások egy részét, valamivel több mint 1 milliárd eurót.

Bóka János kedden Brüsszelben több uniós biztossal is tárgyalt, de megbeszéléseiről csak a kormánypárti médiának adott tájékoztatást.

A kekvákról rendelkező törvényt novemberben módosította az Országgyűlés, hogy eleget tegyen a brüsszeli elvárásoknak. Az alapítványok által fenntartott 21 magyarországi egyetemet az Európai Unió két évvel ezelőtt zárta ki a közösségi finanszírozásból, mert összeférhetetlennek és átláthatatlannak ítélte irányító szervük működését. A modellt váltott felsőoktatási intézmények emiatt nem férnek hozzá az Erasmus+ oktatási csereprogramhoz és a Horizont Európa kutatás-fejlesztési programhoz.

A kormány úgy véli, hogy az elfogadott módosításokkal teljesíti a bizottsági követeléseket, és a tiltást – az EB kedvező döntését követően – hamarosan feloldhatja a tagállamok képviselőiből álló és a döntésre jogosult EU Tanács. Ujvári Balázs szerint az EB-nek egy hónapja van rá, hogy eldöntse, az új törvény orvosolja-e a kekvák összeférhetetlenségével kapcsolatos aggályokat. Ennek alapján vagy javaslatot nyújt be a kormányközi testületnek a korlátozó intézkedések megszüntetésére, kiigazítására, vagy pedig indokolással ellátott határozatot továbbít Magyarországnak, amelyben megerősíti a fenntartásuk szükségességét. A szóvivő szerint a bizottsági értékelés határideje január első napjaiban jár le, de indokolt esetben meghosszabbítható.

> Hankó Balázs miniszter megismételte, hogy a módosított törvény csak akkor lép hatályba, ha a brüsszeli döntéshozók „visszaengedik jogaikba a hallgatókat".

Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter – aki kedden az Európai Parlament kulturális és oktatási bizottságában többedmagával ismertette a magyar EU-elnökség programját – egy francia liberális EP-képviselőnek válaszolva kifejtette: diszkriminatív és igazolhatatlan az érintett egyetemek kizárása az uniós finanszírozásból. A modellváltást a magyar egyetemek javasolták, az átalakítást a szenátusok 80 százaléka támogatta. – Önök nem a magyar kormánnyal, hanem autonóm testületekkel vitatkoznak – mondta. Hankó megismételte, hogy a módosított törvény csak akkor lép hatályba, ha a brüsszeli döntéshozók „visszaengedik jogaikba a hallgatókat".

Megkérdeztük a bizottsági szóvivőt, hogy a tiltás feloldásának feltétele-e, hogy a jogszabály hatályba lépjen, de nem kaptunk választ.

Döcög az egészségügy átalakítása

ÁTSZERVEZÉS Több reformötlete maradt félbe, mint amennyit sikerült megvalósítania a kormányzatnak 2024-ben az egészségügyben – derült ki kedden a Magyar Egészségügyi Menedzsment Társaság konferenciáján. Az egészségpolitika történéseit Őri Károly, az Ilex Vezetési Tanácsadó Kft. ügyvezető igazgatója elemezte, és egyben jelezte azt is, hogy nem egy ciklusra való célkitűzései voltak a kormányzatnak. Összegzése szerint az alapellátási ügyeletek központosítása „különösebb atombomba" hatás nélkül történt meg. Bár azt hozzátette, hogy a változással érintettek biztosan tudnák árnyalni a képet. A praxisok állami átszabása – a kormányzat ezzel oldaná meg az üres körzetek problémáját – még nyitott feladat. Ugyanakkor a szakrendelők államosítása elmaradt. Zajlik a városi kórházak integrálása a megyei irányító intézményekbe. Szakemberhiány miatt rendre zárnak be osztályokat vagy kerülnek a működőképesség határára városi intézmények, azok feladatait a megyei kórházaknak kellene átvenniük, de ez nem mindig sikeres. Őri Károly szavai szerint a megyei kórházak most két eshetőségtől tartanak. Az egyik, hogy az állam azt mondja: zárd be a fül-orr-gégészetet a városi kórházban vagy ha ennek az ellenkezőjére utasítják: ne zárd be, tartsd fönn minden erőddel. Az egészségpolitika következő programeleme a nemzeti laborhálózat lett volna, de idén nemhogy nem kezdte meg a működését, a szervezésével megbízott cég is megszűnt.

A rendezvényen előadást tartó Szondi Zita országos kórházi főigazgató-helyettes utóbb árnyalta ezt a képet, ő ugyanis arról is beszélt, hogy a Belügyminisztériumban elkészült a Nemzeti Labordiagnosztikai Hálózat koncepciója, aminek részeként három megyében – Baranyában, Vasban és Jász-Nagykun-Szolnokban – lezajlott egy próbaprogram, amelyhez kapcsolódott informatikai fejlesztés is, ami lehetővé teszi, hogy az E-térbe rögzített laboradatok ne PDF-formában, hanem kereshetően kerüljenek a rendszerbe. A rendszer egy másik sikerével, az új járóbeteg-irányítási rendszerrel kapcsolatban elmondta: idén novemberre már 138 intézmény szakrendelése kínál a pácienseknek időpontokat. A beutaló nélküli ellátásokra bárki bárhonnan szabadon foglalhat orvosi ellátást, a beutalókötelesek esetében még a beutalóra írt intézményben van erre lehetőség.

> Nem nevezhető sikertörténetnek a kórházak adósságmentesítése sem.

Őri Károly leltárában a következő tétel az ápolási ágyak átadása a szociális szektornak, ami zajlik. A kórházak üzemeltetésének kiszervezése pedig megtörtént. Az államtitkárságnak volt egy olyan terve is, hogy még idén állami kézbe veszik a képalkotó diagnosztikát (CT, MR), ám ez pénzhiány miatt a jövő évre csúszik.

FOTÓ: NÉPSZAVA

Operálnak, de sokszor a beszállítók kifizetésére már nem futja

Hasonló nagyszabású átalakítással járt volna a kórházi gyógyszerellátás projektcégbe szervezése, amelynek az eredeti tervek szerint jövő évtől már működnie kellene, ám eddig még a pályázatok kiírása sem történt meg.

Később a rendezvényen a témában előadó Hankó Zoltánnak, a Magyar Gyógyszerészi Kamara elnökének elemzése is azt sugallta, hogy ő sem erőltetné a kórházi gyógyszertárak kiszakítását a fekvőbeteg-ellátásból. Szalóki Katalin, az Innovatív Gyógyszergyártók Egyesületének elnöke a közönség soraiból pedig arra figyelmeztetett, hogy bármilyen pluszszereplő lép a kórházi gyógyszerellátásba, az mindenképpen drágítja a rendszert. Szerinte erre ráereszteni egy projekttársaságot életveszélyes a betegek szempontjából.

Hiába volt komoly bérrendezés az orvosok és az ápolók körében – folytatta az elemzését Őri Károly –, mert az infláció fölemészti a béreket. Azért, hogy a szakemberhiány ne okozzon ellátási problémát, további bérkorrekcióra lenne szükség. Az egészségügyi beruházásokkal kapcsolatban is megjegyezte: miután kifutottak az uniós programok, a fővárosi centrumkórházak kialakítása leállt. Idén mindössze egy kórház-rekonstrukció fejeződött be, Tatabányán, ahol egy komplett új épületet adtak át a napokban.

Szintén nem nevezhető sikertörténetnek – Őri Károly leltára szerint – a kórházak adósságmentesítése. Míg 2019-ben főként a városi kórházak, idén már szinte valamennyi intézmény eladósodott. Év közben ugyan történt két konszolidáció, a harmadik most év végén várható, az intézmények mégis körülbelül százmilliárd lejárt tartozással kezdik 2025-öt. Ezzel kapcsolatban Kiss Zsolt, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő főigazgatója a rendezvényen jelezte, hogy 2025. január végéig megtörténhet a kórházi adósságok kiegyenlítése. DANÓ ANNA

„Ugyanabban az irodában ülök”

ÖNRENDELKEZÉS A kormány által számítottnál ötvenmilliárd forinttal kevesebb szolidaritási hozzájárulást fizet Budapest jövőre – jelentette ki Kiss Ambrus, a Főpolgármesteri Hivatal főigazgatója a jövő évi költségvetésről szóló, Népszavának adott interjúban.

SZALAI ANNA

Csalódott? Karácsony Gergely ugyan önt jelölte a helyettesének Vitézy Dáviddal együtt, de a Fővárosi Közgyűlés végül meg sem vitatta a javaslatot.

Őszintén mondhatom, hogy nem. Végzem a munkámat, ahogy tettem ezt eddig is. Sokkal nagyobb gondjai vannak ennél a városnak.

A Tisza ragaszkodik ahhoz, hogy a fővárosi cégvezetők kinevezése visszaszálljon a közgyűlésre, Karácsony Gergely nem enged. Hogyan vált ez vízválasztó üggyé?

Az önkormányzati törvény értelmében azoknál a vállalatoknál, ahol nem működik igazgatóság, a vezérigazgatót, illetve az ügyvezetőt a közgyűlés választja és hívja vissza, de a javaslattétel a főpolgármester kizárólagos joga. A Fővárosi Közgyűlés legutóbbi döntésével megszüntette az igazgatóságokat, így a fenti törvényi hatásköri megosztás előállt. Tegyük hozzá: akkor lehet egy települést jól irányítani, ha a közvetlenül választott települési vezető és az önkormányzati cég vezetője között szakmai bizalmi kapcsolat van, amit az előterjesztési jog alapoz meg.

Mennyiben más a főigazgatói szerep, mint a helyettesé? Több ügyben dönthetne? Szélesebb lenne jogköre, nagyobb az irodája?

Jogi szempontból megnyugtatóbb lenne, ha a közgyűlés legalább egy helyettes mellett le tudná tenni a voksát. Egy ekkora városnak szüksége van a munka, a felelősségi körök megosztására, sok ez egy embernek. Nem véletlenül engedi a törvény, hogy a főpolgármesternek a többi megyei jogú várossal és a nagy lélekszámú kerületekkel azonos módon négy helyettese is lehessen. Ez nem presztízs-, hanem városmenedzsment-kérdés. Egyébként ugyanabban az irodában ülök, ez akkor sem változna, ha ismét helyettes lennék.

Baranyi Krisztina szerint tavaszra eljuthat oda a Fővárosi Közgyűlés, hogy feloszlatják, és új választások lesznek. Ennyire súlyos a helyzet?

A közgyűlés, a bizottságok dolgoznak, születnek döntések. Halad a szekér, ráadásul az úton is tudjuk tartani. Lehetne persze másként. Ha például a BKV-BKK-folyószámlahitelre vonatkozó előterjesztésünk nem ment volna át, akkor a szekérnek mindjárt két kereke is kitört volna. Szerencsére nem ez történt. A közgyűlés feloszlatásának két módja van: vagy a fővárosi képviselők döntenek így – erre most nem látok esélyt –, vagy az Országgyűlés egy hosszadalmas jogi eljárás végén. Az időmezsgye elég szűk, hiszen a jelenlegi jogszabályok szerint az országgyűlési választások előtt egy évvel nem lehet önkormányzati szavazást kiírni. A főváros bedöntése a közszolgáltatások visszaesését hozná el, ami nélkül álmodni se lehet olyan növekedési pályákról, amikről most a kormány fantáziál.

A közgyűlési viták egészen hajmeresztő kanyarokat írnak le, néhány képviselőnek láthatóan nem sok fogalma van a város működéséről. Így működik a valódi demokrácia, vagy ez inkább a káosz?

> „Nyilván lesz majd, aki azt mondja, hogy ez felháborító, mi viszont úgy véljük, hogy a kormányzati sarc mértéke a felháborító.”

FOTÓ: CSOMOR ÁDÁM

KISS AMBRUS

1979-ben született Zalaegerszegen. Az ELTE-n 2003-ban szerzett politológusi diplomát. 2002-től a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztériumban kezdett dolgozni, 2003 márciusától miniszteri tanácsadó lett a Miniszterelnöki Hivatalban. 2006 júliusától 2007 júliusáig a szociális és munkaügyi miniszter, később, 2009 áprilisáig a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter kabinetfőnökeként dolgozott. 2009 áprilisától társadalompolitikai szakállamtitkárként folytatta munkáját a Miniszterelnöki Hivatalban. Karácsony Gergely első ciklusában általános főpolgármester-helyettesként az ő feladata volt az önkormányzat összehangolt működtetése, a költségvetés előkészítése és végrehajtása. Az új ciklusban a Főpolgármesteri Hivatal főigazgatója.

Ha elkezdjük zsűrizni, hogy ki mit mondhat, akkor az már nem működő demokrácia. A polgármesterek az előző ciklusban is tudtak hajmeresztőket mondani. Fontos, hogy mindenki elmondhassa, amit gondol. Én eredményoldalról nézem ezt, márpedig onnan nézve hatékonyak vagyunk. Újdonság, hogy a képviselők is tesznek javaslatokat, ami hasznos input a hivatal, az önkormányzat és a cégek számára.

Egyre több az olyan előterjesztés, amely láthatóan sérti a szociális érzékenységét, a rendészet, az aluljárók lezárása ügyében hangot is adott ennek. Megállíthatatlan a rendpártiság felé sodródás?

A fő baj ezekkel a javaslatokkal nem a rendpártiságuk, hanem hogy nem oldanak meg semmit. Ha milliárdos költséggel lezárjuk az aluljárókat, akkor ott nem aludhatnak emberek, nem lesznek szem előtt. Értem én, de kérdezném halkan, akkor hol fognak aludni? Merthogy nem azért alszanak az aluljáróban, mert a zsebükben lapuló két lakáskulcs közül nem tudnak választani. Nyitunk új hajléktalanszállókat, a kerületek esetleg felajánlanak majd ingatlanokat, lefolytatják ezekről a társadalmi vitákat? Eddig ugyanis bárhol akartunk újat nyitni, rögtön heves tiltakozás támadt. Ezek a javaslatok csupán a probléma térbeli áthelyezésére jók. Előrébb csak a szociális munka visz, bár az kétségtelenül sokkal macerásabb és drágább. De ha elkezdjük széttépni a sokak számára utolsó fővárosi szociális védőhálót, akkor emberek fognak lezuhanni a semmibe. Ezt nem akarhatjuk. A BKK-rendészet bizottsági vitájában nagyon masszív hajléktalanellenes hangok jöttek elő, ez nem jó út. A drog- és egyéb szerhasználók ellen persze fel kell lépni, bár az aluljárók lezárása rendszerszinten ezen sem segít.

2023-nak túlélő költségvetéssel indultak neki, az idei az újrarendezés jegyében készült. Mire számítsunk jövőre?

A jövő évi az önrendelkezés költségvetése. A kormánynak el kell fogadnia, hogy erős gazdaság csak erős Budapesttel építhető. A fővárosi költségvetés bevételi oldala faék egyszerűségű, mindössze három tételből áll: a közhatalmi bevételekből, ami a mi esetünkben elsősorban az iparűzési adót (ipa) jelenti, hiszen az adópótlékok és -bírságok, az idegenforgalmi és építményadó együtt alig pár százalékot, 3 milliárd forint körüli összeget tesz ki. Az iparűzési adóból befolyó bevételre nem sok ráhatásunk van, az adó mértékét nem emelhetjük tovább, hiszen már a 2 százalékos maximumon van. Azzal sem számolhatunk, hogy a cégek esetleg több adót fizetnek majd be, hiszen a kormány ebből akarja feltölteni a falvak felvirágoztatására létrehozott új pénzügyi alapot. Jövőre 303,6 milliárdos ipabevétellel számolunk. A második bevételi forrás a kötelező feladatok ellátására kapott állami normatíva, erre sincs ráhatásunk. Ennek az összege 37-38 milliárd forint. A harmadik elem az egyéb működési bevételek köre, ide tartoznak a térítési díjakból, szolgáltatások és ingatlanok értékesítéséből, parkolási díjakból és osztalékokból származó bevételek. Ebből 65 milliárd forintot várunk, ami jelentős csökkenés az ideihez képest, hiszen most 84 milliárd volt a terv. Főszabályként a bevételeknek meg kell haladniuk a várható kiadásokat, kivéve, ha jelentős összegű maradványokkal számolhat az önkormányzat. Budapest nincs ebben a helyzetben. Hitellel sem érdemes tervezni, hiszen a kormány az erre vonatkozó kérelmeinket nem hagyja jóvá, hiány pedig nem tervezhető. De van egy bökkenő: ha az ideivel azonos működési kiadással számolok, feledve az inflációs és egyéb hatásokat, akkor is 15 milliárddal több a működési kiadási főösszeg, azon egyszerű oknál fogva, hogy a kormány újfent megemelte a szolidaritási hozzájárulás összegét. A 412 milliárdos bevétellel szemben egy 424 milliárdos kiadási oldal áll, ha nem tervezünk semmilyen új beruházást, béremelést. Ha a fejlesztéseket el is hagyjuk, a béreken emelni kell. A felhalmozási oldalon persze érkezhetnek uniós vagy állami fejlesztési források, de ezzel, a kormány működését elnézve, reálisan nem számolhatunk. Nem jön ki a nullás egyenlet. Egy dolgot tehetünk: az Alkotmánybíróság határozatát figyelembe véve nem a kormány által számolt 89 milliárd forintos szolidaritási hozzájárulással tervezünk, hanem annyival, hogy a költségvetési egyenlet nullára jöjjön ki, vagyis 39 milliárd forinttal. Ez 50 milliárddal kevesebb befizetést jelent az államkasszába a kormány által kiszabottnál.

> A polgármesterek az előző ciklusban is tudtak hajmeresztőket mondani. Fontos, hogy mindenki elmondhassa, amit gondol. „Én eredményoldalról nézem ezt, márpedig onnan nézve hatékonyak vagyunk” – állította a várospolitikus

> „Ha milliárdos költséggel lezárjuk az aluljárókat, akkor ott nem aludhatnak emberek, nem lesznek szem előtt. Értem én, de kérdezném halkan, akkor hol fognak aludni?”

Jól értem, hogy olyan költségvetés készült 2025-re, amely 50 milliárddal átírná a központi költségvetési törvényt, és nyíltan szembemegy a kormánnyal?

Olyan költségvetést nyújtunk be, amely nem ismeri el az önkormányzatok túladóztatásának jelenlegi kormányzati gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság szerint a szolidaritási hozzájárulás intézménye akkor kerül összeütközésbe az uniós joggyakorlattal és az önkormányzatok Alaptörvényben rögzített autonómiájával, ha a település az állam nettó befizetőjévé válik, márpedig Budapest már az idén is többet fizetett be az államkincstárba, mint amennyit állami támogatásként kapott. Nyilván lesz majd, aki azt mondja, hogy ez felháborító, mi viszont úgy véljük, hogy a kormányzati sarc mértéke a felháborító. A város ezt már nem bírja el, nem tudunk annyi bevételt összelapátolni, hogy ezt fedezni tudjuk.

S mi lesz, ha a kormány ezt nem fogadja el? Ha az államkincstár a korábbiakhoz hasonlatosan inkasszóz? Csőd?

Az AB irányt mutatott, mi ehhez tartjuk magunkat. Ha a kormány azt hiszi, hogy Budapest ezt elbírja, akkor hatalmasat téved. Egy kockás füzetben könnyen levezethető.

Melyek a fő kiadási tételek?

Az elmúlt évekhez hasonlatosan a közösségi közlekedés működtetése viszi el a legtöbb pénzt. Ezzel együtt nem szeretnénk rácsúszni a MÁV költségvetési pályájára, ahol a finanszírozási szükségleteket évek óta nem követte le a ráfordítás összege, jövőre pedig még az ideinél is kevesebbet költenének erre, miközben a forráshiány már most látható működési zavarokat okoz. Ez a helyzet nem fordítható vissza néhány hónap alatt. Mi ezt szeretnénk elkerülni. Sokkal több persze nem jut jövőre a BKV-BKK finanszírozására, mint az idén, hiszen 165,3 milliárd helyett 2025-ben 168,8 milliárd forint jut erre. A kiadási oldalon csak a közszolgáltatások színvonalának erős romlása árán tudnánk tovább faragni. Az összes önkormányzati intézmény és cég együttes működési költsége 290 milliárd forint, ebből nem vehető ki 50 milliárd szolidaritási hozzájárulásra.

Már az előző ciklusban is akadt olyan költségvetés, amit a DK-frakció csak Karácsony Gergely kifejezett kérésére szavazott meg. Most a réginél sokkal bonyolultabb a pártérdekháló. Nem tart attól, hogy nem megy át a javaslat a közgyűlésen?

A DK korábban valóban beszélt ilyen egyezségről, de valójában nem volt ilyen. Most persze elképzelhető, hogy nem megy át elsőre vagy akár többedszerre a javaslatunk, de fontos tudni, hogy mi az alternatíva. Ha tartósan nincs költségvetése Budapestnek, akkor leállítják a normatívák kifizetését, végül pedig pénzügyi biztost jelöl ki a kormány. Ez egy csúnya kudarc lenne ennek a közgyűlésnek.

€/HUF 414,34 ↓ -0,04% | $/HUF 393,95 ↓ -0,20% | CHF/HUF 444,86 ↓ -0,13%

LAPSZÉL

Elindul a Demján Sándor Program

FOTÓ: MTI/HEGEDÜS RÓBERT

Együttműködési megállapodást kötött a kormány és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a hamarosan induló Demján Sándor Program lebonyolításáról. Az eseményen Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter elmondta, a program eleme a kkv-k beruházásait és versenyképességét támogató tőkeprogram, a kkv-k beruházásait célzottan támogató 1+1 program, a kkv-k digitalizációs csomagja, a kkv-k exportját élénkítő új hitelprogram, a kkv-k kifektetéseit (külföldi beruházásait) támogató hitel- és tőkeprogram, vállalkozásfejlesztési uniós programok, a kkv-k adminisztrációjának és a mikrovállalkozások áramárainak csökkentése, része továbbá a Széchenyi Kártya Program kedvezőbbé tétele is. A programmal kapcsolatban a kormány 4,3 milliárd forinttal támogatja a kamarát. Nagy Elek, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke elmondta: a kamarai feladatok meghatározásánál elsőrendű a konkrét piaci lehetőségek elemzése, az adminisztrációs terhek csökkentése, a kis- és középvállalkozások számára programok kidolgozása, a szakember-utánpótlás biztosítása, valamint a hozzáadott érték növelésére alkalmas tudás megszerzésének biztosítása. NÉPSZAVA

Boltok árulhatják a lefoglalt tárgyakat

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

Az adóhatóság által lefoglalt vagyontárgyak bizományi szerződés keretében történő értékesítésének részletes szabályairól szóló törvénytervezetet bocsátott társadalmi egyeztetésre a Pénzügyminisztérium – szúrta ki a Portfolio.hu. A forgalmazókat közbeszerzés során választják ki, feladatuk többek között a becsült értéket meghaladó eladási ár meghatározása. A minisztérium magyarázata szerint az egységes és átlátható eljárás során garantálható az adósok és a vásárlók érdekeinek védelme. NÉPSZAVA

RÉSZVÉNYEK

BUX		
77 690,26	↓	-0,66%
Mol		
2602 Ft	↓	-1,21%
MTelekom		
1248 Ft	↑	+0,65%
OTP		
21 200 Ft	↓	-0,09%
Richter		
10 500 Ft	↓	-1,78%

Gyorsított gázkitárolás

TÉL Idén nálunk, a szokásoktól eltérően, egy hónappal korábban, már október elején megindult a fűtőanyag kivétele a tárolókból.

MARNITZ ISTVÁN

FOTÓ: NÉPSZAVA

A magyarországi földgáztárolók jelenlegi, decemberi töltöttsége körülbelül négyötödnyi, ami mintegy 5,5 milliárd köbméternek felel meg – számítottuk ki a Gas Infrastructure Europe (GIE) nevű uniós adatbázis alapján. Az arány a nyilvántartott és érdemi értékeket is közlő, 18 uniós tagállam közül a hatodik legkedvezőtlenebb. Nálunk csak a csehek, a franciák, a lettek, a hollandok és a dánok állnak rosszabbul. Utóbbiak aránya csupán kétharmad, ami így már, a zöld tartományból kikerülve, sárga jelzést kapott. Az EU egészének átlaga 85 százalék, ami 5 százalékponttal haladja meg a hazai szintet.

A magyarországi töltöttség idén, szeptember 30-án 93 százalékon, körülbelül 6,3 milliárd köbméteren tetőzött. 2023-ban ugyanakkor még november elejéig folytatódott a feltöltés, ami így tavaly 98 százalék fölé nőtt. Az EU egészében, illetve a többi tagállam átlagában idén is október legvégéig tartott a betárolás, ami így az uniós összesítés szerint 95 százalékig emelkedett.

A két éve szintén nyilvántartott és érdemi adatokat is szolgáltató Ukrajna aránya ugyanakkor siralmas, mindössze 22 százalék, amit a GIE-honlapon vérvörös figyelmeztetés jelez. Mindazonáltal érdemes megjegyezni, hogy háborúban álló szomszédunk értéke 2022 óta soha nem emelkedett 40 százalék fölé. Az ugyanakkor szintén nagyfokú aggodalomra ad okot, hogy míg tavaly november elején az ukrán tárolók töltöttsége 39,5 százalékon tetőzött, addig idén mindössze 27,3 százalékig sikerült feltornászni magukat. (Korábbi felmérésünk szerint egyébként északkeleti szomszédunk Magyarországtól is jelentős mennyiségű fűtőanyagot kap.) Úgyszintén sajátos, hogy az uniós tagsága megszűnése óta is nyilvántartott Egyesült Királyság adata hasonlóképp szint alatti, 57 százalék. Ez a kilépésük nyomán megszűnő kötelezettségeikkel indokolható.

Jövő februárra Magyarországnak 59 százalékig kell feltölteni a gáztárolóit

5,5 milliárd köbméternyi gáz van jelenleg a tárolókban

A GIE-adatok, mindazonáltal, összességükben, kevéssé látszanak alátámasztani az Orbán-kabinet propagandáját, miszerint csakis az orosz gázbehozatal lenne alkalmas az ellátás kiegyensúlyozottságának biztosítására. (Számításainkat köbméterenként 36 megajoule-os fűtőértéken végeztük.)

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal nyilvántartásában szereplő, november közepi, valamivel több mint 5,5 milliárd köbméteres szintet egyébként 2019, 2020 és 2023 időarányos adata is meghaladta.

Az Európai Bizottság, elsősorban az Ukrajnán keresztüli orosz gázszállítások bizonytalanságai miatt, újfent emelt a tagországok tárolási kötelezettségein – tette közzé nemrég az Energiaügyi Minisztérium (EM). Ez jövő februárra Magyarország esetén 59 százalék, ami a harmadik legnagyobb a tagállamok között, és 8 százalékponttal haladja meg a tavaly februári értéket. (Az EM korábban azt is többször hangsúlyozta, hogy a tárolt gáz lakosságarányos szintje nálunk az egyik legnagyobb.) A hazai felhasználás szintje az utolsó, energiaválság előtti évhez, 2021-hez mérten mintegy 2 milliárd köbméterrel alakul alacsonyabban – fűzte hozzá a szaktárca.

Szijjártóék megkerülik az amerikai szankciókat

Magyarország négy ponton érintett az orosz Gazprombank elleni amerikai szankciók ügyében – közölte tegnap az Országgyűlés gazdasági bizottságának ülésén Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter. Szavai szerint ezek közül háromra már született jogi megoldás, így továbbra is biztosított hazánk energiaellátása. Az Egyesült Államok előző héten kereskedelmi korlátozásokat rendelt el az orosz Gazprombank ellen, amelyen keresztül több európai ország is fizet az Oroszországból származó energiahordozókért – tette hozzá az illetékes tárcavezető.

Idén is csak kínlódik a gazdaság

RECESSZIÓ A harmadik negyedévben 0,7 százalékkal csökkent a gazdaság teljesítménye az előző év azonos időszakához képest, és az előző negyedévhez viszonyítva szintén 0,7 százalékkal mérséklődött a GDP – erősítette meg második becslésében a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a korábban már közölt előzetes adatokat. Az első háromnegyed évet tekintve a kiigazított adatok szerint 0,7 százalékkal nőtt a gazdaság teljesítménye. Ha azonban ezt állítjuk szembe a tavalyi 0,8 százalékos egész éves csökkenéssel, akkor ebben a távlatban is egy stagnáló gazdaságot látunk – magyarázta a Népszavának Török Zoltán, a Raiffeisen Bank vezető elemzője. A mostani adatok kapcsán érdemes megemlíteni Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter szavait, aki a tavalyi zsugorodásról szólva is úgy nyilatkozott még az év elején, hogy a GDP megtorpanása csupán átmeneti. Ennek okát akkor a német gazdaság gyengélkedésében és a Magyar Nemzeti Bank kamatpolitikájában látta, amely „rendkívül magas" reálkamatot tesz lehetővé. Összességében azonban nagyon úgy tetszik, hogy a miniszter által várt „átmeneti állapot" helyett a gazdaság gyengélkedése igencsak tartósnak bizonyul.

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

A mezőgazdaság az aszály miatt rosszul teljesített

A friss adatok is visszaigazolták, hogy a magyar gazdaság az elmúlt három évben kétszer süllyedt technikai recesszióba, azaz két egymást követő negyedévben csökkent a GDP volumene – mutatott rá Virovácz Péter, az ING Bank vezető elemzője. Negatív negyedév/negyedév index az elmúlt kilenc negyedévből hatban fordult elő, azaz csökkent a reál GDP Magyarországon. Az összkép tehát meglehetősen borús – fogalmazott.

A részletes adatok szerint a harmadik negyedévben elsősorban a mezőgazdaság és az építőipar húzta vissza a teljesítményt, az előző 4,5, az utóbbi pedig 4,2 százalékos visszaesést mutatott negyedéves bázison. Az ipar teljesítménye szintén lehangoló, hiszen csupán 0,3 százalékos növekedést regisztrált a KSH. Ugyanakkor komoly negatív meglepetést hoztak a harmadik negyedévben a szolgáltatások, a szektor ugyanis negyedéves bázison csupán 0,1 százalékkal nőtt, vagyis az elmúlt negyedévekben trendszerűen lassult a szektor bővülése. Ezenfelül aggasztó, hogy az olyan, fogyasztáshoz kapcsolódó területek, mint a kereskedelem, a vendéglátás vagy éppen a szállítás és a raktározás is, visszaestek negyedéves összevetésben. Összességében a beruházási kilátások is gyengék, ami az üzleti bizalom hiányára és a kereslet tartós növekedésének elmaradására vezethető vissza. Ezek hiányában aligha számíthatunk a közeljövőben fordulatra. Á. A.

Kockázatok övezik a jövő évi növekedést

Összességében az ING Bank elemzői az idei évben mindössze 0,6 százalékos GDP-növekedéssel számolnak, míg jövőre 2,5-3 százalék körüli gazdaságbővülést várnak. A Raiffeisen Bank elemzője ugyan 2-3 százalék közötti bővülési lehetőséget vetített előre jövőre, ám hozzátette, hogy a kockázatok miatt nem lenne meglepő, ha a gyengébb értékhez közelítene a növekedés.

mvm.hu
MINDEN
PILLANATBAN
OTT VAN
ENERGIA. ÉRTÜNK
MVM

FOTÓ: AFP/JOHN THYS

Simon Harris kormányfő politikai számításból hozta előre a választást

Esély a status quo folytatására

ÍR KÖZTÁRSASÁG A pártlistás arányos képviseleti rendszer miatt hétfő késő estig tartott a szavazatok megszámlálása az Ír-sziget déli részén. Az írországi parlamenti választásokat pénteken rendezték meg. Simon Harris, a Fine Gael vezetője, 38 évével az eddigi legfiatalabb taoiseach, azaz kormányfő, a kedvező gazdasági helyzet és a biztató közvélemény-kutatások hatására hozta előre jövő év tavaszáról az erőpróbát.

A végeredmény üdítő fejlemény a szélsőjobboldali populista pártok előretörését tapasztaló Európai Unióban. Különösen azért, mert a bevándorlás és az újonnan érkezettek elszállásolása a politikai viták előterébe került. Az alsóház 174 mandátumáért folytatott küzdelemben Harris pártja ugyan csak a harmadik helyet érte el, de a szellemiségében nagyon hasonló Fianna Fáil első helyezésével együttesen 86 képviselői helyük van. Így nagy az esély a 2020 óta tartó koalíció folytatására. Ebből ki fognak maradni a Zöldek, akiknek 12 fős frakciója egyetlen honatyára olvadt. A legnagyobb ellenzéki párt, a Sinn Féin múlt év végi fölényét elvesztve csak 39 képviselőt küldhet a Dáilba. A mozgalom karizmatikus első embere, Mary Lou McDonald mindennek ellenére tárgyalásokat kezd kisebb baloldali pártokkal a kormányalakítás érdekében, míg az „egypetéjű ikrekként" emlegetett keresztény, konzervatív pártok független politikai csoportokkal egyezkedve remélik elérni a többséget. Politikai elemzők szerint karácsony előtt aligha alakulhat meg az új ír kormány, melynek élén várhatóan a Fianna Fáil frontembere, Micheál Martin áll majd.

R. HAHN VERONIKA (LONDON)

FOTÓ: AFP/GAVRIIL GRIGOROV

Dmitrij Peszkov Kreml-szóvivő üzent a katonai szövetségnek

Ukrajna NATO-tagsága

VITA Ukrajna tagsági kérelme is napirenden van a NATO-tagállamok külügyminisztereinek tegnap kezdődött kétnapos brüsszeli ülésén, amelyen egy ukrán küldöttség is részt vesz. A Kreml Dmitrij Peszkov elnöki szóvivő révén tegnap azonnal reagált, jelezve: Ukrajna esetleges NATO-csatlakozása „elfogadhatatlan" fenyegetést jelentene Oroszország számára. Az ukrán külügyminisztérium a Donald Trump megválasztott amerikai elnök csapata által kidolgozott ukrajnai béketervre reagált tegnap. Ez a tervezet megtagadná Ukrajnától a NATO-tagságot, helyette „biztonsági garanciákat" ígérne számára az orosz agresszió ellen. A kijevi külügy közleményben szögezte le, Ukrajna nem fogadja el a Nyugat által nyújtott „biztonsági garanciákat" a háború lezárása végett, ragaszkodnak a NATO-tagsághoz. NÉPSZAVA

Bukás előtt a kabinet

PÁRIZS A francia parlament ma várhatóan megvonja a bizalmat Michel Barnier kormányától, de előre hozott választás legfeljebb csak nyáron lehet.

RÓNAY TAMÁS

Ma várhatóan megbukik Michel Barnier francia kormánya, miután Marine Le Pen pártja, a Nemzeti Tömörülés (RN) hétfőn jelezte, csatlakozik a baloldali szövetség, az Új Népfront (NFP) által benyújtott bizalmatlansági indítványhoz, amelyről ma szavaz a képviselőház. Pedig a kormányfő több engedményt is tett az RN-nek a társadalombiztosítás finanszírozásáról szóló törvény kapcsán. Mivel azonban körvonalazódott, hogy a javaslatnak nincs többsége az alsóházban, ezért a kormányfő az alkotmány 49.3-as cikkelyét alkalmazta, amely lehetővé teszi, hogy parlamenti jóváhagyás nélkül fogadjanak el egy törvényt. Az Emmanuel Macron által fémjelzett centristák és a jobbközép Republikánusok által támogatott kormány már szeptember elején történt megalakulása óta rendkívül bizonytalan helyzetben volt – mivel nincs többsége a parlamentben, ezért a szélsőjobb Nemzeti Tömörülés képviselőinek szavazataira volt utalva. Várható is volt, hogy sokáig nem vár az RN a kormány megbuktatásával, különösen azután, hogy az ügyészség öt év börtönbüntetés kiszabását javasolta a Marine Le Pen elleni eljárásban a fiktív foglalkoztatással kapcsolatos ügyben, egyúttal eltiltaná a közügyektől, vagyis nem vehetne részt a 2027-ben esedékes elnökválasztáson sem, amin egyébként jó eséllyel indulna. Marine Le Pen azt állította, politikai támadást indítottak vele szemben. Az ítélet még karácsony előtt megszülethet, és nem sok jóra számíthat. Feltételezések szerint ez az eljárás áll a kormány megbuktatásának szándéka mögött. Ok lehet az is, hogy egy felmérés szerint a Nemzeti Tömörülés szimpatizánsainak többsége támogatná a kormány megbuktatását.

Több kormánypárti képviselő figyelmeztetett arra a hétfői parlamenti vita során, hogy Franciaország nem engedhet meg magának egy újabb kormányválságot a költségvetés aggasztó helyzete miatt. Barnier az ellenzéket tette felelőssé a válságért. Mint mondta, a kormány bukása katasztrofális következményekkel járna Franciaország számára a pénzügyi piacokon, az államkötvények kamatainak emelkedése káoszhoz vezethet. Barnier elődje, Gabriel Attal, Macron centrista pártjának frakcióvezetője is megértésre szólított fel minden pártot, s figyelmeztette a képviselőket, hogy saját érdekeik helyett az országét tartsák szem előtt: „Az óra ketyeg, az országunk jövője forog kockán" – mondta el pátosztól sem mentes beszédében.

FOTÓ: AFP/LUDOVIC MARIN

Várható volt, hogy a Nemzeti Tömörülés és Marine Le Pen nem vár sokáig a kormány megbuktatásával

Emmanuel Macron 2017-es hivatalba lépése óta az államadósság ezermilliárd euróval emelkedett, mára csaknem eléri a 3300 milliárd eurót. Nominálisan ez a legmagasabb hiány az eurózónában, még akkor is, ha Olaszország és Görögország százalékosan még jobban eladósodott. Barnier ugyan jelentősen csökkenteni kívánta a költségvetési hiányt, ám mivel kormánya kisebbségben volt, így a terveit nem tudta keresztülvinni: idén 6,2 százalék lesz a büdzsé hiánya, ami kétszerese az EU által előírtnak. A Barnier által 2025-re 5 százalékra ígért csökkentésre nincs esély. A francia számvevőszék elnöke, a szocialista Pierre Moscovici hétfőn szintén azt közölte, „pénzügyi helyzetünk veszélyes".

> Barnier-nek hétfőn nem volt más választása: mindenképpen le kellett dobnia a „jogi atombombát".

Valójában elsődlegesen nem is Barnier áll a Nemzeti Tömörülés célkeresztjében. A párt legfőbb célja Emmanuel Macron hatalmának gyengítése. A mostani történtek azért is tekinthetőek egy, az ország szempontjából tragikus politikai show-nak, mert előrehozott parlamenti választást nyár előtt nem lehet megrendezni. Az alkotmány értelmében a parlament feloszlatása után – ami júniusban már megtörtént –, illetve az előrehozott választást követően egy éven belül nem lehet új választást rendezni. Ezért még az sem zárható ki, hogy a Barnier-kormány bukása után ismételten az Európai Unió egykori Brexit-főtárgyalója alakít kormányt. Az mindenesetre biztos, hogy a következő kabinet is parlamenti többség nélkül kormányoz majd. A bizonytalanság a szélsőjobbnak, a Nemzeti Frontnak kedvez, de Franciaországnak aligha.

Barnier-nek egyébként hétfőn nem volt más választása: mindenképp le kellett dobnia a „jogi atombombát", s alkalmaznia kellett az alkotmány 49.3-as cikkelyét, hiszen a parlament elutasította volna a társadalombiztosítás költségvetését.

Gyorsan véget ért az elnöki puccskísérlet

DÉL-KOREA Rendkívüli katonai jogrendet hirdetett helyi idő szerint kedd este Jun Szogjol dél-koreai államfő, majd néhány viharos óra múlva be is jelentette a visszavonását. Élőben közvetített televíziós beszédében az elnök kora este azt mondta: „A liberális Dél-Korea védelme érdekében az észak-koreai kommunista erők által jelentett fenyegetésekkel szemben és az államellenes elemek felszámolása érdekében (...) rendkívüli szükségállapotot hirdetek." A beszédről hírt adó nemzetközi hírügynökségek megjegyzik, hogy Jun Szogjol meglepő lépése inkább a belső ellenzéket, mintsem az északi kommunista veszélyt célozza. Az elnök ugyanis egyetlen konkrét észak-koreai veszélyt sem említett, inkább belpolitikai ellenfeleit ostorozta.

Az amerikai AP hírügynökség beszámolója szerint az államfő azzal vádolta az ellenzéket, hogy ellenőrzi a parlamentet, szimpatizál Észak-Koreával, és államellenes tevékenységgel bénítja meg a kormányt. Mindezek miatt az intézkedés – a hadijog bevezetése – „elengedhetetlen az ország alkotmányos rendjének védelméhez".

FOTÓ: AFP/JUNG YEON-JE

Tömegek védelmezik a demokratikus jogrendet Dél-Koreában

Az egész országot megdöbbentő döntés a politikai paletta minden oldaláról egyhangú elutasítást kapott. Az áprilisi parlamenti választásokat megnyerő Demokrata Párt alkotmányellenesnek nevezte az államfő lépését, és összehívta képviselőit. Belépésüket a parlamentbe kezdetben megakadályozta a törvényhozást körülvevő hadsereg, de később a helyszínre érkező képviselők mindegyike bejutott a parlamentbe.

Li Dzse Mjung pártelnök videóüzenetben fordult a lakossághoz, a parlament elé hívta az embereket a demokratikus jogrend védelmében. „Tankok, páncélozott járművek, puskás és késes katonák fogják uralni az országot" – figyelmeztette a lakosságot az ellenzéki vezér, hozzátéve, hogy egy ilyen intézkedés nyomán az ország gazdasága is elkerülhetetlenül össze fog omlani. Felhívására több százan mentek a parlament elé.

Az elnök bejelentését még saját pártja, a Népi Erő vezetője is bírálta, jelezve: megakadályozzák a szükségállapot bevezetését. A 300 képviselőből 190, élükön a házelnökkel, a késő esti órákban már a parlamentben ülésezett. A törvényhozók egyhangúlag megszavazták az elnöki rendelet érvényesítésének blokkolását, majd a kirendelt rendfenntartó egységek egy része megkezdte a visszavonulást.

Az ország legnagyobb szövetségese, az Egyesült Államok külügyi szóvivője hivatalosan közölte: az USA elvárja, hogy tiszteletben tartsák a törvényeket és a parlamenti szavazást. Nem sokkal ezután Jun Szogjol bejelentette: visszavonja a rendkívüli katonai jogrend bevezetését.

GÁL MÁRIA

Látnok

HARGITAI MIKLÓS

A Fidesz szerint Csurka István megelőzte a korát – vagy még inkább Orbán Viktort. Orbán egyelőre nem mondhatja ki, hogy Csurkának mindenben igaza volt – bár szeretné; azt meg különösen, ha legalább utólag igaza lenne –, de a Mandiner már kimondhatja, és a Magyar Nemzet is. Árulkodó az idézet, amivel alátámasztani próbálják: „A színes bőrű, mérhetetlen szegénységben élő, viharosan szaporodó népek keletről nyugatra, délről északra vándorolnak majd. [...] A végső cél a magyarság kipusztítása. Nem fegyverrel, hanem pénzügyi politikával, életlehetőségeink elvonásával, mert kell a hely másoknak.” Pontosabban az a sor az árulkodó, amit kihagynak belőle: „Magyarország nemzetközi néplerakat lesz itt a Kárpát-medence közepén, nagyjából ugyanannak a nemzetközi kozmopolita rétegnek a vezetése alatt, mint ma.” Tipikus csurkizmus: zsidózás, becsomagolva egy kis általános fajgyűlöletbe, hátha úgy könnyebben emészthető. Aki olvasott Csurkát, az tudja: nála a „kozmopolita” az irodalmi zsidó, ugyanúgy, ahogyan a „kazár”. És tudja azt is, hogy Csurka István látomása, amelyből a politikai programját deriválta, az volt, hogy a Kárpát-medencét a zsidók akarják megszerezni maguknak. Ez lenne az, amiben – ahogyan most sajnálkozva mondják az uralkodó körök – túl korán volt igaza? Vagy az, hogy „mindig minden a kultúrán múlik”, legfőképp az, hogy mennyire lesz tartós a jobboldal hatalma és az a hatás, amit az országra gyakorol? Ezt vette át az Orbán-párt a csurkai örökségből? És akkor mi végre Rákay Philip szélesvásznú, de sekély értelmű politikai röpiratai? Vidnyánszki üres nézőterek előtt saját magának játszott, még a Fidesz szellemi B-közepét sem érdeklő színielőadásai? Nagy Feró, Tóth Gabi, Fásy Ádám...?

Netán az a kis ügynökmúlt? A feltűnő igyekezet, amellyel a rendszerváltást a jobboldal 2024-ben rendszerváltoztatássá fokozza le? (Korántsem ártatlan játék a szavakkal, hanem annak nyílt kimondása, hogy 1989-ben nem leváltottuk az egypárti diktatúrát, hanem csak megváltoztattuk, kicserélve benne az állampártot és annak ideológiáját.) Mondjuk ez legalább tényleg a hagyaték része – Csurka István pont annyira tartotta a többpártrendszerű politikai váltógazdaságot, mint Orbán Viktor: semmire.

Csurka nem túl korán jött, hanem túl későn: késett vagy 50 évet. Tegyük hozzá: szerencsére – nála sokkal tehetségtelenebb nácik is épp elég szörnyűséget tudtak művelni akkoriban. Ha már igazság, akkor – ide jutottunk – sokkal inkább Kövér Lászlóé az (1992-ből), ami kiállta az idő próbáját: „Csurka István nem először fogalmazza meg a maga nemzetmegváltó gondolatait, amelyeket szerencsére nem nekem kell először az újabb keletű magyarországi nácizmus alapvetésének nyilvánítanom. (...) Elérkezett a pillanat, amikor már nem lehet tovább mellébeszélni, amikor állást kell foglalnunk: ki az, aki komolyan gondolja, hogy Magyarországon társadalmi békének és demokráciának kell lennie, s ki az, akinek a számára ennek feláldozása sem nagy ár a lila ködökben gomolygó, homályos, nemzetinek hazudott célokért?”

RÓNAY TAMÁS

Szirénhangok

Déjà vu érzés kerítheti hatalmába az embert a szélsőjobboldali Alternatíva Németországért (AfD) választási programja láttán. Ennek egyik eleme Németország kiléptetése az Európai Unióból. Joggal révedhet fel bennünk a Brexit előtti időszak rémképe, amikor a britek EU-ból való kilépése mellett kardoskodók azzal áltatták a közvéleményt: gazdaságilag előnyös lesz az Egyesült Királyság számára, ha faképnél hagyják a közös Európát, s a brit egészségügyi rendszer csodás évek elé néz, hiszen az EU kasszája helyett ide áramlik a pénz. Túl sokan hittek a szirénhangoknak: London távozott az Unióból, de az ígért Kánaánból semmi valósult meg. Az ország mindmáig nem heverte ki teljes mértékben a szakítás következményeit.

Az AfD 85 oldalas programja bizonyos tekintetben a Brexitnél is súlyosabb következményekkel járna. Donald Trump nyomdokaiba lépne a párt: a megválasztott amerikai elnök olyan személyeket nevezett ki leendő kabinetjébe, akik mintha meg akarnák semmisíteni mindazt, amit eddig amerikai értékrendként ismertünk. Az AfD programja szintén pusztítással érne fel. A párt nem bontja ki, miként képzeli el az EU-kilépés utáni viszonyokat, csak arról ír: szükségesnek tartja egy új, „szuverén államokból álló” közösség létrehozását. A szuverenitás nem cseng jól itthon, hiszen az oroszbarátság szinonimájává vált. A másik meglehetősen homályos pont az euróövezetből való kilépés. A dokumentum elismeri, hogy a márka visszaállítása fizetőeszközként nem lenne olcsó mulatság, de mindenfajta magyarázat nélkül azt állítja, e terhek alacsonyabbak lennének, mint az euróövezetben maradás költségei.

> Az AfD 85 oldalas programja bizonyos tekintetben a Brexitnél is súlyosabb következményekkel járna.

Miközben a távozó berlini kormány komoly összegeket költött a zöld átmenetre, az AfD szakítani kíván az eddigi irányvonallal, azt állítván, nem lát okot a fosszilis tüzelőanyagok használatának korlátozására, mert „az éghajlatváltozás mindig is létezett”.

Remélhetőleg a német választók túlnyomó többsége belátja majd, hogy az AfD nem jelent valós alternatívát. Olyan jövőképet vázol fel, amivel mindenki csak veszít. Nemcsak a németek, hanem Európa minden állampolgára.

JEGYZET

Kuklai Katalin

Egyperces

Karsai László vette át a fia nevében a Magyar Ügyvédi Kamara által odaítélt posztumusz Kiváló Ügyvéd kitüntetést hétfő este. Az ALS-ben elhunyt alkotmányjogász, Karsai Dániel szeptember 27-én posztolt utoljára a közösségi médiában. Másnap örökre megállt számára az idő. Nekünk, akikért harcolt, tovább kell folytatnunk az életünket egy olyan világban, amelyikben ő már nincs jelen. Azóta nem ez volt az első megemlékezés, ahol családtagok, barátok, kollégák idézték fel, milyen ember is volt. Sorolták a tulajdonságait, de azok csak címkék. Meséltek sztorikat, de azok csak kiragadott képkockák egy filmből. Három jellemző azonban minden alkalommal visszatért. Az egyik, hogy képes volt rendkívül bonyolult jogi kérdésekről is közérthetően beszélni, ráadásul érdekesen. A második, hogy nem csak magáért élt. Igaz, a saját gyógyíthatatlan betegsége okán indított pert Strasbourgban, hogy joga legyen meghozni az élet végi döntést, azonban ez az ügy végül túlnőtt az ő személyes tragédiáján. Ahogy még pár hónapja megfogalmazta (a rá jellemző szarkasztikus humorral): „én valószínűleg nem érem meg a pozitív változást, de hát a Mártírok útját is el kell nevezni valakiről”. A harmadik – de talán a legfontosabb – megállapítás pedig vele kapcsolatban az volt, hogy imádott élni. Nem azért küzdött az eutanázia legalizálásáért, mert meg akart halni. Hanem azért, hogy bárki, aki méltatlan helyzetbe kerül, dönthessen arról, hogy méltó módon távozik.

Angliában nemrégiben megszavazták a törvénytervezetet, amely lehetővé teszi majd a kegyes halált, mindeközben Magyarországon benyújtották az országgyűlési törvény módosítását, amelynek értelmében csak a házbizottság vagy az Országgyűlés elnöke dönthet bármiféle megemlékezésről a parlamentben – arra reagálva, hogy Bedő Dávid egyperces néma felállást kért Karsai Dániel emlékének.

Micsoda parádés Facebook-posztot írhatott volna minderről...

PÁPAI GÁBOR RAJZA

GYERMEKVÉDELEM

Az utolsó magyaroszaurusz

ORWELL VILÁGA

BÁRTFAI GERGELY

Nem sikerült Albánia királyává koronáztatnia magát, ám így is kész kalandregény felsőszilvási báró Nopcsa Ferenc (1877–1933) élete. Az erdélyi földbirtokos – a családi hagyomány szerint Hunyadi Mátyás rokona – szerényen amatőr etnográfusnak nevezte magát. A boldog békeidők utolsó arisztokrata polihisztora volt: geológus, úttörő paleontológus, dinoszauruszok és a Balkán európai hírű szakértője, továbbá kém, trónkövetelő, légi kalóz.

Déván született, Bécsben tanult, ahol nagybátyja Erzsébet királyné főudvarmestere volt. Ott érte a hír, hogy kishúga odahaza, Vajdahunyad közelében rejtélyes ősi csontokat talált (1895). Tanára, a híres Eduard Suess professzor megbízta a lelet rendszertani besorolásával. Szenvedélyes kíváncsiságához rendkívüli intuíció társult. Négyévi kutatómunka után előadása szenzáció lett; a krétakori törpe őshüllő a Magyarosaurus nevet kapta. Különc zsenialitása megvillant a British Museumban is: a látogatók döbbenetére átrendezte egy kiállított csontváz darabkáit. Angol kollégái védték meg a teremőröktől, sportszerűen elismerve, hogy a kissé arrogánsan fellépő ifjú bárónak van igaza, így lett helyes a rekonstrukció. Megelőzte korát a repülés evolúciójáról szóló elméletével is: rájött, hogy a madarak szárazföldi őshüllőkből fejlődtek ki.

> Felsőszilvási báró Nopcsa Ferenc a boldog békeidők utolsó arisztokrata polihisztora volt.

Ősmaradványokat keresve barangolta be a forrongó Balkánt. Elragadta a századelőn még török fennhatóságú, feltérképezetlen albán vidék vad szépsége. Megtanulta a nyelvet, népviseletben járt. Útonállók fogságába esve bátorságával kivívta a harcias klánfőnökök tiszteletét is. „Mellesleg” a Monarchia katonai hírszerzésének megbízásából felkelést készített elő Szerbia hátában.

A Balkán-háborúk (1912–13) alatt vette a fejébe, hogy az új, független albán állam uralkodója lesz. Ám a nagyhatalmak inkább egy – az országot nem ismerő – német herceget választottak, romantikus vágyálma szertefoszlott. A világháború román frontján hegyi pásztornak öltözve kémkedett, a Tanácsköztársaság idején pisztollyal kényszerítette egy kétüléses repülőgép pilótáját Ausztriába. Trianonnal elveszített erdélyi birtokára látogatva volt parasztjai félholtra verték.

A régmúltba menekült. Pesten a Földtani Intézet igazgatója, az Akadémia tagja lett (1928). Motorkerékpáron járva Itáliát felismerte: az Adriai-tenger az afrikai kontinens hegyes kiszögellése volt, leszakadva beékelődött Európába, majd elsüllyedt. Életében több mint 150 tanulmánya jelent meg, de sokrétű műve megszakadt. Elszegényedett. Lejárt a tudós kalandor főnemesek kora, akárcsak a kihalásra kárhoztatott őslényeké.

Egy este bécsi otthonukban altatót kevert albán személyi titkárának az italába. Bajazid Elmaz Doda negyedszázada volt a társa, szavai szerint „az egyetlen ember, aki őszintén szeretett”, akiről hódolata jeléül ősteknőst nevezett el (Kallokibotion bajazidi). Álmában lőtte agyon, majd önmagával is végzett. Barátja és követője, Lambrecht Kálmán így búcsúztatta: „Túl korán esett áldozatul a lángoknak: szelleme a lángelme lobogásának, teste a krematórium tüzének.”

A tagadás nem gyógyít

ROZSOS ERZSÉBET
ápolásetikus

Úgy látszik, Magyarországon a betegjogoknak már nincs létjogosultságuk. Ha a szolgáltató vagy az egészségügyért felelős államtitkár azt mondja az ellátásról, hogy az rendben van, apelláta nincs, hiába tapasztalja az állampolgár az ellenkezőjét. Nincs semmilyen fórum arra, hogy a hangját hallassa. Ha mégis szóhoz jut, akkor meg az egészségügyi államtitkár a Bayer show vendégeként döngöli a talajba: „Aki az egészségüggyel kapcsolatba kerül, alapból nincs jól, hiszen roszszul érzi magát, mert beteg. Ott már a rossz közérzethez csak egy kicsi kell, hogy indulattá formálódjon.... Általában ezek az újbolsik ezekre mennek rá, hogy az elégedetlenségből indulatot kovácsoljanak".

Mit tegyünk? Oktassuk ki a szakvizsga nélküli államtitkárt a betegjogokról, arról, hogy jogunk van a panaszra? Még gúnyolódik is azon, ha a beteg „nagyon ragaszkodik egy adott orvoshoz", vagy nem hajlandó egy másik városban csináltatni a műtétét, holott erre „minden lehetőség adott".

Mit tegyünk, ha a volt kórházigazgató, regnáló reformer mit sem tud a betegjogok történetéről? Szerinte „a Fidesz–KDNP előtt a kórházak csak kockás füzetekben gyűjtötték, hogy ki milyen műtétre vár, a kormány viszont ezt megreformálta transzparenssé". Csakhogy a várólisták szabályozása nem a Fidesszel kezdődött, hanem az érvényben lévő egészségügyi törvénnyel, 1997-ben. Egy kis lazaság, egy kis hazugság, egy kis csúsztatás, egy kis atyáskodás a méltatlankodó betegeknek és kemény beszólás az őket pártoló „újbolsik" felé. Közben láthatóan fogalma sincs, hogy a várólista működését egy 1998-as rendelet szabályozza.

Ebben a rendszerben még mindig legalul van a beteg. Mert csak mindenféle kívánsága van, és nem érti, mitől annyira jó a magyar egészségügy, mennyire kiváló a szervezettsége. Pedig az új ügyeleti rendszerben az államtitkár szerint „a 1830-as hívószám bevált", és „óriási betegbiztonsági előrelépés", hogy a telefonáló rögtön „szakemberrel tud beszélni a panaszáról".

Lenne szíves az államtitkár talán arról is tájékoztatni a közvéleményt, hogy milyen kompetenciájú szakember biztosítja az „óriási betegbiztonságot" az állampolgár számára? Mondjuk egy kiterjesztett hatáskörű ápoló vagy egy mentőtiszt, aki az orvos helyett ül a telefonvégen vagy az ügyeleten. Ideje lenne némi különbséget tenni az orvos, az ápoló, a mentőtiszt jogai és felelőssége között. Mondjuk egy törvényben, lehet akár saláta is.

Ezzel a maszatolással nem megyünk előre. Ezért kell a betegeknek és azoknak, akik az ő pártjukon vannak, most észnél lenni. Mert ha nincsenek, akkor egy show keretében kilopják alóluk a betegjogokat és azok érvényesülésének lehetőséget. Az egészségügyi törvény tételesen felsorolja a betegek jogait az egészségügyi ellátásban. A panaszhoz való jogot is megfogalmazza. Ehelyett percenként kioktatják és felszólítják őket, hogy vegyenek szemüveget, mert nem jól látják, hogy szárnyal az egészségügy. Panasznak itt bizony nincs helye.

De én az állampolgárok emberi méltóságának megsértéséről is beszélnék az államtitkári nyilatkozat kapcsán, hivatkozva a Magyarország Alaptörvényében megfogalmazottakra, amely egyenlőséget biztosít minden állampolgár számára, és mindenkinek garantálja a diszkrimináció- és előítélet-mentes, igazságos ellátást.

Miért gondolja az államtitkár, hogy másnak kell hergelni a betegeket? Van azoknak elég rossz tapasztalatuk maguknak is. Ehelyett pont neki kellene pozíciójánál fogva biztosítani, hogy a borzalmas fájdalomtól való megszabadulás ne azon múljon, kinek hány millió van a zsebében. És neki kellene észrevenni, hogy miközben személyes asszisztencia kíséri a VIP-betegeket a kiemelt kórházban, hosszú sorban állnak az emberek időpontra várva a rendelő előtt. Hogy az ultrahang-időpont-kérésre való feliratkozást is majd csak januárban nyitják meg az egyik budai rendelőben. De már lebegtetik, hogy a jövőben akár ezer forintos időfoglalási díjat is fizethetnének az állampolgárok.

Ezért aztán több mint felháborító, milyen stílusban véleményezi az államtitkár a betegek magatartását. Különösen az, hogy bagatellizálja a betegjogokat és a felmerülő problémákat az „újbolsik" lázongásának tartja.

A történtek kapcsán jól érzékelhető, hogy dr. Takács sehogy sem tudja kezelni az egészségügy minden szintjén jelen levő feszültségeket. Átemeli az emberi problémákat és drámákat a politikai szférába, közben pedig aláássa a panaszkodó betegek emberi méltóságát. De éppen az ő feladata lenne egy olyan mechanizmust működtetni, ami könnyebbé tenné a betegek életét és garantálná az egészségügyben a biztonságukat.

Az egészségügyben, a szociális ellátásban, a gyermekvédelmi ellátásban sorban esnek ki a szekrényekből a csontvázak a Tisza Párt tényfeltáró működése nyomán. Nemcsak a panaszok, a jogsértések kerülnek fókuszba, de az emberek rájönnek, hogy nem egyedül az ő emberi méltóságuk sérül, hanem tömegek vannak kiszolgáltatott helyzetben. Amiről azt gondolta, hogy csak egy újsághír, most bármikor ővele is előfordulhat.

Dr. Takács téved, ha azt gondolja, hogy az ellátásban a szakembereken túl a politikai szereplők nem tartoznak felelősséggel a jelenlegi állapotokért. A hozzáállása nemcsak a betegek egyéni problémája, de az egészségügy integritása szempontjából is káros. Rommá vert egészségüggyel, szociális ellátással, világgá szaladt, testileg-lelkileg bántalmazott szereplőkkel nemhogy a választásig, de következő hónapig sem lehet eljutni.

A betegeket percenként kioktatják és felszólítják őket, hogy vegyenek szemüveget, mert nem jól látják, hogy szárnyal az egészségügy. Panasznak itt bizony nincs helye.

FOTÓ: PAVEL BOGOLEPOV

Amivel csak jól járhatunk

LÁZÁR ANDRÁS
mérnök-közgazdász

Kivételes pillanat: korábban nem gyakran volt alkalmam szembedicsérni egykori pártomat, az MSZP-t, most azonban van, mégpedig kettő is. Az első dicséretem személyesen Molnár Zsoltnak, a szocialisták korábbi pártigazgatójának és egyben nagy hatalmú mindenesének szól. Szidtam őt eleget, párton belül meg a sajtóban is, ám legutóbbi lépéséhez csak gratulálni tudok.

Az MSZP vezetése volt olyan karakán, hogy (itt és most nem részletezendő okok miatt) lemondását követően Molnárnak egyéb pártbéli funkciót nem kínált föl; egyébként meg úgyis elég nagy baj szegényeknek, hogy változatlanul ott ül a párt parlamenti frakciójában. Emberünk azonban, miután megszabadult a pártigazgatói tisztségtől, egy új, vitathatatlanul a köz hasznát szolgáló új feladatot talált magának: civil egyesületet alapított. Ez még önmagában nem volna nyilvános dicséretre méltó cselekedet, volt már ilyen az elmúlt évtizedekben doszt. Ez azonban egészen speciális eset: a Magyar Szocialista Párt volt pártigazgatója Magyar Retro Közösség néven hozta létre az új civil egyesületet. És legyünk pozitívak, nomen est omen, ez a közösség minden tekintetben meg fog felelni választott elnevezésének.

Közös ügyeinkről esetenként a nyilvánosság előtt is megnyilatkozó baloldali állampolgárként szükséges megemlítenem, hogy az utóbbi időben egyre nagyobb aggodalommal tekintek a hazai közéleti sajtóban sajnálatos módon terjedő „óbaloldal" kifejezésre, amely, ha nem is teljesen alaptalanul, de mégis méltatlanul sajnálja le egykori pártomat. Ami viszont megnyugtató és egyértelműen dicséretre méltó, az az, hogy ugyanebből a politikai-eszmei közösségből „új időknek új szeleiről" is hírt kapunk. Mindenekelőtt Földes György A baloldaliságról címmel a Népszavában megjelent terjedelmes írását hozom fel bizonyítékként; s ugyancsak az MSZP új hangjaként értékelem Veres János egykori pénzügyminiszter két részletben megjelent dolgozatát Jegyzetlapok egy új gazdaságpolitikához címmel.

Támogató megjegyzésként fűzöm ehhez hozzá, hogy az angol nyelvű közéleti publicisztika és társadalomtudományi szakirodalom egészen új szellemű elemzéseket, következtetéseket is megfogalmaz a globális kapitalizmus helyzetéről: élvonalbeli tudósok és jegyzett szellemi műhelyek tárják fel a jelenkori kapitalista rendszer súlyos szociális és környezeti következményeit. Sőt, e szerzők reális javaslatokat is tesznek a piacgazdaság és a társadalmi elvárások konfliktusainak megoldására. Meggyőzően lelkesítő politikai és gazdasági koncepciókat is megismerhetünk egy egyre konkrétabban körvonalazható új gazdasági-közéleti rend kialakítására.

Mindezt azért említem meg, mert a modern baloldallal, a „progresszív kapitalizmussal" (© J. Stiglitz) kapcsolatos korszerű tudományos és közéleti megnyilatkozások az „óbaloldal" típusú utcai harcos verbalizmusok alkalmazhatóságát egyértelműen kizárják. Veres János után én is a Nobel-díjas közgazdászprofesszorra hivatkozom, aki a 350 oldalas Út a szabadsághoz című legutóbbi kötetében még arra is felhívja a figyelmet, hogy ha olyan innovatív társadalmat akarunk létrehozni, amely mindenki számára jelent felvirágzást, akkor bizony egész meglévő gazdasági és jogi rendszerünket újra kell gondoljuk. Ha pedig az emberek megértik és támogatják, hogy a jobb élet, az önmegvalósítás lehetősége, a nagyobb biztonság és a létfeltételeket biztosító környezeti egyensúly nemcsak egyesek, hanem minden ember számára jár, akkor a szociáldemokrácia már a célegyenesben van.

Tudom, hogy ez ma még csak egy javaslat a modern szociáldemokraták számára, tudom, hogy ez csak elmélet, – aminek mindig nagy jelentősége volt a szociáldemokrácia eszmetörténetében! –, de, eppur si muove, így kezdődött minden lényeges fordulat. Nekünk, baloldaliaknak, sokat kell még elemeznünk, mérlegelnünk, tanácskoznunk a progresszív kapitalizmusról, de optimizmusunk nem alaptalan.

Magyarországon a maga módján hozzájárul ehhez az új egyesület, a Magyar Retro Közösség megalakulása is. Ha jól magyarítom a „retro" kifejezést, akkor a szónak a „régi divatot ismétlő, felidéző" vagy „a divatból kiment, időszerűtlen" értelmezései tűnnek alkalmasnak. Igen, emlékszem, voltak és nyilvánvalóan most is vannak olyanok, akik a szociáldemokrata MSZP korábbi reformjait nem az új kihívások felismerésének és a módszerek korszerűsítésének az útján, hanem a célok és értékek fokozatos feladásának irányában képzelték el.

A mozgalom többsége viszont végül felismerte, hogy a szociáldemokrácia tartalmi kiüresítése a történelmi küldetés megsemmisülését eredményezné, ezért ezt végül sikerült elkerülnünk. Persze ha azokról beszélünk, akik ebben vétkesek, tévedtek vagy hagyták magukat megvezetni, sőt, esetleg ezt még mindig nem ismerték fel – nos, akkor bizony az ő esetükben alkalmasnak tűnik az „óbaloldal" megnevezés is, meg a „retro" jelző is. Párton kívüliként is van elég ismeretem kijelenteni, hogy ők az MSZP-ben már jelentős kisebbségben vannak, viszont ők lehetnek azok, akikből Molnár Zsoltnak sikerül megszerveznie a Magyar Retro Közösséget.

Ha összességében jól értelmezem a konkrét történéseket, akkor az MSZP szakít a neoliberális és harmadikutas eltévelyedésekkel, szívét és agyát kinyitja a modern baloldaliság új, bátor kezdeményezései felé, az óhitűeket pedig a volt pártigazgató átviszi a Magyar Retro Közösségbe.

Mindannyian jól járunk.

A Magyar Szocialista Párt volt pártigazgatója Magyar Retro Közösség néven hozta létre az új civil egyesületet. Ez a közösség minden tekintetben meg fog felelni választott elnevezésének.

A lapban megjelenő hirdetések nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját.

Az oldalon megjelenő vélemények nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját. Lapunk fenntartja magának a jogot a beérkező írások szerkesztésére, rövidítésére.

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

6. MUNKÁSHITEL FIATALOKNAK

▼ Vannak, akik azt gondolják, hogy nincs szükség újabb hitelprogramra a fiatalok számára, a Diákhitel elegendő.

▲ **A kormány álláspontja szerint a Diákhitelhez hasonlóan a munkát vállaló fiataloknak is nulla kamatozású hitelt kell adni. A munkáshitel segíti a fiatalok életkezdését.**

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

LAPSZÉL

Forgách András új Petri-rajzai

FORGÁCH ANDRÁS RAJZA

Hat szerző – Bognár Péter, Fekete Ádám, Kupihár Rebeka, SChein Gábor, Szaniszló Judit és Szemethy Orsi nyitja meg Forgách András új Petri-rajzok című kiállítását a Nyitott Műhelyben december 10-én. A Képmegnyitóval folytatódik a hagyomány: úgy nyílik meg a tárlat, hogy a magyar képzőművészeti élet egy jeles alakjának képeihez az irodalmi élet néhány kiválósága ír szöveget, s ezek élőben el is hangzanak – a szerzők tolmácsolásában. Petri György 1943. december 22-én született. Nem véletlen, hogy a Nyitott Műhelyben épp születésének havában nyílik kiállítás, mely egy teljes hónapon át megtekinthető. LITERA

J. K. Rowling meséje

A Harry Potter szerzője, J. K. Rowling A karácsonyi malac című meseregényéből készült előadással várják a családokat december 8-án a budapesti Márai Sándor Művelődési Házba. Az egész napos programban többek között Gryllus Vilmossal, Huzella Júliával és Bajzáth Máriával, a Zabaszauruszok meseszínházzal is találkozhatnak, de lesz diafilmkuckó, kézműves és babaszoba, és könyvvásár karácsonyi kedvezményekkel. NÉPSZAVA

Összefogással az esélyért

FOTÓ: GÁLOS LÁSZLÓ

Adománygyűjtéssel próbál úrrá lenni a bezárással fenyegető nagyságrendben felgyűlt tartozásain a Ráday utcai Kettőspont Színház, amely december 6-án helyet ad a játszóhely nélkül maradt L1 Egyesület L1-est(ek)nek. A programban Bot Ádám: Homályállapot, Kovács István–Gálos László (lapunk munkatársa) – Majoros Gyula: Elszigetelés, Halász Anna–Nikol Fuska: Folyó történetek című három előadás szerepel. NÉPSZAVA

HIRDETÉS

APRÓ

JÁRMŰ

AUTÓJÁT megvenném 06-1/420-2703, 06-30/362-0674.

RÉGISÉG

KASTÉLYOK berendezéséhez vásárolok festményeket, ezüstöket, aranyakat, porcelánokat, bronzokat, órákat, bútorokat, katonai tárgyakat, hagyatékokat, stb.! Üzlet: 06-30/286-4717, kuriaantikvitas@gmail.com

SZÍNHÁZAK részére mindennemű régiségek felvásárlása készpénzben. 06-30/419-2713, antiklakberendezes.hu

APRÓHIRDETÉS-FELVÉTEL:
Tel.: 06-1/475-0802, 3skarakter@gmail.com,
EGYÉB HIRDETÉS ESETÉN kérjük,
hívja a 06-1/9999-528-as telefonszámot, vagy
írjon a hirdetes@nepszava.hu e-mail címre.

Verekedő könyvklub, Tinder-kínok

PREMIER Újabb novellaszínházi előadás született Rényi Ádám szövegei alapján, a Kapuzárási pánik jelenkori kabaréműsornak is beillik.

ROSZNÁKY EMMA

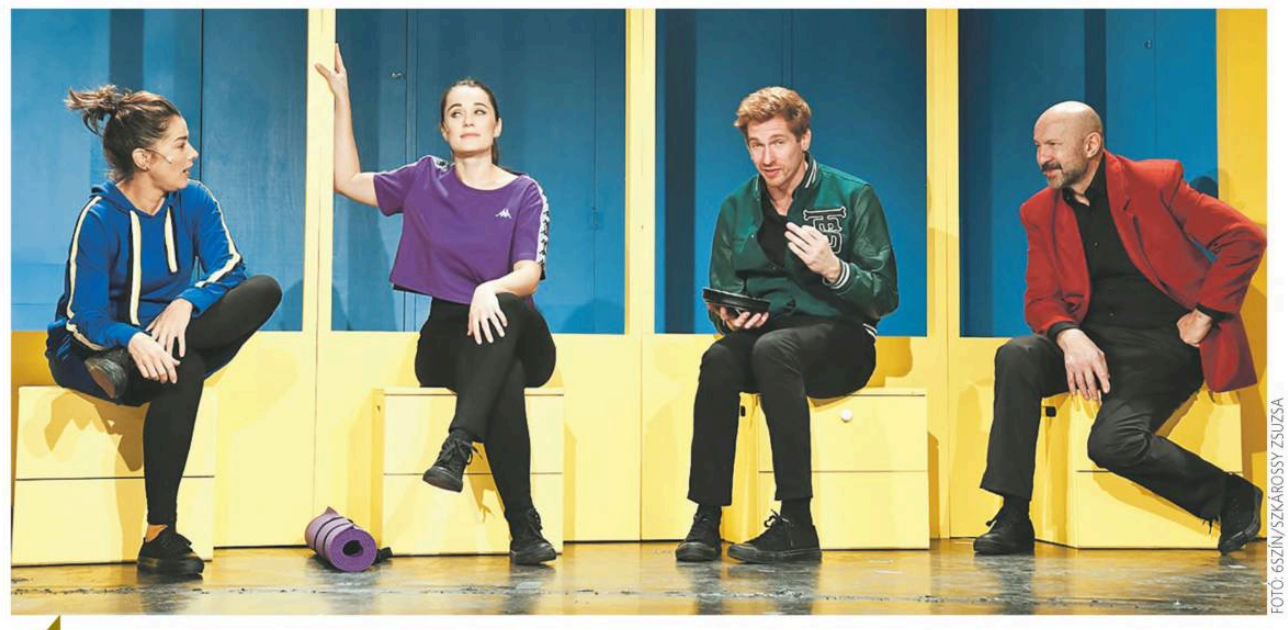

FOTÓ: 6SZÍN/SZKÁROSSY ZSUZSA

Aki látta a 6szín Teátrumban A hosszú élet titkát, az tudja a dörgést: Rényi Ádám közkedvelt novellái elevenednek meg a színpadon négy színész játéka nyomán. A szerző Enyedi Éva dramaturggal dolgozott együtt tavaly, idénre pedig a Hosszú élet titka sikere okán újabb novellaszínházi előadással rukkoltak elő: a Kapuzárási pánik premierje vasárnap volt.

Bár mindkét előadás címe egy-egy novellát jelöl, azért van némi témamegjelölő üzenete a választásnak: míg A hosszú élet titkában számos, idős emberekhez kötődő, valamint nosztalgikus sztori került elő, addig a Kapuzárási pánik javarészt a 40-es 50-es vagy az annál fiatalabb generáció történeteit mutatja be, valamint sokkal több benne az aktuális utalás. Az új premiert a közönség is jobban fogadta, nagyon hálás volt az egészségügyet vagy a MÁV-ot érintő poénokért, a közéleti áthallásokért.

Kiforrottabbnak tűnik a friss előadás, melynek rendezője ugyancsak Lengyel Andor, talán a legfontosabb különbség, hogy a Kapuzárási pánikhoz jobban hozzányúlt a szerző: bekerültek olyan jelenetek, szövegrészletek, amelyek amúgy nem szerepeltek novelláskötetei-ben, tehát kifejezetten a színpadra írt. Az expozé is egészen más: A hosszú élet titka az egyszereplős Osztálytalálkozóval indult, és szépen lassan, már a többedik jelenet után érezhettünk rá az ízére, a Kapuzárási pánik egy hosszabb felütéssel kicsit megismerteti a játékszabályokat mind a négy játszóját bemutatja, ezáltal jobban be tudta vonni nézőjét. Az első perctől tudjuk, mi az a hullámvasút, amire ráültünk.

Egyszerre mindennapi, mégis groteszk, abszurd és tragikus jelenetek egymásutánjából születik egy szórakoztató, üdítő előadás jó átkötésekkel, remek játéklehetőségekkel

Most is remek színészek dolgoztak együtt: Parti Nóra, Mentes Júlia, Lengyel Ferenc és Dóra Béla, akiket tudatosan négy színbe öltöztettek, a kék, a lila, a piros és a zöld árnyalatai dominálnak a letisztult díszletben (látvány: Árva Nóra). Van zenei kíséret is, de most nem cselló, hanem basszusklarinét adja az aláfestőt, Bartek Zsolt játéka sikkes hangulatot kölcsönöz az előadásnak (zeneszerző: Márkos Albert).

INFÓ

A Kapuzárási pánik még két alkalommal látható decemberben, 15-én és 26-án, januárban pedig 26-án és 29-én.

Egyszerre mindennapi, mégis groteszk, abszurd és tragikus jelenetek egymásutánjából születik egy szórakoztató, üdítő előadás jó átkötésekkel, remek játéklehetőségekkel. Történetek szükségszerű gyilkosságokról, Tinder-kínlódásokról, verekedésbe fulladó könyvklubról, a jelenkori keresztény-konzervatív értékek szerint átírt Bibliáról. Rényi Ádám írásai a papíron is nagyot szólnak, de a színpadon még többet lehet belőlük kihozni, még élesebbek, frappánsabbak lesznek. Látszott tavaly, hogy a novellaszínháznak van jövője, erre a kabarészerű folyamra igencsak kíváncsi a néző, a Kapuzárási pánik sokáig marad majd műsoron.

Bodor Johanna lomtalanítana

TÖRÉSPONTOK ÉS ÚJRATERVEZÉS – Nem minden döntés rossz, de sokkal több döntés lehetne sikeresebb és hasznosabb. Zavaró, amikor az örökölt véleménynek, a hiányos információknak, a többszempontúság mellőzésének megtévesztő ereje van, ez ugyanis biztosan helytelen döntésekhez is vezet. Az ebből fakadó következmények konfliktusokat, feszültséget teremtenek. Ezt a hangulatot tapasztaljuk, ennek a hatását érezzük. Ezért tette fel a kérdést a Magyar Színházi Társaság: kinek az érdeke ezt fenntartani? – reagált lapunknak Bodor Johanna táncművész-koreográfus, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja, a Magyar Színházi Társaság (MSZT) elnöke, akit a szervezet legutóbbi nyilatkozata kapcsán kerestünk meg.

FOTÓ: MTVA/ZIH ZSOLT

Felelősségteljes döntéseket szeretne a 75 éves szakmai szervezet

Nem kapott működési támogatást, ennek okán közleményt adott ki hazánk legrégebbi színházi szervezete, a 75 éves MSZT, melyben több más, hazai színházi világot érintő problémára is reagáltak, javaslatot tettek. A szervezet nevében Bodor Johanna elnök megfogalmazta, pártolnak minden olyan döntést, amely a magyarországi és a határon túli magyar kultúra finanszírozásáról szól, amennyiben a támogatás felelősségteljes, minőségelvű és átlátható odaítéléséhez olyan széles látókörű kulturális és gazdasági szakértőket kérnek fel, akik a kultúráról, művészetekről átfogó ismeretekkel rendelkeznek, minden műfajt képesek elismerni, és elfogulatlanok ahhoz, hogy a rendelkezésre álló állami forrásokat megfelelően és igazságosan osszák el.

Az MSZT a Kolibri Színház igazgatói pályázatával kapcsolatban kifejtette, ha a társulat 88 százaléka egy színházigazgató-jelölt mellett teszi le a voksát (Vidovszky György), akkor annak figyelembevételével szükséges meghozni a döntést. „Javasoljuk újragondolni és tökéletesíteni a színházigazgatói pályázatok szabályozásának rendszerét tapasztalt színházi szakemberek és jogászok bevonásával, mert az elmúlt évtizedben ismétlődő problémák okozzák a legtöbb szakmai konfliktust” – áll a közleményben, mely elítélte a Nemzeti Színházat ért politikai támadást. Dúró Dóra képviselő nemrég nyílt levélben kelt ki egy ott látott előadás ellen mondandóját az intézmény vezetőjének, Vidnyánszky Attilának címezve, az igazgató reagált a politikusnak. „A művészeti tevékenység politikai célokra való felhasználásával soha nem érthetünk egyet, az alá- és fölérendeltségnek nincs helye. Szakmai kérdésre a helyes válasz mindig szakmai, tehát politikától független” – írta az MSZT. A szervezet a függetlenek aránytalan és nem elegendő támogatása miatt is felemelte a hangját, szerintük az egész kultúrpolitikai képletben szakmailag korrekt megoldást érdemelnének a független alkotók. „A helyzet orvoslására van szakmai javaslatunk, készen állunk arra, hogy mindezt kultúrpolitikusokkal is megvitassuk” – tették hozzá. Az Erkel Színház ügye kapcsán az MSZT emlékeztetett arra, hogy miközben az új/régi intézmény évről évre több milliárd forint állami támogatásban részesülne, addig a jelenlegi színházak nagy része anyagi és bérfinanszírozási problémákkal küzd.

Bodor Johanna úgy nyilatkozott – nem vétkeseket kell keresni, nem szemrehányások megfogalmazásával érdemes foglalkozni. Ezt már csak tüneti kezelésnek, álmegoldásnak tartanám. Gumicsont. Szemben ezzel többet érne (és komolyabb munka is lenne) újragondolni, javítani, újratervezni, rendet tenni, tisztázni. Én például kezdeném a visszatérő problémák és régi konfliktusok lomtalanításával. A közös szakmai érdek és cél többek között az is, hogy ne megosztottsággal és fájdalommal terhelt kulturális örökséget hagyjunk a fiatal generációkra. Apropó cél: ha a cél tiszta és egyértelmű, az odavezető útra is jó hatással van. Én még mindig képes vagyok a párbeszédben hinni, abban, hogy megosztottság nélkül lehetnek fontos ügyek – fogalmazott az elnök. ROSZNÁKY EMMA

Asszonysorsok

Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni Napló és Polcz Alaine Asszony a fronton című műve alapján készült a Kislányom, mondd, hogy nem igaz! – történetek a hátországból című koncert-színház előadás, amelyet december 7-én mutatnak be a Jurányi Házban. NÉPSZAVA

Tündér Lala-mesefilm

Magyar–kanadai–német koprodukcióban készül egész estés animációs mozifilm Szabó Magda meseregényéből: a filmintézet támogatásával készülő Tündér Lala gyártására ötszázezer euró (nagyjából 207 millió forint) támogatást szavazott meg az Eurimages. A filmet a tervek szerint 2027-ben mutatják be. NÉPSZAVA

Bach, Bartók, Biber

December 6-án indul az Anima Musicae Kamarazenekar sorozata, az Animato bérlet a Nádor Teremben. Biber: Battalia, Bach: g-moll overture-suite no 1 és a-moll hegedűverseny, Bartók Divertimento című darabja hangzik el G. Horváth László hegedűművész koncertmesteri vezetésével. NÉPSZAVA

Cserhalmi György szabadsága

PORTRÉ Csáki Judit Cserhalmi – Nem lehet mindennap meghalni című kötete alkalom arra, hogy visszanézzünk a művész pályájára, élvezzük a történeteit, az őszinteségét és okuljunk ezekből.

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

FOTÓ: MTI

Udvaros Dorottyával a Székely Gábor rendezte Mizantrópban a Katona József Színházban 1988-ban

BALOGH GYULA

Belép Cserhalmi György az Örkény Színház színpadára, és ovációval fogadja a közönség. Természetes módon elegáns, a járása kissé bizonytalan, tekintete, mosolya tiszta és vonzó. Mácsai Pál meg is jegyzi, hogy ez a fogadtatás most nem neki és Csáki Juditnak, a Cserhalmiról szóló most megjelent kötet szerzőjének szól. Hanem Cserhalminak, aki – ahogy a házigazda Mácsai hozzáteszi – már a nyolcvanas években legenda volt, amikor ő még a főiskolára járt, azóta meg egyre „legendább”. És öntörvényű, egyáltalán nem simulékony. Ez rögtön kiderül, amikor arról beszélnek Csáki Judittal, hogy jött létre ez a kötet. Nehezen, mondja a szerző, majd hozzáteszi, az is érv volt, hogy Cserhalmi is készül egy könyvre. Ezt olyannak tartja, mintha ő feljönne a színpadra Hamletet játszani. Erre Cserhalmi megjegyzi, olyan „cserhalmisan”: „nem tudom, hogy te milyen Hamlet lennél, de az én könyvem jó lesz”. A nézőtéren kitör a nevetés. Persze Csáki Judité is jó, leginkább éppen Cserhalmi miatt. Na és amiatt, ahogy a szerző összeszerendezte, monológgá sűrítette azt a sok beszélgetést, amit a nyáron folytattak. (Felelős szerkesztő: Nádor Zsófia.) Leginkább a Balaton-felvidéken, a Káli-medencében lévő Kékkúton, ahol Cserhalmi egy ideje él, vagy Juditék onnan három kilométerre lévő balatoni házában, vagy az egyikőjük, vagy másikuk kertjében. Sokat dumáltak, főztek is. A szerzőre nem a könyv, hanem a Cserhalmival töltött közös idők miatt irigykedem kissé, hogy élőben élvezhette azt a sok anekdotát, miniportrét, amit a kötet alanya rögtönzött ismert vagy kevésbé ismert pályatársakról, barátokról. A történetek egy szubjektív XX–XXI. századi sajátos, ám nagyon izgalmas kultúrtörténetté állnak össze.

Van olyan nap, amikor örül, hogy túl van az egészen, nem kell legalább szöveget tanulnia. De van, amikor furcsán érzi magát, valószínű a színészet hiánya miatt

Amikor mond valamit, érdek nélkül, belső meggyőződésből teszi. Minden oldalról meg is van a határozott véleménye.

INFÓ

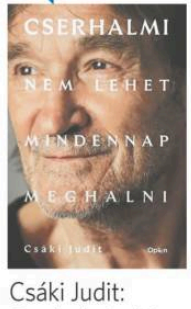

Csáki Judit: Cserhalmi – Nem lehet mindennap meghalni
Open Books
2024

2021-ben ott voltam Cserhalmi György székfoglalóján, amikor belépett a Magyar Művészeti Akadémiába. A beszéd nagy vihart kavart. Szabad volt és őszinte. Nem húzott sem ide, sem oda. Mindenki megkapta a magáét, kiállt például az akkoriban a célkeresztbe került Színház- és Filmművészeti Egyetem függetlenségéért, megvédte az intézmény szakmaiságát. Ő is oda járt persze. Többek közt ez áll a beszédben: „olyan országban jó élni, ahol a politika nem téveszti össze magát a tízparancsolattal, ahol hihetünk magunkban és ahol hisznek nekünk. Az a beteges gyanakvás, amelybe beterpesztették magukat az ügyek intézői, nem ilyen színházat és mozit akar. Egyféleséget akarnak. Olyan masszát, amelyből egyformára lehet szaggatni az ott tanulókat, és ha nem ehhez hasonultok, akkor nem vagytok jó honleányok és honfiak! Isten ne adja, hogy ebben a hazában megint bizonyítani kelljen, hogy ki a jó hazafi!” (A székfoglaló teljes terjedelmében bekerült a kötetbe.)

A helyzet azóta sem változott sokat. Cserhalmi azonban nem foglalkozik a napi kultúrpolitikai harcokkal. Elegáns mozdulattal túllép ezeken. Amikor mond valamit, érdek nélkül, belső meggyőződésből teszi. Látott már sok mindent és mindenkit, minden oldalról meg is van a határozott véleménye. Nem hagyja magát megbélyegezni, inkább elvonult. Megtartotta a pesti belvárosi lakását, de már kékkútinak számít, ott érzi jól magát a háromszáz éves parasztházban, aminek a kertjét már ő alakította ki. A főnök a napi döntésekben lánya, Sári. Cserhalmi azt mondja, megtanult hátralépni. Pedig mindig is elöl volt. Több mint kétszáz filmszerepet és nagyjából ugyanennyi színpadi feladatot kapott meg. Ezek többsége főszerep. Hat éve a betegsége miatt nem játszik. Amikor a könyvbemutatón megkérdik tőle, hogy hiányzik-e, azt válaszolja: van olyan nap, amikor egyáltalán nem, örül, hogy túl van az egészen, nem kell legalább szöveget tanulnia. De van, amikor furcsán érzi magát, valószínű a színészet hiánya miatt. Egész életében szorongott. Édesanyja ünnepelt operadíva volt Debrecenben. Aztán járt fia premierjeire, büszke volt rá. Előfordult, hogy egy hatásos pillanatban felállt, és annyit mondott: „az én fiam”. Innen kezdve mindenki csak Varga Magdára, az operaénekesre figyelt.

A kötet tele van olyan történettel, amely után az olvasó vagy nagyon nevet, vagy meghatódik. Ami összeköti őket, az az, ahogy Cserhalmi közreadja őket. Nem szokás manapság így mesélni, ennyire egyenesen, manírok, elkötelezettség, pártosság nélkül. Beszél Bódy Gáborról, Latinovitsról, Majorról, Gobbiról, Székely Gáborról, Zsámbékiról. Sok mindenkiről. Arról, hogy volt egy filmforgatás, amiben a szerepe szerint meg kellett volna halnia, de annyi ilyet játszott már, hogy egyszerűen nem tudott megjelenni időben, amikor ezt a jelenetet felvették. Aztán több nap késéssel mégis megcsinálta. De mint a kötet alcímében is szerepel, úgy érzi, „nem lehet mindennap meghalni”.

A feleségét elvesztette, ő is beteg lett. Erről is őszintén beszél, persze csak annyit, amit még komfortosnak és illendőnek tart. Nem sajnáltatja magát, viseli a sorsát. Azt mondja, sokat tett azért, hogy rákos lett. Szeretett tanítani, bár szerinte ő inkább beszélgetett a növendékeivel. Azt sajnálja csak, hogy nem tudott a színpadtól elbúcsúzni. Lehet, hogy nem véletlenül, hanem azért, mert még nincs itt ideje a búcsúnak. Legyen velünk sokáig! A történeteit pedig nagyon is érdemes elolvasni, a szerencsésebbeknek személyesen meghallgatni.

HIRDETÉS

LAPSZÉL

Pótolják a halasztást

Három, a nemzetközi kupamérkőzésekre hivatkozva korábban elhalasztott összecsapást pótolnak a héten a labdarúgó NB I-ben. Kedd (az 5. fordulóból): MTK–Paks – lapzárta után. Szerda (az 5. fordulóból): Győr–Felcsút (19 óra, tv: M4 Sport). Csütörtök (az 1. fordulóból): Debrecen–Ferencváros (20 óra, tv: M4 Sport). A bajnokság élcsoportja: 1. Felcsút (14 mérk.) 29 pont, 2. FTC (13 mérk.) 28, 3. DVTK (15 mérk.) 26. NÉPSZAVA

Gulácsiék új edzője?

FOTÓ: AFP/HESHAM ELSHERIF

A német Sky újságírója szerint a Manchester United nemrég menesztett szakvezetője, Erik ten Hag is szóba került az RB Leipzig labdarúgócsapatának vezetőedzői posztjára, mivel a Gulácsi Péterrel (képünkön) és Willi Orbánnal felálló csapat a legutóbbi négy meccsén csak egy pontot szerzett a Bundesligában, a Bajnokok Ligájában pedig mind az öt főtáblás mérkőzését elveszítette. Szerdán a Lipcse a Frankfurtot fogadja a Német Kupában. NÉPSZAVA

Evenepoel balesete

Edzésbalesetet szenvedett a kétszeres olimpiai bajnok belga kerékpáros, a Tour-szakaszgyőztes Remco Evenepoel, aki egy postáskocsival ütközött, amelynek ajtaját éppen akkor nyitotta ki a vezető, amikor Evenepoel elhaladt mellette. „Egy darabig ott feküdt a földön. Súlyos ütés volt, a postáskocsi ajtaja is teljesen kifordult" – mondta egy szemtanú. A belga klasszist kórházba szállították. NSO

Pérezt kirakják

FOTÓ: AFP/MAHMUD HAMS

A szezon végén elhagyja a világbajnoki címvédő Forma–1-es Red Bull istállót a mexikói Sergio Pérez – állította az ESPN amerikai televíziós csatorna. A 34 éves versenyző a vasárnapi Katari Nagydíjon csak 17. lett. „Meghagyom neki a lehetőséget, hogy saját maga vonja le a következtetéseket. Nyilvánvaló, hogy nincs túlságosan kellemes helyzetben" – nyilatkozta Christian Horner, a Red Bull csapatfőnöke. Csakhogy Pérez az idén aláírt egy jövő év végéig szóló szerződéshosszabbítást, így nem tudják egyszerűen meneszteni. Pérez az idén nem nyert futamot, csak négy dobogós helyezése van, miközben a holland Max Verstappen sorozatban negyedik egyéni vb-címét is megnyerte. NÉPSZAVA

Profik a magyar fociban

KRŐZUSOK Csak a térség országaiban tart el ilyen kevés ember ennyire sok hivatásos labdarúgót, az NB I megelőzi az öt topbajnokság bármelyikét.

VINCZE ATTILA

A magyar futball Európa élvonalában van, már amennyiben a hivatásos focisták létszámát a lakosság lélekszámához viszonyítjuk: összeállításunkban a mértékadó Transfermarkt adatai alapján azt vetettük össze, hogy az öt topbajnokság első és második vonalában alkalmazott professzionális labdarúgók száma miként viszonyul az NB I és az NB II, valamint a közép-európai térség futballistáinak számához.

Magyarországon az első és második ligában 773 profit alkalmaznak a klubok, ami a 9,6 milliós lélekszámhoz viszonyítva azt jelenti, hogy egymillió lakosra 80,52 profi jut. Ugyanez a szám a német lakosság és a Bundesliga viszonylatában 12, vagyis egymillió lakosra több mint hatszor annyi focista jut Magyarországon, mint Németországban. A mellbevágó számsort nyilvánvalóan árnyalja, hogy ebben az aránypárban döntő a lakosság lélekszáma; minél kevesebben lakják az adott országot, annál nagyobb lesz a hányados. És ezt nem nagyon tudja kikerülni semelyik kevesebb lakosnak otthont adó állam, így Magyarország sem, hiszen ugyanakkora infrastruktúrát kell fenntartania, mint egy 80 milliós lélekszámú országnak.

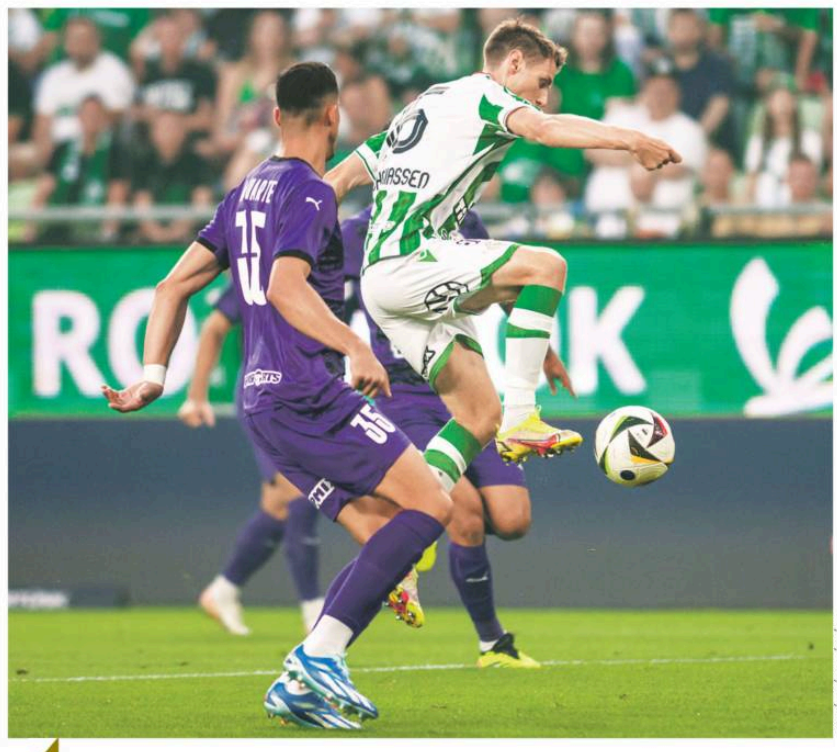

FOTÓ: TÓTH ÁDÁM

Sokan vannak: a lélekszámhoz viszonyítva az NB I a profik számában megelőzi a topbajnokságokat

Franciaország (13), Anglia (17) és Olaszország (19) nagyságrendileg pariban van egymással az egymillió lakosra jutó profik számában, megközelítően hasonló lakosaik száma is, míg a kevésbé népes Spanyolországnak már valamivel magasabb a mutatója (21).

A közép-európai térség országai közül Ukrajnában jut egymillió lakosra a legkevesebb profi (25), de Romániában már ennél több mint kétszer annyian élnek hivatásos labdarúgóként (57). Innen hatalmas ugrással Magyarország következik, egymillió lakos 80 hivatásost tart el. A Horvátországban élők száma nem éri el a négymilliót, így nem csoda, hogy ott a legmagasabb ez az aránypár (173). A lista utolsó helyezését viszont az eredményesség ellensúlyozza; a magyarországi lélekszám kevesebb mint fele él Horvátországban, ám ennek ellenére világbajnoki döntőt játszhatott válogatottja (2018, Franciaország 4-2-re verte).

A profik szerepeltetésének kulcsa a finanszírozás, Magyarország ebből a szempontból unikum: elenyésző számú együttes képes piaci alapon szerzett szponzort felmutatni. A gazdaságilag életképtelen klubokat viszont ilyen-olyan formában bújtatott állami támogatással segíti ki a hatalom. Ilyen a durván túlárazott közvetítési jogdíj: az adófizetők pénzéből működő köztévé a Telex összegzése szerint 4,3 milliárd, 5,7 milliárd és 6,8 milliárd forintot fizetett három tételben 2015–2024 között a jogért. Az összeg a jelenleg futó szezonban nyilván emelkedett, tehát nagyon reális, hogy meghaladja majd a 20 milliárd forintot. Ennél a Bajnokok Ligája is sokkal olcsóbb...

De ide sorolható az állami közmű- és gigacégek megjelenése is a hirdetési piac labdarúgást érintő szegmensében, ami sokkal inkább tükrözi a politikai akaratot, mintsem a klaszszikus közgazdasági fogalmak mentén működő szponzorációt. És emiatt a jegybevételek sem érdeklik igazán a klubok zömét: egy független, tehát piaci alapon működő színházban a jegyár 10-15 ezer forint közötti ársávban mozog, míg a Ferencváros NB I-es meccseire már 3700 forintért a táborba ülhet a szurkoló. Felcsút? Online vásárlás esetén 800 forintért lehet élvezni a Makovecz-szentély látványát, de a klubbal kapcsolatban gyakran elhangzik a vád: nézői egy részét ingyen buszoztatja a Panchóba.

> Magyarországon több mint hatszor annyi játékos jut egymillió lakosra, mint Németországban.

Országok, csapatok, játékosok

	Lélekszám (millió fő)	csapatszám (1. és 2. osztály)	Játékosszám (1. és 2. osztály)	A profik száma (1 millió lakosra vetítve)
Németország	84,5	18+18	505+537=1042	12,33
Franciaország	68,4	18+18	491+462=953	13,93
Anglia	69,1	20+24	532+674=1206	17,45
Olaszország	58,9	20+20	582+575=1157	19,64
Spanyolország	48,6	20+22	511+528=1039	21,37
TÉRSÉGÜNK ORSZÁGAI				
Ukrajna	33,7	16+18	423+440=863	25,60
Románia	19,0	16+22	470+614=1084	57,05
Magyarország	**9,6**	**12+16**	**338+435=773**	**80,52**
Ausztria	9,1	12+16	346+458=804	88,35
Szlovákia	5,5	12+14	313+333=646	117,45
Szerbia	6,7	16+16	489+460=949	141,64
Horvátország	3,8	10+12	313+346=659	173,42

Kikapcsolódás után középdöntő

KÉZILABDA-EB „Az első félidőben tudtuk, hogy nem sok jelentősége van ennek a meccsnek, könnyen akartuk lejátszani, hogy ne pazaroljunk sok energiát. De azt az egyet elfelejtettük, hogy az Európa-bajnokságon mindegy, ki az ellenfél, az megpróbálja a maximumot nyújtani, és amikor mi nem a saját játékunkat nyújtjuk, akkor ez történik" – magyarázta a távirati irodának Golovin Vlagyimir, a női kézilabda-válogatott szövetségi kapitánya, hogy mi történt az Európa-bajnokság debreceni csoportkörének utolsó fordulójában Észak-Macedónia ellen: a lényeg persze, hogy a végül 29-19-re megnyert hétfő esti meccs után nem kellett magyarázkodnia, a nemzeti együttes csoportelsőként, a maximális két ponttal lép tovább a középdöntőbe (korábban Törökország ellen 30-24-re, Svédország ellen 32-25-re nyert az együttes).

Golovin leszögezte: a kedd kézilabdamentes nap lesz: „A lányok most próbáljanak kikapcsolódni. Kimegyünk a városba, sétálunk, megnézzük a karácsonyi vásárt. Szerdán persze már a következő ellenféllel foglalkozunk" – ismertette a kapitány a menetrendet. A gárda csütörtökön, aztán pénteken (Lengyelország ellen), majd vasárnap, illetve jövő kedden (a világbajnok, olimpiai ezüstérmes Franciaország ellen) lép pályára a középdöntőben a Főnix Arénában (a másik két ellenfél kiléte lapzártakor még nem dőlt el).

FOTÓ: MTI/CZEGLÉDI ZSOLT

Jogos az öröm és a mámor: eddig hibátlan a teljesítmény

Janurik Kinga kapus a szövetség honlapjának így értékelt: „Nagyszerű volt a pályán is átélni az Eb-hangulatot, nagyon élveztem. Győzni akartunk, lehetőleg biztosan, ez sikerült, nagyon jól dolgozott mindenki, főként a második félidőben. Megyünk tovább!"

Vámos Petra szerint nagyot fejlődött a válogatott, mert ha a szükség úgy hozza, akkor képes magasabb fokozatba kapcsolni, amit most a 11-10-es első félidő után láthatott ország-világ. Ugyanakkor megjegyezte, a kapufák és az elkapkodott lövések miatt az első félidőben 15 lövést rontottak, a másodikban viszont csak négyet – és ez a javulás a magyarázata a végül nagyarányú győzelemnek – mondta az MTI-nek a francia bajnok Metz HB irányítója. NÉPSZAVA

Csoportgyőztesként

Az A csoport végeredménye:
1. Magyarország 6 pont (+23), **2. Svédország** 4 p. (+31), **3. Észak-Macedónia** 1 p. (–20), **4. Törökország** 1 p. (–34).
A magyarok a középdöntőben december 5-én a B csoport győztesével, 6-án a C csoport 2. helyezettjével, vagyis Lengyelországgal, 8-án a B csoport 2. helyezettjével, végül 10-én a C csoport győztesével, Franciaországgal mérkőznek. A pontos menetrend a csoportkör teljes zárása után, illetve a televíziós közvetítések egyeztetése után lesz végleges.

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

10. CSALÁDI ADÓKEDVEZMÉNY

▼ Európa súlyos népesedési válságban van. Brüsszel az európai családok támogatása helyett továbbra is a migrációban látja a megoldást.

▲ **A magyar kormány ezzel szemben a magyar családok támogatását tartja a legfontosabbnak. Ezért álláspontja szerint a gyermeket nevelő családok támogatását az új gazdaságpolitika mellett is folytatni és növelni kell. Szükség van a gyermekek után járó adókedvezmények megduplázására.**

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI KONZULTÁCIÓ

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Csökkentették a farkasok védettségi fokát

Több mint háromszáz civil szervezet és számos neves tudós tiltakozása ellenére csökkentették a farkas európai védelmét a Berni Egyezmény Állandó Bizottságának keddi ülésén. A döntés értelmében a farkasok a „fokozottan védett állatfaj" helyett a „védett" kategóriába kerülnek. QUBIT

A legnépszerűbb keresések

Közzétették az év legnépszerűbb kereséseit a Wikipédián. Az angol nyelvű oldalakat az októberig terjedő évben 76 millióan látogatták meg világszerte, legtöbben, 44 millióan a halálozások listájára voltak kíváncsiak. Ezt követte Kamala Harris (29 millió) és az amerikai elnökválasztás (28 millió). NÉPSZAVA

Alakul a szuperszonikus utasszállító

A Boom Supersonic tavasszal kezdte meg az XB-1 tesztjeit. Az elmúlt hónap során a gépnek sikerült elérnie az 1000 km/h feletti sebességet, és minden eddiginél magasabbra, 7632 méterig emelkedett. A következő teszt a hangsebesség elérését célozza meg. RAKÉTA

Mérföldkőhöz érkezett az ENSZ bírósága

FOTÓ: AFP/SELMAN AKSUNGER

Ralph Regenvanu (balra), Vanuatu, az első érintett állam éghajlatváltozással és környezetvédelemmel foglalkozó különmegbízottja a meghallgatáson

KLÍMAKRÍZIS Az ENSZ hágai Nemzetközi Bírósága (ICJ) a héten megkezdte a meghallgatásokat abban az eljárásban, amely azt vizsgálja, hogy a világ országainak milyen jogi kötelezettségei – beleértve az emberi jogokat és a környezetvédelmi egyezményeket is – vannak az éghajlatváltozás elleni küzdelemben és a sebezhető nemzetek megsegítésében. A szigetországok évekig lobbiztak az ENSZ közgyűlésénél, míg végül a szervezet tavaly felkérte az ICJ-t, hogy alakítson ki álláspontot az „államok kötelezettségeiről a klímaváltozás tekintetében".

A meghallgatások két hétig tartanak, a bíróság véleményét 2025-ben alakítja ki. A példátlan esemény célja, hogy végül egy olyan dokumentumot fogalmazzanak meg, amely útmutatást ad arra, hogy az érintett országok hogyan védjék meg a környezetüket az üvegházhatású gázok káros hatásaitól, és milyen következményei lesznek annak, ha nem tesznek ennek érdekében. Bár az ICJ útmutatásai nem lesznek kötelező erejűek, de jogilag és politikailag jelentősek. Szakértők szerint az ICJ klímaváltozással kapcsolatos végső véleménye valószínűleg befolyásolhatja a globális klímajogi pereket

Vanuatu, a kis csendes-óceáni sziget volt az első, amelynek képviselője megjelent Hágában. A kampány 2019-ben az ottani egyetemen kezdődött, amikor végzős joghallgató diákok egy csoportja azzal az ötlettel állt elő, hogy változtassák meg a nemzetközi törvényeket azzal, hogy az ICJ-t egy klíma-állásfoglalás kiadására ösztönzik. A bírósági lépésnek további jelentőséget ad, hogy a meghallgatások egy héttel azután kezdődtek, hogy a csendes-óceáni országok és más fejlődő országok elégtelennek minősítették a Cop29-csúcstalálkozón létrejött megállapodást, amely szerint a fejlett országok 2035-ig évi 300 milliárd dolláros klímafinanszírozást biztosítanak a szegényebb nemzetek éghajlatváltozással való megbirkózásához. V. P.

> Az ICJ klímaváltozással kapcsolatos végső véleménye valószínűleg befolyásolhatja a globális klímajogi pereket.

Viszlát, gouda, viszlát, francia mustár

GASZTRONÓMIA A globális felmelegedés miatt ikonikus ételek, italok tűnhetnek el a boltok polcairól, akár véglegesen is.

KUKLAI KATALIN

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

A híres holland gouda sajt 100 éven belül eltűnhet a klímaváltozás okozta árvizek miatt

Képzelje el Belgiumot majonézes sült krumpli nélkül vagy egy francia sonkás bagettet dijoni mustár nélkül. Lehet, hogy a török mezzét (előétel) hummusz nélkül kell felszolgálni, a skandináv „smørrebrød" elveszítheti a „gravlax"-ot (füstölt lazac), Hollandia pedig hamarosan örökre búcsút mondhat a gouda sajtnak. Nem titok, hogy a klímaváltozás következtében egyre gyakoribb szélsőséges időjárási viszonyok – az aszályok, a hőhullámok, az erdőtüzek és az árvizek – kockáztatják az olyan alapvető terményeket, mint a búza, a rizs, a tenger gyümölcsei, a kávé vagy a csokoládé. De a globális élelmiszerláncra gyakorolt nyilvánvaló hatások – éhínségek, élelmiszerhiány, drasztikus áremelkedések – mellett megjelentek az egyes országok hagyományos gasztronómiai kultúráját fenyegető változások is, amelyeket a Euronews gyűjtött össze.

A New York Timesban a közelmúltban megjelent cikk szerint a híres holland gouda sajt 100 éven belül eltűnhet, ugyanis a város ki van téve az árvizeknek. Ha a település tartósan víz alá kerül, a termelést át kell telepíteni az ország más részébe, de az már nem lesz gouda. A holland sajtipar éves exportértéke 1,6 milliárd euró.

Idén a görög gazdák arról számoltak be, hogy 90 százalékkal csökkent a szezonban kifogott kagyló mennyisége a fő termelőterületen, a Thermaic-öbölben tapasztalt hőhullámok következtében. Júliusban a tenger hőmérséklete napokig 30 °C fölé emelkedett. Az országban 2021-ben is tapasztalható volt már tömeges kagylópusztulás, de a tudósok akkor azt jósolták, hogy ez csak 2031-ben ismétlődhet meg.

Franciaország két éve került a címlapokra, mert a szupermarketekben kifogyott az egyik leghíresebb ízesítő, a dijoni mustár. A hiány valójában Kanadából ered, amely a világon felhasznált mustármag körülbelül 80 százalékát állítja elő. Az évek óta tartó száraz nyarak azonban kiürítették a raktárakat, és 2022-ben a termés jelentős részét elpusztította az aszály.

> Egyes élelmiszerek termelése viszont újjáéled az éghajlatváltozásnak köszönhetően, illetve áthelyeződik más régiókba.

Ami meglepő, de egy olyan alapvető élelmiszer termesztése is ellehetetlenülni látszik Európában, mint a burgonya. A világon itt a legmagasabb az egy főre jutó fogyasztás (évente körülbelül 90 kilogramm), de a szakértők arra figyelmeztetnek, hogy 2050-re a világ burgonyatermelése 90 százalékkal csökkenhet. Belgiumban a heves esőzések miatt idén csak a termés 50 százalékát tudták betakarítani.

A Kew-i Királyi Botanikus Kert kutatói a szárazságot a csicseriborsó legnagyobb éghajlati kihívásaként azonosítják, és becslések szerint a globális termés a felére eshet vissza. A tudósok szerint a csicseriborsó több mint tízezer évvel ezelőtt veszítette el genetikai sokféleségét, mivel termesztésre szelektálták, ezért kevésbé ellenálló a szélsőséges időjárással szemben.

Spanyolország a világ vezető olívaolaj-termelője, de az elmúlt néhány évben a tavaszi átlaghőmérséklet akár 4 °C-kal is meghaladta a sokéves átlagot. Mindez 2022-ben és 2023-ban tartósan kevés csapadékkal párosulva súlyos aszályokhoz vezetett, ami tavaly 50 százalékkal csökkentette a termelést.

Egyes élelmiszerek termelése viszont újjáéled az éghajlatváltozásnak köszönhetően, illetve áthelyeződik más régiókba. Az elmúlt évtizedben az Egyesült Államok megelőzte Iránt, és a világ legnagyobb pisztáciaexportőre lett. A fákat a méhek helyett a szél porozza be, így nem érinti őket a rovarpopuláció csökkenése. A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet arra figyelmeztetett, hogy a világ tavalyi bortermelése több mint 30 éve a legalacsonyabb volt, de az éghajlatváltozás következtében az Egyesült Királyság vagy Svédország a jövőben nagy szőlő- és bortermelő hatalommá válhat.

Boldog névnapot, Borbála!

A Borbála magyar női név a görög Barbara név átvétele. Jelentése: idegen, külföldi nő.

KENÓ December 3.

8	9	17	18	29	30	32	36	42	43
46	59	62	64	66	67	69	70	78	80

BORONGÓS, KÖDÖS, PÁRÁS IDŐ

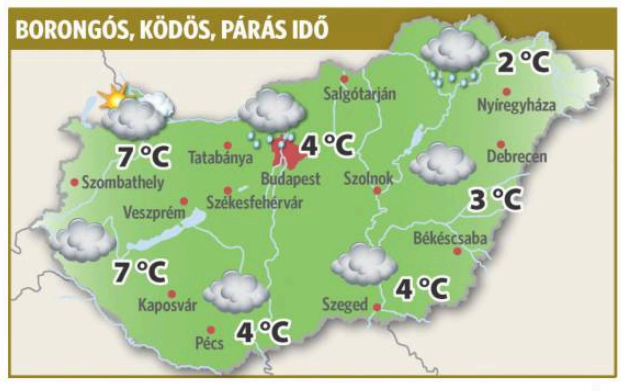

Egy hónap, 53 ezer gyorshajtó

TRAFFIPAX Az október 30-án Budapesten kihelyezett sebességmérő kamerák november 30-áig 52 926 gyorshajtót mértek be – közölte oldalán a rendőrség. A legkirívóbb eset az Üllői út IX. kerületi szakaszán történt, ahol az 50-es táblánál 158 km/órával száguldott egy autós, amiért a legsúlyosabb, 468 ezer forint közigazgatási bírság jár. Az Árpád hídon három gépkocsi 140, 143 és 149 km/órával közlekedett. Itt fejenként 140 ezer forint a közigazgatási bírság.

NÉPSZAVA

NÉPSZAVA
Szocialdemokrata napilap • Alapítva: 1873-ban
Főszerkesztő: NÉMETH PÉTER
Főszerkesztő-helyettes: HORVÁTH GÁBOR, VARGA DÓRA
Fejtő Ferenc 1909-2008; Andrassew Iván 1952-2015
Online főszerkesztő: ÁGOSTON ZOLTÁN • Szerkesztő: ANGYAL GÁBOR, MARKOTAY CSABA • Rovatvezetők: BODA ANDRÁS (belpolitika), HÁRS KATALIN (fotó), HOMPOLA KRISZTINA (kultúra), MUZSLAI KATALIN (mozaik), N. KÓSA JUDIT (publicisztika), RÓNAY TAMÁS (külpolitika), SZABÓ BRIGITTA (gazdaság), VARGA T. RÓBERT (sport) • Mellékletek: BALASSA TAMÁS, BÁLINT ORSOLYA (Visszhang), RÁCZ I. PÉTER (Nyitott mondat), SIMON ZOLTÁN (Szép Szó) • Főmunkatársak: BALOGH GYULA, CZENE GÁBOR, CSÁKVÁRI GÉZA, DANÓ ANNA, GÁL MÁRIA, MARNITZ ISTVÁN, SZALAI ANNA. Internet URL-cím: http://www.nepszava.hu; e-mail cím: nepszava@nepszava.hu
Kiadja a XXI. Század Média Zrt. (1191 Budapest, Vak Bottyán u. 75/A–C Központi telefon: 06 1 477-9000) • Felelős kiadó: a Zrt. vezetője • Előfizetéssel kapcsolatos ügyek: 06 1 477 9008 / 06 1 999 9508, terjesztes@nepszava.hu • Hirdetés: 06 1 999-9528 / 06 1 489-8811, hirdetes@nepszava.hu. • Előfizetési díj egy hónapra 8600 Ft, negyedévre 25 350 Ft, fél évre 49 800 Ft, egy évre 97 800 Ft • Árusításban terjeszti: Lapker Zrt. • Előfizetésben terjeszti: Médialog-DMHM Zrt. (mlog.hu) 06 1 999 9689 vagy 06 1 460 2753 ugyfelszolgalat@mlog.hu • Nyomdai előállítás: Mediaworks Hungary Zrt. www.mediaworks.hu • ISSN Bp 0133-1701 • ISSN Vidék 0237-3785. • A NÉPSZAVA példányszámát a MATESZ hitelesíti.
Partnereink: IMEDIA OBSERVER

NÉPSZAVA

Szociáldemokrata napilap

2024. december 5., csütörtök 152. évfolyam, 283. szám Ára: 540 forint

Házon belül tartanák az orvosokat

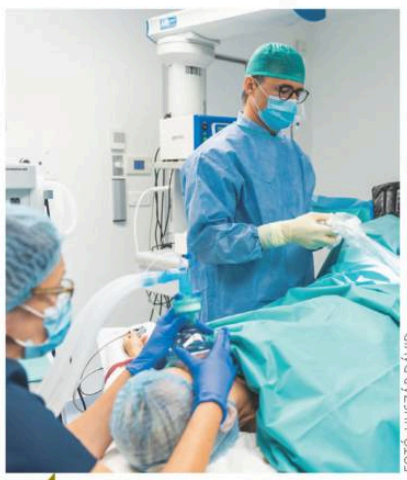

FOTÓ: HUSZÁR DÁVID

A Semmelweis Egyetem megelégelte a sok külső pluszmunkát

DOLGOZÓK Bár a Magyar Orvosok Szakszervezete levélben kérte, Szabó Attila, a Semmelweis Egyetem Klinikai Központ elnöke nem vonja vissza azt az utasítást, amelyet a dolgozók külső munkavállalása ügyében adott ki. Az intézmény menedzsmentje megelégelte, hogy a munkatársaik túl sok helyen vállalnak munkát, az elmúlt másfél évben 6500 érintett összesen ezer külső munkavállalási kérvényt nyújtott be. Szabó Attila körlevélben emlékeztette kollégáit, hogy az intézményen kívüli munkavállalást engedélyeztetni kell. A levélben egyúttal az egyetem saját magánellátó szolgáltatóját javasolta a munkatársak szabad kapacitásainak kihasználására. A szakszervezet korlátozásról beszélt, Szabó szerint viszont ez „az országos gyakorlat és a betegbiztonsági szempontoknak való megfeleltetés”.

BŐVEBBEN A 4. OLDALON

Megbukott a francia kormány

PÁRIZS Amint az várható volt, a szerda esti bizalmi szavazáson megbukott Michel Barnier kormánya. A baloldali Új Népfront bizalmatlansági indítványához ugyanis csatlakozott a szélsőjobboldali Nemzeti Front is, miután Barnier hétfőn jelezte: parlamenti szavazás nélkül lépteti életbe a társadalombiztosítás finanszírozásáról szóló törvényjavaslatot. Most Emmanuel Macronon a sor, neki kell eldöntenie, kit nevezzen ki kormányfőnek. Elvben eshet ismét Barnier-re a választása, aki így akár ugyanazzal a csapattal folytathatja a munkát, mint eddig. Macron már jelezte: ő biztosan nem távozik az államfői székből. NÉPSZAVA

Őrzik a NER titkait

HALASZTÁS A választásokig rejtve marad, melyik NER-milliárdos melyik magántőkealapban tartja a közpénzből felduzzasztott vagyonát.

PAPP ZSOLT

Csak a következő országgyűlési választások után, 2026 júliusában kell a hazai magántőkealapok végső tulajdonosairól adatot szolgáltatni a NAV nyilvántartásába. A meglepő passzust tartalmazó pénzügyi salátatörvényben, mondhatni, a végszavazása előtti utolsó pillanatig még úgy volt, hogy már a jövő év elejétől napfényre kell lépniük a rejtőzködő tulajdonosoknak. Ám az utolsó pillanatban a kormány – mintegy megkerülve a társadalmi és a parlamenti nyilvánosságot – módosító indítványt nyújtott be, amiben, hogy „kellő felkészülési időt” biztosítson a nagyobbrészt NER-milliárdosok gyakran közpénzből felduzzasztott vagyonát fialtató alapoknak, másfél évvel eltolta az időpontot. Jelenleg a magyar hatóságok is inkább csak sejtik, hogy melyik magántőkealap mögött melyik milliárdos áll.

A rendezetlen jogszabályi környezet ellentétes az Unió pénzmosás elleni irányelveivel, emiatt az Európai Bizottság 2024 nyarán kötelezettségszegési eljárást indított az ügyben. Erre válaszul került a parlament elé a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény módosítása.

A túlzottan hosszú felkészülési idő alatt az alapok tulajdonosai lehetőséget kapnak arra, hogy módosítsanak a magántőkealapok tulajdonosi körén vagy akár felszámolják azokat – kommentálta a váratlan módosítást Zeisler Judit, a Transparency International Magyarország szakpolitikai vezetője. Akár ez történik vagy más, a választások után feltöltött NAV-adatbázis később sem nem lesz hozzáférhető a média számára, pedig ezt is kötelezővé tenné egy már elfogadott uniós jogszabály.

RÉSZLETEK A 6. OLDALON

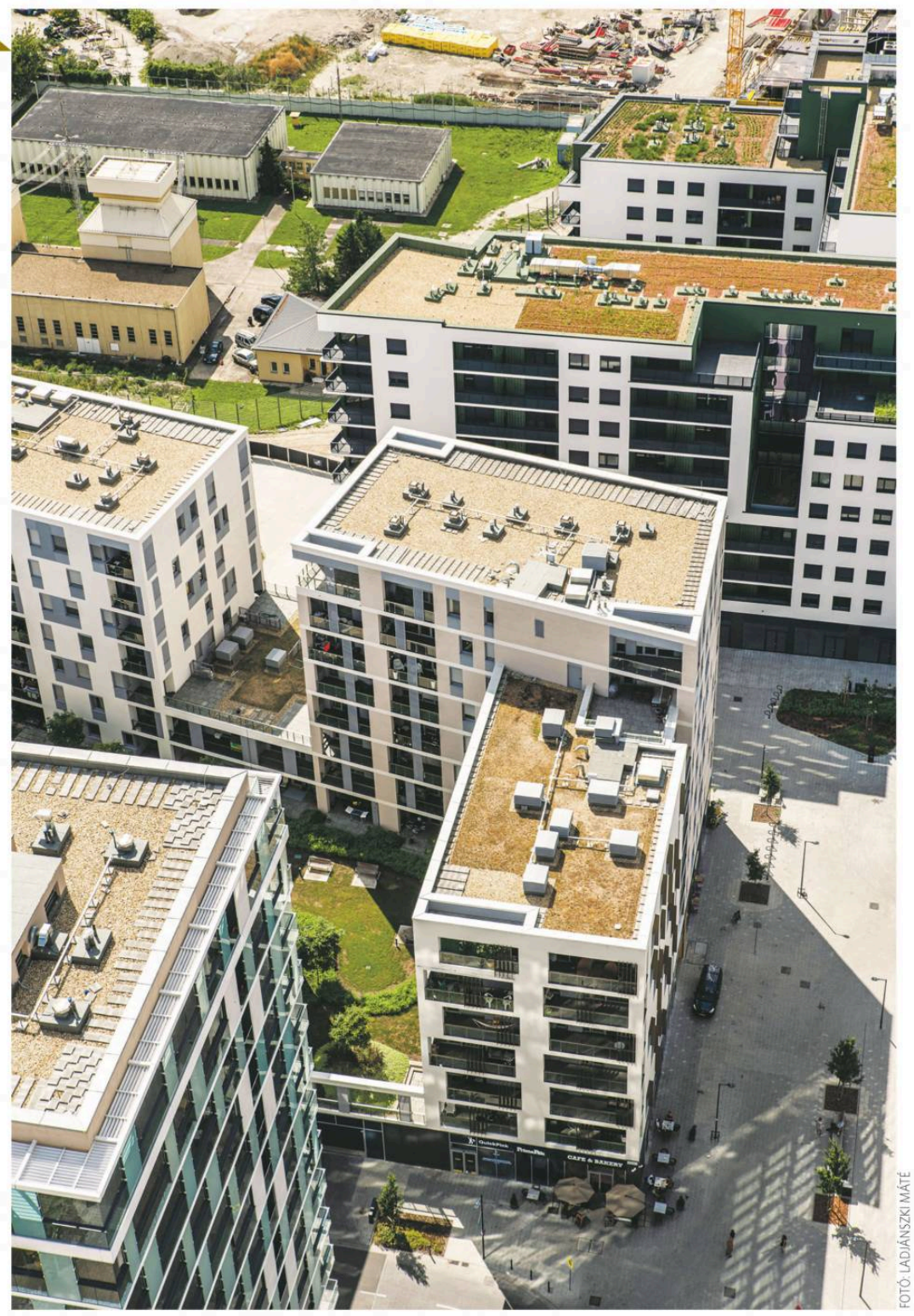

FOTÓ: LADJÁNSZKI MÁTÉ

A Főnix Magántőkealap egyik befektetése, a BudaPart óriásprojekt a Kopaszi-gátnál. Tiborcz Istvánt sejtik a háttérben

> Az utolsó pillanatban a kormány módosító indítványt nyújtott be, amivel másfél évvel kitolta azt az időpontot, amikor nyilvánosságra kell hozni a magántőkealapok végső tulajdonosait.

Menczer utólag igazolta Magyart

ELEMZÉS „Az eddig jól működő rendszer elemei kezdenek becsődölni és egyre inkább kontraproduktívvá válni” – így értékelte a Népszavának Ágh Attila politológus Menczer Tamásnak, a Fidesz kommunikációs igazgatójának pécsi produkcióját. Mint arról írtunk, Menczer útszéli stílusban rontott neki Magyar Péternek, a Tisza Párt elnökének, aki néhány kevésbé visszafogott megjegyzéssel reagált. Ágh azok közé tartozik, akik úgy érezték, Magyar Péter időnként a furcsa és kellemetlenkedő szövegeivel olyan hangnemet használ, ami nem illik a politikába. Menczer Tamás agresszív magatartása azonban a politológus szerint utólag igazolta, hogy „ezekkel a fideszesekkel máshogyan nem lehet beszélni”. Somogyi Zoltán politikai elemző az incidens kapcsán arról beszélt: „Az összes eddigi tudásom azt mondatja velem, hogy ez nem jó a Fidesznek”.

ÍRÁSUNK A 3. OLDALON

Az USA nem hátrál ki Ukrajna mögül

1000 NAP „Felfoghatatlan, hogy miért lenne jó Magyarországnak egy olyan világrend, amely nem a szabályokra és nemzetközi egyezményekre alapul, hanem az erő jogára” – fogalmazott Rácz András Oroszország-szakértő a budapesti Európa Pont közösségi központban rendezett kedd esti panelbeszélgetésen, ahol „1000 nap háború – 1000 nap kitartás” címmel kiállítás is nyílt az Ukrajnában zajló háborúról készített fényképekből. Rácz azt is hozzátette, hogy minden amerikai stratégiai érdek Ukrajna támogatása mellett szól. Az orosz agresszió ellen küzdő ország felfegyverezése a Donald Trump által jelölt ukránügyi különmegbízott, Keith Kellogg tervének is részét képezi. A beszélgetés másik résztvevője, Fedinec Csilla szerint ez nem is lehet másképp, hiszen Trump nem engedheti meg magának, hogy Ukrajna az ő Afganisztánja legyen.

CIKKEINK A 2. ÉS A 8. OLDALON

FOTÓ: FARBAKY TAMÁS

Fotókon az 1000 napja tartó háború valósága

AJÁNLÓ

Pedagógusbér-emelés

Átlagosan 21,2 százalékkal tervezi emelni a kormány 2025-ben a pedagógusok fizetésére szánt bértömeget. 4. oldal

Veszélyes terepen a Fidesz

Orbán Viktor szavazóit nem ingatja meg a korrupció, de az ellenzék mozgósítása szempontjából különösen fontos a téma – mondta a lapunknak adott interjúban Bíró-Nagy András, a Policy Solutions igazgatója. 5. oldal

Könnyebben lőhető farkasok

Szigorúan védettről védettre minősítették vissza a farkasok természetvédelmi státuszát az EU-ban. 16. oldal